

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**KAYSERİ'NİN 25 NUMARALI ŞER'İYYE
SİCİLİ'NİN 101-160. SAYFALARININ
TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRİLMESİ H. 1034 (M. 1624-
1625)**

MUSTAFA SÖZCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
OCAK-2015**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**KAYSERİ'NİN 25 NUMARALI ŞER'İYYE
SİCİLİ'NİN 101-160. SAYFALARININ
TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRİLMESİ H. 1034 (M. 1624-
1625)**

**DANIŞMAN: Doç. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ
Jüri: Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ
Jüri: Doç. Dr. Ersin Kaya SANDAL**

MUSTAFA SÖZCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
OCAK-2015**

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**KAYSERİ'NİN 25 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN
101-160. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRİLMESİ H. 1034 (M. 1624-1625)**

Mustafa SÖZCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No :

**Bu Tez/...../2015 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.**

Doç. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ
BAŞKAN

Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ
ÜYE

Doç. Dr. Ersin Kaya SANDAL
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Abdullah SOYSAL
Enstitü Müdürü

Not: Bu tez ve projede kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KAYSERİ'NİN 25 NUMARALI ŞER'İYYE
SİCİLİ'NİN 101-160. SAYFALARININ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRİLMESİ
H. 1034 (M. 1624-1625)

Mustafa SÖZCÜ

Danışman : Doç. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ

Yıl : 2015, Sayfa: 127+5

Jüri : Doç. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ (Başkan)
: Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ (Üye)
: Doç. Dr. Ersin Kaya SANDAL (Üye)

Osmanlı Devleti kurulduğu andan itibaren adaleti kendisine ilke edinmiş ve adaletin uygulanma yeri olan mahkemelere büyük bir önem vermiştir. Şer'i hükümlerin uygulandığı şer'iyye mahkemeleri ve kadılar adalet sisteminin temelini teşkil etmişlerdir. Kadılar sadece kadılık görevi yapmamışlar buldukları yerde devletle her türlü yazışmayı yapmışlardır. Kadılar görevleri icabı yaptıkları yazışmaları kayda geçirmişlerdir ki bu kayıtlara şer'iyye sicilleri adı verilmektedir. Şer'iyye sicilleri ait oldukları bölgenin idari-siyasi durumu, o bölgede yaşayan insanların geçim tarzları, kullandıkları eşyaları, birbirleriyle olan ilişkileri, ekonomik durumları vb. konular hakkında bilgiler veren önemli kaynaklardır. Kadılar Şer'i ve hükmi muamelatta, kendilerine verilen beratta gösterilen vazifeleri görüp, Hanefi mezhebi üzerine karar verirlerdi. Araştırmamızın konusu olan Kayseri 25 numaralı Şer'iyye Sicili 1624-1625 yıllarını kapsamaktadır. 101-160. Sahifeleri arasındaki kısım araştırma konumuzdur. Kayseri şehrinin dini, hukuki, idari ve demografik yapısı hakkında ayrıntılı bilgiler bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Kayseri, Şer'iyye Sicilleri, Kadı, Adalet.

**DEPARTMENT OF HISTORY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY**

ABSTRACT

MA THESIS

**25 ON PAGES 101-160TH OF KAYSERİ
TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF
SHARİ'A CORT RECORT MUSLIM CALENDAR
1034 (GREGORIAN 1624-1625)**

Mustafa SÖZCÜ

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ

Year : 2015, Pages: 127+5

**Jury : Assoc. Prof. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ (Chairperson)
: Prof. Dr. Faruk SÖYLEMEZ (Member)
: Assoc. Prof. Dr. Ersin Kaya SANDAL (Member)**

The justice was the first principle for the Ottoman state since it was established and the courts, where the justice put into practice, were very important for the Ottoman state. The Shari'a Courts, where Shari'a decisions were given by the Kadhi, similar to a judge, were the foundation of the justice system. The Kadhi's mission was not only being a judge but also being the officials to make all the correspondence where they were. The all correspondence were registered by the Kadhi's and these registrations were called Shari'a Registers. The Shari'a Register, which were important sources, belongs to area's subjects such as managerial-social situations, living standard for the area's people, their goods, their social relation, economical situation i.e. could and can give detailed information. Shari'a court in Kayseri which is the subject of our research record number 25 covers the years 1624-1625. 101-160. Importance is the area between the pages of research. The city of Kayseri, religious, legal administrative and contains detailed information about the structure of the population.

Keywords: Ottoman, Kayseri, Shari'a Court and Registers, Kadhi, Justice

ÖN SÖZ

Şer'îye Sicilleri; 15. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar gelen dilimin olaylarını ihtiva etmekte olup Türk tarihînin, Türk kültürünün, Türk hukukunun ve Türk siyasî, sosyal ve hukukî tarihinin birinci elden yararlanabileceği önemli kaynaklar konumundadır. Arşiv çalışmaları için Türk sosyal tarihinin dini, kültürel, nüfus ve Müslim-gayrimüslim nüfus yapısı için birinci elden kaynaktır. Kadı Sicillerinin hazırlanması, geçmişin karanlık sayfalarının aydınlatılmasında temel kaynaklardan biridir. Sicillerin okunması ile elde edilen bilgiler bazen yeni bilgi bazen de eksik olan bilgilerin öğrenilmesini sağlamaktadır. Özellikle “Tarih Disiplini” için sicillerin önemi daha fazladır.

Bu belgelere bakılarak o dönemde mahkemelerin ve ceza kanunlarının nasıl işlediği, siyasi otorite karşısında vatandaşın yerinin ne olduğu ve o dönemki ceza kanunlarının şimdiki Türk ceza kanunlarını nasıl etkilediği yada etkilemediği konusunda fikir edinilebilmektedir. Bu, gün yüzüne çıkmamış bilgilerin bilim hayatına kazandırılması konusunda tarihçilere önemli görevler düşmektedir. Bu bakımdan bu arşiv belgeleri ışığında yazılacak olan eser dönemin şehir ve ülke tarihi açısından aydınlatıcı rol oynayacaktır.

Şer'îye sicilleri ilim dünyası için birinci el ve güvenilir kaynaklar niteliğini taşımaktadır. Bizde bu çalışmamızda bunun farkında olarak elimizden geldiği ölçüde, belgeleri eksiksiz ve yanlışsız okumaya çalıştık. Ancak belgelerin orjinalinde olan tahrifatlardan ve belgelerin fotokopisinden kaynaklanan okunamayan yerler işaretlerle gösterilmiştir. Belgenin orjinalinden kaynaklı okunamayan kelimeler için (*), belgelerin orjinalinde ve fotokopiden kaynaklanan bozuklukların tamamlanmasında (()), belgelerin fotokopisinden kaynaklı okunamayan kelimeler için (-), okunamayan kısımlar için (...), okunan ancak emin olunamayan yerler için (?) ve evraklarda gizli kalması gereken bölümler boşluk bırakılarak gösterilmiştir. Bizde bu boşlukları () işareti ile gösterdik.

Bu çalışmamızın hazırlanması aşamasında yardımlarını esirgemeyen, her zaman yol gösteren ve değerli zamanını ayıran saygıdeğer danışman hocam sayın Doç. Dr. Selahattin DÖĞÜŞ'e teşekkür ederim.

Mustafa SÖZCÜ
OCAK-2015

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
ÖN SÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	V
1. GİRİŞ.....	1
2. OSMANLI HUKUK SİSTEMİNDE ŞER'İYYE MAHKEMELERİ.....	2
2.1. Şer'iyye Mahkemeleri.....	2
2.2. Şer'iyye Mahkemesi Görevlileri.....	3
2.2.1. Kadı.....	3
2.2.2. Naib.....	5
2.2.3. Kassam.....	5
2.2.4. Muhzır.....	6
2.2.5. Çavuş.....	6
2.2.6. Subaşı.....	6
2.2.7. Mübaşir.....	6
2.2.8. Müşavir.....	6
2.2.9. Katip ve Hademeler.....	7
3. TARİHİ SÜREÇ İÇERİSİNDE KAYSERİ.....	8
3.1. İslamiyet Öncesinde Kayseri.....	8
3.2. Selçuklular Zamanında Kayseri.....	9
3.3. Eratnalılar Döneminde Kayseri.....	11
3.4. Kadı Burhaneddin Döneminde Kayseri.....	12
3.5. Karaman Oğulları Devrinde Kayseri.....	13
3.6. Dulkladiroğulları Döneminde Kayseri.....	14
3.7. Osmanlılar Döneminde Kayseri.....	15
4. BELGE ÖZETLERİ.....	17
5. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU.....	37
6. DEĞERLENDİRME.....	120
6.1. Belgelerde Geçen Yer İsimleri.....	120
6.1.1. Karye İsimleri.....	120
6.1.2. Mahalle İsimleri.....	120
6.1.3. Mezra İsimleri.....	121
6.1.4. Kaza ve Nahiyeler.....	121
6.2. Belgelerin Tasnifi.....	122
6.2.1. Belgelerin Türlerine Göre Tasnifi.....	122
6.2.2. Belgelerin Konularına Göre Tasnifi.....	122
7. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	125
KAYNAKLAR.....	126
ÖZ GEÇMİŞ	
EKLER	

KISALTMALAR LİSTESİ

H.	: Hicri
HAZ.	: Hazırlayan
KB	: Kùltür Bakanlığı
M	: Miladi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OSAV	: Osmanlı Araştırmaları Vakfı
OTAM	: Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi
S.	: sayfa
SS.	: sayfa sayısı
VB.	: ve benzeri
VD.	: ve devamı
VS.	: vesaire

1. GİRİŞ

Osmanlı Devleti çok geniş bir coğrafya üzerinde kurulmuş büyük bir devletti. Devlet içerisinde değişik dil, din ve ırktan halkların mevcut olması, bu büyük devletin huzur ve güven içerisinde yaşamasını zorlaştırmıştır. Ancak iyi bir hukuk sistemi ve adaletli bir yönetim bütün bu halkları huzur ve emniyet içerisinde yaşatabilirdi. Osmanlı Devleti'ni de yüzyıllarca ayakta tutan sistemin temelini adaletli yönetim oluşturmaktaydı.

Taşrada adalet mekanizmasını uygulayan kadılar idi. Kadılar atandıkları yerlerdeki hukuk ve ceza ile ilgili davalara bakarlar ve şer'i hükümlere göre karar verirlerdi. Kadıların verdikleri i'lam, hüccet ve cezalarla, görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterlere şer'iyye sicilleri denilmektedir. Mahkemelerde şer'i hukuktan başka, örf, adet, gelenek ve göreneklere içeren örfi hukukta kadılar tarafından uygulanmıştır. Devletin sınırları içerisinde birçok mezhep olduğu gibi gayri Müslim dediğimiz birçok millet de bulunmaktaydı. Ancak halkın genel çoğunluğu Hanefi mezhebinden olduğu için kadılar da genellikle Hanefi mezhebinin içtihadına göre hüküm verirlerdi.

Kadıların hukuki görevinin yanında idari bir takım görevleri de vardı. Savaş zamanlarında orduya asker hazırlanması, memur ve müderris tayini, resmi yapılan keşif ve tamiri, vakıfların denetimi, vakıf binalarının kiraya verilmesi, vergi toplanması, huzur ve güvenliğin sağlanması, eşya fiyatlarını belirlenmesi, mirasların adaletli bir biçimde varislere paylaşılması, yetim kalan çocuklara vasi tayini, nikah işleri ve gerekli depolama işleri de kadıların sorumluluğu ve görevleri arasında yer almaktadır. Kısacası şer'iyye sicillerinde sadece hukuki davalar değil, birçok konuda kadıyı ilgilendiren resmi kayıtların bulunduğunu söyleyebiliriz. Kadılar, bütün bu görevleri yerine getirirken "sicil" adı verilen bir defter tutmak zorunda idiler. Bu defterlerin tutulma sebebi, çıkabilecek çelişkileri ortadan kaldırmak ve devlet işlerinin belgelere dökülmesini sağlamaktı. Bu amaçla kadılar genellikle iki nüsha olarak hazırlanan sicil kayıtlarından birini ilgili kişilere verirler, diğerini de kendileri saklardı. Kadılar, defterlere büyük bir titizlik göstererek belli bir formda tutulmasını sağlardı.

Şer'iyye sicilleri, yazıldığı dönemdeki pek çok konunun ayrıntılı bir şekilde incelenmesine olanak sağlamakta ve araştırmacılar için önemli bir kaynak niteliğini taşımaktadır. Gelişen olaylardan hemen sonra değişime uğramadan kayıtlara geçtiği için araştırmacılar tarafından güvenilir kaynaklar niteliğindedir.

2. OSMANLI HUKUK SİSTEMİNDE ŞER'İYYE MAHKEMELERİ

2.1. Şer'iyye Mahkemeleri

Osmanlı hukukunun işleyişinin temel taşı olan kadılık mesleği günümüz yargı sisteminde hakimlerin fonksiyonunu da içeren bir özelliğe sahipti. Osmanlı'da farklı statülerde birden çok mahkemeler bulunmakla birlikte en yaygın olan Şer'iyye mahkemeleriydi. "Meclis-i Şer'i" adı verilen bu mahkemeler devletin kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar alanlarıyla en geniş yetkiler, sonrasında ise daha daraltılmış alanlarla Osmanlı Devletinin sonuna kadar varlıklarını sürdürdüler. Tek hakimli ve basit yargılama usulüne dayanan bu mahkemeler, kadıların ilmi görüşlerinden istifade ettikleri Müftüler ve mahkemelerde yargı sırasında bir çeşit müşahit gözüyle yargılamayı izleyen şühud ve Şühudu'l-hal adlı görevlilerle kendisine has bir zenginliğe sahiptir (Aydın, 1996: 85; İhsanoğlu, 1999: 391-392). Devletin ilk kuruluş yıllarından itibaren varlığını bildiğimiz kadılık müessesesi Osmanlı'nın sefeli İslam devletlerinden beri devam eden bir süreçtir. İlk zamanlar devlet, kurumsallaşmasını daha tamamlamadığı için kadıların yetiştiği medrese kurumları da yaygın değildi. Bu sebeple ilk kadılar genelde Anadolu, Suriye, ve Mısır gibi merkezlerde yetişmiş olup, sonradan Osmanlı Devleti'nin hizmetine girmekle bu meslek icra edilmekteydi. Zamanla medreselerin yaygınlaşması ve kadıların yetişmesiyle Osmanlı Devleti bu konuda kendine yeter bir duruma gelmiştir. Kadıların ve Mevalilerin bulunduğu kaza ve şehirlerde şer'i mahkemeler vardır. Bu şer'i mahkemeler tek kadının görev yaptığı adalet müesseseseliydi. Kadılar şer'i muamelatta kendilerine verilen beratlarla gösterilen vazifeleri görüp Hanefi Mezhebi üzerine hüküm verirlerdi. Başka mezheplere mensup Müslümanlar arasında meydana gelen ve kendi mezhepleri çerçevesinde halledilmesi uygun görülen dava ve meselelerde, eğer o mahalde kendi mezhebinden bir kadı yoksa bunlar mensup oldukları mezhep alimlerinden bir alimi hakem tayin ederlerdi. Bu alimler bunların mensup olduğu mezhebe göre karar verir, sonra Hanefi kadılar onu tasdik ederler ve infaz eylerlerdi. İstisnai durumlar olarak görülen bu meseleler dışında genel olarak hem hukuk birlikteliğini sağlamak, hem de istikrarlı bir yapı arz etmek için Hanefi mezhebine göre hükmetme esasını kabul edilmiştir (Akgündüz ve Öztürk, 1999: 369-370). Mahkemelerde Hanefi mezhebinin görüşlerinin muteber kabul edilmesinin ana sebeplerinden birisi de devletin kuruluşundan kurumsallaşmasını büyük oranda tamamladığı Yavuz Sultan Selim zamanına kadar Osmanlı'nın hakimiyet sahasının Tuna ile Fırat Nehri arasındaki Türk topraklarını kapsamaması ve Türklerin de Hanefi mezhebi mensubu olmalarıdır. Ayrıca başta hanedan olmak üzere yönetici kesimin Hanefi olması en önemli sebeptir. Nikah, izdivaç, miras taksimi, yetim malı, vali tayini ve azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesi, cürüm ve cinayet v.s. bütün davalar ve bütün hukuki muamelat, günümüz noterliğinin yaptığı gibi benzeri onaylama işlemleri kadılar tarafından icra edilmekteydi (Uzunçarşılı, 1988: 109).

Duruşmaların halka açık olması kanun emri idi. Mahkemeye gelen halk kadının dürüstlüğünü kontrol eder, gerekli durumlarda şikayet edebilirlerdi. Kararlarda ilgili kanun hükmü yoksa örf'e göre hüküm verilirdi. Gerekli görülmesi durumunda kadı, müftüden ilgili konuyla alakalı fetva alırdı (Sevinç, 1978: 53). Kadının verdiği hüküm bizzat vali ve iki mutemet tarafından incelenir, tasdik edilirse infaz olunurdu. Eğer tasdik edilmezse evrak başkente kazaskere yollanırdı. Kazasker de davayı inceler, kararı doğru bulursa onaylar, bulmazsa kararı bozarak yeniden hüküm verir ve o hüküm geçerli olurdu (Uzunçarşılı, 1988: 110).

Şer'iyye mahkemelerinin sabit bir yeri yoktu. Bununla birlikte kadıların yargı işlerini yürütecekleri ve ilgililerin kendisini her an bulabilecekleri belirli bir yerleri vardı. Bu; kadının evi, camisi, mescit veya medrese olabilirdi (Akgündüz, 1990: 77). Hatta o kadar ilginçtir ki modern hukuk uygulaması içerisinde varlığına rastlanmayan bir durum olarak karşılaşılan bir usul de; yolda giderken kadıya rastlanmasıyla konunun arz edilmesi ve bazen ayaküstü davanın görülüp, karar verilmesine dair kayıtlara da rastlanılmaktadır ve Osmanlı adli sisteminin pratikliğine ilginç bir örnek de teşkil etmektedir (Ekinci, 2002: 771). Yargı gücünü büyük oranda tek başına kullanan Şer'iyye mahkemelerinin yetkileri II. Mahmut'tan itibaren azaltılmaya ve yargılama alanında yeni düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. İstanbul kadılığı 1837'de resmi bir binaya taşınmış, 1838'de kadıların yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek için "Tarik-i âmm İlmiyye Dair Ceza Kanunname-i Hümayunu" çıkartılmıştır. Asırlardır sadrazama bağlı olan kazaskerler, Tanzimat'ın başında Şeyhülislamı bağlanmış Şeyhülislam da Meclis-i Vükela'ya dahil edilmiştir. 1837 yılında kazaskerlikler birer mahkeme haline getirilmiş ve kadıların idari yetkileri kaldırılmıştır (Bozkurt, 1996: 46). 1859'da çıkarılan bir nizamname ile bütün Şer'iyye Mahkemeleri yeni bir yapıya kavuşturuldu. Evkaf, kassam ve kazasker mahkemeleriyle özellikle İstanbul'daki mahkemelerin görev ve yetkileri ayrı tespit edilerek bir ölçüde sınırlandırıldı. 1867 de Şer'iyye Mahkemeleri dışında bir takım idari ve adli mahkemeler kuruldu. 1867'de Divan-ı Ahkam-ı Adliye Nizamnamesi ile aile, miras vakıf konuları ile şahsa karşı işlenen suçlara ilişkin yargılamalar dışındaki konular Şer'iyye Mahkemeleri'nin yetki alanından çıkarıldı ve aynı tarihli Şura-yı Devlet Nizamnamesi ile de idari yargı yetkileri tamamen ellerinden alındı. Divan-ı Ahkam-ı Adliye aynı zamanda ilk Osmanlı temyiz mahkemesi olan özelliğine sahipti. 1871'de Nizamiye Mahkemeleri kurulunca iki adli mahkeme ayrı ayrı sahalarda yargı görevini yürütmekle görevlendirildi. Nizamiye Mahkemeleri yurt çapında teşkilatlandırılarak "Şer'iyye" denilen konular dışındaki bütün yargı yetkileri bunlara devredilmiş ve hatta taşrada vazifesiz kalmış olan kadılar Nizamiye Mahkemeleri reisliğine atanmaya başlanmıştır (Cin ve Akgündüz, 1990: 284-285; İhsanoğlu, 1999: 431).

1913 tarihli Kanun'u-Muvakkat ile Şer'iyye Mahkemeleri'nin teşkilat ve görevleri yeniden düzenlendi. Bu düzenlemeye göre; mülazemet usulü ve sınırlı sürekli kadılık düzeni tamamen kaldırıldı. Kadılık için en az yirmi beş yaşını doldurma şartı getirildi. 1885'de "Mekteb-i Nüvvab", 1908'de "Mekteb-i Kuzat" ve 1909'da "Medresetü'l-Kuzat" adını alan Hukuk Fakültesinden mezun olmayanların hakim olmayacağı, hükme bağlandı. 1916 tarihinde Kazaskerlik ve Evkaf Mahkemeleri de dahil olmak üzere bütün Şer'iyye Mahkemeleri, Adliye Nezaretine bağlandı ve Temyiz Mahkemesinde "Şer'iyye" adıyla yeni bir daire teşkil edildi (Cin, 1992: 24—25; Akgündüz ve Öztürk, 1999: 409).

2. 2. Şer'iyye Mahkemesi Görevlileri

2.2.1. Kadı

Osmanlı devlet düzeni içerisinde oldukça önemli bir mevki ve vazifesi olan ve ulema sınıfının içerisinde yer alan kadılar imparatorluğun vilayet ve kazalarında eksiksiz olarak bulunmakta, mahkemelerde yargı görevini yerine getirmekte, idari ve hukuki büyük görevler üstlenmektedirler. Osmanlı tarihinde bilinen ilk kadı Osman Gazi'nin Bilecik'i fethinden sonra, Bilecik, İznik ve Bursa kadılıklarına getirilmesiyle Çandarlı Kara Halil'dir (Halaçoğlu, 1998: 110). Osmanlı hukukçuları kadıyı; dava ve

anlaşmazlıkları Şer'i hükümlere göre karara bağlamak için devletin en yüksek icra makamı (Kazaskerlik) tarafından tayin edilmiş şahıs şeklinde tanımlarlar. Osmanlıda nahiye ve köyler dışındaki bütün merkezler idari yargı merkezi idi. Hatta konar-göçer durumlardaki aşiretlerin kaza statüsünde olanlarına kadı olarak tayin edilenlerin onlarla birlikte konup göçmesi kanundu. Bu itibarla bu birimlerin adli teşkilatının temel unsuru olan kadılar hem hakim, hem belediye başkanı, hem emniyet amiri hem de sosyal güvenlik makamı durumundaydı (Akgündüz, 1990: 228).

Şer'i hükümleri icra, kararların yazımı, velisi veya vasisi olmayan küçükleri evlendirme, yetim ve gariplerin mallarını muhafaza, vasi veya vekil tayini ve azli, vakıf nizamnamesinin uygulanması, görevlilerinin icrası gibi çeşitli hukuki işlem ve ilamlar kadıların mahkemeye ilişkin görevlerindedir. Devletin askeri ve siyasi işlemleri kadıların alanının dışındadır. Ayrıca kadıların görev yeri ve süresi dışında verdikleri hükümler de hukuken geçerli değildir (Uzunçarşılı, 1988: 33; İhsanoğlu, 1999: 394). Kadılar medresede ilmiye tahsilini bitirdikten sonra direkt kadılığa başlamazlardı. Kadı adayları “mülazım” adıyla günümüz staj uygulamasının bir benzeri olarak kazasker divanında belli bir süre görev yaparlardı. Mahkemelerin işleyişi, hükümlerin verilmesi gibi kadılık mesleğinin gereğini öğrendikten sonra ilk defa kaza kadılığına atanırlardı. Bunun dışında medreseden icazet aldıktan sonra bir müddet müderrislik yapanlar direkt bir kazaya kadı tayin edilirdi. Kadılık da derece dereceydi. Kaza kadılığı, sancak kadılığı, büyük kadılıklardan olan Mevleviyet Kadılığı (Mekke, İstanbul, Edirne, Bursa, Şam) gibi büyük kadılıklardan sonra kadıların yükseleceği makam Kazaskerliktir. Divan üyesi olan Kazaskerler yükselirse Şeyhülislamlık makamına çıkarlardı (Baltacı, 1976: 55).

Hukuk tarihinde yönetimden ayrı ve bağımsız şekillenen yargı daha sonra da bu özelliğini korumuştur. Bu sebeple kadılar yargılamalarında her hangi bir siyasi etkinin altına girmeden vazife yapmışlar ve Sancak Beyi, Beylerbeyi gibi idarecilerle bir ilişkileri olmamıştır. Bu sebeple Kadı merkezle yazışmak istediğinde ismi geçen idareciler aracılığı ile değil. Doğrudan yazışabilmektedir (İhsanoğlu, 1999: 394). Kadılar buldukları kaza, nahiye ve şehirlerde devlet otoritesini temsil ederlerdi. Hükümet merkezinden gelen fermanları cevaplar, gereken işlemleri yaparlardı. Zahire ve amele tedariki, hayvan sevki, menzil emirleri, asker toplanması, iktisadi işler yürütürlerdi. Yani askeri inzibattan başka bütün resmi işlemlerin yapılmasından Kadı sorumlu idi. Kadıların ve Mevalinin derecelerine ve şer'i hasılatlarına göre belli sayıda maiyetleri vardı. Kadı bizzat davayı dinler yanında muavin olarak kethüdası, davayı temsil eden, sicile geçen katibler bulunurdu. Muhzır adı verilen mübaşirler de mahkeme görevlilerindedir. “Mevali” denilen büyük kadılar genelde tayin oldukları vilayete gitmeyerek yerlerine “Naib” adlı vekillerini gönderirlerdi (Uzunçarşılı, 1988: 109).

Kadıların yargılama dışında birçok idari görevleri de mevcuttu. Bunlar; yürütmeye ilgili birçok idari görevin yanı sıra çarşı pazarı, satılan malları denetleme, fiyatlarını koyma ve kontrol etme gibi bugün belediyelerin yetki ve sorumluluğunda olan mahalli görevleri de yerine getirirlerdi. Bu konuda en önemli yardımcıları “İhtisab Ağası” veya “Muhtesib” adı verilen görevlilerdi. Kadıların diğer görevleri arasında mahallindeki vakıfların şartlarına uygun yönetilmesini, vergilerin kanun hükümlerine uygun toplanmasını denetleme, imam, hatip, vaiz gibi görevlilerin tayinini yapma, para ayarlarının kalpazanlar tarafından bozulmaması için tedbirler alma, has ve tımar arazilerinin teftişi, sefer sırasında ordunun ihtiyaç duyduğu lojistik malzemenin bölgesiyle alakalı olanının temini gibi çeşitli kazai, idari, mülki, sakeri vazifeleri de sayılabilir (Aydm, 1996: 90). Bazı kadılar ise belli hususlarda ihtisaslaşmış kadılıklar görünümündeydi. Mesela Eyüp Kadılığı “su işleri” ile ilgili meselelere bakmaktaydı.

Bunun yanı sıra kadılıklar bazı tür ceza ve hukuk davalarına da bakmaktaydı. Bunlara verilecek örneklerde; gayrimüslim din adamlarının ceza davalarının Divan-ı Hümayunun ve kapitülasyonlar nedeniyle yabancıların kendi aralarındaki davaların konsolosluk mahkemelerinin yetkisinde olması gibi (Aydın, 1996: 88).

1855 tarihli bir Nizamname ile kadıların tayin esasları belirlenmiştir. Kadıların belirli süreler için atanıp bu süre sonunda Kazasker tarafından uygun görülürse yeniden atanmaları usulü, kısmen değiştirilerek, ehil olduğu sürece görev yapmaları esası benimsenmiştir. Kadıların görev bölgeleri ise eski usule uygun olarak derecelerine göre beş sınıfa ayrılmıştır. Birinci sınıf; büyük Mevleviyet Kadıları ile kibar-ı müderrisin olanlar, vilayetlere ve büyük sancaklara, ikinci sınıf; Devriye Mevalileri, Müderrisler ve Eşrefü'l-Kuzat olanlar kaymakamlık bulunan kazalara, üçüncü sınıf; önceden Kadılık yapmamış Mevaliler müderrisler ve imtihanla Eşrefü'l-Kuzat olduğunu ispat edenler kaymakamlık bulunmayan büyük veya bulunan küçük kazalara, dördüncü sınıf; daha aşağı rütbeliler küçük kazalara ve beşinci sınıf; yeni göreve başlayanlar kalan kazalara tayin edilmiştir. Kadılar yetiştirmek için de Abdülmecid tarafından 1854 yılında “Muallim hane-i Nüvvab” adıyla bir medrese kurulmuştur (Uzunçarşılı, 1988: 267).

2.2.2. Naib

Lügat anlamıyla “Kadı Vekili” (Yeğin, 1992: 526) anlamına gelen Naib kadıların yargı görevini ifa ederken yardımına başvurdukları görevlilerdi. Kadıların kendi yerlerine davalara bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslardır. Bunlar belirli bir süre veya belirli bir iş için tayin edilirdi. Onlar da kadıların verdikleri yetki çerçevesinde görevlerini yaparlardı. Belirli bir iş için tayin edilenler keşif göreviyle veya bir başka görevle belirli bir süre için tayin edilenler ise Kadının görevi başında olmadığı zamanlarda onun vazifesine vekaleten bakarlardı. Zaman içerisinde bu uygulama kadılık mesleğinde yozlaşmalara da sebep olmuş, hem zaman zaman ehil olmayan kimselerin Kadılık yapmalarına, hem de Naiblerin gelirlerinden asıl Kadıya pay vermek durumunda olmaları onların gelirlerini arttırmak için çeşitli suistimallere yönelmelerine yol açmıştır (Aydın, 1996: 92). Ancak Kadıların çoğu zaman kendisine Naibler atamasının bazı zorunluluklara dayandığı göz önüne tutulmalıdır. Çünkü atandığı kazaya bağlı yerleşim yerlerinin sayısının 40'tan 300'e kadar çıktığı da görülmektedir. Böyle bir genişliğe tek Kadının tamamen ulaşması da zamanın şartları göz önüne alındığında pek mümkün görülmemektedir (Abacı, 2001: 59). Bazen Kadılara “Naib” de denirdi. Çünkü onlar da Sultanın vekili olarak görevlerini ifa ederlerdi. Kadılar tayin edildikleri yere bizzat gitmeyerek Naib gönderebilecekleri gibi, kaza merkezlerine tabi nahiyelere de Naib tayin edebilirlerdi. Nahiyelere tayin edilen naiblere “Kaza Naibleri” denirdi. Ayrıca Mevleviyet kadılarının tayin ettikleri Naiblere “Mevali Naibleri” denirdi (Öztürk, 1995: 65).

Naibler yaptıkları işlere göre farklı isimler almaktadırlar. Bab Naibi, Ayak Naibi, Toprak Naibi gibi. Hatta İstanbul Bab Mahkemesi Naibliği bu isim ve iş altında uzmanlaşmıştır. Bab Naibliği daha çok evlenme, Ayak Naibliği gezici kadılık, Toprak Naibliği ise daha ziyade toprak meselelerinde uzmanlaşmıştır (Abacı, 2001: 59-60).

2.2.3. Kassam

Lügattaki anlamı “taksim eden” olan Kassam kelimesi hukuki terim olarak vefat eden şahısların terekelerini taksim eden Şer'i memur anlamına gelir. Kassamlar bu görevi Kadı adına yaparlardı. Osmanlı adliye teşkilatında iki çeşit Kassam vardı.

Birincisi; askeri sınıfın terekelerini taksim eden Kazasker Kassamlardı. İkincisi ise, Şer'i Mahkemelerin bulunduğu yerlerdeki Beledi Kassamlardı (Aydın, 1996: 93). Her kadılıkta hususi bir Kassam defteri bulunurdu. Kassamlar taksim ettikleri terekelerden “Resm-i Kısmet” adıyla bir harç alırlardı. Bu harç binden belirli bir oran olmakla birlikte Kadı ve Kazaskerlerin gelirlerinde önemli bir yer tutardı (Uzunçarşılı, 1988: 117).

2.2.4. Muhzır

Kelime anlamı olarak “huzura getiren” demek olan muhızır; davacı ve davalıları mahkemeye celb eden ve savcının bazı görevlerini ifa eden bir memurdur. Küçük kaza merkezinde; mahkeme mübaşirliği, mahkeme katipliği, emniyet görevlisi ve savcının görevlerini ifa etmekteydi. Bu hizmetleri karşılığında “ihzariye” denilen ve taraflarca karşılanan bir ücret alırdı. Muhızırların tayini bir seneliğine kurumun işleyişinden sorumlu olan Muhızırbaşları tarafından yapılırdı (Abacı, 2001: 62-63).

2.2.5. Çavuş

Mahkeme i'lamlarının icrasını, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesini, icab ederse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle cezalandırılmasını sağlardı. Ayrıca hukuken kesinleşen bedeni ve nakdi cezaların infazından da çavuşlar sorumluydu. Günümüzdeki icra memurları ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini ifa ederdi.

2.2.6. Subaşı

Hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini, sancak, kaza, nahiye ve köylerde Subaşı yürütürdü. Sancaklarda; sancak beyinin ücretli adamı ve emniyet amiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise, idare amiri olan subaşları, Şer'iyye Mahkemelerinde de icra ve infaz memuru olarak görev yaparlardı. Suçluların yakalanması da en önemli vazifelerindendi (Abacı, 2001: 64-65).

2.2.7. Mübaşir

Lügattaki manası “bir işe başlayan” demektir. Adli memur olarak iki manası vardır. İlki celb ve tebliğ işlerinde kullanılan memur anlamıdır. İkincisi ise; Tanzimat'tan önce devletçe gördürülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir iş için görevlendirilen memur demektir. Bu görevi karşılığı “Mübaşiriyye” denen bir ücret alır (Pakalın, 1993a: 592).

2.2.8. Müşavir

Kelime manası “kendisine danışılan, istişare edilen” demektir (Devellioğlu, 1998: 754). Kadılar ihtiyaç duyulan hallerde müftülerden ve İslam hukukunu iyi bilen şahıslardan fetva isteyebilirler. İş çok olan mahkemelerde ihtiyaca göre bir veya iki müşavir bulunur. Müşavirler; kadılık yapabilecek şahıslar arasında seçildiği için bazı kadılıkların müşavirleri tek başına hüküm verme yetkisine sahiptir.

2.2.9. Katip ve Hademeler

Şer'iyye mahkemelerinde önemli bir görev olan katipliğe; sağlam, davaları tutanağa geçirmede ve ilamları tanzim usulünde mahir olan şahısların getirilmesi gerekir. Katibin en önemli görevi, tarafların iddia ve savunmalarını, şahitlerin beyanlarını doğru olarak zabta geçmektir. Hediye almak gibi adi suçları irtikap etmemeleri için her zaman kadının nezaretinde görev yapmışlardır. 1913 tarihli Hükkam-ı şer' ve Mahkeme-i Şer'iyye kanunu, her mahkemede bir başkatip ve yeteri kadar katibin bulundurulmasını hükme bağlamıştır. Kadı ve Müşavir bulunmadığı zaman mahkeme Baş Katibi Kadıya vekalet eder. Hademeler ise, mahkeme işlerinde evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması vb. ayak işleriyle meşgul olurlardı (Akgündüz, 1990: 72-75; Abacı, 2001: 62).

3. TARİHİ SÜREÇ İÇERİSİNDE KAYSERİ

3.1. İslamiyet Öncesinde Kayseri

Dünyanın en eski şehirlerinden olan Kayseri, M.Ö. 3500 ile M.S. 2000 olmak üzere 5500 yıllık bir geçmişe sahiptir (Keskin ve Hülagü, 2007: 1). Kayseri'nin yazılı tarihinin ise M.Ö. 2500 yıllarına ait çivi yazısıyla yazılmış "Kültepe Tabletleri" diye bilinen tabletlerle başlar (Kars, 1999: 1). Kayseri tarihi boyunca bir çok olaylara sahne olmuştur. Anadolu'nun ortasında ve büyük bir ovanın üzerinde kurulan bu şehir doğuyu batıya, kuzeyi güneye bağlayan ana yollara hakimdir. Anadolu'da egemen olan bir çok devlet arasında meydana gelen siyasi olaylar dolayısıyla X(XVI.) yüzyıla değin Kayseri büyük bir öneme sahip olmuştur (Edhem, 1982: 18). Yozgat'ın kuzeybatısındaki Boğazköy'de ve Kayseri'nin Kültepesi'ndeki kazılarda bulunanların ışığında; M.Ö. 2725 yıllarında Kayseri'den bir belde diye bahsedildiğini görmekteyiz (Arık, 2009: 16).

Kayseri'nin eski adı "Mazaka" veya "Özepya" (Eusebia)'dır. İslam öncesi devrelerinde Kapadokya'nın merkeziydi. Erciyes ile birlikte bu bölgelere Kilikya denirdi. Mazaka'nın yeri şimdiki şehrin yerinde olmayıp, bunun güneybatısında Erciyes eteklerine yakın ve oraya hakim yüksek bir yer üzerindeydi. İşte "Eskişehir" ve "Eski Kayseri" burası olup, bir çoğu Bizans devrine ait hamam, mabet, kilise ve ev gibi binaların kalıntıları bulunmaktadır (Edhem, 1982: 23). Mazaka adı, Kapadokyalıların büyük ataları "Mosoch"dan, Özepya adı ise, Kapadokya krallarından Ariarathes Eusebes'den gelmiş olabileceği bilinmektedir (Edhem, 1982: 25). Romalı seyyah Strabon, Mazaka'nın metropolis olduğunu, şehre aynı zamanda "Eusebia" ve ilave olarak da "Argaios'un yanında" denildiğini belirtmektedir (Çayırdağ, 2001: 2). Eski Kayseri'deki kalıntıların bir çoğunun Roma dönemine ait olduğu bilinmektedir.

Hicretin daha ilk yüzyılında İslam mücahidleri, Suriye'den kalkarak, Anadolu'dan geçip, ta İstanbul'a kadar seferler yapmışlardır. Bu arada Müslüman gazilerin Kayseri'den geçtikleri ve hatta bu beldenin 690-91 yılında Abdulmelik, 726-27'de Mesleme bin Abdulmelik, 729-30'da Said bin Hişam ve 732-33'de Süleyman bin Hişam tarafından geçici olarak istila edildiği bilinmektedir (Edhem, 1982: 26). Hz. Ömer'in halifelik yıllarında, Kayser (Herkl) şehri tamir edip güzelleştirdiğinden bazı burada otururdu. O zamanlar Kayseri, Maraş ve Sivas'dan daha gelişmiş idi. Çok sayıda askeri olup hepsi de Rum idi. Hz. Ömer bizzat Kudüs'ü feth edip Halid ibn Velid hazretlerini baş kumandan tayin edip seksen bin askerle Kayseri'yi de feth ettirip içine İslam askeri yerleştirdi (Çelebi, 1976: 832).

Kayseri'nin Türkmenler eline bir daha çıkmamak üzere geçmesi Danişmendliler devrinde olmuştur (1174-1184). Yalnız Danişmendlileri, Anadolu'daki Selçuklular medeniyetinden ayırmak mümkün değildir (Somuncu, 1995: 130). 1071 Malazgirt Zaferinden sonra Anadolu'nun Türklere vatan yapılmasında büyük hizmetler başaran Danişmendliler, Büyük Selçuklu Sultanlığına bağlı olarak kurulmuş bir Türk beylik ve hanedandır. Beyliğin yayılma sahası Sivas, Kayseri, Tokat, Amasya, Niksar, Çorum, Malatya ve civarındadır (Çayırdağ, 2001: 12). Avrupalı yazarlardan bazıları, Kayseri'nin Horasan Selçuklularından Tuğrul Bey zamanında, yeğeni Alparslan tarafından fethedildiğini yazmışlar, ancak doğulu tarihçiler Kayseri ile bütün o yörenin fethinin Danişmendlilere nasip olduğunu bildirmişlerdir (Edhem, 1982: 26). 1080 yıllarında fetih için ilk defa Anadolu'ya giren Gümüştekin Ahmed Gazi, 1085 yılında başta Malatya olmak üzere Sivas, Kayseri ve Yeşilırmak havalisini fethederek ilk defa bu bölgeleri Türklerin hakimiyeti altına almış ve devletini kurmuştur (Çayırdağ, 2001: 12). Rum hükümdarlarının Erciyes dağının eteğinde fil büyüklüğünde taşlarla yaptıkları

kaleyi Danişmendliler daha fazla geliştirmişlerdir (Çelebi, 1976: 833). Kayseri'ye ilk Türk-İslam eserini Danişmendli Emiri Melik Mehmed Gazi yaptırdı. Kayseri Ulu Camii (Camii Kebir) ilk Danişmendli eseridir. Camii Emir Melik Mehmed Gazi'nin tahta geçtiği 1134-1142 yılları arasında yaptırdığı bilinmektedir. Emir Mehmed Gazi'nin Türbesi de Ulu Camii'nin kible tarafında ve camiiye bitişiktir (Akbaş, 2005: 26).

3.2. Selçuklular Zamanında Kayseri

Danişmendlilerin askeri ve idari zafiyeti şehrin Sultan II. Kılıçarslan zamanında Selçuklu idaresine geçmesine neden olmuş ve Selçuklu Devleti'nin Anadolu'daki en önemli merkezlerinden birisi haline gelmiştir (Keskin ve Hülügü, 2007: 2). Kayseri, Türkiye tarihi içinde Anadolu Selçuklu Sultanlarının ve bilhassa Sultan I. Alaadin Keykubad'ın fetihlere hazırlandığı yer olması sebebiyle Darü'l-feth ve baş şehir olan Konya'dan sonra ikinci bir payitaht gibi kullanıldığı için de Darü'l-Mülk ünvanlarıyla anılmış; pek çok önemli siyasi ve askeri olaylara sahne olmuş ve Selçuklu Türkiye'si şehirleri arasında kültür, ticaret ve sanat merkezi haline gelmiş bir Türk-İslam şehri olarak kayıtlara geçmiş ve bu tarihi kimliğiyle de günümüze kadar gelmiştir (Göde, 1998: 149). Alaeddin Keykubad'ın iktidarı, Türkiye Selçukluları Devleti'nin her bakımdan en parlak devrini teşkil eder. Bu dönemde takip edilen bilinçli siyasetin sonucu olarak, büyük bir ekonomik gelişme kendini gösterir. Bu gelişmeye bakılarak dönemi adeta bir "Türk Rönesansı" olarak isimlendirilen Keykubad'ın iktidarında Kayseri'nin devlet ve toplum hayatında önemli roller oynadığı görülmektedir (Güler, 1998: 172). Keykubad artık saltanatı süresince başşehir Konya'dan çok, Selçukluların Darü'l-feth dedikleri Kayseri'de kalmaya başlamıştır. Bilhassa yaz mevsimlerinde devlet işlerini burada görmüş, elçileri burada kabul etmiş, seferlere buradan çıkmıştır. Moğol tehlikesine karşı H. 621 M. 1224 yılında Sivas surları ile birlikte Kayseri surlarını da onarıp ikmal etmiştir (Çayırdağ, 2001: 28). Bizans İmparatoru Justinian tarafından yaptırılan bu surları Selçuklular onarmış ve önceden inşa edilenlerin bir kısmı kullanılarak istinat kuleleri yapılmış ve buralarla surlar takviye edilmiştir. Surlar, bütün şehri çevrelemekte idi ve bugünkü iç kalenin de Selçuklular zamanında yaptırıldığı bilinmektedir (Somuncu, 1995: 131). İç kale, kuruluşunun genel düzenine göre, uzunluğu doğu-batı yönünde olmak üzere, dış şehir surlarının kuzey kenar ucuna, iki kenarıyla, çevresine bağlanacak durumda yer almıştır. Bu kurulma tarzı tam anlamıyla klasik bir düzene işaret eder (İnbaşı, 2000: 827). İç kale yapıldıktan sonra, kale içine devlet daireleri, saray, camii gibi yapılar inşa edilmiştir. Kayseri'de Türklerin yerleşmesi, Anadolu'daki genel Türk iskan siyasetine uygun olarak gerçekleşmiştir. Bu eski Bizans şehrinde emniyeti sağlamak amacı ile kale içindeki gayri Müslimler boşaltılmış ve Rumlar Kiçikapı civarına, Ermeniler ise bugün halen Ermeni mahallesi olarak anılan mıntıkaya yerleştirilmişlerdir (Somuncu, 1995: 131).

Kayseri'de bulunabilen en eski kitabe, II. İzzeddin Kılıçarslan'ın oğullarından Kayseri Meliki Nureddin Sultanşah zamanına ait olup H. 589 M. 1193 tarihlidir. Bu nedenle bu tarihlerde Kayseri'nin Selçukluların idaresinde bulunduğu tahmin edilmektedir (Edhem, 1982: 27). Kayseri'de zamanımızın eğitim-öğretimine yöntem olarak çok benzeyen, başka bir deyişle; site-üniversite nitelikli ilk yapı Sultan I. Gıyaseddin Keyhüsrev ile kardeşi Gevher Nesibe Sultan'ın H.602 M.1205/1206 inşa ettirdiği Çifte Medrese, Anadolu'da bir ilktir. Dört eyvanlı, avlulu ve avlusu revaklı medrese planına sahip olan bu eğitim-öğretim külliyesinde, bir yandan hastaya hizmet verilirken diğer yandan hekim yetiştirilmekteydi (Cantay, 2003: 103). Yine M.1205/1206 yıllarında Camii Kebir'i I. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında, o devrin

emirlerinden olan Yağbasanoğlu Muzaffereddin Mahmud tamir ettirmiş. Camiin kuzeye bakan duvarında selase yazı ile bu durumu anlatan bir kitabe vardır. Yağbasanoğlu Muzaffereddin Mahmud'un kızı Atsız Elti Hatun da 1211 yılında yine Danişmendli eserlerinden olan Güllük Camiini tamir ettirmiştir. Bu durumu anlatan bir kitabe de bu camide mevcuttur (Akbaş, 2005: 27). Kayseri'de Selçukluların ilk zamanlarından "Devlethane" ismini verdikleri, muhakkak ki daha da eskilerde mevcut, kale içerisinde bir sarayları bulunuyordu. Ancak Keykubad, daha sonra Beyşehir gölü kenarına yaptırdığı Kubadabad sarayı ve ondan önce şerin on kilometre batısında Ankara yolu üzerinde, bugünkü Şeker Fabrikası arazisi içinde kaynaklarda Keykubadiye veya Kubadiye ismi ile anılan meşhur sarayını yaptırmıştır (Çayırdağ, 2001: 32).

Alaeddin Keykubad'ın siyasi ve ekonomik olarak Anadolu'ya sağladığı muazzam güç, bu sıralarda yerini Cengiz Han'ın önderliğinde Orta Asya'dan çıkan Moğolların istilalarıyla birlikte büyük bir korku ve telaşa bıraktı. Bu yüzden Sultan, ticari yapılanmaya yönelik sürdürdüğü askeri seferleri yanında, bir taraftan da Konya, Sivas ve Kayseri gibi Sultanlığın merkezi şehirlerini tahkim ettirmeye başlamıştı. Çünkü Türkiye gibi çağında refah yönünden çok cazip bir hale gelmiş olan ülkesinin de Moğol saldırılarından uzak kalmayacağını biliyordu. Alaeddin Keykubat'ın ölümüyle o zamana kadar Anadolu'ya girmeye cesaret edemeyen Moğollar yönünü Anadolu'ya çevirdiler (Tufantoz, 2003: 515). 1239 yılında Moğollar Kars'ı almışlar ve böylece Anadolu'ya ayak basmışlardı. 1242'de Erzurum'a giren Baycu Noyan 30 bin kişilik ordusuyla Anadolu'da ilk büyük yağma ve katliamı Erzurum'da yaptı. 1243 yılında Sivas'ın Zara ile Suşehri ilçeleri arasında yer alan Köseadağ mevkiinde 70 bin kişilik Selçuklu ordusu Moğollarla savaşmadan bozguna uğradı. Çünkü II. Gıyaseddin Keyhüsrev koskoca Selçuklu ordusunu, sadece öncü kuvvetleri dağıldı diye savaş meydanında yalnız bırakmış, yanına bir kısım mücevherleri alarak kaçmıştı. Selçuklu ordusunun durumdan haberi ancak bir gün sonra oldu ve ordu dağıldı. Moğol ordusu duruma inanmayıp bunun pusu amaçlı ricat olduğunu düşünmüşler ancak iki gün sonra ordugaha girmişlerdi (Akbaş, 2005: 29). Ticaret, ilim ve güzel sanatlar için önemli bir merkez olan Kayseri, Moğollar ve Mısırlıların göz diktikleri bir yer olduğundan XIII. Yüzyılda ikinci defa istila ve yıkıma uğramıştır (Edhem, 1982: 27). Sivas'tan sonra Kayseri'ye gelen Moğollar, şehrin kenar mahallelerini yağmalamışlar. Şehir halkı Emir Kaymaz ve Fahreddin Ayaz'ın komutasında kale surlarını onararak kaleyi müdafa etmişlerdir. Moğollar, Kayseri kalesini alamadıkları için ümitsizliğe düştükleri bir sırada Ermeni dönmesi Kayseri İğdişbaşı Hajuk oğlu Hüsam ihanet ederek Baycu Noyan'a sığınmış ve kale hakkındaki gizli bilgileri aktarmıştır. Hajuk oğlu Hüsam'dan sonra şehrin Subaşısı Fahreddin Ayaz da Moğollara sığınmıştır. Bu ikinci ihanet ile yalnız kalan Emir Kaymaz cihada devam etmiş ancak Türk askeri azaldığı için kale düşmüştür (Akbaş, 2005: 29). Moğolların Anadolu'daki yıkımları 1256 yılında bir defa daha gerçekleşmiş ve Selçuklu ülkesi bundan sonra Moğolların metbûu haline gelerek onların haraçgüzarı olmuştur. Zaten Alaeddin Keykubad'ın öldürülmesinden sonra Türkiye Selçukluları tahtına yıkılışına kadar (1308) hiçbir güçlü sultan geçmedi ve devlet yarım asırdan fazla bir süre Moğol eyaleti gibi yaşadı (Tufantoz, 2003: 516). Selçuklulardan sonra, İlhanlıların valileri tarafından idare edilen Kayseri'de Gazan Mahmud, Hüdebende Mehmed ve Ebu Said Bahadır'ın adına kesilmiş sikkeler vardır (Edhem, 1982: 28). Türkiye Selçuklu Devleti'nin tarihi rolünü tamamlamasından sonra, İlhanlıların son Anadolu Umumi Valisi olan Çobanlı Emir Temürtaş (1317-1327), Türkmen Beyleri ile yaptığı istiklal mücadelesinde başarısızlığa uğradığından ve babası Emir Çoban'ın, Ebu Said Bahadır Han tarafından öldürüldüğünü haber aldığından

dolayı canından endişe duyarak Mısır Memluklu Sultanlığı'na sığınmak üzere, merkez seçtiği Kayseri'den hareket ederek etmiş ve yerine kayın biraderi Uygur Türk'ü Emir Eratna(1327-1352)'yı vekil bırakmıştır (Göde, 1998: 149).

3.3. Eratnalılar Döneminde Kayseri

14. yüzyılın başlarında Moğollarla birlikte Anadolu'ya gelen Uygurlar, Kayseri'de Tac-ı Kızıl isimli bir mahalle kurmuş ve buraya yerleşmişlerdi. İlhanlı valilerinden Esen Kutluğ da Uygur Türklerinden ve ömrünün sonunu Kayseri taraflarında geçirerek Kayseri'de vefat etmiştir. Esen Kutluğ'un oğlu Emir zahireddin Mahmut da 1329-1333 yılları arasında İlhanlılar adına Anadolu'yu yönetmiştir. Emir Mahmud, valiliği zamanında M. 1333 yılında Bünyan Ulu Camiini yaptırmıştır. Kayseri'yi merkez olarak kullanan ve Eratna Devletini kurmuş olan Eratna Oğulları da Uygurlardandır. Eratnalılar soyu Hülagü gelmeden önce Harezm, Horasan ve İran'ı idare eden büyük emir Körküz'e dayanmaktadır (Akbaş, 2005: 30). İlhanlıların siyasi varisi sıfatıyla Anadolu Umumi valiliği görevini yürüten Emir Eratna, Anadolu'da önce sultan Ebu Said (1316-1335)'e bağlı olarak vekaleten (1327-1335) ve sonra Ebu Said'in 1335 tarihinde ölümü üzerine de müstakilen (1335-1352) hüküm sürmüştür. Türk milleti tarafından sevilmiş ve Türkmen Beyleri arasında tutunmuş olan Eratna, önce Sivas ve sonra Kayseri merkez olmak üzere "Eratnalılar (1327-1381)" adıyla anılan devletini kurmuştur. Böylece Beylikler Dönemi'ndeki yerini almıştır. Görülüyor ki Eratnalılar'a merkez olan Kayseri, Türkiye Tarihi içinde Anadolu Selçukluları ve İlhanlılar devrinde olduğu gibi, Türk Beylikleri Devri'nde de önemli bir kültür, ticaret ve siyaset merkezi olarak mühim rol oynamıştır (Göde, 1987: 18). Eratna H. 742 M. 1341 tarihinden sonra kendi adına para bastırması ve paraların üzerinde "Es-Sultanü'l-A'del Alaeddin" (Adaletli Sultan Alaeddin) ve Moğol usulündeki paralarında "Sultan Eratna" ad ve ünvanları yer almaktadır. Develi Karahisar'daki bir camiinin kapısında bulunan H.747 M. 1346 tarihli bir kitabede de "Sultan" ünvanını kullandığı görülmektedir (Edhem, 1982: 138). Anadolu Selçuklu topraklarının büyük bir kısmına hakim olarak, güzel ahlakından ve aynı zamanda sakalının seyrek oluşundan dolayı, idare edilenler tarafında "Köse Peygamber" lakabıyla anılan Eratna, Çobanlı Şeyh Hasan'a karşı kazandığı 1343 tarihli Karanbük Zaferi ile, Anadolu'yu doğabilecek yeni bir istila ve tehlikeden kurtarmıştır. Sultan Alaeddin Eratna, Çobanlı Şeyh Hasan'a karşı kazanmış olduğu bu zaferden sonra, devlet ve hükümet merkezini Sivas'tan Kayseri'ye nakletmiş ve böylece Kayseri şehri Sultan Alaeddin Ali'nin son zamanlarıyla II. Mehmed dönemi hariç hep Eratnalı merkezi olarak kalmıştır (Göde, 1998: 150). Orta Anadolu'da adına devlet kurmuş olan Emir Eratna, Anadolu'nun diğer bölgelerinde Osmanlılar gibi teşekkül eden diğer Türk beyliklerinin gelişmesine fırsat sağlamış ve Türk İslam tarihinde yeni bir devir açmıştır (Çayırdağ, 2001: 54). Eratna'nın çevresindeki Ahi olan bazı ümera vezirlik makamına kadar yükselmiştir. Eratna'nın hakim olduğu bir ok vilayete Emir olarak Ahi tayin ettiği bilinmektedir. Eratnalılar Devleti'nin ortadan kalkmasından sonra bu devletin bakiyesi üzerinde kurulan Kadı Burhaneddin Devletinde de Ahilerin faal oldukları ve devlet hizmetlerinde görev aldıkları görülmektedir. Kadı Burhaneddin devletinde faaliyet gösteren ahilerin çoğu Eratna Devletine hizmet etmiş, görev almış Ahilerdir (Hacıgökmen, 2003: 267).

Eratna'nın ölümünden sonra, oğulları Mehmed ve Cafer Beyler arasında meydana gelen taht mücadelelerine şahit olan Kayseri, adı geçen sultanların saltanat devirlerinde de Eratnalı merkezi olarak kalmıştır. Bu arada ileride önemli bir isim olarak Eratnalı Devleti'ne el koyup Sivas merkez olmak üzere adına bir devlet kuracak

olan Kadı Burhaneddin Ahmed de Kayseri’de doğmuş ve 14 yaşına kadar Kayseri’de eğitim ve öğretimine devam etmiştir. Babası Kayseri Kadısı Şemseddin Mehmed’in ölümü üzerine de Kayseri Kadısı, sonra Eratnalı veziri ve naibi olmuştur (Göde, 1987: 19). Alaeddin Eratna’nın yerine oğlu Mehmed geçmiş, H. 767 M. 1365 yılına kadar hüküm sürmüştür. Mehmed ise paralarında adına eklenen “Gıyaseddin” lakabını kullanmış ve “Sultan” unvanını da almıştır (Edhem, 1982: 139). Sultan Alaeddin Eratna’nın 1352’de ölümünden sonra, Eratnalıların başına geçen dirayetsiz ve zayıf birer şahsiyet olan oğulları Gıyaseddin Mehmed (1352-1365), İzzeddin Cafer (1354-1355) ve torunu Alaeddin Ali (1365-1380) Beyler zamanında devlet günden güne gücünü yitirmiştir (Göde, 1998: 150). Babası Gıyaseddin Mehmed’in 1365 tarihinde şehit edilmesi üzerine, “Alaeddin” ünvanıyla Sultan olan Ali Bey’in kötü idaresi yüzünden Kayseri 1375 tarihinde Karamanlılar’ın eline geçmiş ve Sultan Ali de Sivas’a kaçmıştır. Karamanlı askerlerinin Kayseri’deki kötü davranışları üzerine, harekete geçen Kadı Burhaneddin Ahmed, bunları şehirden çıkarmış ve kendisini Sultan Ali’ye kabul ettirerek 1378’de Eratnalı Veziri olmuştur. Bundan böyle Sultan Ali’ye bütün faaliyetlerinde yön vermiş olan Vezir Burhaneddin Ahmed, devlete el koymak için fırsat kollamaya başlamıştır. Alaeddin Ali’nin ölümüyle önce çocuk yaştaki Mehmed Çelebi’nin naibliğini Selçuklu Kılıçarslan’a kaptırılmışsa da, sonra bütün engelleri ortadan kaldırarak Eratnalı Naibi olmuş ve 1381’de de Eratnalı Devleti’ne el koyarak adına hutbe okutup, sikke kestirmiştir (Göde, 1987: 19).

Selçuklular ve İlhanlılardan sonra Anadolu’da hakimiyet kurmuş olan Eratnalılar, diğer Türk Beylikleri gibi, adı geçen devletleri takliden; siyasi, askeri, idari, ilmi, harsi, itimai ve iktisadi sahalarda faaliyet göstererek, teşkilatlanmışlar ve müesseseleşmişlerdir. Aşağı yukarı Konya ve Ankara havalisinden Erzurum’a ve Samsun’dan Kuzey Malatya’ya kadar uzanan topraklarda, yarım yüzyılı aşkın devlet olan Eratnalılar, bir taraftan Anadolu Selçuklularının diğer taraftan da İlhanlıların teşkilat ve müesseselerini almışlar ve bunlara imkanlar dahilinde yenilerini ekleyerek geliştirmişlerdir (Göde, 1998: 150). Sultan Alaeddin Eratna hanımı Suli Paşa için yaptırdığı Köşk Medresesi en Eratnalılar dönemine ait en önemli imaretlerindedir. Alaeddin Eratna ve ailesinden diğer sultanların kabirleri de bu medresedeki kümbet türbelerindedir (Çayırdağ, 2001: 54). Eratnalılar’a ait olmak üzere tespit edilebildiği kadarıyla; sikkeler, binalar, kitabeler ve vakfiyeler birer tarihi belge halinde günümüze kadar gelmişler ve milli tarihimize ışık tutmuşlardır. Eratnalılar Devrinde yapılan ve bugün pek çoğu yıkılmış olan binaların ekseriyetini zaviyeler ve zaviye kümbetler olduğu bilinmektedir (Göde, 1998: 151).

3.4. Kadı Burhaneddin Döneminde Kayseri

Gıyaseddin Mehmed’in halefi Alaeddin Ali Bey’in tahta geçmesiyle Kadı Burhaneddin kendisini bunun vezirliğine tayin ettirmiştir. Ali Bey’in 1380’de ölmünde, oğlu daha çok küçük olduğundan, ülkenin ileri gelenleri tarafından sultan vekili tayin edilen emirlerden Kılıçarslan ile bunun amcası Keyhüsrev’i, Kadı Burhaneddin kendi eliyle öldürüp, 1381 yılında istiklalini ilan ederek, Sivas’ta Sultanlık makamına oturup, kendi adına hutbe okutup, para bastırmıştır. Bu tarihten sonra Kadı Burhaneddin, “Sivas Sultanı Burhaneddin” adıyla anılmaya başlanmıştır (Edhem, 1982: 144). Kayseri ve Sivas şehirlerinin yönetimini Eratnalılardan alan Kayseri Kadısı Şemseddin’in oğlu olan Kadı Burhaneddin Ahmed, Oğuzların Salur boyuna mensup olup 1345 yılında Kayseri’de doğmuştur (Akbaş, 2005: 30). Kayseri kadılığını bir çeşit irsi bir makam olarak işgal etmiş olan ailesinin menşei ve oynadığı rol hakkında devrin kaynakları

oldukça geniş bilgi vermektedir. Kadı'nın dedeleri ve babası Selçuklu Devleti'nin son döneminde, Anadolu'nun Moğollar tarafından işgali sırasında Kayseri'de kadılık yapmışlar, çok önemli vazifeler üstlenmişler, meşhur Selçuklu ümerasıyla kız alıp vermişlerdir (Hacıgökmen, 2003: 269). Kadı Burhaneddin zamanında (1381-1398) istikrarsızlık had safhaya ulaşmış ve o saltanatı boyunca hep kendisine muhalefet eden beylerle mücadele etmiştir. Bu devirde büyük şehirlerin yıkılıp viran olduğunu ve bir kısım ahalinin Kayseri'yi terk ettiğini anlatan Esterabadi, zorbalara ve zalimlere tarafından el konulan; mescid, mektep, tekke, köprü ve zaviye gibi vakıfların Kadı Burhaneddin tarafından kurtarıldığını, emniyet ve huzurun tesisi ile nüfusun arttığını fakat yine de memurların pek çok ihtiyacının bir yıl kadar uzun bir süre Sivas'tan karşılandığını rivayet etmektedir (Akşit, 2000: 690-691). Kadı Burhaneddin uçlardan da epeyi yerler olarak ülkesini genişletti. Kendi akrabasından Şeyh Müeyyed adında bir Emir'e çok güvendiğinden, Kayseri'ye Vali tayin etmişti. Fakat bu ümit ettiği gibi çıkmayıp, efendisine karşı geldiğinden Burhaneddin ordusuyla, bizzat Kayseri üzerine yürüyerek Ekim 1396'da, şiddetli bir kuşatmadan sonra Şeyh Müeyyed'i hapsedip ve bir müddet sonra idam ettirdi (Edhem, 1982: 145).

Eratna zamanında baskı ve zulümden korunmak ve Moğollarla mücadele etmek için onun etrafına kümelenen bazı Ahiler, Kadı Burhaneddin zamanında aynı faaliyete devam etmişlerdir. Ancak Eratna döneminden biraz farklı olarak, bazı ahiler Kadı'ya karşı iktidar mücadelesinde de bulunmuşlardır. Kadı Burhaneddin'in itimat ettiği çok güvendiği emirlerinin başında Ahi İsa gelmekteydi. Ahi İsa bir ara onun vezirliğini de yapmıştır. Önemli olaylarda onu ön plana çıkarmıştır (Hacıgökmen, 2003: 270). Anadolu'da ortaya çıkan beylikler içinde, Kadı Burhaneddin Ahmed, en çok incelemeye değer olanlardan biridir. Yalnız on sekiz yıl kadar süren hükümrانlığı, kendi ölümüyle son bulmuştur. Bu süre içinde, hiçbir an huzur ve rahatın ne olduğunu bilmeyip, gerek sınır komşusu devletlerle, gerekse ülke içindeki birtakım zorbalarla durmadan savaştı. Hatta, Osmanlı ve Mısır devletleri gibi o devrin en büyük devletleriyle bile savaşa girişmek gibi bir cesaret gösterdi (Edhem, 1982: 146).

3.5. Karaman Oğulları Devrinde Kayseri

Moğolların çöküşü ile meydana çıkan Türkmen beylikleri arasında Konya'ya hakim olan Karaman oğulları en kuvvetlisi görünüyor ve Selçukluların varisi olduğunu iddia ediyordu (Turan, 2005: 236). Uc Gazisi Mehmed Bey'in öldürülmesinden, kudretli Denizli ve sahil Türkmenlerinin ezilmesinden sonra Moğollara karşı mücadele bayrağı Karamanlılara intikal etmişti. Karamanlı Beyliği de birkaç defa, Selçuklu-Moğol orduları tarafından perişan edilmiş ise de Mehmed Bey zamanında bu Türkmenler canlanmıştı (Turan, 2002: 558). Selçuklu Devleti'nin yıkılışından sonra Anadolu'da ortaya çıkan Beylikler arasında Karamanoğulları Devleti en büyük ve en kuvvetli olanıdır. Kuruluş tarihleri XIII. Yüzyılın ortalarında 1257 yıllarında olması muhtemel olup, bu sülalenin devamı iki yüz otuz dört yıl kadar kabul edilmektedir (Edhem, 1982: 154).

Kadı Burhaneddin'in yeğeni olup, Kayseri Beyi olarak onun adına Kayseri'yi idare eden Şeyh Müeyyed'in Karamanoğlu Alaeddin Bey'in kışkırtması üzerine dayısına karşı Kayseri'de başlatmış olduğu isyan hareketinin bastırılmasında ve tarafların anlaşılmasında rol oynayan, Kadı Burhaneddin'in emirlerinden, Akkoyunlu Devleti'nin kurucusu Kara Yülük Osman'ın, vasıta olduğu anlaşma şartlarına uymayarak Şeyh Müeyyed'i öldürten Kadı Burhaneddin'le arasının açılması ve yapılan muharebede Kadı'yı öldürmesi üzerine Sivas'ta toplanan devlet ricalı, Osmanlılar'a

geçmeyi daha uygun bulduklarından Yıldırım Bayezid'e müracaatla ülkelerini ona teslim etmişlerdir. Böylece Kayseri ilk defa Osmanlılar'a geçmiş oldu (Çayırdağ, 1987: 21). Yıldırım Bayezid 1402 yılında yapılan Ankara Savaşı ile Timur'a yenilince Timur'un, Anadolu'da Osmanlı hakimiyetine girmiş eski beylere yarı istiklal tanınması üzerine Kayseri'yi Osmanlılardan alan Mehmed Bey kendisine düşen başka vilayetlerle birlikte Kayseri'de de, Anadolu'da başka bazı beylerin yapmış olduğu gibi Timur adına para kestirmiştir (Çayırdağ, 2001: 180). Böylece ilk defa Karamanoğlu hakimiyetine giren Kayseri'nin Karamanoğlu hakimiyetinde ne kadar kaldığı tam belli değildir. Ancak Kayseri İç Kalesi'nin doğu doğu iç kapısında bulunan 1411 tarihli tamir kitabesi, bu tarihte şehrin Dulkadiroğlu Nasireddin Mehmed Bey'in oğlu Hasan Bey'in elinde olduğunu göstermektedir. Buna bakarak 1402 yılında Karamanoğullarına geçen şehir, on sene sonra veya biraz sonra 1405 yılında Timur'un vefatı ile himayesiz kalan bu beylikten, Maraş-Elbistan'da kurulmuş olan ve merkezi orası olan, Mısır Memluklu Devleti himayesindeki diğer beylik Dulkadiroğulları'nın eline geçmiştir. Bu tarihte Dulkadiroğulları'nın başında Nasireddin Mehmed Bey bulunuyordu. Oğlu Hasan Bey'in Kayseri'yi babası adına elde tuttuğu bilinmektedir (Çayırdağ, 1987: 21).

3.6. Dulkadiroğulları Döneminde Kayseri

Dulkadir Beyliği 1337 yılında Maraş ve Elbistan'da Oğuzların Bozok koluna mensup Bayat, Afşar ve Beydilli boylarına bağlı Türkmenler tarafından kurulmuştur. Beyliğin hudutları zamanla Harput'tan Kırşehir ve Bozok'a, Gemerek ve Gürün'den Antakya'da Hassa'ya kadar genişlemiştir. Dulkadirli, Beyliğin kuruluşundan 1507 yılına kadar Elbistan'ı başkent yapmışlar ve bu tarihte Safeviler'in Elbistan'ı işgal etmeleri üzerine Maraş merkez olmuştur (Gökhan, 2003: 223). Dulkadirli Beyliği, Selçuklu Devleti'nden sonra Anadolu'da, Osmanlılar'la birlikte teşekkül etmiş Anadolu Beylikleri'nden birisidir. Her ne kadar aileye Zülkadir gibi Arapça isimler verilmişse de, Türkmen asıllı olan bu beyliğin esas ismi Dulkadir olup, beyliğin erken dönem kitabelerinde de ismi bu şekilde yazılmıştır. Kadir Türkçede güçlü, kuvvetli anlamındadır ve isim olarak çok kullanılmıştır. Arapçadaki kâdir ismi ile bir alakası yoktur. İsmi başındaki Dul, kelimesi Dur şeklinde de görülmekte olup, Türkçe isimlerde sık karşılaşılan bir terkinin başıdır (Çayırdağ, 2001: 253).

Kayseri ile hem doğudan hem de kuzeyden hudut olan Dulkadir Beyliği, bu şehrin önemli bir ticaret merkezi ve stratejik konumu dolayısıyla burada hakimiyet kurmak istemişlerdir. Dulkadirli, Kayseri'de kesin hakimiyet kurmaları 1419 yılındadır. Ancak 1411 yılına ait Kayseri Kalesinde bulunan bir kitabeğe göre şehrin bu tarihte Dulkadirli, elinde olduğunu göstermektedir. Bundan başka şehrin bu tarihte Dulkadirli, elinde olduğuna dair veya nasıl aldıkları konusunda hiçbir bilgi ve belge bulunmamaktadır (Gökhan, 2003: 225). Mısır Memluklu Sultanlığına ait Tarsus'un Ramazanoğlu Ahmed Bey ile birlikte Karamanoğlu Mehmed Bey tarafından zaptedilmesi üzerine Memluk Sultanı Melik Müeyyed Şeyh 1419 yılında, Anadolu'ya oğlu İbrahim kumandasında büyük bir kuvvet göndererek Karamanlılar'a ait Kayseri Kalesini, şehrin valisi Şeyh Çelebi'nin kaçması üzerine fethetti ve kendilerine tabi olan Dulkadiroğlu Nasireddin Mehmed Bey'e verdi (Çayırdağ, 1987: 21). Bundan sonra Karamanoğlu Mehmed Bey ve Ramazanoğlu İbrahim Bey Kayseri'yi tekrar ele geçirmek isteğiyle, Kayseri civarında Dulkadiroğlu Mehmed Bey ile muharebeye tutuşmuşlarsa da mağlup olmuşlardır. Karamanoğlu Mehmed Bey esir olmuş ve savaşta şehit olan oğlu Mustafa'nın kesilmiş olan başı ile birlikte Kahire'ye gönderilmiştir (Edhem, 1982: 150). Kayseri'yi esasen Dulkadiroğlu Mehmed Bey adına karısı Mısır

(Hatice) Hatun idare etmekteydi. Bu Hatun, aile içinde baş gösteren anlaşmazlık ve mücadele sebebi ile Memlûklular tarafından esir alınıp Kahire'ye götürülen oğlu Feyyaz'ı kurtarmak için Kahire'ye gitmiş, Memlûk Sultanı Barsbay'a oğlunun affedilmesi ricasında bulunmuş ve Kayseri'nin anahtarlarını ona takdim etmiştir. Kudüs'e de uğrayan bu Hatun 1432'de orada bir medrese yaptırap vakfettiği gibi, kocası Nasireddin Mehmed Bey de Kayseri'de Hatuniye Medresesi'ni onun adına aynı yıl yeniden yaptırmıştır (Çayırdağ, 2001: 255).

Nasireddin Mehmed Bey'in ölümünden sonra, oğlu Süleyman ve bundan sonra sırasıyla, Süleyman'ın oğulları olan Melik Arslan, Şah Budak, Şehsuvar ikinci defa olarak Şah Budak ve Alaüddeve Dulkadirîler tahtına çıkmışlardır (Edhem, 1982: 152). Kısa aralıklarla birkaç defa Kayseri'yi ele geçiren ve yöneten Dulkadiroğulları Beyliği zamanında Kayseri'de meydana gelen siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeler hakkında kaynaklar ayrıntılı bilgi vermemektedir. Ancak Dulkadiroğulları zamanında gerek Kayseri'nin merkezinde gerekse doğusundaki ilçelerinde ve köylerinde bulunan tarihi eserler günümüze kadar ulaşmıştır (Gökhan, 2003: 229).

3.7. Osmanlılar Döneminde Kayseri

Osmanlı şehirleri aynı zamanda birer İslam şehirleridir. Bu bakımdan bir çok yönleriyle ortak özellikler gösterirler. Bununla birlikte çeşitli maddi ve kültürel sebepler ile diğer İslam şehirlerinden bazı farklılıkları da vardır. Bu benzerlik ve farklılıkları bünyesinde taşıyan Osmanlı şehrinin fiziki yapısının şekillenmesinde şüphesiz insan unsuru ve onun sosyo-kültürel yönü önemli bir faktördür (Tok, 2003: 493). XV.yüzyılda Dulkadiroğulları, Ramazanoulları, Karamanoğulları ve Akkoyunlular'ın hakimiyet arayışlarına sahne olan Kayseri, Gedik Ahmed Paşa eliyle Osmanlı hakimiyetine sokulmuş ve Karaman Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancak merkezi haline getirilmiştir (Keskin ve Hülâgü, 2007: 2-3). Osmanlı zamanında Kayseri ve çevresi dört konar-göçer organizasyona (Halep Türkmeni, Yeni-İl Türkmeni, Danişmendli Türkmeni ve Bozulus Türkmeni) mensup cemaatlerin yeni bir yurt bulmak, sosyo-ekonomik hayatlarını sürdürürebilmek için geldikleri önemli yerleşim merkezi idi. Kayseri'nin yaylaklarına yerleşen söz konusu cemaatlere mensup Türkmenler, aralarındaki anlaşmazlıkları çözmek için de zaman zaman kaza mahkemelerine baş vurmuşlardır (Selçuk, 2008: 44).

Kayseri, bir sancak merkezi olarak XVI-XIX. Yüzyıl ortalarına kadar Karaman Beylerbeyliği'ne bağlı iken, 1856-1857 yıllarında Bozok Eyaleti'ne bağlanmıştır. 1867 yılında Ankara vilayetine dahil edilmiş, bu idari değişiklikler esnasında Kayseri'ye bağlı kazaların sayısında artma ve eksilmeler olmuştur (Keskin ve Hülâgü, 2007: 131). Kayseri, coğrafi konumu nedeniyle çeşitli ticari yolların kavşak noktasında olup önemli bir konak yeri idi. Kervan ticaretinin uğrak yerlerinden biri olması nedeniyle de büyük çaplı pazar yerleri ve ticaret hanları kurulmuştu. Bu pazarlarda Kayseri'de üretilen mallarla, başka yörelerden getirilen mallar alınıp satılırdı. Bu haliyle de Kayseri, Anadolu şehirleri içinde büyük bir ekonomik güce sahipti (Somuncu, 1995: 133). Osmanlı Devleti hem doğuda hem de batıda zaman zaman aynı anda savaşmak mecburiyetinde kalmıştı. Kayseri halkı savaşın Osmanlı Devleti'nin batı yada doğu sınırında yapılmasına bağlı olarak orduya bazen aynı bazen de nakdi destek vermekteydi. Zira yolların uzun olması ve zaman zaman ortaya çıkan eşkiyalık hareketleri, taşımacılık problemini gündeme getirmekte idi. Bu durum malların askeri birliklere ulaştırılmasında güçlükler ortaya çıkarmaktaydı (Selçuk, 2007: 160).

XVII. yüzyılda Kayseri şehri sur içinde düzenli bir şehircilik yapısına sahipti. Dış kale kuzey tarafında bulunuyordu. Çarşı bu sur içindeydi. II. Selim, burada Yeni Kapı'nın bulunduğu alanı genişletmişti. Sivas kapısı, Keçi Kapı, Boyacı Kapı, Meydan Kapısı isimli kapılardan şehre giriliyordu. Bu dönemde şehirde canlı bir imar faaliyeti göze çarpmaktadır (Oğuzoğlu, 1987: 32). Bu asırda 20.000'in üzerindeki nüfusu ve ticari hayatı dolayısıyla Anadolu'nun önde gelen şehirlerinden birisi olmuştur. Sur içinde düzenli bir şehircilik hayatı yaşayan Kayseri'de deri işlemeciliği itibar gören bir zanaat dalı olmayı sürdürmüştür (Keskin ve Hülagü, 2007: 4). XVIII. Yüzyılda Kayseri'de nüfusun 20.000'den fazla, mahalle sayısının da 77 olduğu belirlenmiştir. Buna göre XVI. Yüzyıl başında şehrin 9.000 civarında olan nüfusu bir mislinden fazla artmış, mahalle sayısı da 37'den 77'ye çıkmıştır. Bu dönemde daha önce de olduğu gibi ticaret, Kayseri'nin iktisadi yaşamında önemli olmuştur. Bu dönemde şehirde 1 bedesten ve 5 han, 4 tane de pazar yeri ismi tespit edilmiştir (Somuncu, 1995: 135). XIX. Yüzyılın sonunda şehrin nüfusu 85.600 Müslüman, 15.545 Rum, 28.857 Ermeni, 444 Katolik ve 1.322 Protestan olmak üzere toplam 131.768 kişiye çıkmıştır. Kazalarıyla birlikte bu rakam 182.814'tür (Keskin ve Hülagü, 2007: 4). Yine bu dönemde Kayseri'deki imar faaliyetlerinin artarak devam ettiği görülmektedir. Bu dönemde çarşıda 800 dükkan yer almaktaydı ve kapalı çarşının yapımı şehirdeki ticaretin canlılığının bir göstergesidir. Yine bu imar faaliyetleri dahilinde, 1806 yılında hükümet dairesinin yanında bir askeri kışla inşa edildiği de bilinmektedir (Somuncu, 1995: 136).

Kayseri, çağlar boyunca her dem taze kalabilmiş şehirlerimizden biridir. Anadolu'yu Doğu-Batı yönünde kesen askeri ve ticari yolun üzerinde ve Anadolu'nun orta yerinde olması onu bu seviyede tutan etkenlerin başında gelmektedir (Tufantoz, 2003: 511). Kayseri'de kurulan yada hakim olan bütün devletler tarafından büyük bir öneme sahip olan Kayseri, yüzyıllar boyunca önemini arttırarak devam ettirmiş ender şehirlerden bir tanesidir.

4. BELGE ÖZETLERİ

Belge 513:Seyyid Ali Çelebi'nin kadı Mahmud ve Salih Efendiler tarafından vekil tayin edilerek el-Hac İvaz Mahallesi sakinlerinden Ali oğlu Mustafa'nın mülkü olan yerinin sınırlarının tespiti ve bu mülkün kesin satışının yapılması ve Seyyid Ali Çelebi'nin tasdik etmesine dair görülen davadır.

Belge 514: Tavukçu Mahallesi'nden Kel Ali oğlu İsa Kadının huzuruna gelerek iki tarafı İskender ve vefat etmiş Yusuf mülkleriyle çevrili mülkünü Aziz'in zabt ettiğini söylemiştir. Aziz'e sorulunca Aziz kendi mülkü ile İsa'nın mülkünü mübadele ettiklerini ve İsa'nın yüz kırk guruş üste aldığını ve Aziz'e Mevlana Hamza Efendi izalı belge verdiğini söylemiştir. Bunun üzerine yapılan incelemelerden sonra Aziz'in doğru söylediğinin anlaşılması ve mülkün Aziz'e verilmesine dair görülen davadır.

Belge 515: Ömer oğlu Mehmed, Şahin Çelebi ve Pervane Vakfı ve harabe yerle çevrili olan on iki sehimlik mülkünün iki sehimini Abdullah oğlu Handan'a on beş esedi guruş karşılığında teslim ettiğine dair alınan karar ve kayıttır.

Belge 516: Lala Mahallesi'nden Himmet sağlığında malından oğlu Hüseyin'e vermiş ve diğer oğlu Ömer babasının kardeşi Hüseyin'e verdiği maldan hak talep etmemiş ve kardeşi Hüseyin'in babasından aldığı maldan bir miktarını Ömer'e vermesiyle Ömer'in hakkından vaz geçtiğine dair görülen dava kaydedilmiştir.

Belge 517: Hasan Çelebi'nin kızı ve Hacı Mehmed oğlu Osman'ın eşi olan Sakine, babasından kalan ve Hisarcık köyünde bulunan mukataasına eşi Osman'ı vekil tayin etmek istediğini mahkemeye bildirmiştir.

Belge 518: Hacı Hasan kızı Sakine'nin Hisarcık köyündeki mukataasına eşi Osman'ı vekil ettiğini şahitler Hacı Mehmed ve Hacı Receb huzurunda bildirmiştir. Sipahi Mustafa Bey'de seksen esedi guruş karşılığında bu mukataaya Osman'ın vekil olmasını kabul ve tasdik eylemiştir.

Belge 519: Niğde şehrine saldıran ve zabt eden Sabur Bey'e Muhzır Subaşı adlı bir eşkiyada Subaşı namıyla Kara Hisar Nahiyesi'ni Sabur Bey'e devretmiştir. Bu olaydan sonra Yusuf adında bir kişi Kara Hisar Kalesi'ne sığınmış ve Kale Kadısı Abdullah Efendi'nin yeğeni olan Abdulhay'ın aklını çelmiş ve birlikte Subaşı'ya gidelim demiş ve Kale Kadısı olan Abdullah Efendi'nin elli esedi gurusunu ve diğer bazı eşyalarını da alarak gitmeleri üzerine Abdullah Efendi'nin Yusuf hakkında mahkemeye şikayetde bulunmasına dair alınan kayıttır.

Belge 520: Kara Hisar Kalesi'nde bulunan Hamdullah, Mustafa ve Affan isimli kişiler aslen Erumin köyü sakinlerinden olan Lazari'nin kaleden çıkıp tekrar köyüne göç etmesini mahkemeden talep etmişler. Lazari'ye sorulduğunda ise, Ramazan ayında göçeceğini ancak o zamana kadar kendisinin kale halkı ile birlikte hareket etmek istediğini söylemiş ve mahkemece kayd edilmiştir.

9 Receb 1034

Belge 521: Salur Köyünden Abdurrahman kızı Fatıma, Kadir oğlu Receb'in gece evine girdiğini ve iki bin akçe değerindeki eşyasını aldığını mahkemeye söylemiş

ve bu durum Receb'e sorulmuştur. Receb ise Fatıma'nın evine girmediğini ve eşyasını almadığını söylemiş ve Receb'in berat etmesine dair görülen davadır.

Belge 522: Güllük Mahallesi'nden İbrahim mahkemeye gelip Mahmud Halife'ye 9 senelik yetmiş guruş borcunun olduğu kırk guruşunu ödediği kalan otuz guruşun dört seneye taksim edildiği söylemiştir. Daha sonra on beş guruş daha Mahmud Halife'ye verdiği kalan on beş guruş da oğlu Ali'ye verip Mahmud Halife'ye vermesini söylemiş ancak Ali bu parayı vermemiş ve İbrahim de oğlu Ali hakkında şikayetçi olmuştur. Ali'ye sorulduğunda babasının Mahmud Halife'den kendinden habersiz yetmiş guruş aldığını ancak bunun kendi malı olduğunu söylemiştir. Babası da Ali'ye on beş guruş borcunun olduğunu daha fazla borcunun olmadığını söylemesine dair görülen davadır.

Belge 523: Oduncu Mahallesi'nden Saye, Erhaman ve Mikail adlı gayri Müslimler babaları Haçik'in, Hacı İbrahim ve Hacı Musa'ya olan borçlarından dolayı Eğribucak Nahiyesi'nde olan bağlarını yetmiş esedi guruş karşılığında Hacı Abdulkadir'e satmalarına dair alınan kayıttır.

Belge 524: Kayseri'de Mustafa Çavuş'un üç bin akçelik kılıç tımarına elinde beratı olmasına rağmen, Dergah-ı Ali çavuşlarından Abdülbaki Çavuş'un mani olması üzerine Mustafa Çavuş mahkemeye şikayette bulunmuştur. Abdülbaki Çavuş'a sorulduğunda, bu beratın Mustafa Çavuş tarafından düzenlenmiş sahte bir berat olduğunu söylemiş ve Mustafa Çavuş hakkında hakarete bulunması ve küfür etmesi sonucu Mustafa Çavuş'un talebi ile alınan kayıttır.

Belge 525: Oduncu Mahallesi'nden Ohan oğlu Şehri'nin oğlu Ohan ve Avasin adlı kişilere vasi lazım olmuş ve kardeşleri Toros'un vasi tayin edilmesine dair alınan kayıttır.

Belge 526: Oduncu Mahallesi'nden Şehri'nin oğlu Ohan ve Avasin'e vasi tayin olunan Toros'un Deradar ve Fakreddin'den alacakları olan doksanar guruşun vekil Toros'a teslim edildiğinden bu şahıslar hakkında bir şikayetinin kalmadığını söylemiş ve Deradar ve Fahreddin'de tasdiki üzerine alınan kayıttır.

Belge 527: Tomarza Köyünden Arslan oğlu Sefer mahkemeye gelerek babası Arslan tarafından Ağya ve Toros'a verilen mülkün tapusunun kendinde olduğunu söylemesi ve bunun korunmasını talep etmesine dair alınan kayıttır.

Belge 528: Mehmed oğlu Pervami mahkemeye gelip kaynanası Raziye'nin eşi olan kızı Ayşe ile kendisini zehirlemek için yemeğine zehir karıştırdıklarını söylemesi üzerine Raziye'ye sorulduğunda haberim ve ilgim yoktur demiş ve bunun üzerine alınan kayıttır.

Belge 529: Tomarza Mahallesi'nde Ağya kızı Yazgül mahkemeye gelerek babası Ağya'nın tasarrufunda olan mülkün tapusunu kendisine verdiğini ancak Arslan oğlu Sefer'in bu tapuyu ele geçirdiğini söylemiş ve şikayet etmiştir. Sefer'e sorulduğunda, babası Arslan'ın Osman Çelebi'den kanun üzere bin yirmi iki senesinde tapuya alıp ve dokuz sene ekip biçtiğini söylemiştir. Babası Arslan öldükten sonra üç sene de kendisinin ekip biçtiğini ve tapusunun kendinde olduğunu söylemiştir.

Yazgöl'ünse bu zamana kadar sustuğunu şimdi ise şikayette bulunduğunu söylemesi üzerine mülkün Sefer'e verilmesine dair mahkeme tarafından alınan karardır.

Belge 530: Kürdler Mahallesi'nde Receb oğlu Şaban'ın ölmesi üzerine çocukları Ali, Osman, Hasan ve Fatıma isimli çocuklarına vasi lazım olduğundan hamile olan anneleri Ayşe'nin vesi tayin edilmesine dair görülen muhakemedir.

Belge 531: Güğercik Kazası'na bağlı Maden Ağılı adlı köye berat-ı şerifle mutasarrıf olan Ramazan Çelebi mahkemeye gelerek köy sakinlerinden Hasan Bey'den bin otuz iki ve bin otuz üç senelerine aid mahsulatın yedi mirini almış olduğunu ancak dört mirinin kaldığını ve bu dört miriyi talep eylediğini söylemiştir. Hasan Bey'e sorulunca adı geçen köyün mahsulatını zabt etmediğini inkar etmiş ancak daha sonra adı geçen köyün iki yıllık mahsulünü zabt ettiğini kabul etmesine dair olunan muhakemedir.

Belge 532: Baldökdü Mahallesi'nden Ali Paşa mahkemeye gelerek, Debbağhane'de olan ve Hacı Abdurrahman ve Sultan Hoca ve Receb ve Süleyman mülkleriyle çevrili olan mülkünü kırk beş esedi guruşa Hacı Şaban'a sattığını söylemiş ve Hacı Şaban'ın da tasdiğiyle görülen muhakemedir.

Belge 533: Gesi Mahallesi'nden Mehmed Paşa mahkemeye gelerek Receb Paşa'nın eşi ve kendisinin de kız kardeşi olan Emine'ye altı gurusu harcadığını ve bu meblağı Receb Paşa'dan talep eylediğini söylemiş ve yüzleştirilerek Receb Paşa'nın da kabul eylesine dair olunan muhakemedir.

Belge 534: Kebe İlyas Mahallesi'nden Kadir oğlu Hasib mahkemeye gelip, oğlu Ahmed'in Yılanlı Dağ'da sığır güderken kurt saldırısına uğradığını bildirmiş ve olayın incelenmesini talep eylemiştir. Kayseri Sancağına ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan Zeynel Abidin Paşa adamlarından Hamza Bey ve Celil Beyi incelemek üzere evine göndermiş Celil Bey geldiğinde Ahmed'in gözlerini ve kulaklarını ve dudaklarını ve ellerini kurdun yediğini görmüş ve bunu mahkemeye bildirmesi üzerine alınan kayıttır.

Belge 535: Ulu Bürüngüz Mahallesi'nden Mehmed Paşa ve Hayreddin Paşa mahkemeye gelerek kardeşleri Ali Paşa hakkında şikayette bulunmuşlar ve Ali Paşa'nın babaları Mahmud Paşa'dan kalan malları zabt ettiğini söylemişler ve kendilerine düşen hisseleri talep eylemişlerdir. Ali Paşa'ya sorulunca, adı geçen mallardan on yedi parçasının babaları Mahmud Paşa'ya aid olduğunu kabul etmesine dair görülen muhakemedir.

Belge 536: Kebe İlyas Mahallesi'nden Kadir oğlu Hasib mahkemeye gelip adı geçen mahalle sakinleri haklarında konuşub oğlu Ahmed'in Yılanlı Dağ'da sığır güderken kurt yediğini ve mahalle ahalisinden ve başka hiç kimseden devam yoktur ve herkesin mallarını teslim ettim demiştir. Mahalle ahalisinin de tasdik ve kabul etmesiyle hükmün talep edilmesine dair yapılan muhakemedir.

Belge 537: Sultan Hamamı Mahallesi'nden Şah Hüseyin oğlu Mehmed ve Mustafa anaları Ayşe tarafından konuşub Abdurrahman Bey ve İbrahim'in şahitlikleriyle ve Ayşe'nin kardeşi Mahmud, Himmet kızı Rabia tarafına konuşub adı geçen nahiyede olan bir kıta bağın Şah Hüseyin'in borcu için İbrahim elli gurusu Hasan

Efendi'ye ondan Mahmud otuz guruş alıp ondan da Mustafa almıştır. Mehmed ve Mustafa biz adı geçen bağı dava ettiğimizde on beş guruş mala aldık ve otuz beş guruşu da Rabia'ya verdik diye söylemişler. Rabia'nın da bunu kabul ve tasdik etmesine dair hükmün talep edilmesine dair görülen muhakemedir.

Belge 538: Sultan Hamamı Mahallesi'nden Mehmed ve Mustafa anaları Ayşe tarafına konuşup Abdurrahman Bey ve İbrahim'in şahitlikleriyle Ayşe'nin kardeşi Mahmud mahkemede Himmet kızı Rabia tarafını tutup adı geçen nahiyede olan bir kıta bağı Şah Hüseyin, Lala Camii Vakfına olan elli guruş borcu için İbrahim Efendi elli guruşu Hasan Efendi'ye vermiştir. Hasan Efendi'den de Mahmud otuz guruş almıştır. Mehmed ve Mustafa adı geçen bağı kırk beş guruşa Rabia'ya teslim ettik demişler ve Rabia'nın da kabul ve tasdikiyle hükmün talep edildiği davadır.

Belge 539: Abdullah oğlu Mehmed mahkemeye gelerek Nikola oğlu Anastas aleyhine dava açmıştır. Mehmed, Kayseri Kazasına bağlı Barsiyak köyü sınırında olan bir kıta bağı babasının mülkü olduğunu ve kendisine kaldığını söylemiş ancak Anastas'ın zabt ettiğini söylemiştir. Anastas'a sorulduğunda, adı geçen bağı Mehmed'in babası merhum Abdullah'a aid olduğunu kabul etmiş ancak sekiz yüz akçeye satın aldığını daha sonra Mehmed'in itirazı üzerine bağı dokuz yüz akçeye satın aldığını söylemiştir. Mehmed'de Anastas'ı mahkeme huzurunda tasdik etmiş ve Mehmed'in adı geçen bağdan men edilmesine dair mahkeme kayıdır.

Belge 540: Kayseri Kazasına bağlı Darsiyak köyünde Arslan oğlu Koraslar mahkemeye gelerek Niko oğlu Anastas aleyhinde konuşmuş ve şikayette bulunmuştur. Adı geçen köyde Sefer oğlu Koraslar mülkü olan bağı beş bin akçeye sattığı ve Anastas beş bin akçeyi tam olarak vermiş ve adı geçen bağı Anastas'ın olduğuna dair görülen davadır.

Belge 541: Tus Mahallesi'nden Mehmed Çelebi ve Hacı Şakir mahkemeye gelip Hacı Mustafa Paşa'ya, Kebapçılar Çarşısı'nda olan bir bab dükkanı yirmi beş esedi guruşa sattıklarını bildirmişler ve Hacı Mustafa Paşa'nın da tasdik etmesiyle kayd edilmiştir.

Belge 542: Halep Kazası'ndan alınacak olan vergilerin tahsili için, Sipahi askerlerinden yirmi beşinci bölükte yevmi yirmi altı akçeye mutasarrıf olan Ahmed Serdar-ı Yeniçeri adlı kişi ve Silahdarlar askerlerinden altmış beşinci bölükte yevmi on yedi akçeye mutasarrıf olan Ali Çako Süleyman'ın memur edilmesine ve bu vergilerin nasıl alınacağına dair verilen emr-i şeriftir.

Belge 543: Silahdarlardan yüz altmış beşinci bölükte yevmi on yedi akçeye mutasarrıf olan Mehmed Mahmud Ziyad isimli kişi hizmetlerine karşılık Amasya'da olan Kalekras Vakfına, Vakfin idaresi için atanmasına dair gelen emr-i şeriftir.

11 Receb 1034

Belge 544: Kızılbaşlar üzerine yapılan seferde Yeniçeri ve diğer askerler için lazım olacak zahirenin tedariki ve bu zahirenin güvenli bir şekilde nakledilmesi konusunda gelen emr-i şeriftir.

8 Receb 1034

Belge 545: Kalekras vakfı ve bağlı olduğu kasaba ve çevresinden alınacak vergilerin ve mahsullerin tahsili için Sipahi askerlerinden Ali Bey'in vekil ve tayin edilmesine dair emr-i şeriftir.

Belge 546: Dergah-ı muallam müstahfızlarından Feridun Niğde Sancağı'ndan Gesi köylerine berat-ı şerifle mutasarrıf olduğunu ve Mesayiş köyünden halkın göçüp gittiklerini bunlarında mahsulata sıkıntı olduklarını söylemiş ve gereğini rica etmesi üzerine mahkeme tarafından gelen emr-i şeriftir.

5 Receb 1034

Belge 547: Kızılbaşlar üzerine yapılacak sefer için ordunun mühimmat ve zahire ihtiyacının karşılanması ve Kara Hisar ve Yahyalı'da bulunan seksen avarız hanesinin her birinden ikişer kile zahire ve diğer ihtiyaçların karşılanmasına dair Kara Hisar ve Yahyalı Kadılarına gelen emr-i şeriftir.

Gurre Receb 1034

Belge 548: Bin otuz dört senesinin Cemaziyelevvel ayının on yedinci gününde yevmi yirmi beş akçeye Kayseri'de Pervane Bey Medresesi'ne Mevlana Hasan Efendi'nin müderris olarak atanmasına dair gelen emirdir.

Gurre Receb 1034

Belge 549: Bin otuz dört senesinin Cemaziyelevvel ayının yirmi dördüncü gününde Kayseri'de Pervane Bey Medresesi'ne yevmi elli akçe ile Şeyh Mehmed Efendi'nin mutasarrıf olarak atanmasına dair emirdir.

Gurre Receb 1034

Belge 550: Avanis adlı gayr-i Müslim adı geçen kazada kendi mülkü üzerine ev yapmak istemiş ancak Şaban isimli kişi huzursuzluk çıkarmış bunun üzerine Avanis, Şbana'a engel olunmasını arzuhal ve talep etmiş ve durumun teftiş edilmesi için gelen emirdir.

28 Cemaziyelahir 1034

Belge 551: Sefer için Diyarbakır'a doğru hareket eden askerlere zahire lazım olmuş ve bu zahirenin tedariki için vakıf memuru olan kişilerin miktarı bildirilen zahireyi tedarik etmesi için Tokat'da kışlakda bulunan Kara Hisar ve Yahyalı Kadılarına gelen emirdir.

26 Cemaziyelahir 1034

Belge 552: Kayseri Sancağı'nın Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde üç bin iki yüz akçelik tımarı, Hacı İsmail ve İrişdi ve Hacı Mustafa ve Hacı Bayram ve Bali isimli kişiler Padişah huzuruna gelerek Padişahın babası Hüdavendigâr zamanında bu tımara mutasarrıf olduklarını ve kendisinin de adı geçen tımarı kendilerine mutasarrıflık olarak vermesini rica ve talep etmişler ve Padişah'ında adı geçen tımarı adı geçen kişilere vermesi sonucu alınan kayıttır.

27 Cemaziyelahir 1034

Belge 553: Kayseri Sancağı'nın Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde üç bin iki yüz akçelik tımara müşterek mutasarrıf olan Hacı İsmail ve İrişdi ve Hacı Mustafa ve Pirkulu adındaki kişiler sefer-i humayun oldukça birer eşkinçi askeri vermek üzere bu

tımara mutasarrıf olmuşlar iken Gühercile karhanesine hizmet lazım oldukça hizmet edeler deyi Mirimiran tarafından ellerine verilen beratın kayıdır.

Belge 554: Depecik köyünden Meryem Hatun'un bir bab tabhanesini altmış aded guruşa sattığına ve hiçbir alakasının kalmadığına dair verilen belgedir.

Belge 555: Konya ve Karaman çevresinde ayarı düşük akçe ve gümüş ve altın paraların darbhanelerde basılması sonucunda piyasada fazla para oluşmuş ve bu zayıf ayardaki paraların toplatılması ve kullanılmaması konusunda Konya Kadısı ve Karaman Eyaleti'ndeki Kadılara gönderilen emr-i şeriftir.

14 Cemaziyelahir 1034

Belge 556: Kayseri Kadısı Ahmed'in Develu ve Yahyalu Nahiyelerine mutasarrıf olmak istediğini arz ve talep etmesi üzerine, adı geçen yerlere mutasarrıf olmasına dair gelen emr-i şeriftir.

25 Cemaziyelahir 1034

Belge 557: Kayseri Sancağı'nda Karakaya Nahiyesi'ne bağlı Yüreğir adlı köyde üç bin üç yüz akçe tımara mutasarrıf olan Ali'nin Şekan ve Revan ve Tebriz ve Erdebil ve Lebe seferlerine asker göndermediğini ve katılmadığını Padişah'a arz eden Rızvan adlı kişi bu tımarın kendisine verilmesini talep ve arz etmiştir. Bunun üzerine Padişah tarafından Karaman Beylerbeyi Hasan'a gönderilen ve durumun teftiş edilmesini eğer doğru ise üç yüz akçe fazlasıyla tımarın Rızvan'a verilmesine dair gelen emr-i şeriftir.

19 Cemaziyelahir 1034

Belge 558: Kayseri Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'ne bağlı Yüreğir adlı köyde üç bin akçe kılıç tımarına mutasarrıf olan Musa isimli kişinin Erdebil ve Lebe seferlerine asker göndermeyip katılmadığını Padişah'a arz eden Himmet isimli kişi adı geçen kılıç tımarının kendisine verilmesini arz ve talep etmiştir. Bunun üzerine Padişah tarafından Karaman Beylerbeyi Hasan'a gönderilen ve durumun teftiş edilerek eğer doğru ise adı geçen tımarın Himmet'e verilmesine dair gelen emr-i şeriftir.

Evahir-i Zilkade 1033

Belge 559: Dergah-ı muallam çavuşlarından Ahmed Çavuş'un oğlu Kayseri Alaybeyi olan Mustafa Kayseri Sancağı'nda Kenar-ı Irmak Nahiyesi'ne bağlı Molu adlı köyde on beş bin yüz akçe tımarından üç bin ake kılıç tımarına mutasarrıf olan kişilerin sefere katılmadığını ve şimdi bu tımarların boş olduğunu önceden bu tımarın babasına aid olduğunu şimdi de kendisine verilmesini talep ve arz etmiştir. Bunun üzerine Kayseri Kadısı'na gelen emr-i şeriftir.

24 Cemaziyelahir 1034

Belge 560: Rum Beylerbeyi Mehmed dame ikbalehu mektup gönderip Abaza Sivas'ı zabt ettiğinde kalesinde olan altı aded topu çıkarıp Ankara'ya götürülmüştür. Daha sonra bu toplar Kayseri Kalesi'ne konulmuştur. Şimdi Sivas Kalesi'nde top olmadığı ve Sivas'ında mühimmat tedarikinin devlet tarafından karşılandığından dolayı adı geçen bu topların tekrar Sivas'a nakledilmesine dair Kayseri Kadısı'na gelen emr-i şeriftir.

15 Cemaziyelahir 1034

Belge 561: Rum Beylerbeyi Mehmed dame ikbalehu arz gönderip Celaliler istilası sırasında Sivas Kalesi'ndeki barut kullanılmış ve barut kalmamıştır hala da tedarik edilmemiştir ve Kayseri'de Gühercile karhanesinden on kantar barutun adı geçen kaleye gönderilmesi konusunda Padişah'ın emrini talep etmiştir. Bunun tedariki için de Padişah tarafından Kayseri Kadısı'na gönderilen emr-i şeriftir.

15 Cemaziyelevvel 1034

Belge 562: Seyyid Kasım hala Padişah'a arzuhal götürmekle memur olduğunu hizmetlerine binaen kendisine Kayseri'de hizmet verilmesini arz ve talep etmiştir. Bunun üzerine Seyyid Kasım'a yevmi yirmi akçeye Kayseri'de hizmet verilmesine dair gelen emirdir.

Belge 563: Hacı Mehmed Ağa vekili olan Hasan ve Piyale adlı kişilerin borcunun tamamı dört bin akçe iken bin otuz dört senesi Receb'inin ilk guresinden yine receb ayının guresine kadar yirmi bin akçe borcunun vakıf için alındığına dair kayıttır.

Belge 564: Kayseri'de Mehmed Paşa vakfı, Hancı Veli Bey'e üç yıllığına yetmiş üç bin akçeye verilmiştir. İlk senenin sonunda sekiz bin akçesini Mahmud Efendi'nin aldığı, Hacı Mehmed Ağa'ya bin yedi yüz akçe verildiği, bin akçesini Çelebi'nin aldığı ve Hacı İbrahim Efendi'ye toplam dokuz bin akçe verildiği ve kalan dört bin akçenin ertelendiği görülmüş, vakfa toplam otuz bin üç yüz akçenin teslim edildiğine dair alınan kayıttır.

Belge 565: Kadı Mehmed Efendi mahkemede yevmi iki akçeye Pervane Bey Medresesi Mollası Sefer hakkında konuşmuş ve bundan aldığını Medrese için aldığını söylemiş ve zaten adı geçen medresenin vekaletinin kendinde olmasından dolayı sekiz yüz akçenin hakkı olduğunu ve talep ettiğini söylemiştir. Ancak bu parayı aldığı ve yediğine dair alınan kayıttır.

Belge 566: Merhume Mükerreme Hatun Vakfiyesinin taksimatına dair alınan kayıttır.

Belge 567: Hancı Veli Bey'in vakıfta usulsüzlük yapmış olduğu öğrenilince vakfa Hacı İbrahim'in vekil olduğu ve Hancı Veli Bey'in yapmış olduğu usulsüzlükleri düzeltmesi hususunda gelen emirdir.

Belge 568: Kayseri'de Kethüda Ağalığına tayin yapılmasına dair gelen emr-i şeriftir.

27 Rebiyülahir 1034

Belge 569: Kayseri'de Tac Kızıl Mahallesi'nden alınan meblağın her sene-i Rumi'nin on ikisinde takdim edildiğine dair alınan kayıttır.

Belge 570: Kayseri'de sakin olan Şeyh Abdurrahman ve Hazinedar Derviş Ağa'nın, Abaza yanında olan avratlarının getirilmesi ve avratların getirilme bedellerinin bildirildiği tezkiredir.

Belge 571: Kayseri’de Melik Mehmed Gazi Medresesi Müderrisi Molla Abdulrauf’a adı geçen medreseye dokuz ay mutasarrıf olmuş ancak daha sonra medresenin Molla Mustafa’ya tevcih olunması üzerine Molla Abdulrauf kendisine haksızlık olduğunu bildirmesi üzerine Molla Abdulrauf’un üç ay daha mutasarrıf olmasına dair beratın verilmesidir.

12 Muharrem 1034

Belge 572: Sipahi askerlerinden doksan sekizinci bölükte yevmi yirmi altı akçe ulufeye mutasarrıf olan Abdi Ali Yeniçerinin Ulukışlak’da olan Vezir-i Azam Mehmed Paşa’nın vakfına mutasarrıf olan Mehmed Hasan’ın yanına memur tayin edilmesine dair gelen emirdir.

13 Muharrem 1034

Belge 573: İnce Su reayasının gönderdiği mektup ulaştıktan sonra, vakfa aid olan mahsul için gelen beratır.

Belge 574: Zeyd vefat ettikten sonra vasi tayin edilen Ömer Bey bir miktar akçe alıp boçcu ödese yetimler otuz yaşına gelene kadar hesaptan bu parayı talep edemeyeceğine ve vasi öldükten sonrada bu parayı Bekir’den talep edebileceğine dair verilen hükümdür.

Belge 575: Kasaba etrafında olan Arazi-i Mirliya’nın bazıları mülki ve bazıları vakıf olup mutasarrıfları vefat ettikten sonra araziler tapuya düşmüş ve bu arazilerin tapuya kayd edilip edilmeyeceği hususunda Mir-Liva Kethüdasının gönderdiği arzuhaldir.

Belge 576: Kayseri’de Ahi Devletkar Zaviyesi’ne hala mütevellisi olan İbrahim Çelebi mahkemeye gelerek adı geçen zaviyenin harabe olduğunu ve tamire ihtiyaç duyduğunu söylemiş, adı geçen zaviyeye aid olan ve İslim Paşa Mahallesi’nde bulunan bir oda yeri memur Abdalbaki’ye satmış olduğunu ve Abdalbaki’nin de bu mülkü kendi mülküne dahil ettiğini söylemiştir. Abdalbaki’de mahkeme huzurunda bunu kabul etmiş ve bunun üzerine görülen davadır.

Belge 577: Kayseri’de Ahi Devletkar Zaviyesi’nin mütevellisi ve Şeyhi olan İbrahim Çelebi adı geçen zaviyeye ait tekkenin tamire ihtiyacının olduğunu bir sene daha dayanamayacağını ve kendi hesabına göre tamir için yirmi bin akçeye ihtiyaç duyulduğunu söylemiş ve bunun üzerine alınan kayıttır.

Belge 578: Cemaat-i Kethüda Obası Mahallesi’nden bazı adamlar için gönderilen mektup üzerine cevap olarak gelen emrin kayıttır.

Belge 579: Kayseri Sancak Beyi Abdulnebi’nin talebi üzerine Sahra Nahiyesi’ne bağlı Saraycık köyü ve çevresinde dokuz yüz altmış akçelik tımara, Kayseri Kalesi müstahfızı Ali’nin Emmini olduğunu ancak adı geçen tımarın Hacı Abdurrahman’a verilmesini talep etmesi üzerine, tımarın Hacı Abdurrahman’a vermesi için tezkire gönderilmesine dair alınan kayıttır.

Selh Muharrem 1034

Belge 580: Bir kalede camiinin içine küçük bir mescid inşa edilse ve bu mescidde ibadet edilip edilemeyeceğine dair cevap için gönderilen mektup kayıdır.

Belge 581: Kayseri Kalesi'nde Sultan Mehmed Han'ın inşa ettirdiği camiinin üzerinde kurşun olmadığı ve bu nedenle kışın yağmur sularının camiinin içine aktığı ve camiinin tamiratında masraflı olmasından dolayı uzun süreceği bildirilmiş ve Hacı Abdurrahman da kendi malıyla bir mescid bina ettirmek istemiş, camii hizmete sunulana kadar bu mescidin kullanılmasını istemesi üzerine gönderilen arzuhal ve gelen cevabın kayıdır.

Belge 582: Mülk satışında çıkan anlaşmazlık nedeniyle verilen fetva kayıdır.

Belge 583: Kayseri çevresinde bulunan ve Akob'a icare verilen bir takım araziyi Akob'un mahsulat vermesi karşılığında icar verilmiş birkaç yıl geçtikten sonra bu arazilerin Akob'a mülk olmaması için Akob'dan alınıp başka birine verilmesine dair cevap için gönderilen mektubun kayıdır.

Belge 584: Kayseri'de Yenice Mahalle ahalisi ordu-yi humayuna arzuhal gönderip, sipahilerin zamanı gelmeden halktan ve fazla tekalif aldıklarını bu nedenle bazılarına karşı bunun olduğunu bildirmeleri üzerine, durumun teftiş edilmesi ve hak üzere vergi alınması üzerine gelen emr-i şeriftir.

Belge 585: Akob oğlana tezvic mahalinde düğün yaparken düğüne gelen zimmilerden Bago ve Akob arasındaki alacak verecek davasının kayıdır.

Belge 586: Abdurrahman, Kayseri Sancağı'nda Kenar-ı Irmak Nahiyesi'ne bağlı Çeleb Elma adlı köyde ve çevresinde iki bin yüz akçe tımara mutasarrıf olan Mustafa adlı kişiden alınarak kendisine verilmesini arz ve talep etmiştir. Bunun üzerine adı geçen tımarın dokuz yüz akçe fazlaya Abdurrahman'a verilmesi ve tezkiresinin verilmesine dair emirdir.

7 Safer 1034

Belge 587: Zeyd'in mülk bağının mahsulatı Şeyh adına olan Amr'ın olsun demesi üzerine bağın Amr'ın olup olmayacağına dair cevap bekleyen mektuptur.

Belge 588: Tımarı dahilinde olan karyelerden resm-i rayet talep ettikte bunun kanun üzere doğru olup olmadığı sorulması üzerine alınan kayıttır.

Belge 589: Karahisar Develu Nahiyesine bağlı Yenice Karaca Viran adlı köyde iki bin yedi yüz akçelik tımara mutasarrıf olan Osman aleyhinde mektup gönderen Mustafa Ağa adlı sipahi Osman hakkında çeşitli ithamlarda bulunarak adı geçen tımarın kendisine verilmesini istemiştir. Ancak yapılan inceleme sonucunda bu ithamların doğru olmadığı ve tımarın Osman'da kalması konusunda verilen emirdir.

12 Safer 1034

Belge 590: Kayseri'de ölen askerlerden kalan arazilerin hak üzere dağıtılması ve dağıtıldıktan sonra toplanması gereken vergi ve mahsullerin toplanarak sevk edilmesine dair gelen emirdir.

14 Safer 1034

Belge 591: Sarımsaklı köyünde olan ve sınırları belirlenmiş olan mülk Mustafa Paşa'nın tasarrufunda iken elli esedi guruşa Hasan Paşa'ya satmış ve buna icazet verilerek kimsenin buna engel olmaması konusunda alınan karardır.

Belge 592: Şehre-Zul Beylerbeyi olan Zeynelabidin'e ber-vech-i arpalık Kayseri Sancağı'na mutasarrıf olduğu ve burada meydana gelecek her türlü olaydan ve davranışlardan kendisinin sorumlu olduğuna dair gelen ihtarnamedir.

12 Safer 1034

Belge 593: Sipahi askerlerinden Dilaver adlı kişi, Kayseri Vilayeti keferesini cizyeleri için kendi malından ordu-yi humayun hazinesine dört bin guruş verdiğini ve bu meblağı zımmi halktan almak için berat istemesine dair gelen emr-i şeriftir.

17 Safer 1034

Belge 594: Hasan Çavuş oğlu Mehmed, Hisardepe adlı köyde Cafer ve Rayel Oğulları'nın resm vermediklerinden dolayı ta'lil edilmemelerine arz eylemiş bunun üzerine adı geçen köyün yeniden tahrir edilmesine durumun düzenlenmesine dair gelen emr-i şeriftir.

20 Safer 1034

Belge 595: Kayseri'nin bac-ı kile mukataasından yirmi bin akçe Karaman Hazinesi'ne teslim edilmiş ve nice zamandır hazineye bir şey gelmediğine dair alınan kayıttır.

Belge 596: Karaman Beylerbeyi Mehmed'e, sefer-i humayun için lazım olan mühimmat ve bargirin Karaman ve Hamidiye ve Teke Sancakları'ndan tedarik edilmesine dair gelen emr-i şeriftir.

22 Safer 1034

Belge 597: Hamidiye Sancağı mutasarrıfı Mehmed'e ve Karaman'da bac-ı kile Emmini Abdulgani'nin kile arpa ve buğday toplaması için Konya Kadısı'nın ordu-yi humayuna gönderdiği arzihal üzerine gelen emr-i şeriftir.

Belge 598: Adı geçen Eyalette tahsildar olan Mehmed'e, Niğde Sancağı ve Konya'dan zahire toplanması ve zahireye ödeyeceği meblağın bildirilmesi konusunda gelen emr-i şeriftir.

Belge 599: Yeniçeriler, Kapıkulu ve sair İslam askeri için toplanan ve Karaman Eyaleti'nde olan zahirenin Konya'ya sevk edilmesi ve bunun için yol güvenliğinin sağlanması ve eksiksiz olarak orduya teslim edilmesine dair gelen emirdir.

Belge 600: Kayseri'de Sahibiye Medresesi'ne yevmi kırk akçeye müderris tayin edilmesine dair gelen emirdir.

23 Safer 1034

Belge 601: Sur-i Buzurk köyü sakinlerinden Ali, Osman ve Ömer isimli kişiler Der-Saadete gidip, Kayseri Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nde adı geçen köy sakinleri üç bin iki yüz akçe tımara mutasarrıflar iken vergilerini Gühercile Karhanesi'ne

verdiklerini, sipahizade reisinin tekrar vergi toplamak suretiyle halkı rencide ettiklerini bildirmişler ve bu konudaki hükmü talep etmişler ve bu durum üzerine verilen emir sonucu teftiş edilmesine dair gelen emirdir.

25 Safer 1034

Belge 602: Kayseri’de bac-ı kile mukataa defterlerinin senesinin yirmişer bin akçe olduğu ve kimlerin zabt ettiğinin bilindiği ve bunların bu gelirleri Karaman Hazinesi’ne vermediği ve gelirleri zabt ettiklerinden bunların tahsili için Ahmed Çavuş’un memur edildiği Ahmed Çavuş’a gereken yardımın sağlanması ve durumun teftiş edilmesi hususunda gelen emr-i şeriftir.

Belge 603: Yeni İl mahallesinde alınacak olan harçların tahsili için Yusuf Paşa’nın görevlendirildiği ve kimsenin Yusuf Paşa’ya mani ve engel olmaması hususunda gelen emirdir.

Rebiyülevvel 1034

Belge 604: Ahmed oğlu Mustafa Paşa’nın vasisi olan Abdullah oğlu Ali Paşa’nın ölmesi üzerine muhallefatinin alınması için görevlendirilen Mehmed Paşa’ya teslim edilen muhallefatin kayıdır.

Belge 605: Hind’e babası Zeyd’den intikal eden ve elli altmış yıldan beri tasarrufunda olan hassadan hissem vardır diye Amr dava etse hakkı var mıdır diye sorulmasına dair alınan kayıttır.

Belge 606: Hüseyin adlı şahıs İstanbul’da Hazinehane Nazırı olan Şahin adlı zimmiye sekiz bin aded riyalı gurusu verdiğini daha sonra talep ettiğinde Şahin’in adı geçen meblağı vermekte inat eylediğini söylemiş ve gereğini arz ve talep etmiştir. Bunun üzerine verilen hükmün kayıdır.

Belge 607: Hacı Hasan ve İslime Ana ve ibn Abdulcelil’e ait tereke defterinin kayıdır.

Belge 608: Kayseri’de Merkepci Mahallesi sakinlerinden Hacı Hasan’dan Abdulcelil ve Fatıma adlı kişilere kalan mallarına vasi tayini için gelen emirdir.

Belge 609: Karaman Eyaleti silahdar başı, katip ve çavuşlarına ve sair silahdarlarına kışlak mesken ve davarlarına ahır ve özellikle zahire tedarikine dair gelen emr-i şeriftir.

29 Muharrem 1034

Belge 610: Silahdar askerlerine, çavuşlarına ve katiplerine kışlak yer bulunması ve kethüda yerleri ve zabıt yerleri ayarlanmasına dair gelen emirdir.

Belge 611: Kayseri’de üç ay dolduktan sonra doksan gün olur ve yirmi bin akçeye rücu ider. On beş bin akçesi peşin geri kalan beş bin akçenin iş içinde ödenmesine dair Seyyid Şeyh Çelebi’ye ve Seyyid Kasım Çelebi ve Mahmud ve Hacı Bekir adlı kişilere berat verilmesine dair alınan kayıttır.

Gurre Rebiyülevvel 1034

Belge 612: Karahisar'a bağlı Ardamsun adlı köyde sakin olan Lazari adlı Rahip dergah-ı muallama gelip adı geçen köy halkının hepsinin Müslüman olduğunu kendisinin yalnız kaldığını ve burada ziraatla uğraşmayı mutasarrıfı olduğu bir şeyin olmadığını bu nedenle başka yere yerleşmek istediğini ve neresinin uygun olduğunu arz etmesi üzerine gelen emr-i şeriftir.

8 Rebiyülevvel 1034

Belge 613: Mısır'a gönderilen Ulakların yol üzerinde konaklayacakları hanlara ve ihtiyaçları olan menzil bargirine ve diğer ihtiyaçların karşılanmasına dair Ulaklara verilen emirdir.

11 Rebiyülahir

Belge 614: Yeniçeri Serdarları'nın Beyt'ül-Mal için topladıkları malları göndermeyip uhdelerinde tutmuşlar bu nedenle de Beyt'ül-Mal'da noksanlık meydana gelmiştir. Bunların Yeniçeri Serdarları'ndan toplanarak güvenilir adamlar ile Beyt'ül-Mal'a getirilmeleri için Tokat'tan Kilis'e kadar yol üzerinde olan bütün Kadılara gönderilen emr-i şeriftir.

8 Rebiyülevvel 1034

Belge 615: Meşhed İni köyü halkı köylerinin yetmiş seksen ev olduğunu ve ekinlerini sulamak için kullandıkları su için sipahilere dört yüz akçe verdiklerini, ancak yine de yeteri kadar gelir elde edememelerinden dolayı köy halkının göçtüğü ve köyde beş on ev kaldığını ve sipahilerin yine de su için dört yüz akçe talep etmelerini bildirmişler ve bunun üzerine gelen emr-i şerifin beyanıdır.

2 Rebiyülahir 1034

Belge 616: Güllü ve Heledok adlı köylerin mevkufat defterlerinde dört avarız hanelerinin olduğu ve bu hanelerden birinin Ulu Bürüngüz'e, birisinin de Harsamanı adlı köye dahil olması üzerine adı geçen köylerde iki avarız hanesinin kaldığı ve buna dair gelen emrin yerine getirilmesidir.

10 Rebiyülevvel 1034

Belge 617:

Güllü ve Heledok adlı köylerden ayrılan iki avarız hanesinin birinin Ulu Bürüngüz'e ve birinin de Harsamanı adlı köye kaydedilmesine dair alınan kayıttır.

Belge 618: Kayseri'de Hasbek Mahallesi'nde Hacı Sefer Mescidi'nde berat-ı şerifle imam olan Sefer adlı kişi ordu-yi humayuna arzuhal göndermiş adı geçen livada tekaliflerinin olduğu ve halk tarafından karyen var diye rencide edildiğini bildirmiş ve bu konuda hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine gelen emirdir.

Rebiyülevvel 1034

Belge 619:

Zümre-i Topçuyandan Hüseyin adlı topçu ordu-yi humayuna arzuhal göndermiş, adı geçen zümrenin eskiden beri memuru olup elli altmış seneden beri hizmet ettiğini ve bu sayede serpildiğini söylemiş ve zümre-i yeniçeriyandan Musli adlı yeniçeri ve Yusuf ve Mahmud ve Veli ve Receb adlı kişiler Abaza taifesine evini gösterdiklerini ve yağmalattıklarını bildirmiştir. Bunun için hükmü talep etmiş ve gelen emrin beyanıdır.

13 Muharrem

Belge 620: Topçu Hüseyin Paşa'nın olayının adalet üzerine görüldüğünün bildirilmesine dair topçuyan dergahından gelen belgedir.

Belge 621: Kayseri Kadısı Molla Seyyid Ali ordu-yi humayuna mektup gönderip Gözü Büyük'ün vakf eylediği altmış iki bin akçeye mütevellî olan Hacı Receb adlı kişinin vakf akçe zayi oldu diye bildirmiş ve bunun üzerine gelen emirdir.

16 Rebiyülevvel 1034

Belge 622: Firdevs adlı hatun südde-i saadete arzuhal göndermiş, Germür adlı köyde oturan babası Olrasin, Fuzuli Paşa'ya evini satmış daha sonra da vazgeçmiş olduğunu bildirmiş ve hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine gelen emirdir.

16 Rebiyülevvel 1034

Belge 623: Kayseri'de Şeyh camiinde Salı ve Perşembe günlerinde kur'an tilaveti olunan Hargelecioğlu'na yevmi bir akçe ile cüz'ü-şerife okunmasına dair alınan kayıttır.

17 Rebiyülevvel 1034

Belge 624:

Pervane Bey Medresesi'nde Sunullah Çelebi'nin yerine Molla Sefer'in tayin edildiğine dair gelen berattır.

17 Rebiyülevvel 1034

Belge 625:Zir mutasarrıfında olan arazi-i miriyenin Cedin oğlu Ömer'e tefviz olunmasına dair alınan kayıttır.

Belge 626: Kayseri Sancağı'nda Karataş Nahiyesi'nde üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Ahmed Çavuş oğlu Mustafa, adı geçen tımarın harabe olduğu için adı geçen tımarı Abdi'ye vermiş ve tezkiresinide Mustafa Bey kendi bozdurup Abdi adına düzenletmesine dair alınan kayıttır.

18 Rebiyülevvel 1034

Belge 627: Kayseri Kazası müstahfizlarından Abbas, Sahra Nahiyesi'nde bin beş yüz akçe tımara mutasarrıf iken Ali ve diğer Ali'nin gelerek adı geçen tımarı zabt ettiklerini bildirmiş ve buna dair hükmün talep etmiş ve gelen emirdir.

18 Rebiyülevvel 1034

Belge 628: Kayseri Sancağı'nda Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde Molu adlı köyde on iki bin akçe hassa-i tımara mutasarrıf olan Feridun'un bundan hariç de üç bin akçelik kılıç tımarına mutasarrıf olduğunu söyleyen Mustafa Çavuş hükmü talep etmiş ve bunun üzerine durumun teftiş edilmesi için gelen emirdir.

19 Rebiyülevvel 1034

Belge 629: Kayseri Alaybeyi ordu-yi humayuna mektup gönderip, Kayseri Sancağı'nda Köstere Nahiyesi'nde Tokat adlı köyde iki bin akçe tımara mutasarrıf olan Şaban'ın Abaza seferine gelmediğini bildirmiş ve tımarın kendisine verilmesini ve hükmü talep etmiş, bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

19 Rebiyülevvel 1034

Belge 630: Kayseri Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nde beş yüz akçe tımara Hüdavendigar hazretlerinin beratıyla mutasarrıf olan Yakup adı geçen tarihten beri mutasarrıf olduğunu ve beratının yenilenmesini istemiş ve gelen emre göre mutasarrıflığının devam etmesine ve kimsenin mani olmamasına dair alınan kayıttır.

21 Rebiyülevvel 1034

Belge 631: Kayseri'de İslim Paşa Mescidi İmamı olan Ömer Halife Camii-i Atik adlı mahallede sakin olduğunu ve mahalle halkının kendisini çeşitli şeylerle rencide ettiklerini ordu-yi humayuna gelerek söylemiş ve hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

Rebiyülevvel 1034

Belge 632:

Caber adlı köy sakinlerinden Kerim adlı kimsenin oğlu olan Süleyman Bedri adlı kişinin babası öldükten sonra validesi Semurciler adlı köye yerleşmiş ve vergilerini tam olarak öderken köy ahalisinin bu kadını kendi köyüne göç diye rencide ettiklerinin bildirilmesi üzerine gelen emr-i şeriftir.

22 Rebiyülevvel 1034

Belge 633: Dergah-ı Ali Cebecilerinden olan Musa oğlu Hamza tarafından çevresindeki cebecilere zabıt tayin edilmesine dair gelen emirdir.

24 Rebiyülevvel 1034

Belge 634: Medine-i Münevvere karyeleri ve diğer karyelerden der-saadete arzuhal sunulup, haraç ve vergilerinin tamamı yetmiş akçe olup her sene tam olarak teslim eylediklerini, ancak daha sonra tekrar akçe talep edildiğini bildirmişler ve hükmü talep etmişlerdir. Bunun üzerine durumun incelenmesi ve düzeltilmesi amacıyla gelen emirdir.

26 Rebiyülevvel 1034

Belge 635: Kurban Bayramına değin vade verilen malların parasının teslim edilmesine dair alınan kayıttır.

Belge 636: Mahmud Efendi Hazretleri tarafından, Kayseri Kalesi'nde Dizdar Hamza Ağa'ya teslim edilen on altı aded kese barut ve kise içinde olan otuz altı batman olup ve yedi aded zenbuk içinde altmış altı batman barut ve on dokuz buçuk batman Gühercile olduğu toplam yüz yirmi bir buçuk batman olduğu ve bu şekilde teslim edildiğine dair şahitler huzurunda alınan kayıttır.

Belge 637: Zeyd'in kur'an tilaveti için vakfettiği akçeden Amru'n üzerinde borcu olsa vadesi dolmadan borcunu verse vakf-ı mezbure mübaşir olanların bunu alı alamayacağına dair cevap isteyen mektuptur.

Belge 638: Sipahi askerlerinden yüz altmış sekizinci bölükte yevmi yirmi dokuz akçeye mutasarrıf olan Ahmed Kayseriye adlı kişi sefer-i humayuna katılmadığı için, yevmi yirmi dokuz akçesinin on yedi akçesi hazine-i amireye alıkonulub yevmi on dört akçeye vazifesine devam etmesine dair gelen emr-i şeriftir.

7 Rebiyülahir 1034

Belge 639: Yahyalu Kazası'na bağlı Ağcaşehir adlı köyde Avan Mescidi'nde yevmi bir akçeye İmam olan Bahadır Halife'ye berat olub Kadı Mevlana Mehmed arz etmiş ve buna dair gelen emirdir.

7 Rebiyülahir 1034

Belge 640: Kayseri Sancağı'nda Karataş Nahiyesi'nde Mamalar adlı köyde iki bin akçe tımara mutasarrıf olan İlyas beratın verip tımarından karanmış ve İshak da bu tımarın kendisine verilmesi için hükmü talep etmiş ve bunun üzerinde gelen emr-i şeriftir.

7 Rebiyülahir 1034

Belge 641: Ulufeciyan-ı yeminden altıncı bölükte yevmi () akçeye mutasarrıf olan Mustafa Murad adlı kişi Hacı Paşa evkafında hizmet etmekte olup diğer görevliler nasıl hizmet ediyorlarsa Mustafa Murad'ın da aynı şekilde görevini yapması konusunda ki emirdir.

9 Rebiyülahir 1034

Belge 642: Kayseri'de Hacı Ahmed Paşa'nın bina eylediği camiinin mütevellisi olan Şaban, Tomarza adlı köyde ve gayriden sakin olan zımmi reayanın kırk akçe cizyeleri kayd olmuş, bu ana değin vakıf için altun ve gurus verdiklerini ancak bu defa talep eylediğinde vermekte inat ettiklerini ve çift bozan resminin alınması için hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

Belge 643: Kayseri'de vaki' keferenin cizyelerinin birkaç seneden beri tashih ve defter olmadığının bildirilmesi ve adı geçen kazanın hak ve adalet üzere tahrir ve tashih olunmasına dair emirdir.

10 Rebiyülahir 1034

Belge 644: Kayseri Vilayeti kazasının birkaç seneden beri tashih ve defter olmadığı ve bu tashih ve tahririn hak ve adalet üzerine ve kimseye zulüm edilmeden kaydedilmesine dair Sipahi askerlerinden Dilaver adlı kişinin memur edilmesine dair emirdir.

Belge 645: Mehmed Paşa'nın, ahalisinin develerine ve davarlarına keçe lazım olduğu konusunda, adamlarıyla irsal ettiği defter mucebince, akçeleri karşılığında tedarik edilerek acele Tokat'a gönderilmesi konusunda verilen emirdir.

14 Rebiyülahir 1034

Belge 646: Şam ve Halep'ten Diyarbakır ve Trablus Şam ve Adana ve Antep ve Birecik ve Rakka'ya ve yol üzerindeki menzillere, Dergah-ı Ali Yeniçerilerinden Gedikli Topçu Bey ve üç nefer yoldaşına menzil bargiri olmayan yerlerde bargir tedarik edilmesine dair gönderilen emirdir.

19 Rebiyülahir 1034

Belge 647: Yermenos adlı rahip Der-Saadete arzuhal gönderip her türlü vergilerini tam olarak ödediğini ancak yine de Sancak Beyi ve Voyvodalar ve Subaşılarm çeşitli bahaneler öne sürerek kendisini rencide ettiklerini bildirmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

15 Rebiyülahir 1034

Belge 648: Abdulvahab adlı kişi ordu-yi humayuna arzuhal gönderip kanun üzere olan Kızılca İn adlı mezranın malikanesinin mülkiyeti konusunda anlaşmazlık yaşadıklarını bildirilmiş ve verilen emrin beyanıdır.

Belge 649: Ölen birinin muhallelfatını beyan eden kayıttır.

Belge 650: Kayseri kazası ahalileri mahkemeye gelip, kışlağa gelen askerlerin evlerine gelip oturduklarını evlerini yağmalayıp paralarını aldıklarını ve hayvanlarını da aldıklarını bildirmişler ve hükmü talep etmişlerdir. Bunun üzerine verilen emirdir.

17 Rebiyülahir 1034

Belge 651: Mahalle ahalisi vergilerini kudretlerine göre vermek istemişler ve bunun için hükmü talep etmişler.

Belge 652: Mehmed Gazi Medresesi'ne dört ay müddetle Mevlana Abdullah Efendi'nin tayin olmasına dair i'lamdır.

22 Rebiyülahir 1034

Belge 653: Lazım olan keçelerin her birinin yirmişer akçeye tedarik edilmesi ve zaman kaybetmeden irsal edilmesine dair emr-i şeriftir.

21 Rebiyülahir 1034

Belge 654: Yapılacak olan seferin diğer seferlere kıyas edilmemesi ve bu sefer-i humayuna katılmaları ve ordunun kışlayacağı ve konaklayacağı yerler konusunda gelen emr-i şeriftir.

22 Rebiyülahir 1034

Belge 655: Yusuf'un, Kara Cahid'den talep ettiği esbaba dair kayıttır.

Belge 656: Yirmi yıldan fazla bir kasabada sakin olanların vergilerini aksatmadan ödemeleri ve hangi vergileri ödemeleri gerektiğine dair cevap isteyen mektuptur.

Belge 657: Dergah-ı Ali çavuşlarından Süleyman Çavuş Niğde Sancağı'nda Develu Nahiyesi'nde Senemiyuk adlı köyde on yedi bin akçe tımar hususunda Katip Ali Bey adamları zoru ile zabt etmek üzere iken mezbur Hüsrev ölmüş ve Katip Ali Bey, Hüsrev'in beratının suretini Boşnak Mustafa Bey'e vermiş olduğunu söyleyen ve Mustafa Bey'in yalan söylediği anlaşılmış ve bunun üzerine durumun teftiş edilerek düzeltilmesi konusunda emir gelmiştir.

6 Cemaziyelevvel 1034

Belge 658: Dergah-ı muallam çavuşlarından Mehmed Çavuş ordu-yi humayuna gelip, Niğde Sancağı'nda Karahisar Nahiyesi'nden Eğriköy adlı köyde on beş bin akçe hassaya mutasarrıf olan Mustafa adlı kişinin Revan seferine katılmadığını ve adı geçen Mehmed Çavuş'un yirmi yıllık tımarı olduğunu bildirmiş ve durumun teftiş edilerek hak üzere hükmün verilmesini talep etmiştir. Bunun üzerine verilen emrin beyanıdır.

Belge 659: Mehmed adlı kişi kendisinin sipahizade olduğunu ve hem üzerine düşen Gühercile'yi verdiğini ve hem de tekalif talep edildiğini bildirmiştir ve bu kanunun düzeltilmesini talep etmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

6 Cemaziyelevvel 1034

Belge 660: Kayseri Kazası'na mutasarrıf atanmasına dair gelen emr-i şeriftir.

6 Cemaziyelevvel 1034

Belge 661: Dergah-ı muallam çavuşlarından Hasan Çavuş oğlu Mustafa ordu-yi humayuna gelerek, Kayseri Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'ne bağlı Meşhed İni adlı köyde iki bin akçe tımarın Süleyman'dan kendisine teveccüh olunduğunu berat olunduğunu ancak diğer Mustafa'nın buna mani olduğunu ve tımar konusunda anlaşmazlık çıktığını bildirmiştir. Bunun üzerine verilen emirdir.

7 Cemaziyelevvel 1034

Belge 662: Dergah-ı muallam çavuşlarından Hasan Çavuş ordu-yi humayuna gelip, Kayseri Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nden Meşhed İni adlı köyde iki bin akçe kılıç tımarına mutasarrıf olan Mehmed ölmüş ve tımarın teveccüh olduğunu ancak Piyale adlı kişinin adı geçen Hasan Çavuş'un seferlere katılmadığını ve bu tımarın kendisinin olduğunu söylediğini bildirmiş ve hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine yapılan inceleme sonucu Piyale'nin yalan söylediği anlaşılmış ve tımarın Hasan Çavuş'a verilmesine dair gelen emr-i şeriftir.

7 Cemaziyelevvel 1034

Belge 663: Dergah-ı muallam çavuşlarından Mehmed Çavuş ordu-yi humayuna gelip, Kayseri Sancağı'nda Koramaz Nahiyesi'nden Darsiyak adlı köyde on beş bin yedi yüz akçe tımarı olan Yusuf'un ölmesinden sonra bu tımarı kendi üzerine berat ettirdiğini ancak Katip Ali ve diğer Mehmed Çavuş'un buna itiraz ederek anlaşmazlık çıkardıklarını bildirmiştir ve hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine durumun teftiş edildiği ve tımarın Mehmed Çavuş'a verildiğini bildiren emr-i şeriftir.

10 Cemaziyelevvel 1034

Belge 664: İlbeğlü mukataasının senesi iki yüz akçeye, hizmetleri karşılığında Hasan Abdullah adlı kişiye verildiğine ve kimsenin engel ve mani olmamasına dair verilen emirdir.

13 Cemaziyelevvel 1034

Belge 665: İlbeğlü ve Kulağurlu Türkmen taifesinin bazılarının perakende ve perişan oldukları ve Bozok ve Kırşehir ve Akşehir ve Karahisar ve Sivas'ta sakin olmalarına dair adı geçen kaza kadılarına gönderilen emr-i şeriftir.

Belge 666: Seferde askere lazım olacak olan menzil zahiresinin adı geçen kazadan tedarik ve lazım olan yere nakledilmesine dair gelen emr-i şeriftir.

Belge 667: İlbeğlü mukataası Emimi Hasan'ın bin re's koyunu ordu-yi humayuna irsal ve teslim etmesine dair gelen emr-i şeriftir.

Belge 668: Kayseri Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nde üç bin akçe tımara sahip olan Hasan Çavuş'tan bu tımarın alınarak Ebu Bekir'e verilmesi ve beratının sonra teslim edileceğine dair gelen emirdir.

18 Cemaziyelevvel 1034

Belge 669: Katledilen Yusuf Paşa'nın Hazinedarı olan Derviş adlı sipahi ordu-yi humayuna arzuhal gönderip, Yusuf Paşa'yı Abaza Mehmed Paşa'nın katlettiğini ve Kayseri'den Mahmud'un da Yusuf Paşa'nın evini basıp yağmaladığını ve zulüm ettiğini ve bu malların alınarak kendisine verilmesini rica ettiğini bildirmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

18 Cemaziyelevvel 1034

Belge 670: Katledilen Yusuf Paşa'nın Hazinedarı Derviş'in gönderdiği mektup üzerine bu malların tahsili için Gediklulardan Mumcu Mehmed'in görevlendirildiğine dair gelen emirdir.

Belge 671: Yeniçeri Ağası'nın mektubu mucebince ve Sadrazam hazretlerinin emr-i şerifi mucebince tahsil edilen malların kayıdır.

Belge 672: Kayseri Kalesi müstahfızı Hamza'nın ordu-yi humayuna mektup gönderip, Kayseri Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nden Saraycık adlı köyden bin dört yüz akçe tımarın adı geçen kale müstahfizlarından Muharrem oğlu Ali'ye verilmesini talep ve arz etmiş ve tımarın Seyfullah'a verildiğini bildiren emirnamedir.

18 Cemaziyelevvel 1034

Belge 673: Kayseri'de vaki' Şeyh Camisi'nde Salı ve Perşembe günlerinde yevmi bir akçeye kur'an tilavet olunduğuna ancak aherden dahil olduğunun bildirilmesi üzerine bu tilevete Mahmud'un tayin edildiğine dair gelen emirdir.

18 Cemaziyelevvel 1034

Belge 674: Kayseri'de bin altı yüz akçe hassa tımarı olan Ahmed oğlu Mahmud'un kale halkından ırgadiye talep etmesi ve bununla halkın rencide edildiğinin bildirilmesi üzerine gelen hükmün kayıdır.

19 Cemaziyelevvel 1034

Belge 675: Kayseri'de Melik Mehmed Gazi Medresesi'ne yevmi yirmi beş akçeye üç aylığına mutasarrıf olarak Mevlana Mustafa Efendi'nin tayin edildiği ve daha sonra alınıp Mevlana Seyyid Abdusselim'e verilmesine dair emr-i şeriftir.

22 Cemaziyelevvel 1034

Belge 676: Kayseri'de Emin Sultan Mahallesi sakinlerinden Hacı Emir oğlu Abdi adlı kişi Dadasan adlı köy malikanesinden elde edilen gelirin bir kısmının Şeyh Abdurrahim Efendi camii-i şerifinde kullanılmasına dair alınan kayıt ve incelemedir.

Belge 677: Kayseri Kalesi Dizdarı Hamza ve Seydi adlı kişiler, Hendek ve Hisarica adlı yerlerde ve kalede bazı tamirata ihtiyaç duyulduğunu ve bunun için Karaman Vilayeti mukataatından Kayseri ve Bozok Sancakları'nda vaki' Eşkinciyan ve Sipahizadegan taifelerinin verdikleri bedellerden karşılanmasına dair hükmü ve emri rica etmişler ve buna dair verilen emr-i şeriftir.

17 Cemaziyelevvel 1034

Belge 678: Kadı Mustafa ordu-yi humayuna gelip, Kayseri Sancağı'nda ismi gizli olan nahiyeye bağlı Seyda-i Küçük adlı köyde üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Bey'in sefere katılmadığından tımarın mahlul olduğu daha sonra bu tımarın Ali adlı kişiye verildiğini ancak Ali ölünce yine tımarın mahlul olduğunu ve beratla kendi üzerine aldığı ancak Hasan Çavuş adlı kişinin buna itiraz ettiğini ancak adı geçen liva Alaybeyi'nin Hasan Çavuş'u haksız bulduğunu ancak Hasan Çavuş'un itirazının devam ettiğini bildirmiş ve hükmü talep etmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

24 Cemaziyelevvel 1034

Belge 679: Kayseri Alaybeyi Abdulkerim ordu-yi humayuna mektup gönderip, Kayseri Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nden Kalkancık adlı köyde üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Mehmed'in Abaza seferine katılmadığını ve bu nedenle tımarın mahlul olduğunu ve bu tımarın Mustafa adlı kişiye verilmesini talep etmiş bunun üzerine verilen emr-i şeriftir.

25 Cemaziyelevvel 1034

Belge 680: Bac-ı bazar gelirlerinin altmış günlüğüne on altı bin akçeye Murtaza'ya verilmesine dair emirdir.

Belge 681: İstanbul'dan Diyarbakır'a varıncaya değin yol üzerinde olan bütün Kale Dizdarları, Kadılar ve Beylerbeyine gönderilen, zad ve zevadaların tedarik edilerek bunlara kimsenin karışıp zarar vermemesi için adı geçen kişilere gönderilen emirnamedir.

3 Cemaziyelahir 1034

Belge 682: Kayseri'de Melik Mehmed Gazi Medresesi'ne yevmi bir akçeye Hacı Mustafa'nın mutasarrıf olmasına dair emr-i şeriftir.

7 Cemaziyelahir 1034

BELGE 683: Bektaşî Mahallesi'nde vaki' olan arazinin tapuya alınması kanun üzere yerine tezkire verilmesine dair alınan kayıttır.

7 Cemaziyelahir 1034

Belge 684: Kayseri Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nden Güllüce adlı köyde üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Osman, tımara daha sonra Uğurlu adlı kişinin gelerek bu tımandan hak talep ettiği bildirilmiş ve bunun üzerine tımarın Osman'a verildiğine dair emirdir.

7 Receb 1034

Belge 685: Dergah-ı muallam çavuşlarından Osman Çavuş ordu-yi humayuna arzuhal edip, mutasarrıfı olduğu köylerden deftere kayıtlı çift akçesini almak istemiş ancak reyanın düşük ayarda ödeme yaptığını bildirmiş bunun için gelen emr-i şeriftir.

8 Cemaziyelahir 1034

Belge 686: Kayseri Kalesi Dizdarı Hamza, Kayseri Sancağı'nda adı gizlenmiş olan Nahiyesi'nden Üskübi adlı köyde bin dört yüz akçe tımar ile Kayseri Kalesi müstahfizlarından olan Abdalbaki adlı kişinin kaleyi terk ettiği ve sürekli eşkiyalar ile

gezdiğini fesada meyilli olduğunu ve haksızlık yapmakta olduğunu bildirmiştir. Bunun üzerine gelen emr-i şeriftir.

9 Cemaziyelahir 1034

Belge 687: Kayseri’de Sahibiye Medresesi’ne yevmi elli akçe ile mutasarrıf tayin edilmesine dair emirdir.

Belge 688: Ahmed Efendi hazretlerine aid malların narh kaydıdır.

Belge 689: Nahiyeye Subaşı tayin olmayıp Kethüdanın gidip birkaç adam ile Subaşılarm hizmetini adet-i kadim üzere yerine getirdiğini bildiren ve Subaşı tayin edilmesini talep eder mektuptur.

Belge 690: İbrahim kızı Şakire eşi olan Mahmud oğlu Osman’ın kendisini nafakasız bıraktığını ve hükmü talep ettiğini bildirmiş ve hükmün kaydıdır.

Belge 691: Kayseri’de Debbağlarda malların nekadara satılacağını bildirir emirdir.

Belge 692: Tereke defteri kaydıdır.

5. BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU

Belge 513:**Hüccetü's-Seyyid Mahmud Efendi**

Mahallat-ı mahmiye-i Kayseriye'den el-Hac İvaz mahallesi sükkanından Malhoğlu demekle maruf Mustafa bin Ali nam kimesne meclis-i şer'-i kadime lazımu't tekrimde sabıkan mahmiye-i merkume kadısı olan a'âlamu'l-ulemai'l-mütebahhirin efdalü'l-füdelai'l-müderresin madenü'l-fazl ve'l-yakin el-mahfuz biayni inayetü'l-meliki'l-muin Mahmud Efendi necdü'l-merhumu'l-mağfur el-daric ila-medaric-i rabbihi'l-gaffur Salih Efendi canib-i şeriflerinden hususatü'l-zikri tasdike vekil olub vekaleti nehc-i şer'i üzere sabite olan fahrü'l-emsal zevî'l-ihtiram es-Seyyid Ali Çelebi bin es-Seyyid İshak mahzarında bi't-tavi's-saf laibü'l-lekrah veled Asaf ikrar ve itiraf idub mahalle-i merkumede vaki bir tarafı mahalle-i merkume de vaki mescid-i şerif vakfından olan menzil ile ve bir tarafı müvekkil-i muma-ileyh hazretlerinin mülk-i menzili ile ve tarafeyni sur ve tarik ile mahdud iki bab tahtalı evleri ve sofalı ve muhataralı muhtevi mülk menzilimi cümle tevabi ve'l-lavehik ve'l-terabık ve'l-mürafık müvekkil-i muma-ileyh hazretlerine bey'-i bat-ı sahih-i şer' birle rayicü'l-fi'l-vakf dört aded riyal guruşa ve müvekkil-i muma-ileyhin mahalle-i mezburede vaki' tarafeyni kendi mülkleri ve tarafeyni sur ve tarik-i âmm ile mahdud mülk menzili ile bey' idub kabz-ı semen-i müştera ve teslim-i bey' eyledim bad'el-yevm zikr-i sabık idub mescid-i şerif vakfından olan menzil ile mahdud olan menzil müvekkil-i muma-ileyh hazretlerinin mülk-i sahihimdir. Keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsunlar min cemiu'l-vucuh kat-ı alaka eyledim didikde mukırr-ı mezburun minval-i merkum üzere cereyan iden ikraratı müşarü'n-ileyh es-Seyyid Ali Çelebiye tasdik ve sabit ve tahkik-i siar idub vaki hal ala hezih'ül-minval bi't-taleb ketb ve terkim olundu. Hurire zikr ve hurire fi'l-yevm'ül-sani ve'l-işrin min Cemaziyelahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Şuhudü'l-Hal:

Kudvetü'l-müderisin Mustafa Efendi

Mustafa Çelebi bin el-Hac Hasan Efendi

İbnu'l-merhum Abdulkadir Efendi

Abdubaki Çelebi bin Abdubaki

Hamza Ağa bin Abdullah

Yusuf Halife el-İmam

Ömer Beşe ibn Receb

Mehmed Halife ibn Ağa

Dergah-ı Ali çavuşlarından Abdubaki Çavuş meclis-i şer'de Mustafa Çavuş bin Ahmed Çavuş mahzarında ikrar idub karye-i Molu'nun kılıç tımarında davam ve nizam yokdur didugi mezbur Mustafa Çavuş talebi ile ketb olundu. Hurire fi evahir Cemaziyelahir sene 1034.

Şuhudü'l-Hal:

Hasan Çavuş dergah-ı ali

es-Seyyid Safi Çelebi

Hacı Budak kethüda-i Şehir

Hızır Çavuş bin Mehmed

ve gayrühüm

Belge 514:

Fi'l-yevm'ül-isneyn 4 şehr-i Receb sene 1034

Kayseriye mahallatından Tavukçu mahallesinden İsa veledi Kel Ali meclis-i şer' de Aziz veledi Bünyad mahzarında takrir-i kelam idub mahalle-i mezburede vaki' iki tarafı İskender ve mürd Yusuf mülkleriyle ve tarik-i âmm ile mahdud olan bir tab-hane ve bir sufa ve bir ahur ve bir örtme ve bir muhataralı müştemil menzil benim mülküm iken mezbur Aziz bi-vech zabt ider. Sual olunub şer'le lazım geleni taleb iderim didikde bi'l-muvacehe mezkur Aziz'e sual olundukda fi'l-vaki' menzil-i merkum mezbur İsa'nın

mülkü olub lakin zikr olunan menzirim mahalle-i merkumede vaki' Bünyad ve gayrisi mülkleriyle ve tarafeyni tarik ile mahdud olan bir tab-hane ve bir örtme ve bir ahur ve bir zir-i zemmin ve muhataralı müştemil menzirim ile mübadele idub yüz kırk guruş fazla alub yedime Mevlana Hamza Efendi imzasıyla mümza sene bin on üç Zilhicce'sinin sekizinci günü tarihiyle müverrih hüccet-i şer'i ye virdi. Nazar olunsun didikde ketb-i nazar mimval-i meşruh üzere takayyüd olunub mezbur İsa mazmun hüccet ketb oluncak badesi Kirakus veledi Kösek ve bağde şehri veledi Merek mazmun hüccete muafik şehadet itdiklerinde şehadetleri hin-i kabulde vaki' olub menzil-i mezbur mülkün Aziz'in yedinde ibka olunub muma-ileyh hükm'ü-birle bu hurire ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Salih Efendi bin Hızır İlyas	Hacı Budak Kethüda-i Şehir	Muhzır Hüseyin
Mukaddes Bagondon(?)	İskender veledi Bagoner	Mukades Veledi Ohannes
Artiyun veledi Mirak	Enderyas veledi Yustan	Küçük Uğurlu
Bugos veledi Karabet	ve gayrühüm	

Belge 515:

Mehmed bin Ömer meclis-i şer' de Handan bin Abdullah mahzarında ikrar idub börekçiler içinde vaki' Şeyh Çelebi mülkü ile ve bir tarafı Pervane'nin vakfı ile ve tarik ile ve harabe yer ile mahdud olan bir bab dükkandan on iki sehinden iki sehim kıta enam-ı kamileden intikal iden hissemi cemi'-i evani ile on beş esedi guruşa mezkur Handan'a bey-i bat ile bey' idub kabz-ı semen ve teselüm-ü-semen etdim dedikde takrir-i mezburun ikrarı vicahen mezbur Handan tasdik ve kabul etmeğin Sahih-i bey' ve şira ve kabz ve ibkasına hükm'ü-birle hurire ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-üleme Molla Beşir bin Nurhan	Mustafa bin Halil	Ali bin İlyas
Ömer Çelebi bin Hacı Mehmed	Şaban bin Receb	Hacı Hamza bin Hasan
Ahmed bin Üveys	Hacı Mustafa bin Şemseddin	Mahmud bin Hacı Mustafa
Ve gayrühüm		

Belge 516:

Lala mahallesinden Ömer bin Himmet meclis-i şer' de karındaşı Hüseyin mahzarında ikrar idub babam Himmet karındaşım mezkur Hüseyine hal-i hayatında ve kemal-i sıhhatinde iken virdiği sermayede ve benim davam ve nizamı olmaduğundan maada menzilden ve tahmilat haneden bana irsi's-şer'le intikal iden hissemi mezkur Hüseyin'den talep ve dava eylediğimde dört hançer ve bir keser ve bir sena ve bir gümüş kaplı hamayla sulh olub bedel-i sulh zikr olunan şeyleri mezkur Hüseyin yedinden aldım kabz etdim. Husus-ı mezbure müteallik cemi-i davadan zimmetini imha ve iskat etdim didikde mukırr-ı mezburun ikrarına vicahen mezbur Hüseyin tasdik saymağın hüccete ikrar ve tasdik ve ibraya hükm'ü-birle bu hurire ber sebil temessük ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Ali bin Hacı Rıdvan	İsmail bin Hacı Halil	Molla Muhiddin bin Süleyman
Hacı Abdulkadir bin Güllüce	Hacı Budak kethüda-i Şehir	Hacı Ömer bin Kasım
Ve gayrühüm		

Belge 517:

Fi'l-yevm 5 Receb sene 1034

fi'l-yevm 6 Receb

Vekaletle Hacı Mehmed bin Veli ve Hacı Receb bin Hacı İsa Dede, Amu Osman bin Hacı Mehmed'in zevcesi Sakine bint-i Hasan Çelebi karye-i Hisarcık suretinde vaki'

hükümete el-hürud babasından intikal iden ganimesi senefi ve kabz-ı temine vekil eyledi diyu şahadet-i ikraratlarında vekalet-i mezbureye vicahen mezbur Osman kabul etmeğin gibbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Mahirü'l-Mevali İhzamü'l-Seyyid Mahmud Efendi
Fahirü'l-Kudat Mevlana Mustafa Efendi bin Hacı Yusuf
Fahrü'l-Kudat Ömer Efendi bin Hacı Süleyman
Fahrü'l-Ali bin Mehmed Beg serdar-ı yeniçeriyan
Ve gayrühüm

Belge 518:

Eski Bezzazistan mahallesinden Sakine bint-i Hacı Hasan canibinden bey' akiü'l-beyan için Hacı Mehmed bin Veli ve Hacı Receb bin Hacı İsa şahadetleri ile vekaleti sabite olan zevci Osman bin Hacı Mehmed vekalet meclis-i şer' de ebna-i Sipahiyandan Mustafa Beg bin Kara mahzarında ikrar idub karye-i Hisarcık'da vaki' bir tarafı Şehriban mülkü ile ve bir tarafı su ile ve bir tarafı tarik-i âmm ile ve bir tarafı debbağlı bağ ile mahdud olan iki kıta bağı içinde olan evi ve örtmesi ve eşhar-ı semere ve gayri semeresi ile müvekkileye babası Hacı Hasan'dan irsi's-şer'le isal etmişti. Hala zikr olunan bağı cemiyed-i tevabi ile seksen iki esedi guruşa mezkur Mustafa Beg vekalet bey'-i bat ile bey' idub kabz-ı temin ve teslim-i temin etdim dedikde mukırr-ı mezburun bi'l-vükela ikrarına vicahen mezbur Mustafa Beg tasdik ve kabul etmeğin hüccete bey' ve şira ve kabz ve ibkazına hükm'ü-birle gibbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Sabıkun	Hacı Hasan Beg bin Abdullatif	Hacı Budak kethüda-i Şehir
Mesad bin Abdulhalil	Hamit bin Mahmud	Mehmed bin Hamza Beşe
Hamza Beşe bin Kara	ve gayrühüm	

Belge 519:

Fi'l-yevmü'l-sülase 7 Muharrem

fi'l-yevm'ül-erbia 8 Muharrem

Mahmiye-i Kayseriye sakinlerinden fahirü'l-kudat Abdullah Efendi el-merhum Abdulhay Efendi meclis-i şer'de kasaba-i Ürgüb'e tabi Ak köy nam karye sakinlerinden Yusuf bin Abdurrahman mahzarında takrir-i kelam idub mukaddema dayü'l-muhidde ibtida Kara Hisar'a sabit olub eşkıya istilasından Kara Hisar kalasına Müslümanlar ile kapanmış idim. Liva-i Niğde'yi tasalluten zabt iden Sabur Beg tarafından Muhzır Subaşı nam şaki Kara Hisar Nahiyelerini Subaşı namına devir idub mezbur Yusuf gelub benim kalada bir gece misafirim olub yatmada olan karındaşım oğlu Abdulhay nam emredi mezkur Yusuf'u ayardub Hızır Subaşı'ya gidelum diyu mezbur mülevvitem(?) ve elli esedi guruşum ile alub kaladan kendi bargirine bindirub alub eşkiyaya gitdi. Heyat ve mematı na malumdur. Sual olundu şer'le lazım geleni talep iderim didikde gibbe's-sual mezbur Yusuf cevab virub merkum Abdulhay benim ile maan Sabur Beg'e gidub kendi bargirim ile aldım gittim. Lakin kendi rızası ile kendi mülevvite(?) ve guruşdan haberim yokdur didikde mezkur Abdullah Efendi'den ser-rişte muvafık yine talep olundukda Kara Hisar mürd-i mallarından Hamdullah bin Hacı İlyas ve Mustafa bin Süleyman nam kimesneler li'ecl-i iştihada meclis-i şer' hazıran olub mezkur Yusuf muvacehesinden eda-i şahadet şerifiye kıldılar ki biz Hisar kabulünde yolcu idik mezbur Yusuf mezkur Abdulhay'ı tahrik idub ve ayardub beni Hızır Subaşı'ya sen ki götür diyu gönderdi. Anınçun aldım elbette gidelum diyu ber-mukarrer mülevvit(?) Yusuf'un arkasında olub zikr olunan mülevvit(?) mezbur Abdullah Efendi'nin malı idi. Mezbur

Abdulhay kendi atına bindirub alub gitdi diyu şehadet itdiklerinde şehadetleri bade'l-tezkiye hayz-ı kabulde vaki' olub mevzu ile hükm'ü-birle bu huruf ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Ahmed Beşe bin Abdullah

Hafir bin Mehmed

Sefer bin Mehmed

Hacı Mehmed bin İlyas

Hasan Çelebi bin Seyyid Mustafa bin Abdulkerim Beg

Ve gayrühüm

Belge 520:

Kara Hisar kalası müstahfızlarından Hamdullah bin Hacı İlyas ve Mustafa bin Süleyman ve Affan bin Abdurrahman meclis-i şer' de karye-i Erumin sakinlerinden zimmi Lazari mahzarında takrir-i kelim idub suret mucebince mezkur Lazari karye-i mezburede reayamız olub aher yerde sakin olub hala göçüb karyesine gitmesini taleb ideriz didiklerinde bi'l-muvaceheye mezkur Lazari'ye sual olundukda fi'l-vaki' karye-i mezbureden mezburların reayasıyım kalkub Ramazan gurresinde göçüb karye-i mezbureye gideyim ahali-i karye durursa durayım kaçarlar ise kaçayım diyu İslam'a şart itduğı mezburlar tahmiliyle ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Mehmed Efendi

Ahmed Efendi

Muhafız Hamza

Belge 521:

Fi'l-yevm'ül-hamse 9 şehr-i Receb sene 1034

Karye-i Salur'dan Fatıma bint-i Abdurrahman meclis-i şer' de karye-i mezbureden Receb bin Kadir mahzarında takrir-i kelim idub karye-i mezburede gice ile evim açılıb içinden bir altun zencir ve bir çerkes sahan ve bir tas cümle iki bin akçelik esbabım zayi olub müdafam mezkur Receb'den sual olunub şer'le lazım geleni taleb iderim didikde ind'el-vaki' ve ala-sikar ve ala-siharetler(?) mezbure Fatıma ityan-ı beyyineden aciz olub mezkur Receb'e yemin-i mütevvir oldukda mezbure Fatıma'nın evini açmadım ve esbabını almadım almam ve haberim yokdur diyu yemin-i billah itdikde berat-ı defterine hükm'ü-birle ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Hacı Budak kethüda-i Şehir

Mehmed Çelebi bin Hacı Seydi

Hacı Halil

Muhafız Hızır

ve gayrühüm

Belge 522:

Mahalle-i Güllük'den İbrahim bin Mürüvvet meclis-i şer' de oğlu Ali mahzarında takrir-i kelim idub mahalle-i mezburede vaki' Mehmed Çelebi ve İbrahim ve Mehmed mülükleriyle ve tarik ile mahdud olan rahle ve bir tab-hane ve bir ahur ve muhataralı müştemil menzili yetmiş guruşa dokuzuncu senedir Mahmud Halife de mesatun alub meblağ-ı mezburdan kırk guruşun bi'l-mezkur Mahmud Halife'ye teslim idub baki otuz guruş dört sene üzerime muamele eyledi. Badehu meblağ-ı mezburdan on beş guruşun kendim virdim. Baki on beş guruşu mezkur Ali virub hüccete kendi namına almak evden beni cebren çıkarub zulm ile tasarruf itdi. Suale olunub şer'le lazım geleni taleb iderim didikde bi'l-muvacehe mezkur Ali'ye sual olundukda fi'l-vaki' menzil-i mezburi babam mezkur İbrahim ben aher vilayetde iken mezkur Mahmud Halife'den yetmiş guruş almış. Lakin mal benim idi. Benim malım ile almış didikde mezkur İbrahim mezkur Ali'ye on beş guruş deynimdir ziyade deynim yokdur didikde menzil-i mezkur mezkur İbrahim'e hükm'ü-birle ketb.

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-Kudat Mevlana Mustafa Efendi bin Hacı Yusuf

Fahrü'l-sadet es-Seyyid Abdulkadir Çelebi
Mustafa Beg el-Cundi
ve gayrühüm

Tobcu İbrahim bin Sofi

İsa Beg el-Cundi

Belge 523:

Oduncu mahallesinden Saye ve Erhaman ve Mikail evlad-ı Haçik nam zimmiler meclis-i şer' de Hacı Abdulkadir bin İsmail mahzarında ikrar idub Nahiye-i Eğribucak'da vaki' bir tarafı Şaban Halife mülkü ile ve bir tarafı Deli Sefer mülkü ile ve bir tarafeyni tarik ile mahdud olan bir kıtaa bağımız babamız Haçik bin Ahmed Beg ve Hacı İbrahim ve Hacı Musa'ya olan deyni için cemi'ü-tevabi ile yetmiş esedi guruşa mezkur el-Hac Abdulkadir'e bey'-i bat ile bey' idub kabz-ı arz ve teslim-i temin itdik dediklerinde mukırrun-ı mezburunun ikrarlarına vicahen mezbur el-Hac Abdulkadir tasdik ve kabul itmeğin satha bey' ve şıra ve kabz ve ikbazına hükm'ü-birle bu huruf ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-Kudat Mevlana Mustafa Efendi bin Hacı Yusuf

Fahrü'l-Müderisin es-Seyyid Musa Çelebi bin Hasan Efendi

Mustafa Çavuş bin Ahmed Çavuş

es-Seyyid Safi Çelebi bin Abdulmuhsin

El-Hac Musa bin Hasan

Hacı Ali Beg bin Hacı Yusuf

Seydi bin Ballica(?)

Hacı Ali bin Ferman

Ali bin Sadık

Şaban bin Veli

Hacı Hasan Kemal

Ve gayrühüm

Belge 524:

Kayseriye sakinlerinden Mustafa Çavuş bin Ahmed Çavuş meclis-i şer' de dergah-ı ali çavuşlarından Abdulbaki Çavuş bin Derviş Çavuş mahzarında takrir-i kalam idub karye-i Bulut'a üç bin akçe kılıç tımarın zabtına mani' olur. Yedimde olan berat-ı şerif ve emr-i humayun mucebince mezkur Abdulbaki Çavuş'un men' olmasın taleb iderim didikde zıkr olunan tımar mezkur Mustafa Çavuş yedinde olan berat-ı şerife ve emr-i humayun mucebince hükm olundukda ben bu hükme razı değilim mezbur Mustafa Çavuş'un elindeki berat ve emr-i telbisdur ve mürurdur ve kendi kaydıdır ve yine denkdir ve kahbe avratlıdır ve puşt dur diyu hilaf-ı şer'-i şerif hükmüdür şetm-i şutum-ı galize idub hiddet ile söğerek hükümden gitdiği mezbur Mustafa Çavuş talebi ile ketb.

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-sadet es-Seyyid Muharrem Çelebi

Fahrü'l-avasin Yusuf Ağa bin Dündar

İbrahim Beg bin Cafer

Mehmed Efendi

İbrahim Çelebi bin Hacı Hüseyin

Kaytaz Beg el-Cundi

Hacı Hüseyin Beg bin Halil

Şahende bin Abdullah

Ve gayrühüm

Belge 525:

Vesayeten

Oduncu mahallesinden mürd olan Şehri veled Ohan'ın Ohan ve Avasin nam simalarına vasi lazım ve mühim olunmak kibel-i şer'den karındaşları Toros veled Şehri mezburlara vasi nasb olundukda vesayete merkur Hüseyin'i vicahen mezbur Toros kabul idub gibbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Madi Bagond veledi Seküçük

Şehir Kethüdası veledi Kayser

Sefer veledi Budak

Bugos veledi Boran

Osib veledi Ketşa

Posib veledi Zarek

Belge 526:

Oduncu mahallesinden mürd olan Şehri veled Ohan'ın Ohan ve Avasin nam simalarına kibel-i şer' den vasi olan karındaşları Toros veledi Şehri vesayete ve asalete ve mürd-i mezkurun zevce-i metrukesi olan Meryem bint-i Nurcan canibinden ikraratü'l-beyan için Arslan veledi Cafer ve Osib veledi Ohan şهادetleri ile vekaleti sabit olan oğlu mezkur Toros vekaleten meclis-i şer' de Deradar ve Fakreddin veledi Ohan mahzarlarında ikrar idub amellerimiz mezkuran Deradar ve Fakreddin de asıl ve renciden(?) her birinde doksanar esedi guruşumuz olub zikr olunan doksanar esedi guruş mezburan Deradar ve Fakreddin yedlerinden bi't-tamam ve'l-kemal asalete ve vekalet ve vesayete alub kabz etdim. Husus-ı mezbure mutaallik cemi'-i davadan zimmetlerimi ibra ve iskat etdim. Vicahen min'el-vücuha dava ve nizamı kalmadı didikde mukırr-ı mezburan bi'l-asale ve bi'l-vekale ve bi'l-vesaye ikrar-ı meşru' vicahen mezburan Fakreddin ve Deradar tasdik ve kabul itmeğın hüccete ikrar ve tasdik ve kabz ve ikbaz ve ibraya hükm'ü-birle bu huruf ber sebil-i temessük ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Sabıkun

Mahir veledi Şami

Ağacan veledi Mardiros

Yusuf Hoca

Murad veledi Arslan

Sinan veledi Haçın

ve gayrühüm

Belge 527:

Karye-i Tomarza'dan Sefer veledi Arslan meclis-i şer'e gelub karye-i mezburede vaki' Ağya ve Toros'un yedlerine babam Arslan müteveli-i evkaf olan Osman Çelebi'den müstehak-ı tapu olmağla tapuya alacağına yedimde tapu temessükü olub nazar olunub mucebince kibel-i şer' den dahi temessük taleb iderim dimeğın nazar olundukda sual-i meşru' üzere mukayyed olmağın ber-muceb tezkire bu huruf ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Kasım bin Meşed

Muhafız Hüseyin

Muhafız Mustafa

Tatar veledi Kiremitci

Bağı veledi Sami

Belge 528:

Pervami bin Mehmed meclis-i şer' de kaynanası Raziye bint-i Nasuh canibinden husus için Mevlana Ömer Efendi bin Hacı Süleyman ve İskender bin Veli şهادetleri ile vekalet-i sabite olan İbrahim bin Himmet mahzarında takrir-i kalam idub zevcem Ayşe'nin anası mezbure Raziye mahbube nam hatun ile beni helak kaskına zırnık gönderub aşımaya katub yedirmişler. Mezbur İbrahim'e sual olunub şer'le lazım geleni taleb iderim didikde gıbbe's-sual ve'l-inkar ve ala-muşahe ve bade'l-ifhal mezkur Bayram'ı ityan-ı beyyineden aciz olub mezbure Raziye'ye arz-ı mütevice oldukda kibel-i şer'den adam irsal olunub mezbure Raziye husus-ı mezburdan ilm'u-haberim yokdur diyü yemin itduğın gelub haber virmeğın mezbure Raziye'nin berat-ı zimmetine hükm'ü-birle gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Hasan Beg bin Hüseyin

İbrahim Çelebi bin el-Hac Hüseyin

Mehmed bin Hamza

Muhafız Hüseyin

ve gayrühüm

Belge 529:

Fi'l-yevmü'l-hamse 10 şehr-i Receb sene 1034

Tomarza nam karyeden Yazgül binti Ağya meclis-i şer' de karye-i mezbureden Sefer veledi Arslan mahzarında takrir-i kalam idub babam Ağya mürd olub tasarrufunda

vicahen mezbur Hacı Şaban tasdik ve mesul itmeğin satha bey' ve şira ve kabz ve ikbazına hükm'ü-birle gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Ahmed Çelebi bin Çağatay el-Hak

Emir Muasa bin Hacı Abdurrahman

Hacı Hakdan Beşe bin Sinan Beg

Hacı Budak Kethüda-i Şehir

Şaban Dede

Es-Seyyid Ali Çelebi bin el-fakirü'l-Müderrisin

Halil bin Hacı Abdurrahman

İbrahim bin Hacı Halil

ve gayrühüm

Belge 533:

Fi'l-yevmü'l-isneyn 13 Receb sene 1034

Karye-i Gesi'den Mehmed Beşe bin Ali meclis-i şer' de karye-i mezburenden Receb Beşe bin Mehmed takrir-i kelim idub hemşirem olub vefat idub mezbur Receb Beşe'nin zevcesi olan Emine'nin techiz ve tekfine altı guruş ve rub' guruş harc ve sarf etdim. Mezbur Receb Beşe'den taleb iderim dedikde bi'l-muvacehe mezbur Receb Beşe'den sual olundukda ikrar ile cevap virub mucebi ile edasına iltizam-ı bir gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Ali Beşe el-Rahil

Hasan Beşe el-Rahil

Ahmed Beşe Civandar

Hasan Beg

Muhafız Hüseyin

Muhafız Kasım

Belge 534:

Ahmed Çelebi Begin Gördüğü Keşifdir

Kebe İlyas Mahallesi'nden Hasib bin Kadir meclis-i şer'e gelub habis oğlum Ahmed sığır güderken Yılanlı Dağı'nda kurd dalub meytini dağda bulub yokladub evime getirdum kibel-i şer' den üzerine varılmasıçun katib taleb iderim dimeğin kibel-i şer' den bu hakkı ve Kayseriye sancağına ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan es-Seyyid Zeynel Abidin Beşe hazretleri canibinden Hamza Beg din-i kitabda mestur el-esami olan Müslümanlar ile mezbur Hasib'in evine varıldıkda mezbur Hasib'in habis oğlu Ahmed'in gözlerini ve kulaklarını ve dudaklarını ve ellerini kurd yediği müşahede olunub meytin mezbur Hasib'in evinde olduğu gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Hacı Musa bin Mehmed

Süleyman bin Bayram

Bayram bin Şehribar(?)

Hacı Beledi(?) bin Beg Zeyd

Halil bin Hacı Yusuf

İbrahim bin Yusuf

Durmuş bin Mehmed

ve gayrühüm

Belge 535:

Fi'l-yevmü'l-sülasa 14 Muharrem

Karye-i Ulu Bürüngüz'den Mehmed Beşe ve Hayreddin Beşe ibn Mahmud Beşe meclis-i şer' de karındaşları Ali Beşe mahzarında takrir-i kelim idub babamız müteveffa Mahmud Beşe'nin malından bir kısra ve iki merkeb ve dört koyun ve halikine el-mürur iki kıtâ bağ ve bir araba ve on medd tereke ve yiğirmi arı ve üç inek ve üç öküz ve bir ceviz ağacını karındaşımız mezbur Ali Beşe'ye vicahen zabt itdirub zikr olunan eşyadan bize ırsi's-şer' is'al iden husus-ı tabiyemizi taleb ideriz didiklerinde bi'l-muvacehe mezbur Ali Beşe'ye sual olundukda zikr olunan eşyadan on yedi arudan müddeadası babam müteveffa Mahmud Beg'in malıdır diyu ikrar itmeğin kabz ile hükm'ü-birle gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-müderresin Bölük Başı Mehmed Zeyd bin dar ba-şehriyat
 Ali Beşe bin Hasan Beşe Hamit Beşe bin Şah Mehmed Süleyman Beşe bin
 Abdullah
 Hacı Budak Kethüda-i Şehir Ahmed Beşe Civandar
 Diğer Ahmed Beşe ve gayrühüm

Belge 536:

Mahalle-i Kebe İlyas'dan Hasib bin Kadir meclis-i şer' de mahalle-i mezbure ahalisi mahzarlarında ikrar idub oğlum Zafer Ahmed Yılanlı Dağı'nda sığır ra'y iderken kurd yemiş demeden meytini müteallik mahalle-i merkume ahalisinde ve gayride devam ve nizam yokdur. Cemi'-i davadan zimmelerin eda ve iskat etdim didikde mukırr-ı mezburun ikrarına vicahen mezbur mahalle ahalisi tasdik ve kabul itmeğin hüccete ikrar ve tasdik ve ibraya hükm'ü-birle gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Hacı Budak Kethüda-i Şehir Hacı Ali bin Ferman Osman Hüseyin
 Mehmed Beg bin Abdullah Muhafız Kasım Babacık bin Hamid
 Seferinde sehv olmağla sahihü'l-müşahede sairi mukırr bi'l-bülüğ olasin.

Belge 537:

Sultan Hamamı Mahallesi'nden Mehmed ve Mustafa ibn Şah Hüseyin haletimde anaları Ayşe bint-i Cafer canibinden ikraratı için Abdurrahman Beg bin Mehmed ve İbrahim bin Şaban şahadetleri ile vekalet katib olan karındaşı Mahmud bin Cafer vükela-i meclis-i şer' de Rabia bint-i Himmet mahzarında ikrar idub nahiye-i Merkeb bidayetinde vaki' Çerak ve Osi mülkleriyle ve tarik ile ve Hacı Ali tarlasıyla mahdud olan bir kıta bağ müteveffa Şah Hüseyin'in Lala vakfına deyn için İbrahim, Salih'e andan elli guruşa Hasan Efendi'ye andan Mahmud otuz guruşa alub andan mezburan Mustafa alub mezburan Mustafa ve Mehmed biz dahi zıkr olunan bağı dava etduğumuzda on beş guruş mala alub ve otuz beş guruş mukaddema alub kabz idub zıkr olunan cem'an elli guruşa mezbure Rabia'ya bey'i-bat ile bey' idub kabz-ı arz ve teslim-i temin etdik didiklerinde mukırran mezburenin bi'l-asalem ve bi'l-vekale ikrarlarını vicahen mezbure Rabia tasdik ve kabul idub Salih'e bey' ve şıra ve kabz ve ikbazına hükm'ü-birle gıbbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Hacı Hafız bin Hacı Mehmed Hacı Abdi Beg bin İbrahim
 Mustafa Çelebi Şaban zade Vitas Hızır Mustafa bin Hacı Mesud
 Halil Dede Ve gayrühüm

Vekalet Abdurrahman Beg bin Mehmed ve İbrahim bin Şaban Ayşe bint-i Cafer nahiye-i Merkeb bidayetinde vaki' bağı Rabia'ya bey' ve şiraya vekil eyledi diyu şahadet itdiklerinde.

Şuhud-ı Sabıkun

Belge 538:

Sultan Hamamı mahallesi'nden mukırr bi'l-bülüğ olan Mehmed ve Mustafa asalete anaları Ayşe bint-i Cafer canibinden ikraratı ve ihsan için Abdurrahman Beg bin Mehmed ve İbrahim bin Şaban şahadetleri ile vekalet katib olan karındaşı Mahmud bin Cafer vükela-i meclis-i şer' de Rabia bint-i Himmet mahzarında ikrar idub nahiye-i Merkeb bidayetinde vaki' Çerak ve Osi ve Ali mülükleriyle ve tarik ile mahdud olan bir kıta bağ müteveffa Şah Hüseyin'in Lala Camii vakfına olan elli guruş deyni için Şeyh

İbrahim Efendi alub badehu Şeyh İbrahim Efendi elli guruşu Hasan Efendi'ye bey' idub badehu Hasan Efendi'den Mahmud nam kimesne otuz guruşa alub andan sonra müteveffa Beg oğullarına otuz guruşa bey' idub andan sonra mezburun Mehmed ve Mustafa adalete ve mezkur Mahmud vekaletle zikr olunan bağı kırk beş guruşa mezbure Rabia'ya bey'-i bat ile bey' idub kabz-ı arz ve teslim-i temin etdik didiklerinde mukırrun mezburunun bi'l-vükela bi'l-adale ikrarlarına vicahen mezbure Rabia tasdik ve kabul itmiş hüccete bey' ve şira ve kabz ve ikbazına hükm'ü-birle gibbe't-taleb.

Şuhudü'l-Hal:

Sabıkun

Belge 539:

El-emrū kema zükre fihi harrerehü'l-fakir Abdurrahman bin Süleyman el-müvella hilafeten Kostantiniyye ufiye anhuma.

Sebeb-i tahriratın budur ki.

Mehmed bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer' de zikr-i ati olan bağ vazii'l-yed olduğuna bahs-i şer' ve tarik-i mer'a üzere sabit olan Anastas veledi Nikola nam zimmi mahzarında üzerine dava idub Kayseriye kazasına tabi Barsiyak nam karye sinurinde vaki' bir tarafı Dede ve Bayram mülkü ve bir tarafı Hasib bin el-Hac Hüseyin mülkü ve bir tarafı Karagöz veledi Sefer mülkü ve bir tarafı tarik-i âmm ile mahdud olan bir kıta bağ babam merkum Abdullah'ın mülkü olub ırsi's-şer' ile bana intikal etmiş iken merkum Anastas ve hanumu vazii-i yed ider. Sual olunub muzırr-ı yedine tenbih olunmak murad iderim didikde gibbe's-sual merkum Anastas cevabında bundan akdem merkum Mehmed zikr olunan bağı vech-i muharrer üzere benden talep eyledikde ben dahi bağı mezkur bağı babası merkum Abdullah'ın mülkü olduğunu ikrar idub lakin hal-i hayatında bana sekiz yüz akçeye bey' eylemiştir diyub mezbur Mehmed münkir olmağla beynimizde münaza'at-ı akide ve vaki' oldukda tevsit-i müslihede ile bağ-ı mezkuru dokuz yüz akçe üzerine akd-ı sulh eda itdiklerinde mezkur Mehmed sulhu kabul idub bedel-i sulh yedimden kabz ve zikr olunan bağ davasından farig olmuştur didikde merkum Mehmed'den istintak olundukda veche sabık üzere sulh olduğun inkar idicek merkum Anastas'dan makalat-ı tasdik yine talep olundukda udul-i ricalden Ömer bin Hamza ve Mahmud bin Abdullah nam kimesneler meclis-i şer'ül-ecli'l-şehadet haziran olduklarında gibbe'l-istişhad ve'l-vaki' merkum Mehmed zikr olunan bağı zimmi mezbur Anastas ile dokuz yüz akçeye sulh idub ve bedel-i sulh bizim huzurumuzda mezbur Anastas yedinden ahz ve kabz idub zikr olunan bağa müteallik davadan feragat oldu şahidlerin şahadet dahi ideriz diyu eda-i şahadet-i şer'iyeye itdiklerinde bade'l-ta'dil ve't-tezkiye şahadetleri makbulane oldukdan sonra mezbur Mehmed hariciyeden mani olunub ma vaki' bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmü'l-selase ve işrin min Muharremü'l-haram fi şehur sene sitte ve işrin ve elf.

Şuhudü'l-Hal:

Mustafa bin Abdullah

Mustafa bin Ömer

Hasan bin Abdullah

Osman bin Abdullah

ve gayrühüm

Kayd fi 10 Receb sene 1034

Belge 540:

El-Emirü hasbema rusme fihi hurrerehü'l-fakir ileyhi subhanehu Ebu Talib bin Mehmed el-muvella hilafeten be-mahkeme-i Mahmud Paşa be-Kostantiniyyetü'l-mahmiye ufiye anhuma. Bi-kaydı mafihinde-subutihi şerhan hurrerehü'l-fakir Mehmed bin Abdulgani el-Kazasker-i Rum İli ufiye anhuma.

Sebeb-i tahrir-i zahir nisab-ı kitab budur ki.

Medine-i Kayseriye kazasına tabi Darsiyak nam karye sükkanından Koraslar veledi Arslan nam zımmi meclis-i şer'-i şerif vacibü't-teşrifde iş bu baisü'l-kitab Anastas veledi Niko nam zımmi mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idub karye-i mezburede vaki' Koraslar veledi Sefer mülkü ve bir tarafı Kormiye veledi Hokoni mülkü ve bir tarafı Allahverdi veledi Sefer mülkü ve bir tarafı tarik-i âmm ile mahdud iki bab beyt-i sefil ve bir bab beyt-i uluviye ve ahuri muhtevi olan menzili cemi'-i tevabi ve liva-i Hak ile ve çöplüğü ile ve yine karye-i mezbure sinurinde vaki' bir canibi Arslan veledi Hendabek mülkü ve bir tarafı Armakan veledi Altun mülkü ve bir canibi Save veledi Sultan Bali mülkü ve bir canibi tarik-i âmm ile mahdud mülk'ü-bağımın nisf-ı şayani safka-i vahide ile def'ü-üftan beş bin kabz-ı raîc fi'l-vukiyyet akçeye bey' bat sahih-i şer' ile bey' idub ol-dahi minval-i muharrer üzere iştirâ' ve kabul eylediğinden sonra temin olan meblağ-ı mezburu mezbur Anastas yedinden bi't-tamam ve'l-kemal ahz ve kabz eylemeğe bade'l-yevm menzil-i mezbur ve zikr olunan bağın nisfi mezbur Anastas'ın mülk'ü-müşterasıdır. Keyfe ma-yaşa mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburu ber-vech-i meşru' sudur iden ikrarında el-müvellai'l-merkum vicahen tasdik ve şifahen tahkik idilmek mahv'ul-vaki' gıbbe't-taleb kayt ve imla ve müdtalebe def' ve itâ olundu. Tahriren fi'l-yevmü'l-mükemmele el-işrin fi Cemaziyelevvel sene selase ve selasin ve elf.

Şuhudü'l-Hal:

Mahmud bin Abdullah	Hasan bin Abdullah	Mustafa bin Abdullah
Yusuf bin Abdullah	Hasan Çelebi bin Osman	Korhak veledi Dokobi
Kitadanlar veledi Karagor	Noroz veledi Ambel	Save veledi Karaoğlan
Şahbaz veledi Padkar		

Belge 541:

Tus mahallesi'nden Mehmed Çelebi ve Hacı Sefer ibn Hacı Seydi meclis-i şer' de el-Hac Mustafa Beşe bin Hacı Kemal mahzarında ikrar-ı kelim idub Kebapçılar Çarşısı'nda vaki' bir tarafı tarik ile ve bir tarafı Gazi Mustafa oğlu mülkü ile ve bir tarafı Hatırlıoğlu mülkü ile mahdud olan bir bab dükkanı cem' hududu ile yigirmi beş esedi guruşa mezkur Hacı Mustafa Beşe'ye bey'-i bat ile bey' idub kabz-ı semen ve teslim-i temin etdik didiklerinde mukırran mezbur iken ikrar-ı meşruhlarına vicahen mezbur Hacı Mustafa Beşe tasdik ve kabul itmeğin hüccete bey' ve şira ve kabz ve ibkasına hükm'ü-birle bu huruf ber-sebil-i temessük ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Hacı Yakub bin Abdi Halife	Emir Muharrem Çelebi bin İskender Çelebi	
Mustafa Çelebi bin Hakan	Hacı Resul bin Hacı Abdi Dede	Sinan bin Kethüda
Hacı Budak Kethüda	Yevm'ül-harit Hacı Cafer	Hanifi Beg el-Caferi
Ve gayrühüm		

Belge 542:

Berat-ı cizye-i Develu perakende-i Haleb

Nişan-ı şerif-i ali-şan () hükmü oldur ki.

Perakende-i Haleb keferesi bin otuz üç Muharrem'inin guresinden bin otuz dört Muharrem'inin guresine gelinceye değin üzerlerine edası lazım gelen cizyelerini tahsil olmak lazım olmağın ebna-i sipahiyandan yigirmi beşinci bölükde yevmi yigirmi altı akçeye mutasarrıf olan Ahmed serdar-ı yeniçeri nam kulum emin ve silahdarlardan altmış beşinci bölükde yevmi on yedi akçeye mutasarrıf olan Ali Çako Süleyman nam kulum katibü'l-hayr olunub tuğralu defter virilub irsal olunmuşdur. İmdi bin otuz dört Muharrem guresi dahil oldukda cem' ve tahsil itdirilmek emr idub buyurdum ki

mezburan kullarım zide kadruhuma dar-ı devamlarında siz ki kadılsınız perakende-i vilayet-i Haleb keferesinin tarih-i mezburede üzerlerine edası lazım gelen cizyelerini yedlerine virilen tuğralu ve nişanlı defter mucebince ikişer yüz yigirmişer akçe hesabı üzere cem' ve tahsil ve kabz ve defter itdirub min-bad emr-i şerifime muhalif bir ferde ta'lil ve nizaa itdirmeyesin ve miri için alınan altuni yüz on sekiz akçeye ve kamilen guruşa yetmiş sekiz akçeye ve Osmani on akçeye aldırub ziyade ve noksan aldırubmayasın ve akçe alınmak lazım gelur ise onu bir dirhem gelur halis akçe aldırub zayuf ve kırpık akçe aldırubmayasın ve sana gelince ve sen ki mezburan kulumsun zikr olunan perakende-i zımmi reayanın cizyelerini eline virilen defter mucebince otuz dört Muharremü'l-haramının gurreci dahil oldukda taleb ve tahsil ve dahil-i hazine etdiresin. Amacın tahsilde tamam-ı ihtimam idub hilaf-ı emr-i şerifim reayaya taaddi ve tecavüzden ve fermanımdan ziyade akçe alınmaktan ve zamanı dahil olmadan tahsiline mübaşeret eylemeden ziyade ihtiraz idub ber-vech-i sadakat ve istintak eda-i hizmet eyleyesin ve mezburlar bin otuz üç Receb'inin sekizinci gününde noksanıyla otuz dokuz altı yüz akçe dahil-i hazine eylemiştir. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-selase aşer şehri-i Recebü'l-mürreccib sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 Receb sene 1034

İmza

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Defter Emni kalemidir bu. On beş bin yüz akçe semeresi üç bin akçesi kılıç olub hissesin müteferrika ve birun ağasında üzerindedir. Kılıçda alakası yoktur.

Nahiye-i Kenar-ı Irmak Der Liva-i Kayseriye

Reaya Sami Bali Kethüda

Karye-i Molu tabi' Kenar-ı Irmak divanı 10000

Mezra-i Harit(?) Saray ve Eyum Ağaç ve karye-i Hurladası(?) mezra-i Mesyuk(?) ve Kalacık ve Gümüşdeniz divanı ve mezra-i Gazi Haydar tabi' Sahra 6000 / 4000

Mezra-i Hacı Bağı tabi' Sahra 1800/600

Mezra-i Murgüs(?) tabi' Kenar-ı Irmak divanı 500

Yekun 15100

Suret-i defter icmal-i sultani budur ki nakl olundu. Tahriren fi evahir şehri-i Saferü'l-muzaffer sene erba'a ve selasin ve elf.

Belge 543:

Medine-i münevvere müteveli Mehmed Beg.

Nişan-ı şerif-i ali-şan-ı sami-mekan-ı sultani ve tuğra-yı garrra-yı cihan-sitan-ı hakani hükmü oldur ki.

Silahdarlardan yüz altmış beşinci bölükde yevmi on yedi akçeye mutasarrıf olan iş bu darende-i ferman-ı humayun-ı hakani kıdvetül-emasıl ve'l-akran Mehmed Mahmud Ziyad nam kulum zide kadruhu yarar ve emekdar olduğundan gayri iş bu sene-i mübareke de sefer-i humayunumda mülazemet idub külli hizmet-i sabık eyledüğü eelden Amasya'da vaki' hizmet-i şerifin Kalekras evkafına bin otuz dört Muharrem'inin guresinden müteveli nasb idub suret-i humayun viridum ve buyurdum ki mezbur kulum varub evkaf-ı mezbureye müteveli olub madem ki tevliyet hizmeti kema-kan tehiz mürebbe ve tevdi kılub kusuru olmaya. Bundan evvel evkaf-ı mezbureye müteveli olanlar bu cihetle zabt ve tasarruf ide gelmişler ise mezbur kulum ve Sefer ol-vechle zabt ve tasarruf eyleye ve evkaf-ı merkumenin katib-i vüzeramı ve sair reayası mezbur kulumu kendulerine müteveli bilub tevliyete mutaallik umura müracaat-ı meşru' idub

şer' ve kanuna muvafık olan mukarrerlerden tecavüz eylemeyeler. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-yevm'l-sani ve'l-işrin şehr-i Muharrem sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza Kayd fi 11 şehr-i Receb sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 544:

Emr-i şerif nüzl.

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin Hücetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhuuhu tevki' refi'i humayun vasıl olacak malum ola ki İnşallahü'l-meliki'l-fezar evvel bahar hüccet-i itarda Kızılbaş bed üzerine olacak sefer-i humayunuma me'mur olan dergah-ı muallam yeniçerileri ve altı bölük halkı ve sair kapum kullarına külli zahire lazım olmağın imdi kaza-i mezburede vaki' üçyüz on üç hane avarız hanesinde her bir hanesinden iş bu sene-i mübarekede maksad-ı kadim üzere rub'-ı dakik ve maadası şair olmak üzere keyl-i ibka mütevellî ile ikişer kile nizamı ihrac ve yine reaya tarafından yarar gedaül-havarilerine tedarik ve tahmil ve mehil me'muran naibin ile irsal idub ordu-yi humayunumda nüzl'ü-emin'e teslim itdirmek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifimle dergah-ı muallam silahdarlarından kıdvetü'l-emasil ve'l-akran İsa Mehmed zide kadruhu vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi kaza-i mezburun ol-mikdar avarız hanesinin her bir hanesinden hesab-ı mezbur üzerine rub'-ı dakik ve maadası şair olmak üzere keyl-i İstanbul ile ikişer kile nüzlü ihrac ve yine reaya tarafından yarar gedaül-havarileri tutturub tahmil ve mahal-i me'mure naibin ile irsal idub ordu-yi humayunumda nüzl eminine teslim idub Emin-i mezburdan eline mühürlü temessük alub badehu evvel temessükü mevkufat defterlerine kayd ve mucebince maliye tarafından berat-ı zimmetin için tuğralı temessükü hükmü olub kat'a alaka eyleye ve tutulan mekarilerin kifayesinden ziyade dikkat ve ihtimam idub zinhar asker taifesinden kimesneye nüzl zahiresi tahmil itdirmeyesin ki sonra lazım gelen kirası senden tazmin itdirilur bilmiş olasın el-hasıl nüzl'ü-hususa umur-ı lazımedendir sair zamana ve bu seferi sair seferlere kıyas eylemeyub ihrac-ı fermanım olan nüzlü emrim üzere ihrac ve mahal-i me'mure naibin ile irsal ve itmam hizmet itdirub avk ve tehirden ve ihmâl ve müsaheleden ziyade ihtisab eyleyesin. Şöyle ki nüzl zahiresini tamamen göndermeyub noksan üzere veyahud geç veya mahallerine yetiştirmemekle zahireye müzayaka çıkmak lazım gele bu babda muhakeme mes'ul olub ve mübaşir olan kulumun dirliği kati' olunur bilmiş olasın ve mezbur kulumun harcırah için her bir hane başına ikişer akçe-i ilamiye aldurub ziyade aldırmasın. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi el-yevm el-hamse ve el-işrin şehr-i Cemaziyelevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza İmza Kayd fi gurre 8 Receb sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Mehmed an- Edirne fi-i Han-ı Kaban hurrire Fi 9 Receb sene 1034
Muhallefat-ı mezbur

Esedî guruş	Riyal guruş	Zayuf akçe dirhem	Osmani guruş
18	10	95	540

Köhne ihram 1	Köhne Dülbend 1	Külek 1	Tencere 1	Küçük Tas 1
Küçük Sahan 1	Tütün vukiyye 1	Köhne don 1	Köhne gömlek 1	Köhne aba 1
Kilim 7 1	Köhne çakşir 1	Garar çift	Masraf-1 kadı gurusu 7	

Bade'l-Mutasarrıf ve el-Hac Kaymakam Mami Bege teslim olundu.

Belge 545:

İzzetli ve faziletli efendi hazretlerinin huzur-ı şer'iyelerine dürer-i da'avat-ı safiyat ve gurer-i teslimat ve afiyat ithafından sonra inha-i muhibbane oldur ki benim izzetli efendilerim hizmet-i şerifin evkafına merbut olan Kalekras tevellitini bu muhibbiniz alub biz dahi Kayseri cibayeti ve ol-taraflarda vakf-ı mezbure merbut-ı meşrut olan karye ve mezara zabt-ı vafı olan cem' ve tahsil olacak cizye ve mart mahsulünü cem' ve tahsil ve ahz ve kabz için yoldaşlardan kıldvetü'l-emasil ve'l-akran Ali Beg'i vekil nasb idub varaka-i vekalet yerle huzur-ı şeriflerine irsal olundu badehu şerefü'l-vusul zikr olunan cibayet kuranız tarafında olan kura ve mezari'de vakf-ı mezbure aid vireceği olan eğer haziran ve eğer mart mahsulini ve sair hukuk ve rüsumun müşarü'n-ileyh Ali Beg canibimizden vekaletleri hesabla cem' ve tahsil ve ahz ve kabz etdiresin vakf-ı mezbure aid olan hukuk ve rüsumun kimesneye halel ve zaif etdirmeyesin baki hemişe der-sancak-ı mezbure mütedafi-i bad.

Mine'l-muhib el-muhlis Mehmed el-mütevelli bi-evkaf-ı el-mezbur hala.

Belge 546:

Feridun Ağa reayası kaldırmak için

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve kudvetü'l-ümerai'l-kiram umdetü'l-küberai'l-fiham zül-kadr ve'l-ihtiram el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-allam Kayseriye Sancak Begi dame izzühu tevki' refi-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam müstahfızlarından kıldvetü'l-ematicid ve'l-ekarim Feridun zide mecduhu südde-i saadetime gelub Niğde Sancağında berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu zeameti karyelerinden Meşayiş nam karyesinin defterde mukayyed reayaları kadim yerlerinden kalkub varub taht-ı kazanda sakin olmakla mahsuline külli gadr olduğun bildirub emr-i şerifim rica eyleduği eelden imdi on yıldan beruda göçüb giden reayayı kaldırmak kanun-i kadim idi. Lakin reyanın ekseri göçüb gideli on yıldan ziyade olmağın havas-ı humayun ve vüzera ve beglerini ve sancak begleri haslarının ve evkat ve emlağa hususa zeamet ve tımara külli noksan tertib olmağın otuz yıldan beru göçüb giden reayayı kaldırub kadim yerlerine gönderilmek babında ferman-ı ali-şanım sadır olmuştur. Buyurdum ki () vusul buldukda hakk üzere göresin mezburların defterde mukayyed reayası otuz yıldan beru göçüb gidenleri hilaf-ı şer' ve kanun ve mugayyer emr-i humayun kimesneye iş itdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılascin tahriren fi evahir şehri Recebü'l-mürecceb sene isneyn ve selasin ve elf.

Kayd fi 5 şehri Receb sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 547:**Emr-i şerif nüzl Karahisar ve Yahyalu**

Kudvetü'l-Kudat ve'l-hükkam maden'ül-fazl ve'l-kelam Mevlana Karahisar ve Yahyalu Kadısı zide fazluhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki İnşallahü'l-meliki'l-gaffar ol-bahar hüccete-i itarda Kızılbaş bed-maaş üzerine vaki' olacak sefer-i humayunuma me'mur olan dergah-ı muallam Yeniçerileri ve altı bölük halkı ve sair kapum kulları mühimmatıçun külli zahire lazım ve mühim olmağın taht-ı kazanda vaki' seksen hane avarız hanesinden iş bu sene-i mübarekede maksad-ı kadim üzere rub'u-dakik maadası şair olmak üzere keyl-i İstanbul ile her bir hanelerinden ikişer kile nüzl zahiresi ihrac ve yine reaya tarafından yarar gedaü'l-havarilerine tahmil ve bi'z-zat ordu-yi humayunuma getirub mahal-i me'murda nüzl Emin'ine teslim eylemek fermanım olmuştur. Buyurdum ki hükm'ü-şerifimle dergah-ı muallam silahdarlarından kıdvetül-emasil ve'l-akran Abbas Mehmed zide kadruhu vardukda bu babda sadır olan ferman-ı celil el-kadrim üzere amel idub dahi taht-ı kazanda vaki' ol-mikdar avarız hanesinin her bir hanesinden hesab-ı mezbur üzere keyl-i İstanbul ile ikişer kile nüzl ihrac ve yine reaya tarafından yarar gedaü'l-havarileri tutdurub tahmil ve bi'z-zat mahal-i me'mura getirub ordu-yi humayunumda nüzl Emin'ine hane hesabı üzere teslim ve emin-i mezburdan eline mühürlü temessük alub ol temessükü mevkufat defterlerine kayd ve mucebince berat-ı zimmetin için maliye tarafından temessük hükmü olub kat'a alaka eyleyesin ve tutulan mekarilerin küfelasında ziyade dikkat ve ihtimam idub zinhar askeri taifesinden kimesneye nüzl zahiresi tahmil eylemeyesin ki lazım gelen kesri senden tazmin etdirilur bilmiş olasın ve bi'l-cümle nüzl hususu umur-ı mühimmedendir sair zamana ve bu seferi sair seferlere kıyas eylemeyub ihrac-ı fermanım olan nüzlü elbette ve elbette fermanım üzere ihrac ve bi'z-zat mahal-i me'mura götürüb tamamen teslim ve itmam-ı hizmet eylemekde ikdam ve ihtimam idub avk ve tehirden ve ihmal ve müsaheleden begayet hazer idesin. Şöyle ki nüzl zahiresini tamamen götürmeyub noksan üzere veyahud geç mühletinde geturmemele zahire için müzayakaya ba'is olan sen ki Kadısın azl-i ebedi ile mazul ve mübaşir olan kulumun dirliği kat' olunub muceb-i ibret olmak için hakkından gelmen mukarrer dirliğe ziyade basiret üzere olub vech-i meşru' üzere olan emrimi yerine geturesin ve mezbur kulumun harc-ı rahı için her haneden ikişer akçe gulamiyye aldırub ziyade aldırmayasın. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-hamse ve'l-işrin şehir-i Cemaziyelevvel fi şehur sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi gurre Receb sene 1034

Be-Medine-i Tokat

Vech-i tahrir huruf oldur ki karye-i Tomarza'dan Boris Dağıye kuvvet-i ziraat etdikleri yerler hafı kalub tapuya müstehak olub iş bu irsalat veledi Zarke tapusu ahnub yedine temessük virildi. Kimesne mani' olmaya.

Şehr-i Rebiyülahir sene 1033

İmza

Belge 548:**Umdetü'l-müderresin Mevlana Hasan Efendi kamiyab**

Tıbk-ı asluhu ketebehu el-fakir Ebu Said Mehmed el-Kadı be-Medine-i Kostantiniye el-mahrusa ufiye anhuma

Tahiyat-ı safiye ve teslimat-ı vafiye ihdasından sonra il'lam ve ifham olunur ki iş bu sene erba'a ve selasin ve elf Cemaziyelevvel'inin on yedinci gününde yevmi yigirmi beş akçe ile Kayseriye'de Pervane Beg Medresesi sana sadaka buyurulmuşdur

gerekdir ki bade'l-yevm medrese-i mezbureye varub bab-ı ifadeyi keşad kılasın ve's-selam.

Mine'l-fakir Seyyid Mehmed el-Hüseyin el-Kazasker-i Anadolu
Kayd fi gurre Recebü'l-mürecceb sene 1034

Belge 549:

Fazilet Mabü'l-Şeyh Mehmed Efendi kassam-ı kamiyab

Tahiyat-ı safiyet ve teslimat-ı vafiyet ithaf ve ihdasından sonra il'lam ve ifham olunur ki iş bu sene erba'a ve selasin ve elf Cemaziyelevvel'inin yigirmi dördüncü gününden Kayseriye'de Pervane Beg Medresesi yevmi elli akçe ile ber-vech-i te'bide size sadaka buyurulmuşdur gerekdir ki bade'l-yevm medrese-i mezbureye ber-vech-i te'bid mutasarrıf olub talebiyeye bab-ı ifadeyi keşad kılasın ve's-selam.

Mine'l-fakir es-Seyyid Mehmed el-Hüseyin el-Kazasker-i Anadolu

Kayd fi gurre Recebü'l-ferd sene 1034

Belge 550:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki darende-i ferman-ı humayun Avanis nam zımmi bab-ı saadet-meabıma arzuhal idub kaza-i mezburede vaki' mülk'ü-meşruam olan yerin üzerine ev bina itmek istediğimde Şaban harmanımın Rüzgarlıya devr idersen deyu hilaf-ı şer'-i şerif mani olur bu babda fetva-i şerife vardır şer'le men' olunmak taleb iderim diyu bildirdi. İmdi buyurdum ki emr-i şerifim vardukda ol-vachle dahl olunur ise hüsemayı beraber kılub bir defa şer'le vasıl olmayub ve on beş yıl geçmiş değil ise şer'le teftiş idub göresin. Kadı'ya arz olunan gibi ise emr-i şer'-i kadim ve fetva-i şerife ile amel idub şer'le lazım geleni icra idesin ve dahi şer'-i şerife ve fetva-i münife muhalif mezburi ol-vechle dahl itdirmeyub men' idesin memnua olmayanı arz idesin. Tezvirden ve telbisden ve şuhud'u-ruz dan hazer idub ve Kadıya'da müdahil olmayanı asla dahl etdirmeyub eylemeyi ve muhtac-ı arz olanı arz idesin. Tekrar emr-i şerifim varmalu eylemeyesin ve bu emr-i şerifimi yedinde ibka idub alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir Zilkade sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 28 Cemaziyelahir sene 1034

Be-Makam-ı Kostantiniye

Belge 551:

Emr-i sürsat

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Karahisar ve Yahyalu Kadısı zide fazluhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki haliya Tokat'da kışlakda olub şark seferine me'mur ve Diyarbekir canibine müteveli olan asakir-i nusret me'serim için zahire lazım ve mühim olmağın adet-i kadim üzere sürsat tarik ile taht-ı kazanızda üç yüz tamam keyl-i İstanbul arpa ve otuz kile dakik ve yüz elli r'es koyun ve elli tamam vukiyye revgan-ı sade cem' ve tahsil olunub Ulaş nam-ı diğer Şehirburnu menzilde bi'z-zat götürüb ordu-yi humayunuma teslim-i isal eylemeniz emrim olmuşdur. Buyurdum ki hükm'ü-şerifim ile sipahoğlanları zümresinden Süleyman nam kulum vardukda bu babda sadır olan emr-i şerifim mucebince amel idub dahi taht-ı kazan da cem' ve tedariki lazım olan ol-mikdar sürsat zahiresin ihrac ve cem' ve tahsil idub hasılları veyahud vekilleri ile sen ki Kadısın bi'z-zat menzil-i mezburda ordu-yi humayunuma getirub isal ve teslim eyleyesin ki icab-ı ma'rifeti ile furuht olunub ashabına sebab-i ticaret ve asker-i İslam'a cihet-i maişet ola husus-ı mezbur

umur-i mühimmedendir. Avk ve tehirden ve ihmâl ve müsahaleden hazer idub mahallinde zahire hazır ve mevcut olunmamakla asakir-i İslama müzayeka gelmekden ve noksan üzere geturmekden ihtiraz eylesin ve bi'l-cümle sürsat zahiresi umur-ı mühimmedendir. Benadir derbendci ve köprücü ve menzilciyuz ve bazı hizmet mukabelesinde muafız diyu bir ferde tasil-i niza itdirmeyub elbette ve elbette sürsat zahiresin ihrac ve muacele ordu-yi humayunuma getirub itmam-ı hizmet eylemekde bedel-i mürur eylesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasin. Tahriren fi evail Cemaziyelahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 26 Cemaziyelahir sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 552:

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan-ı sultani ve tuğra-yı garra-yı cihan-sitan-ı hakani nefeze bi'l-avnir'r-rabbani hükmü oldur ki

Taht-ı saadet baht üzere cülus-ı humayunum vaki' olmağın tecdid-i berat olmak olub Kayseriye sancağında Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde iş bu üç bin iki yüz akçe malikane tımara ber-vech-i iştirak sa'ir müşterekleri ile sene sitte ve elf Muharremü'l-haramının on beşinci gününden merhum babam Hüdavendigar tabe serah beratıyla mutasarrıflar olan rafihun tevki' refi'-i hakani Hacı İsmail ve İrişdi(?) ve Hacı Mustafa ve Hacı Bayram ve Bali şerikleriyle dergah-ı muallama gelub tarih-i mezburdan tımarlarımız üzerimizdedir diyu beratları tecdid olunmasın rica itmeğın müceddeden teveccüh olunub sefer-i humayunum vaki' oldukda birer eşkinci virmek üzere ve Anadolu der-icmal ve ruznamçe sefer-i humayunumdadır diyu arz olundukda berat ola diyu emrim olmağın zikr olunan tımarı mezkurlara virdum ki zikr olunur ve şerh ve ayan ve beyan kılınur.

Karye-i Kavakcık tabi'	Mezra-i Otak(?) tabi'	Nahiye-i Akmal tabi'
hassa-i malikane	hassa-i malikane	hassa-i malikane
960	1080	390

Nahiye-i Sekiral(?) tabi' diğér Dandevir(?)	Yekun
hassa-i malikane	3200
770	

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedlerinde olub kalub sefer-i humayunum vaki' oldukda birer eşkinci iriştirmek üzere mutasarrıf olalar ol-babda hiç aher mani ve vaki'-i münazaa olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi 15 Şabanü'l-muazzam sene hamse ve işrin ve elf.

Kayd fi 27 Cemaziyelahir sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Nahiye-i Kenar-ı Irmak der-liva-i Kayseriye		
Der-livası Hacı İsmail ve İrişdi ve Hacı Mustafa ve Bayram ve baki-i şerike		
Mezra-i Kavak hisseme tabi'	Mezra-i Otak tabi'-i mezbur	Karye-i Akkasa tabi' M.
hassa-i malikane	hassa-i malikane	hassa-i malikane
940	1080	390

Karye-i Sükuthak nam diğér Dankral(?)	Yekun
hassa-i malikane	3200
770	

Suret-i defter-i cedid mufassıl-ı sultani budur ki nakl olundu. Tahriren fi evahir Muharremü'l-haram sene sitte ve elf.

Culus-ı humayun tevzi'atı olmağladır ve vilayetden tecdid-i berat-ı ali-şan için tezkire virildi. Fi 25 Muharrem sene sitte ve elf.

Belge 553:

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan-ı sultani ve tuğra-yı garra-yı cihan-sitan-ı hakani hükmü oldur ki.

Kayseriye sancağında Kenar-ı Irmak Nahiyesinde iş bu üç bin iki yüz akçe bezir malikane-i timara ber-vech-i iştirak sair müşterekleriyle mutasarrıf olan Darendegah ferman-ı vacibü'l-iz'an Hacı İsmail ve İrişdi ve Hacı Mustafa ve Pirkulu nam müşterekler sefer-i humayun vaki' oldukca bir eşkinci virmek üzere mutasarrıflar iken gühercile müfettişi Akdağ kadısı tezkiresi mucibince gühercile karhanesine hizmet vaki' oldukca hizmet ideler diyu mirimiran-ı sabık ellerine berat virmeğin vilayet-i mezbure müceddeden tahrir olundukda beratları tecdid olunub tecdid-i berat talep eyledikleri eelden tecdid-i berat için tezkiresin kılasm diyu doksan dört Cemaziyelahiri'nin evahiri ile emr-i şerif virilmeğin deftere nazar olundukda zikr olunan malikane üç bin iki yüz akçe defter-i cedid-i mufassılada üzerinde mukayyed olunmağın müceddeden tavsiye olunub emirü'l-ümerai'l-kiram Karaman Beglerbegisi Haydar dame ikbalehu tezkiresi mucibince layık görüb virdum ki zikr olunur.

Mezra-i	Mezra-i	Karye-i	Karye-i
Kavak Hasan	Otak tabi'-i mezbur	Akkasa tabi'-i mezbur	Söğütcük tabi' diğer
tabi'-i mezbur	hasa-i malikane	hasa-i malikane	Dankrat(?) hasa-i malikane
hasa-i malikane	1080	390	770
960			

Yekun 3200

Ve buyurdum ki bad'el-yevm taht-ı yedinde olub sefer-i humayunum vaki' oldukca birer eşkinci iriştirmek üzere mutasarrıflar olub o babda hiç ahz-ı men' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar fi 18 Recebü'l-mürecceb sene 994

Kayd fi sabık

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 554:

Vech-i tezkire budur ki Depecik mahallesinde validem Meryem Hatun'un mülk'ü-nurdanesi olan bir tabhane ve bir örtmesi gibi kendi mülkü olub benim müdahalem ve alakam olmamağla iş bu Hema hatuna altmış aded arslanlı guruşa bey'-i bat ile bey' idub hazır olan devletlular babında meblağ-ı mezburu bi-kusur vela kusur alub kat'a alaka olmağın bu tezkire virildi ve vakt-i hacetde temessük eyleye tahriren fi evahir Muharremü'l-haram sene 1011

İmza

Sebeb-i ferman diğer Süleyman Beg Ahmed Beg arik Mevlana Sefer Beg, Küçük Sefer, Veli Yusuf Beg'e sual Ahmed Beg zir'u-paşasına

Belge 555:

Atun guruş etmek için gelen emr-i şerifdir.

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin Hüccetü'l-Hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l- meliki'l-muin Mevlana Konya Kadısı zidet fezailuhu ve mefahürü'l-kudat

ve'l-hükkam madenü'l- fezail ve'l-kelam Karaman Eyaleti'inde vaki' olan kadılar zide fazluhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki bundan akdem hükkamın adem-i tekayyüdleri ve tama-ı hamları sebebiyle etraf ve eknafta vaki' darbhanelerde kem ayar akçe ve zayuf Osmani kat' olunmağla altun ve guruş ziyadeye çıkub sikke-i humayunuma ihtilal virmeğin tashih umur-ı mühimmeden olmağın asitane-i saadetimde sahihü'l-ayar gümüşden onu bir dirhem gelur yenice akçe kat' itdirilub mahrusa-i İstanbul'da icra ve min-ba'd eski akçe cari olmayub hasene yüz yiğirmi ve kamil guruş seksen ve esedi guruş yetmiş velid(?) guruş kırk beş veya bakır altı akçeye ve Osmani üçer akçeye ve mısır parasının sahihü'l-ayarı üçer akçeye cari olmak babından ferman-ı ali-şanım sadır olmuştur. Buyurdum ki hükm'ü-şerifimle () vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi eyalet-i merkumede vaki' kasabat ve kurrada ve sair mücemma-ı nas olan mahallerde münadilere tenbih ve nida itdirub yeni akçe cari olub min-ba'd eski akçe cari olmayub ve altun ve guruş veya bakır ve mısır parası ve Osmani müteveli-i meşruh üzere geçmemek babında muhkem tenbih ve te'kid eylesin ve bu menval üzere cari itdirub emr-i şerifime muhalif ziyade ve noksan cari itdirmeyesin ve haraç ve avarız kullarının ve sair mübaşir-i emval olanlara kaydı için aldıkları altun ve guruş kanun-ı kadim üzere ikişer akçe noksan ile ve akçe alınmak lazım gelursa hala kat' olunan akçeden onu bir dirhem gelur cedid akçe aldırda ve hala sefer-i humayunuma me'mur olan kapum kullarının mevacibleri dahi minval-i merkum üzere virilmiştir. Ana göre mukayyed olub vech-i meşru' üzere olan emrimi yerine gönderesin ve is'arı dahi hakk kararı üzere tenbih itdirub icra itdiresiz. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evsat-ı şehr-i Rebiyülahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 14 Cemaziyelahir sene 1034

Be-Medine-i Tokat

Tıbkı aslıhu el-hatı lazal nafıza fi'l-emsar ve'l-iktabıma ketebuhu el-fakir Allahu sıhate Abdurrahman bin el-Hac Yusuf el-Kadı muktezasında ufiye anhuma.

Belge 556:

Mülhakat emridir

Akda kudatü'l-müslimin evla vilatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin Hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Kayseriye Kadısı Ahmed zidet fazailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki bundan akdem sana sadaka olunan Kayseriye Kazası kadim-i mülhakatından olan Develu ve Yahyalu nam nahiyeler ile maan tasarruf oluna gelub mülhakatından olmak ile tasrifi zıkr olunan nahiyeler ile maan mutasarrıf olmak babında inayet rica etmişsen imdi buyurdum ki mülhakatından olan mezkur nahiyelere maan sen mutasarrıf olub kudat-ı selefe temettual üzere tasarruf ide gelmişler ise sen dahi müteveli-i meşru' üzere tevabi-i kadimesiyle maan mutasarrıf olub aherden bir ferdi dahl ve taarruz itdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın. Tahriren fi evsat-ı şehr-i Cemaziyellevvel sene erba'a ve selasin ve elf. Mine'l-hicretin nebevviye aleyhi afdalü's-salavat ve ekmelü't-tahiyye.

Kayd fi 25 Cemaziyelahir sene 1034

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 557:

Emr-i Rızvan

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham () ila ahir () Karaman Beglerbegisi Hasan dame ikbalehu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki darende-i ferman-ı humayun Rızvan ordu-yi humayunuma gelub mukaddema yarar

nefer arz olundukda ibtidadan üç bin akçe tımara emr-i şerif virilub ve Kayseriye Sancağında Karakaya Nahiyesi'nde Yüreğir nam karye ve gayriden üç bin üç yüz akçe tımara mutasarrıf olan Ali mukaddema vaki' olan Şekan ve Revan ve Tebriz ve Erdebil ve Lebe seferlerin yedine varmayub ve yoklamalarda ve hizmetlerde mevcut olmayub tımarı ol-vevhle mahluldur diyu kenduye virilmek babında inayet rica itmeğın hükm'ü-sabık alınub buyurdum ki göresin mezkur vaki' olan seferimizin yedine varmayub tımarı ol-vechle mahlul ise üç yüz akçe ziyadesiyle teveccüh idub tezkiresin viresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Muharremü'l-haram sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 19 Cemaziyelahir sene 1034
Be-yurt Sahra-i Tercan

Belge 558:

Emr-i şerif Himmet

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham () ila ahir () Kraman Beglerbegisi Hasan dame ikbalehu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki darende-i ferman-ı humayun Himmet ordu-yi humayunuma mukaddema yarar nefer arz olundukda ibtidadan üç bin akçe tımara emr-i şerifim virilub ve Kayseriye sancağında İslamlu Nahiyesi'nde Yüreğir nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Musa bundan akdem vaki' olan Erdebil ve Lebe seferlerine varmaduğundan gayri yine liva-i mezburede ve nahiye-i mezkurede Eyimli nam karye ve gayriden üzerinde üç bin akçe aher kılıç tımar olub iki kılıç tımar tasarruf itmeğın hilaf-ı kanun olmak tımar-ı mezbur ol-vechle mahluldür diyu kenduye virilmek babında inayet rica etmeğın hükm'ü-sabık olunub buyurdum ki göresin. Mezkurun üzerinde kılıç tımar olub tımar-ı mezbur ol-vechle mahlul ise tavsiye idub tezkiresin viresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Zilkade sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi el-tarih el-mezbur
Be-yurt Sahra-i İncesu

Belge 559:

Emr-i Mustafa Çavuş

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam çavuşlarından Ahmed Çavuş oğlu olub bi'l-fiil Kayseriye Alaybegisi olan darende-i ferman vacibü'l-iz'an kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Mustafa ordu-yi humayunuma gelub Kayseriye Sancağı'nda Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde Molu nam karye ve gayriden on beş bin yüz akçe tımarıdan üç bin akçe kılıç tımarıyla vaki' olan seferlere kimesne varmayub ve yoklamalarda mevcut olamayub ve mukaddema bunun babası tımarı olub bi'l-fiil mahlul oldukda kenduye mukarrer ve tavsiye olunub berat itdirub zikr olunan kılıç tımarı kimesnenin alakası yoğiken aherden müteferrika Feridun ve Abdülbaki Çavuş ve Ahmed Çavuş nam kimesneler zikr olunan tımarın hissesinde nizaaları olub üç bin akçe kılıç tımar beratlarında olmayub alakaları yoğiken bed yerleri mabeynlerinde hisselerin nizaası iderken bunun kılıç tımarının mahsulüne dahl eylediklerinde bu babda defterhane-i amiremde mahfuz olan ruznamçe-i humayun ve defter-i icmale müracaat olundukda tımar-ı mezburun üç bin akçesi kılıca kayd olunub buna virildiği mestur ve mukayyid bulunmağın elinde olan beratı mucebince mukarrer ve zabt ve tasarruf itdirilmek babında inayet rica itmeğın zabt ve tasarruf etdirilmesin emr idub buyurdum ki emrim üzere kılıc-ı mezkuru muma-ileyh Miralay'a elinde olan beratı ve sair temessukatı mucebince kema-kan mukarrer zabt ve tasarruf itdirub ber-

tabir bunun kılıc-ı tımarla alaka ve müdahili olmayub kılıçlık üzere beratlarında dahi olmayan mezburan müteferrika Feridun'u ve Abdalbaki Çavuş ve Ahmed Çavuş ve taraf-ı aherden bir ferdi dahl ve taarruz itdirmeyesin ve dahil idub tahvil-i tarihine düşen mahsulinden nesnesin dahi almışlar ise bade's-sübut hükm idub güzeştesiyle bi-kusur alıviresin ve bundan sonra kanaat itmeyub bir tarik ile temessukat ibraz itmeğle dahil itmek isterler ise hisselik üzere nizaa idenlerin kılıçda kat'a alakası yokdur zıkr olunan kılıç tımarı buna zabt ve tasarruf itdiresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehir-i Safer'ül-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 24 Cemaziyelahir sene 1034
Be-yurt Sahra-i Tokat

Belge 560:

Sivas'a top için

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala sabıka () Beglerbegisi olub hala ber-vech-i apalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan Zeynel Abidin dame ikbalehu ve Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin nebiyyü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin Hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki emirü'l-ümerai'l-kiram Rum Beglerbegisi Mehmed dame ikbalehu mektub gönderub mukaddema Abaza Sivas'ı zabt eyledikde kalasında olan altı aded topu çıkarub alub Ankara'ya götürüb bade's-sübut Allah Teala münhezim oldukda zıkr olunan toplar alınub Kayseriye kalasında alıkonulub lakin Sivas kalası tehi olub top ve barut ve sa'ir mühimmatı olmamağla zıkr olunan toplar yine Sivas kalasına nakl itdirilmek ricasına arz eylemeğın imdi Sivas kalası evsat memalikde vaki' bir namdar kala olub tedariki görülmesi mühimmat-ı lazıma-i devletden olmağla sen ki mirimiran-ı müşarü'n-ileyhesin kendu yarar adamların ve liva-i mezburun Alay Begi ve erbab-ı tımarı ile bi'z-zat ber-vech-i müsaraat kalkub Sivas kalasının Kayseriye'de alıkonulan zıkr olunan altı aded topun alub Bozok Sancağı'nın ile Bozok'a değın geturmek babında ferman-ı ali-şanınm sadır olmağın olmuşdur. Buyurdum ki ve dergah-ı muallam çavuşlarından kıdvetü'l-emasıl ve'l-akran Osman Çavuş zide kadruhu vusül buldukda bu babda sadır olan ferman-ı celili'l-kadrim üzere amel idub dahi yarar adamların ve liva-i mezburun Alay Begi ve erbab-ı tımarı ile bi'z-zat kalkub ber-vech-i müsaraat Sivas kalasının Kayseriye'de alı konulan altı aded toplarını alub Bozok Sancağı'na ve sen Bozok'a dek götürüb Bozok'da mir-i müşarü'n-ileyhime teslim ve hüccet eyleyub hüccetin mübaşir-i merkum ile ordu-yi humayunuma gönderesin. Husus-ı mezbur umur-ı mühimmedendir sa'ireye kıyas olunur değildir. Kala-i Sivas'ın teknil mühimmatı cümleden ehemem ve elzem olmağla ihmâl ve müsaheleden ve geç hareket eylemekden be-gayet ihtiraz eyleyesin ve sen ki kadı-i müşarü'n-ileyhesin zıkr olunan topları ber-vech-i isti'mal irsal eylemeğe bezl-i dikkat ve sarf-ı kudret eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehir-i Cemaziyelevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 15 Cemaziyelahir sene 1034
Be-Medine-i Tokat el-Mahmiye

Belge 561:

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham () ila ahir () sabıka () Beglerbegisi olub hala ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan Zeynel Abidin dame ikbalehu Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir ()

Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fazailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki emirü'l-ümerai'l-kiram Rum Beglerbegisi Mehmed dame ikbalehu hala ordu-yi humayunuma arz gönderub Sivas kalasının cephanesinde olan barut mukaddema Celaliler istilasında harc ve sarf olunub dahi bir yerden tedarik olunmamağla haliya kala-i merkumede barutun vücudun olmamağın Kayseriye'de olan gühercile karhanelerinden kala-i merkume mühimmatı için on kantar-ı Rumi gühercile virilmek babında emr-i şerif ricasına i'lam eylemeğın imdi on kantar barut virilmek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerif ile dergah-ı muallam çavuşlarından kıldvetü'l-emasil ve'l-akran Osman Çavuş zide kadruhu vardukda bu babda sadır olan ferman-ı celilü'l-kadrim üzere amel idub dahi bir an ve bir saat te'hir ve terahi eylemeyub vech-i meşru' üzere zikr olunan on kantar barutu ber-vech-i tacil Sivas kalasına irsal ve isal ve teslim etdiresin el-hasıl barut husus-ı umur-ı mühimmenin ehemindendir. Ana göre tenbih olub avk ve tehirden ihmal ve müsaheleden ve geç göndermekden ziyade ihtisab idub vech-i meşru' üzere olan emrimi yerine geturesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-hamse aşer şehr-i Cemaziyelevvel fi şehur sene erba'a ve selasin ve elf

İmza

Be-Medine-i Tokat

Tıpkı aslıhu el-hat harrarahu el-fakir es-Seyyid el-Hac Salih el-Riyazi el-müvella hilafetehu bi-daril karar amid el-mahrusa ufiye anhuma.

Belge 562:

Kudvetü'l-ümerai'l-kiram sabıka Kayseriye Sancağına el-fakir Seyyid Kasım Beg'in ulufesi beratıdır.

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan-ı sultani ve tuğra-yı garra-yı cihan-sitan-ı hakani hükmü oldur ki

Kudvetü'l-ümerai'l-kiram sabıka Kayseriye sancağını el-fakir Seyyid Kasım dame izzuhu hala ordu-yi humayunuma adam ve arzuhal gönderub bundan akdem Kayseriye muhafazasında telhir-i kat(?) sancağım ahire virilmekle bana külli gadr oldu diyu arz eyleduği eelden hizmeti mukabelesinde Kayseriye ceziyesinden vazifeye tayin olunmak rica eylemekle sure-i rües-i humayun mucebince bin otuz dört Rebiyülevvel'inin guresinden matviyyen Kayseriye ceziyesinden yevmi yigirmi akçe vazife tayin idub bu berat-ı saadet-ayatı ve icabet-gayatı virdum ve buyurdum mir-i müşarü'n-ileyh bade'l-yevm vech-i meşru' üzere yevmi yigirmi akçe vazifesin matviyyen Kayseriye kazası ceziyesinden cem'ine me'mur olunandan sal be sal olub mutasarrıf olub ol-babda aherden ber-vechle dahl ve taarruz ve mani'-i mezahim olmayalar. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-yevmü'l-rabi' aşer şehr-i Rebiyülevvel min şehur sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

3

Be-Medine-i Tokat el-Mahrusa

Belge 563:**Tezkire-i Hancı Veli Beg**

Vech-i tezkire budur ki Hacı Mehmed Ağa vekili olan Hasan ve Piyale küllisi dört bin akçe iken on tane deyne on iki akçe altı bin akçe nakd-i cem'le yigirmi bin akçe tasdik on bin akçe ider. Ber-vech-i müşir alub bin otuz dört senesinin Receb'inin ilk guresinden gene Receb ayının Guresine varıncaya dek yigirmi bin akçesin vakf için

deyne mahsub olmağın alub kabz etdik yedine temessük virildi vakt-i hacetde temessük idine.

İmza
Piyale Ağa

İmza
Hacı Hasan Ağa

İmza
Hacı Mehmed Ağa

Belge: 564

Vech-i tezkire budur ki merhum Pir Mehmed Beşe'nin evkafından Kayseriye'de vakf itdiği Geven hanı dimekle maruf hanı Hancı Veli Beg'e üç yıla yetmiş üç bin akçeye virilub bin otuz üç senesinin Rebiyülevvel'in gurrresinden bin otuz dört senesinin Receb'inin gurrresine varınca görüldü sekiz bin akçe Mahmud Efendi alub iki aylık dahi varken dört aylık hakkı olub iki ay ve vakfın hakkı Mahmud Efendi kalub Hacı Mehmed Ağa'ya bin yedi yüz akçe teslim olub efendinin temessükü virildi bin akçe Çelebi'ye virildi. Hacı İbrahim Efendi'ye temessük ile dokuz bin akçe virilub ve dört bin altı yüz akçe rakibesi hancı görüldü yedine temessük virildi. Efendinin temessükü ile geldi vekil Piyale kadü'l-hacat cümle otuz bin üç yüz akçe vakfa teslim olunmuşdur.

İmza
Hacı Mehmed Ağa

Belge 565:

Oldur ki Hücetü'l-Kudat Mehmed Efendi meclis-i şer' de yevmi iki akçe ile Pervane Beg Medresesi Mütevellisi Sefer mahszarında takrir-i kalam idub bunda aldım ber-vech-i yesir medrese-i mezbureyi almış idim. El-haletü hazihi medrese-i mezbure evkafından olan vekaletin ihdasından sekiz yüz elli akçe baki malımdır şer'le taleb iderim (-) malum-i mezbur dimekdir. Tahsil idelim didiği mal taleb-i kayd olundu.

Şuhudü'l-Hal:

(...)
Hacı Mustafa

Hacı Mustafa Beşe

(...)

İbrahim Çelebi
ve gayrühüm

Belge 566:

Vakfiye-i merhume Mükerrerme Hatun

Havalikini almağın () vicahen kayd Abdi ve (...) Süleyman bin Ali el-vasi-i temhirine

Elhamdulillahi ellezi vakf-ı bi- fadlihi ibadehu el-muhlisin ila-siluk-i nehci'l-hayrat ve fetaha bi-rahmetihi ebvabe keremihi ala ehalli'l-ihsan ve'l-müberrat ve's-selatü ve's-salam ala nebiyy-i Muhammed Seyyidi'l-Resul ve ala alihi ve ashabihi mürşidi's-sebil. Emma bad fessebebu'l-bais li-impla-i zıddü'l-kitabü's-şer'i ve inşahu hiran sahibü'l-hayrat ve'l-hasenat bi-nübü'l-kurbi ve'l-iman seyyidetü'l-muhadderat tacü'l-mesturat Mükerrerme Hatun binti'l-merhum el-mağfur el-hac Ahmed lemma alimet inne'd-dünya-i faniyyetün ve'l-ahiret bakıyyeten ve mafiyedi'l-insan ariyyetün ve enne ma-ekelehü fekad efnehu ve ma-kesahu fekad eblahu ve ma-tasaddaka fekad ibka ve sadakat inne'd-dünya mezraü'l-ihтира femen mezra' fiha lekad esabe vakfen ve habsen ve sadakat ma-hüve'l-ha ve hakkaha ve mülkeha ve fiyediha ve taht-ı tasarrufiha ila habsen sudur hizaü'l-vakf minha bi't-tav' ve'l-ihtiyar la bi'l-kerhi ve'l-ictibaren haleti li-sulhi minha et-tasarrufatü's-şer'iyyet ve't-teberruatü'l-mer'iyyete bi-lafz-ı sarih ve kalamü'l- fasih yünbüü an sıdkinniyeti ve hulusi't-tevbeti ibtiğäen li-mardati'l-Teala ve muareben min niranıhi ve celben min latifü'l-temam vasika-i min azabü'l-alim eimmeten bima kal Allah Teala azze ve celle. Men ca-i bi'l-haseneti kala-i aşer emsaliha ve ihtisaben bima sadera

aninnebiyyi sallallahu aleyhi ve selem. Ez-aman ibni Ademe inkata'-i amele illa an selasetin an ilmin yüntefi'-i bih ev-veledin salihin yedü lehü bi'l-hayr o sadakat-i cariiyete bağıre bi'l-vakf ve zikr-i cem'i et-tasarrufu's-şayi mine'l-mezraati'l-müdevvere bi-ha niyaz min-amel Kayseri'ye haruseha Allah anil beliiyeti bi-cümlet-i tevabiha ve levahikuha ve hukukiha ve hududiha ve telaliha ve cibaliha ve bi-küllü hakkın müteallik leha dahil fiha ev-haric inha el-müstefiyetü ani't-tecdid ve't-tavsifi ve't-tarif li-ğayet-i istihariha fi mekaniha ve ademi itbaiha bi-ğayriha ve şeratatü'l-vakfü'l-mezkure tekabbe'l-Allahu hayratihā en yükraa fi külli yevm mine'l-usbü'-i cüzani mine'l-kelami'l-kadim ve'l-Kurani'l-Azim li ruhi'n-nebiyyi'l-muhtar sallallahu aleyhi'l-meliki'l-Cabbar ve liruhi'l-vakfü'l-mesfure ve yekun'u-humus hasılaü'l-mezra'il-mezbure lil-mütevelli ve'l-baki likarii'l-cüzeyi'l-mezkureyni bi't-tevcihe ve şartuhü'l-Kur'ani ve şartun en yekunü'l-Kur'an ani aslen lilkıraetü raiyen kuvveadü'l-tecvîd salihan mütedeyyin ve şartu't-tevelliyete ve'n-nazarat li nefsiha mademan fi kaydi'l-hayat sümme liebnaihi ve ebna-i ebnaïhi ma teakabu ve tenaselu batına badehu batının ve karnen badehu karnin sümme libenani ebnaïhi ev benan-i benan ebnaïha batına badehu batının fani inkarada'z-zükür ve'l-inas el-Ayaz billahi Teala fi'l-emr mufavvadun ila hakimi'l-müslimin ve valii'l-mü'minin hisara'n-nusfu's-şayi mine'l-mezraati'l-masturati vakfan sahihan şer'iiyyen ve tasaddukan sarıhan meriiyyen alennehcil mezkur ve'n-namatü'l-mestur la yubau ve la yuhebu ve la yurau ve la yürhenu ve la yüdeu ila en yerisallahu'l-arda ve men aleyha ve hüvel hayru'l-varisin. Fe men bedelde badema semiahu fe inne ma ismuhu alellezine yübeddilunehu ve ecrü'l-vakfe-i Allah Teala bade't-tebdil fe innehu la yudiu ecrā'l-muhsinin ve hükmü'l-hakimi el-muvakkau Allahu eanellahu Teala ala ma tureduhu bi-sihhati'l-vakfi'l-mastur ve lüzumihi ameleln bi-kavli men yera lüzume'l-vakfi mine'l-müçtehidin rıdvanullahı aleyhim eamein ve ala zeliğe vakaal içtihadü ve't-tahriru ve'l-inşau ve't-takrir fi evahiri şehri saferi'l-muzaffer hatmü'l-hayri ve'z-zafer min şuhur-i sene-i seman aşeren ve tisamen min tarihi'l-hicretin nebeviyyeti el-Mustafaviyyeti Sallallahu Aleyhi ve Sellem.

Şuhudü'l-Hal ve'l-mazmun

El-Hac Mustafa bin el-Hac Ahmed

ve el-Hac Kasım ve el-Hac Çelebi ibnü'l-Hac Ahmed mezbur

ve el-Hac Hamza bin el-Hac Ahmed

ve Mevlana Said bin Celaledin

ve Süleyman bin Abbas

ve el-Hac Sadık

ve Türkmen bin el-Hac Beşe

ve Kütdük bin Ahmed

ve katib'ül-hüruf Mustafa bin Mevlana Süleyman

ve gayrühüm ve'l-hazırin

Belge 567:

Bizim Hancı Veli Beg el-mükerrem

Bade's-selam i'lam olunan oldur ki bu canibe adamlarımız çıkub mektubun geturub mahtumi malumemiz oldu. Vekil mukaddema Hacı İbrahim Han'a virildikde vakıf için yedi bin akçe alınub vakfın mütevellisine ve katibine ve cabilerine iki bin akçe-i caize alınmış idi. Temdiği halde ol iki bin akçe-i vakfe satmışsın sen bu kadar zamandır hancısın ahval bilmezsın makbulmudur. Ol iki bin vakfe satmak imdi bizim Hacı İbrahim'den aldığımız yedi bindir. Vakfü'l-hakka yevmü'l-hatim idub afiki tabiyetine geturesin. Eğer han muradın ise hala hamil varaka Derviş Mehmed'den mukaddema iki bin üç yüz akçe alınmamış idi. Eda itmemişsen imdi mektub ile vardukda iki bin akçesin evvel alınan caizeye sayub üç yüz akçesi vakıfa hisab olunur mahalinde imdi Mehmed dahi vardukda bu minval üzere iki bin üç yüz akçeyi teslim idub rencide etmeyesin zira bi't-tamam ol akçe bu canibde bize teslim olmuşdur. Hemen varduğu saat iki bin üç yüz akçeyi bi't-tamam teslim idesin ve biraz sonra pişman

olursan zahir bu kadar zamandır hancısın sen bu makule be-kifaye muhalefet etmeğe bais itduğın bilmezmişin vel-hasıl değerinden temin itmek istersen iki bin üç yüz akçesin teslim idesin. Nihayet sana bir zaman müsaade olunsun Mahmud Efendiye sekiz bin akçe virdik der imişsin ve bu kadar rakibe(?) etdik der imişsin asıl nedir bunun temessükü yokmudur imdi tedarik üzerine olub bizim ile bir düşünce geçmeyesin.

İmza

Belge 568:

İzzetlu ve rifatlu efendi hazretleri huzur-ı şerife dua takdiminden sonra inha olunur ki cenab-ı şerifiniz Himmet Ağa Kethüdalık hizmetine istihdam olunmasın berat-ı şerife yarar buyurulmuş ve sipah yoldaşların huruf-ı hatırları hoş olsun Himmet Ağa'ya tefviz olunmuşdur ve's-selam.

Ahlaşü'l-muhlisin Zeynel Abidin es-Seyyid ber-vech-i arpalık liva-i Kayseriye

Kayd fi 27 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

Belge 569:

El-hamdü li'llahi'lezi erşede ibadehu'l-mü'minine ve'l-mü'minati ila-a'mali's-salihati ve eşara ile'l-müslimin ve'l-müslimat bi-ef'ali'l-hayrat haysu kale inne'l-hasenati yuzhibne's-seyyiat ve's-salatu ala Rasulihi Muhammedin eşrefül-mahlukatı ve ala-alihı ve ashabihillezine hüm hüdatü'l-halkı ila sebili'l-hasenat emma ba'd bu vakfiye-i sahiha-i şer'iyenin sahibi ve hayrat ve hasenatın talib ve rağibi fahru's-sulaha el-Hac Mustafa bin Begendik vakta ki dar-ı dünyanın fenası ve dari'l ukbanin bekasını tefekkür idüp dar-ı ahiretde kendi nef'i olur nesne sevabına inan ve azimetini masruf kılub hayrat ve hasenata şüru' itdi ise kendi mahz-ı mal ve atyeb-i menalinden elli esedi guruş ibraz ve sair emvalinden ifraz idub hasbet-en-lillahi'l-azim vakf-ı sahih-i şer' ve habs-ı sarıh-i mer'i ile vakf ve habs idub şöyle şart eyledi ki mahmiye-i Kayseriye mahallatından Mahalle-i Tac-ı Kızıl'da vaki' imamı olduğum mescidin müezzinine meblağ-ı mezbur her sene onu on iki hesabı üzere rehin-i kavi ve kefil-i melisi olanlar ile istirbah olunub kemayenbaği eda-i hizmet etdikden sonra meblağ-ı mezburun rub'una mutasarrıf ola madam ki kendim hayatda oldukça benim ile istirbah olunub her kim müezzin olursa ol mutasarrıf ola. Ben vefat etdikden sonra rey-i hakimü'ş-şer' ile ahali-i mahalleden bir salih ve mütedeyyin ve müstakim kimesne hasb-ı mütevelli olub ve mahalle ahalisi nazır ola. Meblağ-ı mezburu iş bu li-ecli's-sicil mütevelli nasb etdiğim Molla Halil bin Mehmed'e teslim-i şer' ile teslim idub ol dahi teslim ve kabz idub vakf-ı mezburun emrimle tafsil-i mezbur üzere ihtitam buldukdan sonra vakf-ı mezbure vakf-ı meşru'hdan rücu' idub nukudun vakfi eimmetü selase katlarında sahih değıldir. Rücu' etdim ve kema-kan yine mülküne idhalin murad etdim didikde mütevelli-i mezbure muhasama ve mücadele ve muaraza idub hazret-i ensar-ı aliyye rahmetü'l-bari rivayeti üzere hazret-i imam-ı züfer aleyh-i rahmetü'l-ekber katında vakıf-ı nukuda sahih ve meşru' ve nafizdir diyu sadr-ı kitabla tevki'i-vaki' olan hakim merhum olub hakim taleb etdikde hakim-i muma-ileyh dahi eimme-i i'lam-ı beyninde cari olan hilaf-ı alim olduğun cihetle canib-i vakf evla ve ahsen görüb ve vakf-ı mezburun sıhhatine imam-ı mezbur kavli üzere hükm idub ve vakıf-ı mezbur semt-i ahara süluk idub vakf-ı nukud imam-ı mezbur katında gerçi sahih ve meşru'dur. Lakin (...) bunu ile bana rücu'-i muzmer olmaz diyu istirca' ve istirdad etdikde mütevelli-i mezbura muaraza idub imam-ı mesfur kavli üzere gerçi lüzunundan muarradan lakin hükm'ü-hakim fiil-i müctehid kapıda olmağla rücu'adan müberra alub diyu lüzuma dahi hüküm taleb etdikde hakim-i muma-ileyh canib-i lüzum ve vakf-ı isar ve devam sebatı ihtiyar idub meblağ-ı

mezburun lüzumuna vakf-ı merkumun husus-ı umumuna hükm'ü-sahih-i şer' ile hüküm idub mahkum bih olmağla mücemmi-i aliye olub min'bad-ı nakz ve nakizesi mecal-i mahallat ve mugayyere ve tebdiline imkan-ı mümteni' el-ihimal oldu fe men beddelehu ba'de-ma semiahu fe innema ismihi aellezine yubeddiluneh innallahe semiun alim ve icraü'l-vakf-ı aliyü'l-hay el-kerim cera' zalika ve hurire fi evail şehr-i Cemaziyelahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Mine'l-hicretin nebevviyye aleyhi afdaliyyetu

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-itimad-ı beşerin min-cemaat

Mefharü'l-Meşayih ve'l-Salikin Şeyh Mehmed Efendi

Fahrü'l-akran Dizdar Hamza Ağa

Müderri Abdülhamit Çelebi el-Hac Abdullatif

el-Hac Mehmed bin Musa

İbrahim Çelebi bin el-Hac Zeyd

Hüseyin Beg bin Hüseyin

El-Hac Bedak bin Safer Kethüda-i Şehir

Ve gayrühüm

Belge 570:

Baisetü't-tahrir bunda budur ki nefsi Kayseriye'de sakin olub isyan ve tuğyan üzere olub münhezim olan Abaza nam şakinin yanında beşinci Şeyh Abdurrahman ve hazinedar Derviş Ağa'nın Kayseriye'de olan avratları geturdilub emvali ve erzakı taraf-ı miriden taleb olundukda bir nesnesi ve bir habbesi zuhur itmeyub mezbur avratları birer akçeye mühr-i kati' olunmak evla fehim olunub Şeyh'in merkuhası Fatıma nam hatunu yüz guruşa ki nisfi elli guruş ider ve Derviş Ağa'nın hatunu Emine'yi altmış guruşa nisfi otuz guruş ider miri için kabz olunub kendilerine bu tezkire virildi. Vakt-i hacette ashab idineler tahriren fi 18 şehr-i Zilhicce'ti'ş-şerife sene selase ve selasin ve elf.

El-fakir Mustafa el-Hasıl

Belge 571:

Kudvetü'l-ülemai'l-muhakkikin umdetü'l-füzelai'l-müdekkikin yevmi yiğirmi akçe ile Kayseriye'de Melik Mehmed Gazi Medresesi'nin müderri olan Mevlana Abdulrauf eser-i ilm tevki' refi-i humayun vasıl olacak malum ola ki medrese-i mezbure südde-i saadetinden sana tevcih olunub berat etdirmişken dokuz ay Mevlana Mustafa'ya tevcih olunub kendune gadr olduğun bildurduğun eelden medrese-i mezbureye üç ay dahi mutasarrıf olmak üzere sana ibka ve mukarrer kılınmışdır. Buyurdum ki medrese-i mezbureye elinde olan berat-ı şerifim mucebince üç ay dahi sen mutasarrıf olub bab-ı ifade ve istifade-i meftuh eylesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Zilhicce'ti'ş-şerife sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 12 şehr-i Muharrem sene 1034

Be-yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 572:

Nişan-ı şerif-i ali-şan () hükümü oldur ki

Ebna-i sipahiyandan doksan sekizinci bölükde yevmi yiğirmi altı akçe ulufeye mutasarrıf olan iş bu darende-i ferman vacibü'l-iz'an kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Abdi Ali Yeniçeri zide kadruhu hala mülazemetden olub emekdar olmağın Ulukışlak'da vaki' merhum Vezir-i Azam Sayık Mehmed Beşe'nin han-ı cedid evkafına rus-ı humayun mucebince bin otuz üç Muharrem'inin guresinden ebna-i sipahiyandan olub refi' olunan Mehmed Hasan ez-nev virilen müteveli nasb idub bu berat-ı humayunu virdum ve buyurdum ki varub evvelki hizmet tevliyetdir. Meri' ve mevadi kullarımdan sonra

bundan akdem evkaf-ı mezbureye mütevellî olanlar teveccüh ile zabt ve tasarruf ola gelmiş ise mezbur dahi ol-vech ile mutasarrıf ola. Ol babda hiç emr-i mani' ve mezahim olmaya. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılalar tahriren el-yevm irsal aşer min şehr-i Zilhicce.

Kayd fi 13 şehr-i Muharrem sene 1034

Menkulun an aslihe'l-mutâ'la Laze müstelzimü'l-ittiba' hurire el-fakir es-Seyyid Mahmud bin Hasan el-Hüseyin el-kadı be-ordu-yi humayun ufiye anhuma ve's-selam.

Belge 573:

Vech-i tahrir-i huruf oldur ki biz ki İncesu reayasıyız mektubumuz vusul buldukda gerekdir ki memhur mektubumuza itimad idub vakfa aid olan eğer bağçe mahsulidir ve eğer mart mahsulidir. Bila-kusur tarafımızdan irsal olunan hamil varaka bizim Tütabi'ye zabt ve tasarruf itdirub bu babda asla ber-vech ile muhalefet itmeyub irsal olunub il'am olunduğu üzere amel idub zabt itdiressiz baki ne dimek lazımdır ve's-selam.

El-fakir Abdi Ağa

Belge 574:

Bu mesele babında cevap bu vechledir ki

Zeyd-i zımmi vefat itdikde eytamına vasi olan Ömer'den Bekir zımmi bir mikdar akçe alub mihre yine vasiye virub deynin eda eylese bu hususda yaşından yigirmi üç sene mürur idub eytam-ı mezbur otuz yaşına varub bu ana dek akçesini ve hisabdan taleb itmeyub vasi mürd oldukdan sonra yetim olan kimesneler meblağ-ı mezburi Bekir'den taleb-i davaya kadir olur. Fi'l-cevab beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab olmaz bu kadar zaman mürur iden dava bila-emr istima' olunmaz Allah'ü-Teala Alem.

Ketebehu el-fakir'u-ileyhi es-Seyyid Osman ufiye anhum.

Belge 575:

Bu mesele babında tevcihledir ki

Kasaba etrafında olan arazi-i mirlivaya salariye kayd olunub bazısı mülk ve bazısı vakıf olmağla mutasarrıfı vefat etdikde tapuya düşmez iken zikr olunan araziden Zeyd vakfin zaviyesine vakıf olasin. Bir kıta arazide müteveffa Amr vasiyetde iken mirliva kethüdası mezbur yeri Bekir'e tapuya virmek caiz olur mu beyan buyurula.

El-cevab olmaz Allah'ü-Teala Alem.

Ketebehu'l-fakir'u-ileyhi es-Seyyid Osman ufiye anhum.

Belge 576:

El-emr u kema rukime fihî nemekahu el-fakir ileyhi sübhanehu Abdulbeşir bin İshak el-müvella be-Kaza-i Kayseriye hala ufiye anhuma.

Sebeb-i tahrir-i kitab-ı şer'i budur ki

Nefs-i Kayseriye'de vaki' Ahi Devletkar Zaviyesi'ne hala mütevellî olan İbrahim Çelebi bin el-Hac Ahmed nam kimesne meclis-i şer' de baisül-kitab Bayram veledi Şatru nam zımmi mahzarında ikrar-ı şer' idub zaviye-i mezbure harabe müşrif olub tamir ve termime muhtac olmağla ma'rifet-i şer'le keşf olunub tamiri lazım olmağın lakin zaviye-i mezburenin evkafından olub içeri şehirde İslim Paşa Mahallesi'nde vaki' bir tarafı Yusuf Beg mülkü ile ve bir tarafı Aristun zımmi mülkü ile ve bir tarafı Muhadır mülkü ile ve bir tarafı Kisna vakfı ile mahdud olan bir oda yerini ve bir ahur

yerini sabıka mütevellî olan Abdülbaki kendi malı ile bir oda ve bir ahur bina idub badehu tamiren seksan guruşa mezbur Bayram'a bey' idub vakf olan yerini mütevellîsi hasbla be-her sene yığirmişer akçeye icareye virmeğin hala zıkr olunan oda ile ahur yerinden gayri zaviyenin tamirine sarf idecek akaratdan ve mefkulatdan bir şey olmamağla zıkr olunan oda yeri ile ahur yeri izn-i şer' suk-ı sultaniyede nice eyyam-ı şıra' olunub beş bin akçe de karar idub raiyyet-i nas menuta oldukdan sonra mezbur Bayram'a altı bin akçeye bey'-i bat ile bey' idub vakf için kabz-ı temin ve teslim-i temin etdim didikde mukırr-ı mezburun vech-i muharrer üzere havi olan ikraratı mezbur Bayram vicahen ve şifahen tasdik ve kabul idub sahihen ikrara ve bey' ve şıra'ya ve kabz ve aksamına hükm olunub gıbbe't-taleb tahriren fi evsat-ı şehr-i Recebü'l-mürecceb sene selase ve selasin ve elf.

Şuhudü'l-Hal:

Hasan Çavuş

Abdülbaki Çavuş

el-Hac Kara Hamid Beg el-Cundi

Degah-ı Ali

Dergah-ı Ali

Mustafa Çavuş Mirimiran-ı Ferman Ali Beg el-Cendi Kuyucuzade Mehmed Beg

Osman el-Cundi

el-Hac Ali

el-Hac Hasan

Mehmed Efendi bin Apo Çelebi

Muhafız Kasım

Muhafız Mustafa

Ve gayrühüm

Belge 577:

El-emr-i kema zükrefihi ketebühü'l-fakir Ebu Bekir el-memuri bi-istima'i-i hazihi'l-kaziye an canib-i Mevlana Abdülvahab Efendi el-kadi-yi Münir-i nuru'l-adl Kayseriye ufiye anhum.

Sebeb-i tahrir kitab-ı şer' budur ki

Mahmiye-i Kayseriye'de vaki' merhum Ahi Devletkar Zaviyesi'nin mütevellîsi ve Şeyhi olan İbrahim Çelebi bin el-Hac Ahmed meclis-i şer'e gelub takrir-i kelim idub zaviye-i mezburenin tekkiyesi harabe müşrif olub tamir ve termime muhtacdır. Şöyle ki bu sene dahi tamir ve termim ola. Resimü'ş-şerife kalmayub gayri tamire mecal-i mahal olduğu mukarrerdir. Kibel-i şer'den naib nasb olunub üzerine varılıb şat olunmasın taleb iderim didikde canib-i şer'den bu fikr tayin olunub zeyl-i kitabede mesturu'l-esami olan ba-arz Müslümanlar ile zaviye-i mezburenin üzerine varılıb akd-ı meclis kılınub zaviye-i mezbureye nazar olundukda fi'l-vaki' tekkiyenin iki kemerinin canibi yıkılıb ve hedim divarları dahi harabe olduğu müşahade muhammin tahmin etduğim üzere ancak yığirmi bin akçe ile tamir olur diyu ba-arz (-) dimeğin mucebi ile tamirine hükmü-birle mehval-i vaki' (?) mütevellî-i merkum İbrahim Çelebi talebi ile ketb olundu. Vakt-i hacetde müzekker-i mahiri (?) ola tahriren fi evail şehr-i Recebü'l-mürecceb sene selase ve selasin ve elf.

Şuhudü'l-Hal:

Fahrü'l-mürselin Cuma Çavuş

Mehmed Çavuş bin Hasan Çavuş

İbrahim Halife bin Hamza

Seydi Beg bin Veli

Bekir bin Terba

Abdülbaki bin Hamza

Feshab bin Ali

Ali bin Mehmed

Ali bin Hacı Veli

Mehmed bin Hacı Ali

Sali bin İbrahim

Ve gayrühüm

Belge 578:

İzzetlu ve rifatlu efendi hazretlerinizi ve Dizdar Ağa hazretlerinin huzur-ı aliyyelerine der-redâ (?) emlağından sonra ita-i mahallasata budur ki bais-i mektub ikraha Cemaat-i Kethüda Obası'ndan mahsusi olan adamlar için mukaddema hususların

gördükden sonra el-helak olunması için mektubumuz vusulünde el-helak oluna diyu vaaz olunmuşdu emr olsa bu canibde ferman olunduğu üzere hususları görülüb ol-mahsusi olan adamlar için mektub hücceti tahrir olunub mezburların ellerine virilmiştir. Vusulünde mahsus olan kimesneleri çıkarub el-helak idesin ve mektublarımızı yanınızda hıfz idesin ve's-selam.

Ve'l-muhibü'l-fakir Dilaver liva-i Kayseriye hala.

Ve'l-muhibü'l-fakir Mustafa Çelebi Ağa

Ve benim izzetli sultanım hasıl-ı verese-i muhinet Ali Çelebi kulun ki sehl'u-seferde beratla bir hizmetkarı alub alvirmesi babında lütfunuzdan mercudur ki mezbur Ali Çelebi kulun ki hizmetkardan cevazın alvirmeğe himmetiniz diriğ buyurula ve's-selam.

Sahh

Belge 579:

Berat-ı Abdurrahman

Sebeb-i tahrir tevki' refi'-i humayun oldur ki

Kayseriye Sancak Begi Abdulnebi dame izzühu südde-i saadetime mektub Kayseriye Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nde Saraycık nam karye ve gayriden bin dokuz yüz altmış akçe tımar ile Kayseriye Kalası müstahfizlerinden olan Ali emini olduğun bildirub ve yine kala-i mezbure Kol oğullarından kendu ocağıma tımarı olduğun bildirub rafi' tevki' refi'-i humayun Hacı Abdurrahman'a virilmek ricasına arz itmeğin vech-i meşru' üzere teveccüh olmağıçun selase ve selasin ve elf Rebiyülahir'inin evsatında hükm'ü-şerifim virildikten sonra tezkiresi ihrac olunmak fermanım zikr olunan tımar-ı gedik vech-i meşru' üzere merkum Hacı Abdurrahman ecnebi Ali tahvilinden teveccüh olunub virdum ki zikr olunur.

Karye-i Saraycık (...) karye
ve mezra-i Gerek'e tabi Koramaz
6800
1900

Karye-i Mahlulyer ve karye-i (...)
Viranı tabi' Sahra 60

Yekun 1960

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki ve nihayet hizmet-ı kala müstahfizliğidir. Bi-kusur miri ve mevadi kıla ol-babda hiç ahz-ı men' ve def' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-yevmü'l-rabi' aşer sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi selh Muharrem sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 580:

Allah'ul-Hadi aleyh-i i'timadi.

Bu mesele babında eimme-i Hanefiye'den divan bu vechledir ki

Bir kalada vaki' cami-i şerifin içi eyyam-ı şitada soğuk olub cemaat-i sufiden müstazhirler olmağla cemaat-i mezbureden zir-i sairin el-hasılı cami-i mezburun hürmetde Hasbet-en-Lillah Teala bir mescid-i sagir ihdas eylese ol-mescidde eyyam-ı şitada cemaatle eda-i salavat etmek şer'i caiz olurmu beyan buyurulub isbat ve fiha cüz oluna.

El-cevab el-alem-i atide olur.

Ketebuhu es-Seyyid el-fakir ufiye anhum

Belge 581:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin Hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-embiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki südde-i saadetime mektub gönderub Kayseriye Kalası'nda vaki' merhum Sultan Mehmed Han aliyyü'l-rahmete ve'l-fikran bina eyledüğü cami-i şerifin üzerinde kurşun olmamağla kış günlerinde yağmurdan kubbesi damlayub ahali-i kala evkat-ı farizada külli müzayaka çıkmakla kala-i mezbure sakinlerinden darende-i ferman-ı humayun Hacı Abdurrahman kendu malıyla cami-i mezburun hürmetde bir küçük vakit mescidi bina itmekle ol-babda izin-i humayunum ricasını arz eylediğın eelden hat-ı humayun'u-saadet makrunumla izn-i şerifime arz-ı inha kılınmışdır. Buyurdum ki zikr olunan cami-i hürmetde mezkur kendu malıyla bir vakit mescidi bina ider ise bina itdirdub eimme-i hanefiye tecviz eyledikleri üzere kendu malıyla bina itdirdub evkat-ı hamsede ikamet-i salavat etdirub aheri dahl ve taarruz etdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Cemaziyelevvel sene selase ve selasin ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 582:**Bu mesele babında eimme-i Hanefiye'den cevab tevcihlerdir ki**

Zeyd, Hind'in iştirâ idub yigirmi beş sene tasarruf ittigi darı Amr'dan bey' eyledikde Hind'in Amru'dan validem dâridır diyu hal-i hayatında iken Hind'in bey' itdiği sabit iken Amru dava eylese mesmu' olurmu beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab Allah'ü-Teala Alem olmaz.

Ketebehu es-Seyyid İbadullah ufiye anhum.

Belge 583:**Bu mesele babında eimme-i Hanefiye'den cevab tevcihlerdir ki**

Hassa etrafında vaki' olan araziden aslı mülk olub zikur ve insana intikal iden araziden hala vakf-ı ebnada olan bir kıta arazi ebna-i vakıfdan zir-i zemi Akob'a ziraate virub icara tarik ile rub'-mahsul ve ba-hums mahsul virmek üzere ziraat eyledikde birkaç sene mürurundan sonra zir arazi-i mezbureye mülk ihtimali olmasun diyu Akob'un yedinden alub aher kimesneye icara kadir olurmu beyan buyurulub isbat oluna **El-cevab Allah'ü-Teala alem olur ketb-i fıkıhatda üç seneden ziyade vakıf-ı araziyi icar olunmak tecviz olunmaduğu bu ihtimali refi' içundur.**

Es-Seyyid el-fakir'ü-ileyhi İbadullah ufiye anhum.

Belge 584:**Mahalle-i Yenice emridir**

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zide fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki nefsi-i Kayseriye'de vaki' Yenice nam mahalle ahalileri ordu-yi humayunuma arzuhal idub bundan akdem kasaba-i mezbureye emr-i şerifimle bazı tekalif ve sürsat vaki' oldukda bunların her birileri tahammülatlarına göre eda idub ve bazı hane-i avarızda sakin olanlardan dahi talep eylediklerinde mezburlar biz sipahi hizmetkariyuz ve cebeci ve topçu ve hisar eriyuz diyu ve sair vechle vaki' olan tekalif bunlar ile maan virmemekle her vechle gadir olduğun bildirub emr-i şerifim rica eyledikleri eelden buyurdum ki () vusul buldukda husus-ı mezbure onat-ı vechle mukayyed olub hakk ve adl üzere teftiş idub göresin. Arz olunduğu üzere mezburlar vech-i meşru' üzere vaki' olan tekalif

bunlar ile maan eda eylemeyub gadr olduğu vaki' ise men' ve def' idub bu babda vaki' olan tekalif ahali-i mahalle ile tahammülatlarına göre eda itdirub min-ba'd emr-i şerifime muhallik ber-vechle inad ve muhalefet etdirmeyesin. İnad üzere olanları yazub bildiresin bir daha tekalif olunub emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evail şehr-i Zilhiceti'ş-şerife sene selase ve selasin ve elf.

Be-yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 585:

Bu mesele babında eimme-i Hanefiye'den cevab tevcihlerdir ki

Zımmi Akob oğlan tezvic mahalinde düğün etdikde düğününe gelen zımmiyandan Bagos bila-davete düğününe gelub gitdikden sonra zımmiyan makberesi içinde tahminen Akob'un ondan makam-ı müsellen mütecevaz olan yerde tefessül bulunsaydım ve deyninden Akob'a nesne lazım olur mu beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab olmaz.

Ketebehu el-fakir İbadullah ufiye anhum

Belge 586:

Berat-ı Abdurrahman

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-i mekan () hüküm oldur ki

Rafi' tevki' refi'ü-şan-ı hakani Abdurrahman südde-i saadetime gelub mukaddema yararlık arz olundukda ibtidadat üç bin akçe tımara emr-i şerif virilub ve Kayseriye Sancağı'nda Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde Çeleb Elma nam karye ve gayriden iki bin yüz akçe tımar müteveffa Mustafa köylüsünden kenduye virilmek babında inayet rica etmeğin teveccüh olunmak için selase ve selasin ve elf Receb'in yigirmi ikinci günü tarihi ile hüküm'ü-şerif virildikten sonra tezkiresi virilmek fermanım olmağın zıkr olunan iki bin yüz akçe tımar vech-i meşru' üzere müteveffa-i mezbur tahvilinden ibtida-i müstehak olduğu emri bedelinden dokuz yüz akçe noksanıyla ber-vech-i teknil üç bin akçelik üzere merkum Abdurrahman'a teveccüh olunub südde-i saadetinden virdum ki zıkr olunur.

Mezra-i Halis Ağa ve mezra Çukur ve mezra Obruk meza-i Ağca Ağıl tabi' Kenar-ı Irmak iki baş

8100

2100

Tekmil 3000

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki fi'l-hakika(?) hidemat-ı mebruşa-i mevkure ber-vech-i teknil ve mesai-i meşkure asakir-i mansuredir ber-muceb defter-i hakani bi-kusur tevdi kıla ol-babda hiç ahz-ı men' ve def olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi gaye Şabanül-muazzam sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 şehr-i Safer sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 587:

Bu mesele babından bu vechle budur ki

Zeyd mülk bağının mahsulini Şeyh adına olan Amr'dan senin olsun diyub mülkiyeti temlik eylemesi muharrer bu makule kalam ile Zeyd'in bağı Amr'm olur mu beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab Allah'ü-Teala Alem olmaz.

Ketebehu es-Seyyid İbadullah ufiye anhum

Belge 588:**Bu mesele babında bu tevcihledir ki**

Zeyd, Amr'dan ahz idub tımarı dahilinde olan karyedendir diyu resm-i raiyyet taleb etdikde yedinde defter sureti olmayub ve Amr'm çiftte bağlumudur ve bennakmıdır. Resmine olduğun beyan idemeyub iltihak müddeasın beyanda Amr'dan yemin teklif eylese nükül itmekle Amr ve Zeyd'de raiyyet olurmu ve bu makule davada tahlif cari olurmu beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab Allah'ü-Teala alem olmaz tahlif-i akvad-ı sahihede olur. Bu makule-i umurda mülaki emir-i defter-i sultanidir. Nükül ile Amr ve Zeyd'e raiyyet olmadığı gibi yemin itmekle dahi ismi defterde olacak raiyyetkeleden halas olmaz merhum Ebu's-Suud Efendi tefsil-i hamil buyurmuşdur.

Ketebehu el-fakir es-Seyyid İbadullah ufiye anhum

Belge 589:**Tahvil-i samiye-i Osman****Hazret-i mevlana-yı şerefiyet maab**

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Karahisar Develu Kadısı zide fazluhu bade'l-kelam ilam olunur ki Niğde Sancağı'nda Karahisar Develu Nahiyesi'nde Yenice Karaca Viran nam karye ve gayriden iki bin yedi yüz akçe tımara mutasarrıf olan darende-i mektub-i Osman gelub geçen sene Bursa muhafazasına gelmemişdir vefat etmişdir diyu tımarın Mustafa Ağa nam sipahi hizmetkarım () nam kimesne üzerine almışmıdır deyu tımarın tağallüban zabt itmek isteyub lakin bu Bursa muhafazasına varub eda-i hizmet itmekle Vezir Mahmud Paşa Adem Allah'u-Teala iclalehu tarafından hükm'ü-şerif alub ve bu defa dahi alay ve karaol hizmetlerinde ve yoklamada mezbur Osman yoklanub mevcut olub mezbur Mustafa Ağa mahz-ı gareziyen gah Bursa'ya gelmedi diyu gah Abaza'ya tabidir diyu hilaf-ı inha ile i'lam idub ve hizmetkarım üzerine aldım didugi () nam kimesnenin dahi hala sefer-i humayunda hizmetlerde ve yoklamalarda zuhura getirmeyub bunun temessukatına nazar olundukda eskiden beratlı tımarı olub her vechle hakk olduğu ecluden kema-kan kenduye mukarrer kılınub virildi gerekdir ki tımar-ı mezburu elinde olan beratı mucebince kema-kan mezbur Osman'a zabt ve tasarruf etdirub mezbur Mustafa Ağa'yı ve adamı () ve aherden bir ferdi vechen mine'l-vücuha dahl ve taarruz itdirmeyesin ve dahil idub tahvil ve tarihine düşenden nesnesin almışlar ise bi-kusur alviresin. Şöyle bilesin tahriren fi evahir şehri Muharremü'l-haram sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 12 şehri Safer sene 1034

Be-yurt Dergah

İmza

Hasan Paşa Mirimiran Karaman

Belge 590:

Meclis-i şerife izzet-i redifleri hub-ı mekarım evine tahiyat-ı layika ve teslimat-ı faika ithafından sonra i'lam ve inha olunan oldur ki Nefs-i Kayseriye ve nevahisinde vaki' olan umur-ı askeriye kısmet-i mevaris cenabınıza sipariş olmağla iş bu varaka-i tasvir olunub irsal olundu lede'l-vusul me'muldur ki nefsi Kayseriye ve livasında vaki' olan mevta-i askeriye muhallefatını tahrir ve beyne'l-verese tevzi' ve taksim etdikden sonra bu canibe aid ve raci' olan resm-i kısmeti ve itakname ve hücec-i şer'iyye ve vakfiye ve eşkinici(?) ve emlak ve sayesi ve sair mahsulatı mutadan olagelen üzere ahz

ve kabz idub mevad-ı defteri ile bu canibe irsal idesin hurire fi'l-yevmü'l-hadi ve'l-işrin şehr-i Zilkadeti's-şerife min şehur sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 14 şehr-i Saferü'l-hayr sene el-mezbure
El-fakir Seyyid Ahmed Hüseyin el-Kazasker-i Anadolu

Belge 591:

Vech-i tahrir tezkire budur ki tımarımız olan Karye-i Sarımsaklı'da bir çiftlik ki bir kıtası Afyon pınarı kurbunda metrukeden biri ile ve bir canibi su harkıyla ve bir kıta dahi köprü kurbunda bir canibi düğüncü zımmiyle ve bir canibi mezarlık ile ve bir kıta dahi dimekle maruf bir canibi Zeki zımmi ile ve bir canibi Murad yeriyle ve bir kıta dahi Boğaz nam mahalde oda yeri dimekle maruf cemşir ile mahdud bir kıta dahi Sebati köprüsüyle ve bir canibi dere ve bir canibi tarik-i âmm ile mahdud olan bunlardan maada ifraz olan yerlerin hududu inde'l-ahali malumdur. Mukaddema Mustafa Beşe kendu tasarrufunda iken yine karye-i mezburede sakin Hasan Beşe nam kimesneye elli esedi guruşa bey' idub ma'rifet-i sipahi taleb itmeğin bey'leri muteber görülüb icazet virilmiştir. Varub hukuk-ı şeriyenin ve rüsum-ı arziyesin virdikden sonra tasarruf ide. Kimesne mani' olmaya tahriren fi 15 Saferü'l-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

imza

Had-ı Nişan Dergah-ı Ali

Belge 592:

Emr-i şerif Zeynel Abidin Beşe

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala sabıka Şehre-Zul Beglerbegisi olan Zeynel Abidin dame ikbalehu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki sen yarar ve emekdar ve asitane-i saadet medarımın ihtarı olub vaki' olan sefer-i humayunda bezl-i iktidar eyledüğün eelden sonra mezid inayet-i aliye-i şahane ve meziyyet-i re'fet-i padişahanemi zuhura getirub iş bu sene erba'a ve selasin ve elf Muharremü'l-harameynin yiğirmi sekizinci gününden ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı sana sadaka ve inayet olunub iadesiçün () tayin olunmuşdur. Buyurdum ki vusul buldukda liva-i mezbure ber-vech-i arpalıka sen mutasarrıf olub sancağının zabt ve sirayetinde ve reaya ve berayanın himayet ve sıyanetinde mücidd ü sai olub beratın ihrac ile mukayyed olasın. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Muharremü'l-haram sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 12 şehr-i Safer sene 1034
Be-yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 593:

Emr-i şerif Dilaver Ağa

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulümü'l-embiya-i ve'l-mürselin Hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki ebna-i sipahiyandan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Dilaver nam kulum zide kadruhu ordu-yi humayuna arzuhal sunub vilayet-i Kayseriye keferesinin cizyeleri için kendu malımdan ordu-yi humayun hazinesine dört bin guruş teslim idub zikr olunan guruş zımmi reayadan alıvirilmek babında emr-i şerifim ricasına i'lam eylemeğin imdi cizyeleri için karz virduği ol-mikdar guruşu almamış ise bi't-tamam alıvirilmek emir idub buyurdum ki hükm'ü-şerifim vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi mezbur kulum vilayet-i merkume keferesinin cizyeleri için kendulere karz viduği dört bin guruşu şimdiye değin almamış ise bi't-tamam mezbur

kulum alıvirub bir akçesin ve bir habbesin alıkodurmayasın ve bi'l-cümle mezbur kulum zikr olunan kefereye virduğı dört bin guruş bu defa alıvirub emr-i şerifime muhalif bir ferde ta'lil ve nizaa etdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-hamse aşer şehri-i Muharremü'l-haram fi şehur sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 17 şehri-i Saferü'l-hayr sene 1034
Be-yurt Sahra-i Recan

Belge 594:

Emr-i Mehmed Çavuş

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin Hüccetü'l-hakk Ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-embia-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve kudvetü'l-ümerai'l-kiram umdetü'l-küberai'l-fiham zül-kadr ve'l-ihiram el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-allam Kayseriye Sancağı'nın dame izzühu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Hasan Çavuş oğlu Darendi-i ferman-ı humayun Mehmed ordu-yi humayunuma şöyle arzuhal eyledi ki tımarı karyelerinden Hisardepe nam karyeden Cafer nam kimesne defterde mukayyed raiyyet ve Rayel Oğullarından olub resm-i raiyyet-i kadiminde ta'lil eyleduğün bildirub kanun üzere amel olunmak babında emr-i şerifim taleb itmeğün buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda hakk üzere göresin. Arz olunduğu üzere mezbur bunun defterde mukayyed raiyyet Rayel Oğullarından olub resm vire gelmişler hala ol-vechle ta'lil itdirmesi caiz değildir. Madem ki vilayet-i mezbure yeniden tahrir olunub mezburun resmi defterden ihrac olunmaya. Reyalıktan felahı olmaz. Kanun üzere resm-i raiyyet hükm idub alıviresin hilaf-ı şer' ve kanun ve mugayyer emr-i humayun kimesneye iş itdirmeyesin. Mütemerridi seğirtüp inad idenlerini yazub arz eyleyub bu husus-ı raiyyet bir daha emr-i şerifim varmağa muhtac eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi el-haram şehri-i Muharrem sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 20 Safer sene 1034
Be-yurt Sahra-i Han

Belge 595:

Tamga için gelen emr-i şerifdir

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulumü'l-embia-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-mülk Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Kayseriye'nin tamga ve bac-ı kile mukataası Karaman hazinesine her sene yigirmi bin akçeye furuht olunu gelmiş iken bir nice zamandan beru Karaman hazinesine müracaat olunmayub zabt eyleyenlerin bir akçe teslimatı olmaduğundan gayrı mufassal kimesneler helak-ı inha ile mukataa-i merkumeden beş yüz otuz akçe vazife itdirub beratların getirub hazine-i merkume defterlerine kayd itdirub temessük almadın zikr olunan mukataadan hazır olan akçeleri fuzule kabz eyleyub malıma külli gadr olduğu i'lam olmağın imdi mukataa-i merkumeyi zabt idenlerin şimdiye değün bir defa görülmeyen mehasebelerin yerli yerinden şer'ile ve kanun ile görölüb bi-hasebi's-şer' ve'l-kanun hizmetlerine zuhur iden malımı kast el-yevm üzere taleb ve tahsil ve dahil-i hazine itdirilmek fermanım olmuştur. Buyurdum ki hükm'ü-şerifimle dergah-ı muallam silahdarlarından kudvetü'l-emasil ve'l-akran berat zidet kadruhu dar-ı zimmet bu babda sadır olan emrim üzere amel etdirub ve aher mukataa-i merkumeye zabt idenlerin şimdiye değün bir defa görülmeyen muhasebelerin yerli yerinden ve şübhe olan mevadı mukataa-i merkume

katibin müfredat defterinden hakk ve adl üzere mezbur kulum gördürüb ber-muceb muhasebe ve bi-hasebi'ş-şer' ve'l-kanun hizmetlerine lazım gelen malımı kat'a aman ve zaman virmeyub zabt el-yevm üzere miri için cem' ve tahsil ve kabz ve defatir ve dahil-i hazine eylesesin ve mukataa-i merkumeden vezaiife mutasarrıf olanların beratların hazine-i merkume defterlerine kayd olunub sabıka Karaman Beglerbegisi olub bi'l-fiil eyalet-i mezburede muhssıl-ı emval olan emirü'l-ümerai'l-kiram Mehmed dame ikbalehudan mühürlü ve nişanlı temessük almayınca bir akçe ve bir habbe ve zayıf virdirmeyesin ama bu babda ziyade ihtimam idub hilaf-ı emr-i şerife bir ferde tecavüz etdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-sani' şehri-Saferü'l-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-yurt Sahra-i Aksaz

Belge 596:

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihiram sahibü'l-izz ve'l-ihşam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala sabıka Karaman Beglerbegisi olub hala eyalet-i merkumede muhasıl-ı emval olan Mehmed dame ikbalehu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki İnşallahu'l-meliki'l-müte'al evvel bahar hüccete-i asarda şark canibine olacak sefer-i humayunum mühimmatı için ziyade bargir lazım ve mühim olmağın imdi eyalet-i Karaman'dan ve Hamidiye ve Teke Sancakları'nda bulunan yerlerden her birisini ikişer bin akçeye olmak üzere altmış re's bargiri işтира' ve tedarik eylemek emr idub buyurdum ki hükmü-şerifimle () vardukda bu babda sadır olan emrim üzere itimad idub dahi bir an ve bir saat tehir ve terahi eylemeyub sefer-i humayunum mühimmatı için her bir re's ikişer bin akçeye alınmak üzere mükemmel ve müretteb rahatları ile eyalet-i Karaman'da ve Hamidiye ve Teke Sancakları'nda bulunan yerlerden altmış re's bargirleri işтира' ve tedarik ve hazır ve amade eylemekden ziyade ikdam-ı tam eylesesin. El-hasil bargir sefer-i humayunumun ehem emirumdandır ana göre mukayyed olub avk ve tehirden ve ihmal-i mesahelenden ve işтира' olunan bargirlerin yarar olub sakat ve yaşlı ve amel-mande olmakdan ihtiraz eylesesiz ve lazım gelen bahasın cemaate me'mur olduğun emval hassadan ashab-ı hukuka bi-kusur haklarını virdirub kimesnenin bir akçesin ve bir habbesin alıkodurmayasın. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-sani' ve işrin Muharremü'l-haram sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Kayd fi 22 şehri-Safer sene 1034
Be-yurt Sahra-i Karahisar-ı Şarki**Belge 597:**

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihiram () ila ahir () sabıka Karaman Beglerbegisi olub ber-vech-i arpalık Hamidiye Sancağı'na mutasarrıf olub eyalet-i mezbureden muhassıl-ı emval olan Mehmed dame ikbalehu ve akda' kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin ila ahir Mevlana Konya Kadısı zidet fezailuhu ve mefah'rül-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fezail ve'l-kelam eyalet-i merkumede vaki' olan kadılar zide fazluhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Konya Kadısı hala ordu-yi humayunuma arz gönderub Eyalet-i Karaman'da olan tamga ve bac-ı kile emini olan Abdulgani meclis-i şer'-i şerife gelub bu sene-i mübarekede reayadan külli arpa ve buğday işтира' olunub kanun üzere bac-ı kile akçesini miri için virmemekle bana külli gadr ve iltizamıma ziyade zarar müterettib olmuşdur. Ahval-i vukua üzere arz idub diyu ilhah eyledüğün il'am eylemeğın imdi ola geldüğü üzere alıvirilmek emr idub buyurdum ki hükmü-şerifimle vardukda bu

babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi husus-ı mezbure gereği gibi mukayyed olub göresin. Fi'l-hakika eyalet-i merkumede olan reayadan miri için iştirâ' olunan arpanın ve buğdayın kanun üzere bac-ı kile akçelerin emin-i merkum miri için virub eda eylemişler ise bir defa eda eylemeyenler şer'i eda beklediği üzere miri için alvirub bir ferde inad ve muhalefet etdirmeyesin ama bac-ı kile akçelerin bir defa eda idub ellerinde temessükleri olanlara dahil ve kabz olunmadan taaddi ve tecavüzden ve bu bahane ahz ile celb-i maldan ihraz eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılâsın tahriren fi'l-yevmü'l-selase ve işrin şehir-i Muharremü'l-haram fi şehur sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-yurt Sahra-i Havfan

Belge 598:**Bakir kalan iştirâ' zahiresinin akçesi için**

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala (-) eyalet-i merkumede tahsil-i emval olan Mehmed dame ikbalehu ve mefahirü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Niğde Sancağı'nda olan kadılar zide fezailuhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki zikr olunan kadılıklardan asakir-i neferat-ı sairem mühimm için beksimat ve buğday ve şair iştirâ' ve Konya nam menzilde ordu-yi humayunuma nakl olunmak fermanım olmuşken zikr olunan buğday ve şairi menzil-i merkume vasıl olmağla asakir-i mansurum zahireye müzayaka çıkmakla buğdayın kilesi yüz ellişer ve arpanın kilesi yüz akçeye iştirâ' olunub defi' müzayaka olunmuşdur. İmdi buğdayın kilesi için reayadan yüz yigirmişer ve arpanın kilesi seksener akçe cem' ve tahsil ve ordu-yi humayunuma irsal ve isal ve dahil-i hazine itdirmek emr idub buyurdum ki hükmü-şerifim ile () vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi bir an ve bir saat te'hir ve terahi eylemeyub zikr olunan kadılıklardan iştirâ'-i fermanım olub bakir kalan buğdayın her kilesi için reayadan yüz yigirmişer ve arpanın kilesi için seksener akçeye miri için cem' ve tahsil ve kabz ve defter etdirub bir ferde inad ve muhalefet etdirmeyesin ve hasıl olan akçeyi defteri ile kiseleyub ve mühürleyub yarar adamlar ile ber-vech-i ta'cil ordu-yi humayunuma irsal ve isal ve dahil-i hazine etdiresin. Ama bu babda ziyade ihtimam idub hilaf-ı emr-i şerif reayaya taaddi ve tecavüzden ve fermanımdan ziyade akçe aldirmakdan ve bu bahane ile celb ve ahz-i maldan ziyade ihtiraz eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılâsın tahriren fi'l-yevmü'l-salis şehir-i Saferü'l-hayr fi şehur sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-yurt Sahra-i Aksaz

Belge 599:

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Karahisar Kadısı zide fazluhu tahiyat-ı safiyet ithafından sonra inha olunan oldur ki bundan akdem Eyalet-i Karaman'dan dergah-ı ali yeniçerileri ve kapıkulu ve sair asakir-i İslam için otuz bin kile buğday ve elli bin kile şair iştirâ' olunub Konya menziline hazır olmak babında defaatle evamir-i şerife varid olmağla Konya ve Begşehir ve Akşehir Sancakları'nda vaki' olan kadılıklarda tevzi' olunan buğday ve arpa Konya'da miri anbara gelub teslim olunub Niğde Sancağı'nda vaki' olan kadılara tevzi' olunan üç bin kile buğday ve beş bin kile şair gelub Konya menziline ehil olmayub baki kalmağla asakir-i İslam zahireye külli müzayaka gelub el-iyaz-ı billah fitne ve fesada bais olmak havfından zikr olunan kadılara tevzi' olunan buğdayın her kilesi Konya'da yüz ellişer akçeye ve arpanın kilesi yüz yigirmişer akçeye iştirâ' olunub ordu-yi humayunum hazinesinden akçesi virilub defi' müzayaka olmuşdur. İmdi taht-ı kazanıza ol-tevzi'

mucabince iki yüz kile buğday ve dört yüz kile şair lazım gelub ferman olunduğu üzere buğdayın kilesine yüz yığırmişer ve arpanın kilesine seksener akçe reayadan cem' ve tahsil olunub ordu-yi humayun hazinesine gönderilmek ferman olmağın ber-muceb emri ali istihdam kullarından kudvetü'l-İslam ve'l-akran () zide kadruhu suret-i emri şerife-i sultani ve divan tezkiresi ile irsal olunmuşdur. Vardukda berat tehir ve terahi eylemeyub zikr olunan mikdarı iştirah' buğdayın ve arpasın iade ve edani ve evsat-ı itibarınca reayaya tevzi' eyleyub ve ferman olunduğu üzere buğdayın kilesine yüz yığırmişer ve arpanın kilesine seksener akçe reayadan mübaşir-i merkuma cem' ve tahsil etdirub altuni ikişer yüze ve gurus yüz ellişer akçeye aldırub Osmani ve sim ayarı zayuf akçeye aldirmayasın. Badehu der kise idub ve mühürleyub mübaşir-i mezbur ile ve yarar ve mu'temedün-aleyh adamlarınız ile gönderub Karaman hazinesine teslim itdirub elinize mühürlü ve nişanlı temessük alasin ki tekrar reayadan iştirah' buğday ve arpası talep olunmaya. Ve'l-hasıl zikr olunan iştirah'ın akçesi mah-ı Rebiyülevvel'in onuna ordu-yi humayun hazinesine dahil olmak ferman olunmuşdur ona göre mukayyed olub ber-vech-i iştihal cem' ve tahsil ve dahil-i hazine eyleyesin bu babda reayaya ve gayriye her vechle inad ve muhalefet etdirmeyub ve hilaf-ı emri şerif ve zaman irtikabından ihtiraz eylesin. Şöyle bilesin tahriren fi evsat-ı şehr-i Saferü'l-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-yurt Kayseriye

Belge 600:**Fahrü'l-müderresin Mevlana Abdüsselam Efendi kamiyab**

Tahiyat-ı safiye ihdasından sonra inha olunur ki selase ve selasin ve elf Receb'inin onuncu gününde yevmi kırk akçe ve gayet-i Zilkade'ye tevkiyetle Kayseriye'de Sahibiye Medresesi sana sadaka buyurulmuşdur. Gerekdir ki badehu hululü'l-vakt medrese-i mezburede ifade ve istifade idesin ve's-selam.

Kayd fi 23 Safer sene 1034

Min el-fakir Mustafa el-Kazasker-i Anadolu

Belge 601:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin yenbu'ul-fazl-ı ve'l-yakin varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki kaza-i mezbure tabi Sur-i Buzurk karye sakinlerinden Ali ve Osman ve Ömer nam kimesneler hala der-saadetime gelub Kayseriye Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nde mezkur karye sakinlerinden ve gayriden mukaddema be-nevbet eşmek üzere berat-ı humayun ile malikaneyece iştirak üç bin akçe tımara mutasarrıflar iken gühercile karhanesi hizmetine tayin olunub lakin gühercile karhanesine işlememekle emri defter mucabince her sene lazım gelen gühercile bedelin cem'ine memur olanlara virub eda iderler iken sipahizadeleriniz diyu müzekkerlerden tekrar mücerred celb ve ahz için sipahizade reisi teklif idub rencide ve remide eylemekden halli değıllerdir diyu bildirub mani babında emri şerifim virilmek rica etmeğın buyurdum ki hükm'ü-şerifim vardıkda husus-ı mezbure mukayyed olub göresin. Fi'l-vaki' bunlar her sene emri ve defter mucabince lazım gelen bedel-i gühercile cem'ine memur olanlar virub eda idub tasaddirleri yoğıken hala mücerred ahz ve celb için hilaf-ı şer' ve kanun bunlardan tekrar sipahizade resmi dahi talep idub rencide ve remide eyledikleri vaki' ise men' ve def idub min-ba'd mezkurları hilaf-ı şer' mütehir ve mugayyer kanun ve mir u defter ve bila-sebeb ol-vechle kimesneyi rencide ve remide

etdirmeyesin. Husus-ı mezbur için tekrar şikayet olunmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar iş bu hükm'ü-şerifim mezkurların bunda ibka idub alamet-i şerife itimad kılasın.

Şehr-i Ramazanü'l-mübarek mave aşer semane ve elf sene 1034

Kayd fi 25 Safer

Belge 602:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-embiya-i ve'l-mürselin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tahiyat-ı safiyet ithafından sonra inha ve ilam olunan oldur ki Kayseriye'nin tamga ve bac-ı kile mukataası kadimden havass-ı humayundan olub mukataat defterlerin senesi yigirmişer bin akçeye furuht oluna gelmeğin bir nice zamandan beru kimler zabt eyledüğü malum olmayub ve bir akçesi Karaman hazinesine ve ordu-yi humayuna teslim olunmayub bazı kimesneler tekaüd'ü-vazifemiz vardır diyu kendu caniblerinden zabt etdirub akçesin ekl ve bel' eyledükleri eelden cenabımıza hitaben emr-i şerif virilmiştir ki min-ba'd canib-i miriden zabt olunub ve bu ana dek zabt idenlerin muhasebeleri görölüb zimmetlerine lazım gelen akçeler dahil-i hazine olmak ferman olmağın mukarribin ile canib-i miriden dergah-ı ali çavuşlarından kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Ahmed Çavuş zide kadruhu tayin olunmuştur. Vardukda gerekdir ki zıkr olunan tamga ve bac-ı kile mukataasın üslub üzere canib-i miriden mezkur Ahmed Çavuş'a zabt etdirub hasıl olan akçeyi mah be-mah defteri ile Karaman hazinesine gönderub teslim etdiresin ve bazı kimesneler mukataa-i mezbure mahsulinden ve tamgamız vardır diyu berat ve emr-i şerif ibraz iderler ise beratların sahihi ile divan-ı Karaman'a gönderesin gelub muhasebe defterlerine kayd olunub ne mikdar vazifeye müstehil ise ellerine suret-i ruznamçe virilub badesi gelub mukataayı zabt eyleyenlerden alub kabz ideler. Mevaki-i Karaman hazinesi tarafından beratları mucebince temessük virilmeye. Mukataa-i mezbure mahsulinden bir akçe mucebe kimesneye virilmeyub hasıl olan akçeyi mah be-mah defterleri ile Karaman hazinesine gönderub teslim-i hazine etdiresin ve Kayseriye Kazası'nın on binden ziyade beytü'l-mal hassası mirinindir anın gibi on binden ziyade beytü'l-mala hassa düşerse varis-i maruf hazır olmayanları ma'rifetiniz ile mezkur Ahmed Çavuş'a kabz etdirub hasıl olan akçelerin mukarrerat ve müşahit ile gönderub Karaman hazinesine teslim etdirub temessük aldırasin ve bi'l-cümle her vechle mal-i Padişahiye gereği gibi muavenet ve müzaheret eyleyesin ve sen ki Ahmed Çavuş zidet kadruhusun. Bu babda sen dahi var kuvvet yazuya geturub mal-i miriden kimesneye bir akçe virmeye ekl ve belğ etdirmeyesin. İnşallah hizmetler zayı' olmayub mükafatın müşahade idersin. Şöyle bilesin tahriren fi evahir şehr-i Saferü'l-muzaffer sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-yurt Konstantiniye Süleyman Ağa

Mehmed Beşe el-hasıl

Belge 603:

Sebeb-i tahrir hüruf oldur ki Yeni İl zimmetlerinden olub defterden taşra aher diyara beratda olan zımmilerin sene selase ve selasin ve elf vacibinde vaki' olan haraçların cem' etmek için dergah-ı ali yeniçerilerinden Yusuf Beşe'ye virilub gönderilmiştir. İnşallah varub Yeni İl reayasından defterden haraç aher diyara

perakende olan zimmilerin sene-i mezburede vaki' haraçların olageldüğü üzere zabt ve kabz idub tasarrufuna kimesne mani' ve vazi' olmayalar tahriren fi'l-kadimü'l-mezbur.

Kayd fi şehri-i Rebiyülevvel sene 1034

İmza

Belge 604:

Oldur ki bundan akdem fevt olan Mustafa Beşe bin Ahmed'in vasi-i muhtarı olub metrukatına vazii'l-yed Ali Beşe bin Abdullah zabtında olan muhalefat ki taraf-ı beytü'l-mal Yeniçeriyân dergah-ı aliden metrukat-ı merkume kabzı için gelen Mehmed Beşe ma'rifeti ve bi'l-fiil serdar olan Mehmed Beg mübaşereti ve bu hakk-ı marifeti ile vasi-i merkum yedinden fûruht olunub mezbur Mehmed Beşe'ye teslim olunan meblağdır ki zikr olunur.

Yüklük kıymeti	Tüfenk kıymeti	yağmurluk kıymeti	Kurda(?) kıymeti
1376	700	500	150

Yelek kıymeti	Dülbend Köhne	Came-dan kıymeti	Dolama kıymeti
130	130	40	1100

Nakd-i hisse sikke aded 50

Bu cümleden Delaliye yüz akçe virilmiştir.

Mukaddema doksan dört sikke-i hasene kalub ber-muceb ve hisbet-i selase otuz bir sikke ve beş sikke haraca ve beş sikke techiz ve tekfinine ve üç sikke resm-i kısmet-i askeriye cem'an kırk dört sikkesi ihrac olunub taraf-ı beytü'l-mal elli aded filori teslim olunmuşdur ve selase ki otuz bir filoridir hali hayatından kendine hizmet iden hatuna bir filori vasiyet itmeğin ibka olunub baki otuz filori onu on iki üzere istirbah olunub alacakdan hasıl olan altı filoriye ruhu için bir cüz-i şerif ve temcidiye bir fatiha ve cami-i şerife beher ruz iki yevm nasb ve tayin olunub sicil-i şer'i olunmuşdur Allah Teala kabul ve mukabelede ecr-i ceril eyleye.

Der bi-ma'rifetü'l-fakir es-Seyyid Mahmud el-kadı be-yurt el-mahmiye ufiye anhum.

Bi'l-fiil dergah-ı ali yeniçerilerinin beytü'l-mal emini olan Musa Ağa canibinden mektub-u-şerifleri ile gelen Mehmed Beg meclis-i şer'de müteveffa Mustafa Beşe bin Ahmed'in vasi-i muhtarı olub muhalefatına vazii'l-yed olan Ali Beşe bin Abdullah mahzarında ikrar idub müteveffa-i mezburun metrukatına yedimde olan kassam-ı askeri defter mucibince mezkur Ali Beşe yedinden bi't-tamam aldım kabz etdim diduği ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Osman Çelebi bin Ömer Beg
Abdülbaki Çelebi Elhac
Ve gayrühüm

es-Seyyid Abdulalim Çelebi el-Müderriş
Abdulhamid Çelebi
Veli Çelebi Çavuş

Belge 605:

Bu mesele babında tevcihledir ki

Hind'in pederi Zeyd'den intikal iden dar elli altmış yıldan beru tasarrufunda iken Amr ve mezkur evden validem müteveffat Meryem'in hissesi vardır diyu dava eylese Hind hissesi olduğuna mukırran olmayub Meryem dahi hal-i hayatında iddia itmeyub ve

Amr ve dahi bila-gadr bu kadar eyam-ı sukutdan sonra hala dava eylese mesmua olur mu beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab Allah Teala Alem olamz.

Ketebehu el-fakir es-Seyyid İbadullah ufiye anhum.

Belge 606:

Emr-i şerif Hüseyin Ağa

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-embiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve kudvetü'l-ulemai'l-muhakkikin umdetü'l-füzelai'l-müdekkikin Kayseriye Müftüsü Mevlana İbadullah zide fazluhu tevki' refi'-i humayun vasil olacak malum ola ki dergah-ı muallam mutasarrıfalarından kıdvetü'l-emacid ve'l-akarim Hüseyin zide mecduhu ordu-yi humayunuma arzuhal sunub bundan akdem mahrusa-i İstanbul'da darbhane nazırı olan Şahin nam zimmiye sekiz bin aded riyal guruş karz-ı hasen virub haliya taleb eyledikde meblağ-ı mezburi merkurum zimmi virmekde inad ve muhalefet idub ziyade zulm ve gadr eyledüğün ve bu babda elinde nakl-i şehadet-i şer'iyesi olduğun bildirub elinde olan nakl-i şehadet-i şer'iyeye mucebince vekil olan Osman'a alıvirilmek babında emr-i şerifim rica etmeğün buyurdum ki () vusul buldukda mezbur zimmiyi şer'-i şerife ihzar ve davayı hakk eyleyen mezburun vekili olan merkurum Osman ile beraber idub bir defa şer'le görülüb fasıl olmayub üzerinden on beş yıl mürur etmiş değil ise tamam hakk ve adl üzere tahsil ve elinde olan nakl-i şehadet-i şer'iyeye nazar idub göresin ol-mazmun-ı hüccet muvafık-ı şer' olub ala-vech'ül-hasım sabit oldukdan sonra ol-babda tahkikata-i şer'-i kadim ile amel idub bade's-sübut şer'le müteveccih olan meblağ-ı mezburi vekil olan merkurum Osman'a hükm idub bi-kusur alıviresin inad ve muhalefet etdirmeyesin. Hilaf-ı şer' ve nakl ve emr-i humayun bir ferde iş etdirmeyesin. Eğer ol-canibde icra-yi şerif olunmaz ise Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekrem'ime havale eyleyesin ki huzurunda şer'le görülüb ihkak-ı hakk olalar. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evsat-ı şehri-i Saferü'l-muzaffer sene erba'a ve selasin ve elf.

Be-Medine-i Tokat

Belge 607:

Hacı Hasan bin Hacı Ahmed ve tereke-i zevce-i İslime Ana bint-i Hacı Muharrem ve ibn Abdulcelil ve ve binti Ümmihani ve Fatıma tehiren fi evsat-ı şehri-i Safer sene 1034

Muhallefatü'l-mezbur

Esedi guruş 500	Aba kıymeti guruş 200	Sahtiyan guruş kıymeti 50	Harim guruş 19
Dizge aded 7 kıymeti guruş 5 rub' 1	Yeşil ferace kapudi kürklü 1 kıymeti guruş 15	Mor ferace kurd körüklü 1 kıymeti guruş 8	Tafte ferace 1 kıymeti guruş 3
Mor yelek 1 kıymeti guruş 12	İki dülbend guruş 2	Ketan gömlek Haleb 1 kıymeti guruş 12	

Bez kaftan guruş 3	Zibun rub' 1	Tuzluk guruş 2	Don Haleb 1 kıymeti guruş 2	
Hamam gömleği kıymeti guruş 1 rub' 1	Yeşil kuşak kıymeti rub' 1	Halı 9 kıymeti guruş 30	Kilim 4 kıymeti guruş 9	
Valente(?) 5 kıymeti guruş 12	Kise 4 kıymeti gurş 8	Demir döşek 2 kıymeti guruş 3	Kutni döşek 1 kıymeti guruş 12	
Yorgan 1 kıymeti guruş 2	Seped kebir 2 kıymeti guruş 3	Seped sağır 1 kıymeti guruş 1	Peşkir 2 kıymeti guruş 1	Somad 2 kıymeti guruş 1
Kayış sofa 1 kıymeti guruş 12	Kazgan 3 kıymeti guruş 10	Tencere kebab tavaşı 5 kıymeti guruş 7	Gügüm 2 kıymeti guruş 3	
Sini 2 kıymeti guruş 4	Tebisi 4 kıymeti guruş 4	Leğen 1 kıymeti guruş 2	Sahan 19 kıymeti guruş 15	Cam Tas 3 kıymeti guruş 2
Turşu Tebsisi 4 kıymeti guruş rub' 3	Huşab Taşı 3 kıymeti guruş 1	İbrik 3 kıymeti guruş 4	Köhne İbrik 1 kıymeti guruş 2	
Berber Leğeni 2 kıymeti guruş 2	Kahve ibriği 1 kıymeti guruş 2	Şamdan 4 kıymeti guruş 1	(...) 1 kıymeti guruş 1	Kapaklı aşrama(?) 1 kıymeti guruş 1
Yay ve Ok kıymeti guruş 1	Dülbend Börk 1 guruş (...) 1	nısf-ı tüfenk guruş 12	Kılıç 1 kıymeti guruş 1	
Akça Tahtası 1 kıymeti guruş 2	İnek 2 kıymeti guruş 4	İnas-ı aba guruş 40	Mücdemilat hane un ve tuz ve odun(?) ve bağ ve bal kıymeti guruş 30	

Yekun Esendi Guruş
1021

Muhasebeye Teslim

Bu cümlede İslime Hatun'un hissesi esedi guruş 1272

Ümmühanı kamile kıza teslim olan esedi guruş 223

Merhum vasiyet itmemekle mezbure hatun kendi malından temhir ve yekununa yığirmi beş esedi guruş sarf etdi.

(...) guruş-ı esedi (...) 6702

Belge 608:

Mahmiye-i Kayseriye Mahallatından Merkebcı Mahallesi sakinlerinden olub vefat iden el-Hac Hasan bin el-Hac Ahmed'in Abdulcelil ve Fatıma nam simalarına müteveffa-yı mezburdan intikal iden emval ve erzakı zabt için vasi lazım ve mühim olmağın kıbel-i şer'den valideleri İslime Ana vasi-i nasb olunub ve üzerine karındaşı Receb Çelebi ibn Hacı Muharrem nazır tayin olunub vesayete mezbureyi vicahen mezbure İslime Ana ve nezareti merkum Receb Çelebi kabul eylemeğın gıbbe't-taleb ketb olundu.

Şuhudü'l-Hal:

Hace el-Medaris es-Seyyid Ali Çelebi

İmam Hacı Ömer Halife

Emir Mehmed Çelebi Müslıhıddın Efendi

Mehmed Çelebi

Hacı Ömer

ve gayrühüm

Tokat'dan Mısır'a varub gelince yol üzerinde olan Müslımlere ve Kol Ağalara(?) Kadıllara hitaben Sefer Çavuş yedından iki nefer yoldaşına bargir için ulak emri geldi. Fi 11 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034.

Belge 609:

Kışlak emri suretidir

Akda kudatü'l-müslımın evla vülatü'l-muvahhidın madenü'l-fazl ve'l-yakın hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve fahirü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fezail ve'l-kelem Eyalet-i Karaman'da olan kadıllar zide fazluhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki haliya eyalet-i mezbure silahdarlarım başı olan kudvetü'l-emacid ve'l-ekarım dame mecduhuya ve kendulerine ve katib ve çavuşlarına ve sair silahdarlarım taifesine kışlak tayin olunmuşdur. Ol-canibe varduklarında kendulerine mesken ve davarlarına ahur ve akçeleri ile ola geldiği üzere zahire ve zevad ve sair zahireleri tedarik ve ihzar olunmasın emr idub buyurdum ki () vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi taife-i mezburenin ağaları ve kethüdarları ve katib ve çavuşları ve taife-i mezbure ile ol-canibe varduklarında kendulerine mesken ve davarlarına ahur ve kadimden ola geldiği üzere akçeleri ile zahire ve zevada ve sair zahirelerin tedarik ve ihzar idub ber-vechle müzayaka çekdirmeyesin ama bu bahane ile müft ü meccanen nesneleri alınmaktan ve hilaf-ı şer'-i şerife bir ferde zulm ve taaddiden ihtiraz eylesesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itımad kılasın tahriren fi evail şehr-i Saferü'l-muzaffer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 29 şehr-i Muharrem

Be-yurt Sahr

Belge 610:**Menkul an-aslihi'l-hali harrerehu'l-fakir ileyhi sübhanehu Mustafa el-Kadı bi-zile el-mahmiye.**

İzzetli ve faziletli Efendi hazretlerinin meclis-i şerif-i müstevcibü's-şerefleri savbına dürer-i ed'ie-i it'izaz ve'l-kelam ve gurer-i esniye-i tevkir-i ihtiram birle hamir-i müşir mühüretub yedlerine muhabbete olunan oldur ki kaza-i adalet şiarınız olan Kayseriye ve tevabi'i ve nevahisi silahdar yoldaşlarına kışlak tayin olunub emr-i şerif ve suret-i defter virilmekle anda varub kışlakda olan yoldaşlara bir kethüda yeri olmak zab-ı kadim olmağın zümre-i silahdaran çavuşlarından olub () bölüğün bir bölüğü olub yevmi () akçe ulufeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Derviş Çavuş zide kadruhu ocağın kadimi emekdar ve ihtiyarlarından olduğundan gayri uğur-ı padişahanemde hidemat-ı mesruresi sebkeylemiş ve umur-ı muazamanın uhdesinden kadir ve fukaraya himayet ve siyanet ve yoldaşları mudara ile zabt'u-rabta kadir olmağla vech-i meşru' üzere kışlakda olan yoldaşlara zabıt ve kethüda yeri nasb ve tayin olunub mektub ve dad birle temiz huzur-ı şeriflerine iman kılınmıştır. Şeref-i vusulünde me'muldür ki üzerinden hüsn'ü-nazarınızı diriğ buyurulmayub hidemat-ı mezburede kemal inayet ve diyanet üzere istihdam etdirilmek babında bol himmet buyurula ve ol-canıbde kışlakda olan yoldaşlar muma-ileyh kendulerine zabıt ve kethüda yeri bulub sözünden ve turabından hariç ve men' eylemeyesin ve sen ki kethüda birisin hidematında mecd'u-sai olub yoldaşların şer'le düşen müsalahaların mahkeme-i şerife'de görüb icra-i şeriyeye etdirile. Her hususda şer'-i şerife müracaat ve inkıyad üzere oluna ve inad idenleri isim ve resm ve bölük ile vukua üzere yazub bildiresin. Her vechle fukaraya himayet ve yoldaşları mudara ile zabt idub ve varid olan emr-i şerif mucebince kışlağa giden yoldaşların kendulerine mesken ve davarlarına ahur ve zahir ve zevadaların evvela geldiği üzere tedarik ve ihzar etdirdub şer'-i şerife muhalif taaddiden ve ola gelmişe mugayyer reayaya tekalifden ihtiraz eyleyub muceb-i mektub ile amel olasın. Baki ve's-selam tahriren fi evahir şehr-i Saferü'l-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

İbrahim Ağa silahşaran dergah-ı ali hala.

Belge 611:**Tezkire-i muhtesib**

Vech-i tahrir tezkire budur ki Nefs-i Kayseriye'nin bac-ı bazar ve ihtisabı iş bu bin otuz dört şehr-i Rebiyülevvel'inin gurrende üç ay tamam olunca ki yevm-i tamam doksan gün olur. yigirmi bin akçeye ber-vech maktuan on beş bin akçesi ber-vech-i peşin nakid alınub maada beş bin akçesin dahi iş içinde eda itmek üzere iş bu ba'isan-ı tezkire Seyyid Şeyh Çelebi'ye ve Seyyid Kasım Çelebi ve Mahmud ve Hacı Bekir nam kimesnelere ber-vech-i iştirak virilmiştir. Tarih-i kitabdan o sayfa hüsn'ü-adet-i kadim üzere zabt ve kabz ideler. Kimesne mani' olmaya fi'l-tarihü'l-mezbur.

Kayd fi gurre Rebiyülevvel sene 1034

İmza

(...) Liva-i Kayseriye

Muhallefat-ı Ahmed Beşe fi 7 Sufi Beşe

Kurdiye-i köhne kıymet 600	Yeşil dolama köhne kıymet 340	Kadife dolama köhne kıymet 300	Kadife çakşır kıymet 340
-------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------

Kavuk köhne kıymet 30	Eğer üzengi ma-takım kıymet 275			
Tafte sarı zira' 50 kıymet 270	Al tuman zira' 9 kıymet 315	Fincan kabsız kıymet 120	Döşek köhne 1 kıymet 90	Yasdık 1 kıymet 32
Yekun 3111	Kese 2942	Yorgan yemeni 1 kıymet 300	Beray-ı dellal ve kassam 170	

Harrerehu'l-müvella el-fakir es-Seyyid Mahmud el-Kadı-i Kayseriyei'l-Mahmiye ufiye anhum.

Belge 612:

Emr-i şerif Lazari

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Karahisar Develu Kadısı zide fazluhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki kaza-i mezbure tabi Ardamsun nam karyede sakin olan Lazaruz nam Rahib dergah-ı muallama gelub arzuhal sunub karye-i mezburede sakin olan zımmi reayanın cümlesi Müslüman olub bu yalnız kalub ve tasarrufunda ziraat olunur yerleri dahi olmayub bu makule ruhban olanlar istedikleri yerlere gidub kimesne mani' olmayub sipahilerine rüsum raiyyetlerin virub gari vechle taaddi ve tecavüz oluna gelmiş değil iken haliya kala neferatından karye-i mezbureye mutasarrıf olan kimesne mezburu kadimden ola gelmişe muhalif taaddi eyleduğün bildirub kadimden ola geldiği adetleri üzere amel olunmak babında emr-i şerifimi taleb eylemeğün buyurdum ki () vusul buldukda husus-ı mezbure mukayyed olub hakk üzere göresin. Mezbur kadimden Ruhban olub karye-i mezbure sipahisinin defterde mukayyid raiyyet ve raiyyeti oğullarından olmayub ve karye-i mezbure mecrağında ziraat olunur yerleri yoğiken ol-vechle mani olub rencide eyleduği vaki' ise ol-babda kadimden ola gelduği üzere amel idub min-ba'd şer'-i şerife ve emr-i humayunuma ve kadimden ola gelene muhalif taaddi ve rencide ve remide etdirmeyub men' ve def' eylesin inad üzere olanları yazub bildiresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Cemaziyelahir sene ihda ve selasin ve elf.

Kayd fi 8 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034
Be-makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 613:

Ulak emri

Mefahirü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazail ve'l-kelam Tokat'dan mahrusa-i Mısır'a varınca yol üzerinde vaki' olan kadılar zide fazluhum ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran mahalle-i mezbureye varınca yol üzerinde vaki' olan mezbur Müslimleri ve Kala Dizdarları ve Neferat Ağaları zide kadruhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki hala bir mühim ve müstemhil husus için Mısır Çavuşlarından kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Sefer Çavuş'a zide kadruhuya Ulağla irsal olunmuşdur. Buyurdum ki hükm'ü-şerifim ile vusul buldukda mezbur her konağımızın taht kılasın. Varub dahil olursa kenduye ve iki nefer yoldaşlarına menzil bargiri bulunan yerlerden yarar menzil bargirleri bulunmayan yerlerden yolcu yoksun göndermeyub yerludan yarar ulak

bargirlerin tedarik ve ihzar idub ber-vech-i iştimal mahall-i me'mure irsal ve isal idesin. Husus-ı mezbur mühimmat umurundandır avkdar ve tacizden ve ihmâl ve müsaheleden ve menazil ve dahilde bir an eğlendirmekten ve yolda yolcu bulundurmakdan ve bir ferde zulüm ve taaddiden her biriniz ihtiraz eyleyesiz. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evatir şehr-i Safer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 11 şehr-i Rebiyülahir sene
Be-Medine-i Tokat

Belge 614:

Beytü'l-mal için

Meclis-i din-i şeriat şiar ve mahfel-i münif-i meveddet-disar hazret-i Mevlana el-hakemü'l-adl be-kaza-i Haleb Fahreddin zide mecduhu ve be-huzuru'l-mevali el-mükerremün el-hakimün el-adilün be-kaza-i Kilis ve mahmiye-i Tokat'dan Kilis'e varub gelince yol üzerinde olan Kudat Efendiler zidet fezailihum ila yevm-i yüb'asun tahiyat-ı safiyet ve teslimat-ı vafiyat ithaf ve ihdasından sonra inha-i muhlis-ane olunan budur ki haliya hükümet şiarlarından vaki' olan beytü'l-malları Yeniçeri Serdarları ekl ve bel' idub bu ana değin bir akçe ve bir habbe geturub teslim eylemeyub zimmetlerinde baki kalub zikr olunan mablağ yerlu yerinde teftiş olunub bu haneye geturmek için Gediklu'lardan sekizinci Mumcu Mustafa nam Gediklu nasb ve tayin olunub iş bu mektub müddet-i muhallasat birle huzur-ı şeriflerinize irsal olundu. Lüzum'u-tefahhusun ma'muldur ki üzerinden nazar-ı şerifinizin diriğ buyurulmayub serdarları geturdub huzur-ı şeriflerinizde merkum Gediklu'nun ma'rifeti ile teftiş ve tafahhus idub vaki' olan beytül-malları neferad defterleri ile mesfure teslim idub bu canibe irsal oluna ve taht-ı hükümet şiarlarınızda Yeniçeri ve Acemi Oğlanı ve Topcu ve Cebeci zümresinden eğer mukim ve eğer aher diyardan gelub ol-caniblerde fevt olub miriye aid ve raci' olan metrukatların mezkure kabz etdirub ma'rifet-i şerifleri ile suk-ı sultanide fūruht kılınub nukud her ne hasıl olursa der kise olunub mühürleyub memnu' ve mühtedam müfredat defterleri ile merkuma teslim idub bu canibe irsal oluna. Husus-ı mezbur mal-i padişahi yedi akçedir bir habbe zayi ve itlaf olunmasın ve Ledid taifesinden bazı eşkiya dahi buraya astar ve yakalu tulum giyup kürk ve varsak ve tüfenk taşıyub Yeniçeri ve Acemi Oğlanı namında ve şeklinde gezub fukaraya zulüm iden eşkiyayı dahi mezkure ahz etdirub ahiren şer'le haklarından geldirdesin ki sairine mucib-i ibret ve sebeb-i nasihat vaki' ola ve gelen hilaf-ı şer'-i şerif kimesneyi rencide ve remide etdirmemen babında enva-i mesai cümleleriniz mazul ve bi-diriğ buyurula baki ilim ve fezail der-sahade-i şerayi'il-yevmü'l-sani müstehakım yazdırub el-ibad.

Kayd fi 8 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034
Min el-Fakir Hasan ve Ağa-i Yeniçeriyan Dergah-ı Ali

Belge 615:

Emr-i Meşhed İni

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki kaza-i mezbure tabi Darendeğân ferman-ı humayun Meşhed İni nam karye halkı südde-i saadetime şöyle arzuhal eylediler ki bunların karyeleri kadimden yetmiş seksen ev olub ekinlerin suvardıkları suyu turablı sipahisi olanlar dört yüz akçeye kat' eylemekle bu ana değin zikr olunan dört yüz akçeyi mezbur sipahiye virub eda idub lakin hala karye-i mezbure halkından ekseri perakende ve perişan olub beş on ev kalmakla yine mezbur sipahi bunlardan zikr olunan dört yüz

akçeyi taleb idub rencide etmekden hali olmaduğun bildirub emr-i şerifim taleb eyledikleri ecluden buyurdum ki hükm'ü-şerifimle varduklarında hakkı muvacehesinde hakk üzere teftiş idub göresin. Zıkr olunan dört yüz akçe-i muharrer hin-i tahrirde bunların üzerlerine yazmağla defterde mezbur sipahiye hasıl kayd olmuş olmayub sonradan mezbur sipahi kendu ihtiyariyle yazmış olub hala bunlardan bazıları perakende olmuş iken yine mezbur sipahi cümle maktuan taleb ider ise caiz değildir. Hala karye-i mezburede mevcut olub zıkr olunan sudan müntefi olanlardan tahammüllerine göre resm-i turabiyelerin alıvirdikden sonra maktua taleb etdirmeyub ol-vechle rencide ve remide itdirmeyesin. Hakk üzere olub hilaf-ı şer'-i şerif ve mugayyer emr ve kanun-ı münif kimesneye iş etdirmeyesin mütemerridi seğirüp muhtac-ı arz olanları yazub arz eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Cemaziyelahir sene isneyn ve selasin ve elf.

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Tokat'dan Haleb ve Şam'a varub gelince yol üzerinde vaki' olan kadılara hitaben Hasan Çavuş ve Mehmed Yeniçeri yedlerinden kenduler ve ikişer nefer adamlarına menzil bargiri ve bulunmayan yerlerden yerli bargiri için emr-i şerif kıldı.

Fi 2 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

Belge 616:

Emr-i şerifiye Güllü ve Heledék

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain kaza-i mezbure tabi Güllü ve Heledék nam karyenin mevkufat defterinde dört avarız haneleri olub lakin ahalisi ziyade fukarai'l-mal olmağla ol-mikdar hanenin avarızın edaya kudvet ve tahammülatları olmaduğı ecluden bir hanesi Ulu Bürüngüz ve buçuk hanesi Harsamanı nam karyeye tahmil olunub iki buçuk hanesi kalduğuna ellerine nişanlı ve mühürlü mevkufat defteri sureti virilmiştir. Mucebince amel olunmak emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifim vardukda bu babda sadır olan ferman-ı celilü'l-kadrim üzere amel idub dahi ordu-yi humayunum hazinesinden ihraç olunub karye-i merkum ahalisinin ellerine virilen nişanlı ve mühürlü sahih ve cedid mevkufat dafteri suretine nazar idub tamam eyledikten sonra karye-i mezburenin avarızına cem'ine memur olanlara iki buçuk haneden aldırub min-ba'd defterden ihrac olunub karye-i merkumeye tahmil olunan bir buçuk haneden avarız ve sair tekalif-i örfiye almayalar ve aldırılmayasın. Emr-i şerifime muhallik ve nişanlı ve mühürlü mevkufat defterine mugayyer kimesneye iş itdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-erbia ve işrin şehr-i Safer sene erba'a ve işrin ve elf. Ve bad'el-nazır muhakeme-i humayunumdan merkum ahalisinin ellerinde ibka idub.

Kayd fi 10 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034

İmza

Be-Medine-i Tokat

Vilayet-i Kayseriye der-vilayet-i Karaman temme haleha-i karye-i Güllü ve Heledék'e tabi kaza-i mezbure ber-muceb defter-i tahrir-i cedid el-vaki sene 1033.

Karye-i Güllü ve Heledék hane-i iskatasın dört hanedir. 4

El-baki temme haleha-i avarız karye-i mezbur (...) 11 sene 942 mabkir iki buçuk hanedir.

Nahiye-i ihraç Sehumusaray 2 Muharrem. Karye-i Ulu Bürüngüz ba ferman ise iz'an sebeb ki amileş(?) buyurdum ber-muceb arz-ı hilafa Seyyid Mahmud Kaza-i Kayseriye fi 21 Saferü'l-hayr sene 1034.

(...) Ulu Bürüngüz hane 9 emabkir(?) bir hanedir.

(...)

Belge 617:

Kayseriye Kadısı Mevlana Seyyid Mahmud arz gönderub kaza-i mezbure tabi Güllü ve Heledok nam karye ahalileri meclis-i şer'e gelub vilayet muharreri mukaddema bizim karyemizin iki haneye tahammülü yoğiken dört hane kayd etdikden maada nicesi halas ve tamir idub fukaralılar olmağla dört haneye virdikleri olmayub dört hanenin bir hanesi tahammülü olan Ulu Bürüngüz nam karyeye ve buçuk hanesi haric-i ez defter olan Harsamanı nam karyeye tahammül olunması babında inayet ricasına i'lam eylediği arz olundukda vech-i meşru' üzere ferman olunmağın mahaline kayd olunub suret-i defter mevkuftadır ki fiil olundu. Tahriren fi 24 Saferü'l-hayr sene 1034.

İmza

Belge 618:

Emr-i şerif İmam Sefer

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve kudvetü'l-ümerai'l-kiram umdetü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-allam Kayseriye Sancağı'nın dame izzühu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki nefsi Kayseriye'de Hasbek Mahallesi'nde vaki' Hacı Sefer Mescidi'nde berat-ı şerifle İmam olan Sefer nam kimesne ordu-yi humayunuma arzuhal sunub liva-i mezbure bazı tekalife vaki' oldukca buna dahi vaki' olan tekalif bizimle maan hakir diyu ahalisi tekalif teklif idub ve bundan maada avarız (-) teklif olduğundan gayrı sipahisi olanlar dahi raiyyetimiz ve raiyyetimiz oğullarından sen kalkub karyen var diyu ikaz idub ol-vechle rencide olduğun bildirub men' ve def' olunmak babında emr-i şerif rica itmeğın vech-i meşru' üzere rencide olunmamak emr idub buyurdum ki ve () vusul buldukda mukayyed olub göresin. Arz olduğun üzere mezburun dürlü vechle rencide olduğun vaki' ise caiz değıldir. İlme-i hutbe mukteda-i nas oldukları hesabıyla cümle tekalifden birileridir. Ol-vechle rencide olduğuna kat'a rıza-i humayunum yokdur men' ve def' idub min-ba'd tekalif-i şakka ve örfiye ve sair tekalif ve avarız vaki' oldukca ahali-i karye ve ehil-i arif taifesine ve sairilere mezburu ber-vechle rencide ve remide etdirmeyesin ve tekalif-i cem'ine memur olanlara ve sipahilerine dahi muhkem tenbih idesin ki min-ba'd mezburu vech-i meşru' üzere rencide ve remide eğılemeyeler ve etdirmeyesin. Tenbih olunub inad ve muhalefet idenleri ismi ve resmi ile yazub arz eylesin. Hilaf-ı şer' ve kanun kimesneye iş etdirmeyesin. Husus-ı mezkur için tekrar emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin badehu nazar bu hükm'ü-humayunumu elinde ibka idub alamet-i şerife itimad kılasın. Tahriren fi evail şehr-i Zilhiccet-i şerife sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 12 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034

Be-Yurt Kayseriye

Belge 619:

Emr-i şerif Topçu Hüseyin

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Zümre-i Topçuyan'dan darende-i ferman Hüseyin nam topçu ordu-yi humayunuma arzuhal idub kendusi zümre-i mezburenin eski ve emekdarı olub elli altmış seneden beru uğur-ı humayunumda hizmet etmeğle serpildiğın ve mütekaid olub kendu halinde

iken zümre-i yeniçeriyandan Musli nam yeniçeri ve Yusuf ve Mahmud ve Veli ve Receb nam kimesneler muharrer buna arz eylemekle Abaza taifesine bizim evimizi gösterub malımızı yağma ettirdun diyu isnad idub tegalluben on iki gurusun mezbur yeniçeri alub ziyade zulüm ve taaddi eyleduğın ve bu babda mezburun ağası tarafından mühürlü mektub virilduğın bildirub mucebince emr-i şerifim taleb itmeğın buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda mezburun ağası tarafından virilen mektub mucebince serdarları mevafatı ile ihzar-ı hasma kılub bir defa şer'i vasıl olmayub on beş yıl mürur itmiş degiller ise hakk üzere teftiş ve ağası tarafından virilen mektuba nazar idub göresin. Arz olunduğu gibi ise eyam-ı adaletimde kimesnenin rencide ve olunduğuna asla rıza-i şerifim yokdur. Ol-babda mukteza-i şer' kuvvetimle amel olub bade's-sübut ol-vechle alınan akçesin giru buna hükm idub serdarları ma'rifeti ile bi-kusur aliviresin. Hakk üzere olub şer'-i şerife ve emr-i humayunuma ve ağası tarafından virilen mektuba muhalif kimesneye iş etdirmeyub inad ve muhalefet idenleri isim ve resm ve bölük ile yazub arz eyleyesin. Kazada müdahil olmayanı dahil etdirmeyub bu husus için bir daha emr-i şerifim varmağa muhtaç etmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evail şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 13 şehr-i Muharrem
Be-Medine-i Tokat

Belge 620:

Cenab-ı izzet-maab-ı saadet nisab izzetlu Mehmed kamiyab

Benim izzetlu oğlum lutf idub bizim Topçu Hüseyin Beşe'nin üzerinden bu muhabbetin hatırı için tahriratımızı ve lutfu-ihasanınız diriğ olmamak rica olunur. Benim oğlum ocağın ifşare-i vahim evatur içindir. Ana olan riayet benim oğlum hemen bizedir lutfunuz rica olunur baki yed-i temessük lazımdır ki bulmamanız olmaya.

Mustafa Ağa Topçuyan-ı Dergah-ı Ali

Belge 621:

Berat-ı Receb

Nişan-ı şerif ali-şan sami-i mekan hükmü oldur ki

Akda kudatü'l-müslimin Kayseriye Kadısı Mevlana Seyyid Ali zidet fezailuhu ordu-yi humayunuma mektub gönderub bundan akdem Kayseriye sakinlerinden olub müteveffa Gözü Büyük vakf eyleduğı altmış iki bin akçeye müteveli olan Hacı Receb nam kimesne zimem-i nasda olan vakf akçe-i zayi' oldu diyu bir defa otuz iki bin akçe kesr ve bir defa dahi on dört bin akçe kesr gösterub vakfa külli gadr olduğundan gayri ekl ve bel' idub ref'i lazımdır diyu ref' olunub tevliyet-i mezbure yevmi bir akçe ile vakf-ı mezburun yine evladından hariç Raşanoğlu rafi' tevki' refi'-i-ş-şan-ı hakani diğer Hacı Receb el-Cafer Salih ve Dünder ve mahal-i müstehakdır diyu mezbure virmek ricasına arz itmeğın bu nişan-ı humayuna saadet-i eyaleti virdum ve buyurdum ki bad'el-yevm varub ref' olunan mezburun yerine müteveli olub hizmet-i lazımesin tevdi kıldıkdan sonra ol-babda hiç ahz-ı men' ve def' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evail şehr-i Zilhiceti-ş-şerife sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 16 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034
Be-Yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 622:**Emr-i şerif Firdevs**

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki darende-i ferman-ı humayun Fidevs nam hatun südde-i saadetime şöyle arzuhal eyledi ki kaza-i mezbure Germür nam karyede vaki' babası Olrasin bu canibe iken Hacı Mehmed nam kimesne onun için ben kadısı idim diyu Fuzuli Beşe Beg nam kimesneye noksan baha ile satub mala bu defa irişub babasından isal iden evlerinin akçesin virub almak istedikde mezbur virmeğinde taallül eyleduğın bildirub emr-i şerifim taleb eylemeğın buyurdum ki hükm'ü-şerifim ile vardukda ihzar-ı hakkı kılub bir dakika şer'le hasıl olmasun diyu irişub davaya kadir olalı on beş yıl mürur etmiş değil ise onat-ı vechle hakk ve adl üzere teftiş ve telhis idub göresin arz olunduğu üzere ise ol-babda mukteza-i şer' kavimle amil olub bade's-sübut vech-i meşru' üzere olan evlerin akçesin virdikden sonra giru buna hükm idub alıviresin. Hakk üzere olub şer'-i şerife muhalif ve emr-i humayunuma mugayyer kimesneye iş etdirmeyesin. Mütemerridi seğirüb inad idenleri yazub bildiresin ve bu babda dergah-ı muallam çavuşlarından kıdvetül-emasil ve'l-akran Ahmed Çavuş zide kadruhu mübaşir ola. Hadd-i şer'den tecavüz eylemeye. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evsat-ı şehr-i Şabanül-muazzam sene isneyn ve selasin ve elf.

Kayd fi 16 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiye el-Mahrusa

Belge 623:**Berat-ı Mahmud****Nişan-ı şerif ali-şan sami-i mekan-ı sultani hükmü oldur ki**

Nefs-i Kayseriye'de Şeyh Camii'nde düşünbih ve pencşenbih günlerinde tilavet olunan Hargelecioğlu vakf eyleduğı ecza-yı şerifeden yevmi bir akçe ile cüz'ü-şerife tilavet iden iş bu rafi' tevki' refi'-i-ş-şan-ı hakani Mahmud gelub berat-ı şerifle mutasarrıfken aherden dahil olunmağla berat-ı cedid olunmak babında inayet rica etmeğın müceddeden bu berat-ı humayun saadet makrunuma virdum ve buyurdum ki bade'l-yevm varub şenbih ve pencşenbih günlerinde bir cüz-i şerif tilavet idub yevmi bir akçe ulufeye mutasarrıf ola. Ol-babda hiç ahz-ı men' ve vaki' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evail şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 17 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 624:

Vech-i tezkire budur ki Pervane Beg Medresesi'nin tevelliti ber-vechle bizim Sunullah Çelebi'ye berat olunmuşdu. Gelen şimdi Molla Sefer'e farig olundu. Eskiden emekdar olmağın varub üslub-ı sabık üzere tevelliyyat hizmetinde ola. Tahriren fi şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 17 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034
El-Fakir Abdullah

Muhallefat-ı Ali Abdullah an-silahdaran dergah-ı ali ki der-Kayseriye'de müteveffa fi evsat-ı Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Mutalla dülbend 1 kıymet 361	Ser sale dülbend 1 kıymet 182	Köhne kadife kavuk 1 kıymet 100	Sarı Bayrak 1 kıymet 100
Kırmızı tekind(?) kuşak 1 kıymet 225		Köhne çadır 1 kıymet 628	Köhne kırba 1 kıymet 100
Bakır debbe 1 kıymet 325	Leğen, İbrik, Tas, Tebsi kıymet 1000	Köhne mesameri harime(?) kıymet 160	Kılıç sade 1 kıymet 415
Kayış sofra(?) 1 kıymet 55	Eyer ma'a Üzengi kıymet 750	Bukağı 2 kıymet 90	Bürde 1 kıymet 25
Çenber kolanı 1 kıymet 25	Köhne Çakşir 1 kıymet 180	Ak aba ve çakşiri kıymet 20	Harar çit 1 kıymet 80
Ak Tabanca 1 kıymet 500	Siyah dülbend 1 kıymet 450	Kilim sorh 1 kıymet 220	Köhne mor ferace 1 kıymet 900
Alaca Zibun 1 kıymet 265	Köhne mai zibun 1 kıymet 130	(...) kıymet 140	Peştemal 1 kıymet 41
Beden kürek 1 kıymet 3011	Bargir 1 kıymet 2500	Sihan 1 kıymet 3250	Yekun Guruş 54

Belge 625:**Bu mesele babında cevap bu vechledir ki**

Zide tasarrufunda olan arazi-i miriyeden bir kıta yerimi sipahi ma'rifeti ile Cedinoğlu Ömer'den tefviz eylese caiz olur mu beyan buyurulub isbat ola.

El-Cevab Olmaz Allah Teala Alem.

Ketebehu es-Seyyid İbadullah Ufiye Anhum

Belge 626:**Tüccar Hacı Amed****Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-i mekan oldur ki**

Rafi' tevki' refii'l-şan-ı hakani Hacı Ahmed ordu-yi humayunuma gelub mukaddema yararlığı arz olundukda ibtidadan üç bin akçe tımara emr-i şerif virilub ve Kayseriye Sancağı'nda Karataş Nahiyesi'nde üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Ahmed Çavuş oğlu Mustafa tımar-ı mezbur harabe olub bi'l-hasıl olmakla bundan akdem beratından ihraç idub mahlul oldukda Abdi'ye virilub tezkire itdirdub Mustafa Beg kendi bozdurub berat itmeden fevt olmağla tımarı mahlul olmağın selase ve selasin ve elf Ramazan'ının yigirmi beşinci gününden mirimiran tarafından kenduye teveccüh olunub tahvil ve mektubi virildiğın bildurub mucibince inayet rica itmeğın teveccüh olunmağıçun erba'a ve selasin ve elf Muharrem'inin evailinde hükm'ü-şerifim virildikten sonra tezkiresi ihrac olunmak fermanım olmağın tımar-ı mezbur vech-i meşru' üzere istihkak bedelinden merkum Hacı Ahmed'e teveccüh olunub ve layık görüb virdum ki zıkr olunur.

Nahiye-i Mamalar tabi' Karatarsim

ve mezra-i Göl tabi'-i mezbur

hassa 12400

hisse 3000

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olunub mutasarrıf kılub şol ki ve vazaiif-i hidemat-ı mebrure-i mevfure ve mesa-i meşkure-i asakir-i mansuredir. Bermuceb defter-i hakani bi-kusur mer'i ve mevadi kıla ol-babda hiç ahz-ı men' ve def olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi 24 Muharremü'l-haram sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 18 Rebiyülevvel sene 1034
Be-Yurt Sahra Kala-i Kerime(?)

Belge 627:**Berat-ı Abbas****Sebeb-i tahrir tevki' refi'-i hakani oldur ki**

Kayseri Kalası müstahfızlarından darendede-i ferman-ı humayun Abbas gelub livai mezburda Sahra Nahiyesi'nde iş bu bin beş yüz akçe tımara berat-ı şerifimle mutasarrıf olub hizmetinde iken tımar-ı mezburun nisfına Ali ve nisf-ı aherine diğeri Ali nam kimesneler alub dahil itmeğın kenduye gadr olduğun bildirub mukarrer olmak ve beratı mucibince zabt etdirilmek babında inayet rica etmeğın mukarrer ve beratı mucibince kema-kan zabt ve tasarruf etdirub mezbur Ali'ye ve diğeri Ali'ye ve aherden bir ferdi dahl etdirmeyesin ve dahl idub beratı mucibince tahvil ve kenduye düşen mahsulinden almışlar ise bade's-sübut hükm idub buna alıviresin diyu sene erba'a ve selasin ve elf Rebiyülevvel'inin evail tarihiyle hükm'ü-şerifim virildikten sonra tezkiresin ihraç olunmak fermanım olmağın tımar-ı mezburuna ve kenduye ibka ve mukarrer kılınub virdum ki zıkr olunur.

Karye-i Tahrirgöz tabi'im

4000

Nahiye-i Surviran tabi'-i mezbur

400

Yekun

6000

1500

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki vazaiif-i hidemat kala-i mezbure müstahfızlığıdır. Bi-kusur miri ve mevadi kılalar ol-babda hiç

ahz-ı men' ve def' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-
yevmü'l-sadis aşer şehri Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 18 şehri Rebiyülevvel sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 628:

Mukarrer name-i Feridun

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin ()
ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi' humayun vasıl olacak
malum ola ki dergah-ı muallam müteferrikalarından darende-i ferman vacibü'l-iz'an
kıdvetü'l-emacid ve'l-ekarim müteferrika Feridun zide mecduhu gelub Kayseriye
Sancağı'nda Kenar-ı Irmak Nahiyesi'nde Molu nam karye ve gayriden on iki bin akçe
hasşa tımara berat-ı şerifimle üzerinde ve zabt ve tasarrufunda iken aherden tevir ile
meşhur Mustafa Çavuş zuhur idub zikr olunan iki bin akçe hasşa tımarıdan üç bin akçe
kılıç tımar vardır diyu hilaf-ı kanun ve hilaf-ı defter bir tarik ile temessukat ibraz idub
geçen senenin mahsulün fazla zabt idub buna ziyade gadr olmağla lakin asitane-i
saadetimde mahfuz olan bir ruznamçeye müracaat olundukda müşarü'n-ileyh
müteferrika Feridun'un üzerinde on iki bin yüz akçe taht-ı radde hasşa tımar olub kılıç
olmayub mezkur Mustafa Çavuş'un alduğunun aslı olmayub lağv u şirret olmağın
elinde olan beratı ve suret-i ruznamçe mucibince müşarü'n-ileyh Feridun zide
mecluduya mezkur Mustafa Çavuş alduğı mahsulü bi-kusur alıvirmek canibinde inayet
rica itmeğın buyurdum ki emrim üzere zikr olunan on iki bin yüz hasşa tımarın geçen
sene alduğı mahsulü mezkur Mustafa Çavuş'dan hükm idub bi-kusur alıviresin min-ba'd
inad ve muhalefet etdirmeyesin. Mezkur Mustafa Çavuş mürafaadan firar eylemişdir.
Ber-vechle hafı olmayub bi-kusur alıviresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılâsın
tahriren fi evail şehri Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf. Mine'l-hicretin
nebeviyye aleyhi afdalu't-tahiye

Kayd fi 19 şehri Rebiyülevvel sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 629:

Emr-i Hasan

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham () ila ahir () Karaman
Beglerbegisi dame ikbalehu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Kayseriye
Alaybegisi Abdülkerim ordu-yi humayunuma mektub gönderub Kayseriye Sancağı'nda
Köstere Nahiyesi'nde Tokat nam karye ve gayriden iki bin akçe tımara mutasarrıf olan
Şaban bu defa me'mur olduğı Abaza seferine gelmeyub ve münhezim olduğı
muharebede ve kışlakda bulunmayub tımarı mahluldur diyu elinde olan darende-i
ferman-ı humayun Hasan'a virilmek ricasına arz itmeğın imdi mezburun seferine
gelmeyub ve münhezim olduğı muharebede bulunmayanların zaamet ve tımar alınub
min-ba'd davaları istima' olunmayub bu defa mukarrer olmamak üzere iş bu sene selase
ve selasin ve elf Zilhiccesi'nin guresinden sefer-i mezburda ve muharebe-i mezkurda
bulunan erbab-ı istihkaka virilmek fermanın olmuştur. Buyurdum ki göresin mezkurun
ibtidaya emri var ise ve mezbur emr ile ve ekabir defteri ile kalmış olmayub fi'l-vaki'
sefer-i mezbura me'mur iken gelmeyub ve muharebede bulunmamış ise min-ba'd dava
ve nizaa-i istima' olunmayub gelub nizaa iderse hakkından gelmeniz ve bir daha
mukarrer olmamak üzere merkum Hasan'a karini-i mezburdan teveccüh idub tezkiresin
viresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılâsın tahriren fi evail şehri Saferü'l-hayr
sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 19 şehri Rebiyülevvel sene 1034

Be-Yurt Karahisar

Belge 630:**Berat-ı Yakub****Sebeb-i tahrir tevki' refi'-i humayun oldur ki**

Taht-ı ali-i baht üzere culus-ı humayun saadet makrunum vaki' olmağla umumen tecdid-i berat fermanım olmağın Kayseriye Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nde iş bu beş yüz akçe gedik tımara sene seb'i ve işrin ve elf Zilhicce'sinin on altıncı gününde merhum Hüdavendigâr tabe serahu beratıyla mutasarrıf olub Kayseriye Kalası müstahfızlarından olan rafi' tevki' refi'-i hakani Yakub tarih-i mezburdan tımar ile dediğim üzerimdedir diyu beratı tecdid olmasın rica itmeğın müceddeden virdum ki zıkr olunur ve şerh ve beyan kılınur.

(...) tabi'	Bormilat tabi'im	Mezra-i Depecik'e tabi'im	Yekun
Sahra	500	500	8300
530			(...) 500

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub şol ki vazâif-i hidemat kala-i mezbure müstahfızlığıdır. Bi-kusur tevdi kıla ol-babda hiç ahz-ı men' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-yevmü'l-sadis min şehr-i Recebü'l-mürecceb sene isneyn ve selasin ve elf. Mine'l-hicretin nebevviye.

Kayd fi 21 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 631:**Emr-i şerif İmam Ömer Halife**

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki nefsi-i Kayseriye'de vaki' İslim Paşa Mescidi imamı olan darende-i ferman-ı humayun Ömer Halife ordu-yi humayunuma gelub şöyle arzuhal eyledi ki bahsul mescid-i mezburda berat-ı şerifimle imam olub Cami-i Atik nam mahalle de sakin olmağla mahalle-i mezbure halkı bunun için bizim hanemiz onda sakin olursan diyu avarız ve sair tekalife teklif idub rencide itmekden halli olmadıkların bildirub men' olunmak babında emr-i şerifim taleb itmeğın icra' etme vakti cümle tekalifden muaflardır. Buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda hakk üzere göresin. Arz olunduğu gibi bu bi'l-fiil imamet hizmetinde olub berat-ı şerifimle imam iken mahalle-i mezbure halkı hanemiz onda sakin olursan diyu avarız ve sair tekalife taleb idub rencide iderler ise caiz değıldir. Men' ve def' idub bir akçe ve bir habbe taleb etdirmeyub ber-vechle rencide ve remide etdirmeyesin. Hakk üzere olub hilaf-ı şer' ve kanun ve mugayyer emr-i humayun kimesneye iş etdirmeyesin mütemerridi seğırüp bu husus için ber-vechle emr-i şerifim varmaya muhtaç etdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad idesin. Tahriren fi evail şehr-i Zilhicce sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi şehr-i Rebiyülevvel sene 1034

Be-Yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 632:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Kerim oğlu darende-i ferman-ı humayun Süleyman Bedri nam kimesne südde-i saadetime gelub şöyle arzuhal eyledi ki bu mukaddema Caber nam karye sakinlerinden Kerim nam kimesnenin oğlu olub babası fevt olub validesi Semurciler nam karyeye geldikde bu

defa bile gelub ol zamandan beru otuz seneden ziyade karye-i mezbure sakini olub uhdesine lazım gelen harcı eda ider iken mukaddema babası sakın olduğu karye sipahisi bunu kadim karyene kalk diyu rencide itmekden hali olmaduğun bildirub emr-i şerifim rica itmeğin buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda buna ol-vechle dahl iden sipahi yedinden südde-i saadetinden ihraç olunmuş mühürlü sahih suret-i defter-i cedit-i hakani taleb idub göresin. Arz olunduğu üzere yazılır. Oğullarından göçüb gideli on yıl geçmemiş ise kaldırmak olmaz oturduğu yerden ahire reaya yazılmış değil ise resm ve ruyetin eda etdirub min-ba'd kalkmak teklif etdirmeyesin. Hilaf-ı şer' ve kanun rencide etdirmeyesin. Şöyle bilesin ve bade'l-nazar bu hükm'ü-şerifim elinde ibka idub alamet-i şerife ve itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Cemaziyelevvel sene sitte ve işrin ve elf.

Kayd fi 22 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 633:

Cebeci bölük başısı Hamza Beg mektubi

Şerifiyet-i şaar hakkaniyet-i dıtar izzetlu ve faziletlu efendi hazretlerinin iz-i huzur-ı mevku'l-süburlarına enva-i iğraz ve ikram ile duadarları isar ve nisar kılındıktan sonra inha-i halis-ane budur ki halliye taht-ı kaza-i adalet şiarlarının mesakinlerinden olub dergah-ı ali cebecilerinden olan Musa oğlu Hamza nam yoldaş ol-caniblerde temekkün olan cebeci yoldaşlar üzerlerine canibimizden zabıt tayin olunub huzur-ı aliyyelerine irsal olundu vusulünde me'muldur ki üzerinden inzar gayri inayetleri diriğ buyurulub her vechle serdarlık umurundan istihdam buyurulmak babında hayli himmet buyurula ve ol-caniblerde sakın olan yoldaşlara karine görüb kendulere münasebet bilub her vechle sözüne itaat ideler ve anların itaat itmeyub mu'anedet ve muhalefet ide ol-makulelerin muhakeme haklarından gelen sairilere muceb-i izzet ve sebeb-i nasihat ola baki hemişe izz u rif'at der-seccade-i şerifle kendileri ve müstehakım ba virib el-ibad tahriren fi 11 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034.

Kayd fi 24 şehr-i Rebiyülevvel sene 1034

İmza

(...) Dergah-ı Ali

Belge 634:

Emr-i şerif medine-i münevvere karye-i Kümlekan

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Kayseriye vilayeti kadıları zide fazluhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki haliya taht-ı kazalarınızda vaki' medine-i münevvere evkaf-ı karyelerinden Gürgen ve Hayrınyeri(?) ve sair karyeler keferesi mukaddema der-saadetime arzuhal sunub siz kadimden defter-i cedit-i hakani de mukayyed medine-i münevvere evkafı reayası olub her sene defter-i cedit-i hakani mucebince üzerimize kayd olunan haraç ve ispençe ve sair rüsumumuzu evkaf-ı mezbure mütevellisi olanlara eda etdiğimizden maada sonradan ferman olunan bedel-i hamr ve ziyade-i cizye ve culus ve ziyade-i cedit akçelerine cümle yetmiş akçe olub anı dahi mütevellimiz olanlara bi't-tamam eda ve teslim idub taraf-ı aherden dahl oluna gelmiş değiller iken hala vilayet-i mezburenin bedel-i hamr ve ziyade-i cizyeleri cem'ine memur olanlar mücerred celb-i mal için ziyade atlu ile gelub karyelerimize konub müft ve mecaneyim değildir. Sair me'kulat bahanesiyle külli akçelerimizi aldıklarından maada tekrar bizden bedel-i hamr ve ziyade-i cizye ve cedit akçesi diyu rencide itmekden halli değillerdir zayıftır. Men' ve def' olunub min-ba'd bedel-i turabiye ve ziyade-i turabiyelerimizi miri için defter mucebince mütevellimize eda idub elimize temessük aldıktan sonra ol-makule cem'ine

gelenler dahl ve rencide eylememek babında emr-i şerif rica eylemeğin bir defa mütevellilerle eda etdirilmelerinden tekrar talep ve teklif olunmamak emr idub husus-ı mezbure mukayyed olub göresin. Bunlar defter-i cedid-i hakani mucebince üzerlerine vacib olan haraçların miri için fermanım olan bedel-i hamr ve ziyade-i cizye ve haracdan vech-i meşru' üzere mütevellilerine bi't-tamam eda idub ve ellerine mamul-i baha temessük alınagelmışler iken vilayet-i mezbureye bedel-i hamr ve ziyade-i cizye-i cem'ine varisler mücerred celb-i mal için bunlardan tekrar talep idub ol-vechle rencide ve remide itmeğin etdikleri vaki' ise men' ve def' idub min-ba'd reayadan miri için tekrar talep ve teklif etdirmeyub ve eğer müteveli miri tarafına teslim itmedi ise defter mucebince mütevelliden talep olunub bunları rencide ve remide etdirmeyesin diyu mukaddema emr-i şerif virilub hala cülus-ı humayun saadet makrunum vaki' olmağla ol-hük'm'ü-şerife geturub tecdid olmasın rica etmeğin buyurdum ki bu babda mukaddema mazmun-ı mesfur üzere virilen emr-i şerif mucebince amel idub kat'a hilafına rıza ve cevaz göstermeyesin. Şöyle bilesin ve bade'l-yevm bu hük'm'ü-humayunumu mezburun yedinde ibka idub alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-salis aşer şehir-i Recebü'l-müreccib sene selase ve selasin ve elf.

İmza

İmza

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa
Kayd fi 26 şehir-i Rebiyülevvel sene 1034

Nahiye-i Koramaz der Liva-i Kayseriye

Karye-i Kümlekan tabi Koramaz malikane ve divanı cümle mahsulat ve cizye vakf-ı Medine-i Münevvere şerefehallahu ve külli'l-vücuha liye li-tübda. Madem ki tahsis bi'l-zat olunmaya avarızdan muafdır tabi-i mezbur.

Karye-i Sur Hisarı tabi-i Koramaz vakf-ı mezbur tabi-i mezbur. Sahh

Karye-i Küsdoğan tabi-i mezbur vakf-ı mezbur tabi-i mezbur. Sahh

Der Karye-i Ağ İn tabi-i mezbur vakf-ı mezbur. Sahh

Karye-i Koyun Andalı vakf-ı mezbur Karakışlak bi-maat müsteminiz idub karye olmuşdur.

Der Karye-i Mardin tabi-i mezbur vakf-ı mezbur harc ez-defter tabi-i mezbur.

Der Karye-i Sarıkaya tabi-i mezbur vakf-ı mezbur harc ez-defter tabi-i mezbur.

Karye-i Tavşan Tepesi tabi-i mezbur vakf-ı mezbur harc defter tabi-i mezbur.

Karye-i Kersin tabi-i mezbur vakf-ı mezbur harc ez-defter tabi-i mezbur.

Karye-i Kurd İni tabi-i mezbur vakf-ı mezbur harc ez-defter tabi-i mezbur.

Saz Yeri malikane ve divanı cümle mahsulat ma-cizye vakf-ı mezbur min-küllil-vücuha liye li-tübda. Tabi-i Koramaz.

Sahibe malikane ve divanı Kayseriye.

Ketan köhne 500 3500	Şa'ir ve alef keyl 500 2500	Resm-i çift ve bennak ve cebe 6240	Resm-i Ganem 250
Resm-i Kovan 400	Cizye-i Gebran 4602	Öşr-i bostan ve sim(?) ve madrabaz	88
Asiyab Bab 3 resm 90	Resm-i tapu ve deştibani 400	318 Ağaya(?) ve Resm-i duhan	880

Yekun

18610

Suret-i Defter-i Cedid'dir ki nakl olundu. Tahriren fi evail Receb'ül-ferd sene selase ve selasin ve elf.

Sure-i an-asliha el-me'mul be-ilmeü'l-mahir Mustafa el-Kazasker-i Anadolu ufiye anhum

Belge 635:

Karındaşım Receb el-Kerim

İnha olunur ki nefsi-i İstanbul'da hakkak ustalarında olan yigirmi dört binden üç yüz eksik asıl malımıza Kurban Bayramına değin vade olunmuş idi. Vade tamam olduktan sonra zikr olunan akçe-i miri cem' idub iş bu mufassıl varaka bizim Mustafa Çavuş'a bi't-tamam teslim idub mezbur Çavuş'dan bi't-tamam alinub kabz olunmuşdur ve hem husus-ı mezbura vekil eylemişiz. Der-i defteriyle teslim idesin muceb-i defter tahsil idesin lütfedub muavenet-i şerifiniz diriğ olunmaya. Tahriren fi evasıt-ı şehir-i Zilkade işrin sene 1034.

Muhib İbrahim el-Kayseriye

Bu hususa divan-ı humayun katiblerinden Katib Ali Çelebi ve Derviş Mehmed Dede şahidlerdir. Bi't-tamam malımızı mezbur Çavuş'a teslim idesin. Muceb-i mektub ile amel idesin ve badehu virilen temessükü kendun alub zabt idesin. Uğurlu Çavuş oğlu Ahmed Çavuş dahi şahiddir. Malum oluna ve ma'kıl-ı bend Mustafa Beg'e dahi gerekleri malum oluna.

Salih

Belge 636:

Defter oldur ki

Saadetlu Mahmud Efendi Hazretlerinin yediyle Kayseriye Kalasında Dizdar Hamza Ağa'ya teslim olub der-anbar olan barut sipahi kise aded 16 on altı içindeki barut marifet-i şer'le kantarlandıkda kise içinde olan otuz altı batman olub ve bundan maada yedi aded zenbuk(?) içinde altmış altı batman barut sipah olmağın ve dahi on dokuz buçuk batman Gühercile olmağın cem'an yüz yigirmi bir buçuk batman olmağın zikr olunan barutu iş bu Yeniçeriler Serdarı olan Mehmed Beg ve Kulaksız zade Hacı Mustafa Beg ve Keşiş zade Süleyman Beg ve karındaşı Hasan Beg ve Abdi oğlu Ahmed Beg ve Tozkoparan Hacı Musa Beg ve Çanakçızade Hacı Mustafa Beg ve Mevlevizade Sefer Beg ve Kulaksızade Hacı Ahmed Beşe ve Katib Ahmed Çelebi ve sair Yeniçeri yoldaşlara zikr olunan yüz yigirmi bir buçuk batman barut teslim olunub anlar dahi bu cümleyi kabz etdik bade'l-hesab muma-ileyh Efendi de mukırr ve tesellüm vicahen mine'l-vücuah alakamız kalmadı didikleri gibbe't-taleb ketb olundu. Hurure fi evail Rebiyülahir sene 1034.

Şuhudü'l-Hal:

Kala İmamı Hacı Abdalbaki

Dizdar Hamza Ağa

Kethüda-i Kala (...)

Hacı Hasan Çelebi bin Ali

Abdi bin Ahmed

Hasan bin Murad

Sadi Çelebi

Receb

ve gayrühüm

Belge 637:

Bu mesele babında ilmiye-i Hanefiye'den sual-i tevcihledir ki

Kıraat-ı ecza-i şerife için Zeyd'in vakf itdiği akçeden Amru'n üzerinde müeccel on altı bin akçe deyni olsa vadesi hulul itdikde veyahud hulül itmeden dahi medyun

iskat-ı ecl idub deynini eda eyledikde vakf-ı mezbura mübaşir olanlar akçeyi kabul etmemeğe kadir olurlarmı. Beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab olmazlar el-medyun izaadat aldın. Mücreddin ali kabule hatta yevkat-ı mühile ve kudat kibel-i hulül ala-cel mucirin işzalat ala-cel hakk el-medyun felaat sene-i rilafi ve isan fi'l-kesan Allah Teala Alem. Sikat

Ketebehu'l-fakir es-Seyyid İbadullah ufiye anhum.

Belge 638:

Berat-ı Ahmed

Nişan-ı şerif ali-şan sami-mekan-ı sultani ve tuğra-yı garra-yı cihan-sitan-ı hakani hükmü oldur ki

Ebna-i Sipahiyandan yüz altmış sekizinci bölümde yevmi yigirmi dokuz akçeye mutasarrıf olan iş bu darende-i ferman-ı humayun-ı hakani kudvetü'l-emasil ve'l-akran Ahmed Kayseriye debbağı nam kulum zide kadruhu yarar ve emekdar olub lakin mu'riz olmağla sefere varmağa iktidarı olmadığı ecluden kadimi mutasarrıf olduğu yevmi yigirmi dokuz akçesinin on yedi akçesi hazine-i amireme alıkonulduktan sonra yevmi on dört akçe vazife ile bin otuz dört Muharrem'inin on birinci gününden Kayseriye keferesinin cizyesi mahsulünden mütekaid-i nasb idub bu berat-ı humayunu virdum ve buyurdum ki mezbur kulum varub bade'l-yevm vech-i meşru' üzere yevmi on dört akçe vazifesin Kayseriye keferesi cizyesi mahsulünden cem'-i cizye olanlardan sal be-sal alub mutasarrıf olub ol-babda hiç ahz-ı men' ve def' ve mezahim olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-yevmü'l-hamse ve'l-işrin şehr-i Safer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

İmza

Be-Medine-i Tokat

Belge 639:

Berat-ı İmam Bahadır

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan hüküm oldur ki

Yahyalu Kazası'na tabi Ağcaşehir nam karyede vaki' Avan Mescidi'nde yevmi bir akçe ile İmam olan rafi' tevki' refi'-i hakani Bahadır Halife'ye berat olub hala berat-ı şerife-i alişan ricasına Kadısı Mevlana Mehmed arz itmeğın sadaka idub bu berat-ı izzet gayeti virdum ve buyurdum ki bade'l-yevm imam olub lazimesin mevzi kıldıkdan sonra yevmi bir akçe vazifesine mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devam oluşumçun duaya müdavemet göstere. Ol-babda hiç ahz-ı men' ve def' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-yevmü'l-sani aşer şehr-i Saferü'l-hayr sene isneyn ve elf.

Mine'l-hicretin nebevviye aleyhi afdalu't-tahiye.

Kayd fi 7 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

Be-Makam-ı Kostantiniye

Belge 640:

Berat-ı İshak

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan tuğra-yi hükmü oldur ki

Rafi' tevki' refi'il-şah-ı hakani İshak gelub elinde ibtidadan üç bin akçe tımar emri olub Kayseriye Sancağı'nda Karataş Nahiyesi'nde Mamalar nam karyeden iki bin akçe tımara mutasarrıf olan İlyas beratın virub ihtarıyla tımarından karanmak idub kenduye virilmek babında inayet rica itmeğın teveccüh olunmağ için sene erba'a ve selasin ve elf Rebiyülevvel'inin evail tarihiyle hükmü-şerifim virildikten sonra bi-ihrac

olunmak fermanım olmağın tımar-ı mezbur vech-i meşru' üzere kadim-i mezkur tahvilinden istihkakı bedelinden bin akçe noksanıyla ber-vech-i teknil üç bin akçelik üzere mezbur enhaka teveccüh olunub virdum ki zıkr olunur ve şer'i ayan ve beyan kılınur

Mamalar ve mezra-i Kerek tabi-i Karataş

Ber-vech-i teknil

13400

3000

2000

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki ve talik-i hizmet-i mebzule ve mevkure ve mesai-i meşkure asakir-i mansuredir. Ber-muceb defter-i hakani bi-kusur miri ve mevadi kıla. Ol-babda hiç ahz-ı men' ve def' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi 24 şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

Be-Medine-i Tokat

Belge 641:

Berat-ı Şaban Beg Kara

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan hükmü oldur ki

Ulufeciyan-ı yeminden altıncı bölümde yevmi () akçeye mutasarrıf olan Mustafa Murad nam kulum zide kadruhu yarar ve mülazemet idub külli hizmeti ziyade yoldaşlık sebak(?) etmeğın Kayseriye'de vaki' Hacı Paşa evkafının otuz dört Safer'inin guresinden mütevellı nasb idub bu berat-ı humayunu virdum ve buyurdum ki mezbur kulum varub evkaf-ı merkumeye mütevellı olub madem ki üzerine lazım gelen hizmetin ola geldiği adet ve kanun üzere eda idub madem ki kusuru olmaya. Bundan evvel evkaf-ı merkumeye mütevellı olanlar hizmetleri mukabelesinde tevcihle mutasarrıf ola gelmişler ise mezbur dahi bu tevcihle zabt ve tasarruf idub aherden bir ferd dahl ve taarruz itmeye. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılarsın tahriren fi'l-yevmü'l-salis ve'l-işrin şehr-i Safer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 9 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

İmza

Be-Medine-i Tokat

Belge 642:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı Zidet fezailuhu tevkil' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki nefsi Kayseriye'de vaki' Hacı Ahmed Beşe bina eylediği cami'-i şerifinin evkaf-ı mütevellisi olub ebna-i sipahiyandan darende-i ferman vacibü'l-iz'an Şaban zide kadruhu gelub evkaf-ı mezbure karyelerinden Tomarza nam karye ve gayrilerinin sakin olan zimmi reayalarının kırk akçe cizyeleri ve defter-i cedid-i hakanide vakıf için hasıl kayd olmağla bu ana değın vakıf için altun ve gurus virdiklerinde altuni yüz yigirmi ve gurus seksen akçeye kayda gelmişler iken ve hala miriye dahi bu minval üzere virmekle bu defa mezburlardan taleb eyledikde virmekde inad üzere olmağla vakfa gadr olduğundan gayri tavsiyeleri dahi kadimi vakf-ı mezbur karyelerinden kalkub aher yerlerde sakin olub. Tasarruflarında olan yerlerin hali olmağla mezburlardan çift bozan resmi alınmak için mukaddema birkaç defa evamir-i şerife varid olmuşken mukayyed üzere oldukların bildirub imdi çift bozan resmi mukaddema yetmiş beş akçe idi. Lakin reayanın ekseri çift ve çubukların dağıdub aher hizmete meşgul olmağla havass-ı humayunum ve vüzera hasıllarına ve evkaf ve emlaka hasm-ane zeamet ve tımara külli noksan müterettib olmağla evvel asıl reayadan bitün çift olanlardan üç yüz akçe resm-i çift olanlardan yüz elli akçe ve ekall olanlardan kanun ve kadim üzere yetmiş beş akçe

çift bozan resmi alınmak fermanım olmuştur. Buyurdum ki hükm'ü-şerifim ile vardukda onat-ı vechle hakk ve adl üzere teftiş idub göresin. Arz olunduğu üzere mezburlar vech-i meşru' üzere kadim yerlerinden kalkub varub aher yerlerde sakinler olub tasarruflarında olan yerleri bi'l-fiil hali ve mutil durur ise ferman-ı celilü'l-kadrim üzere her sene çift bozan resmlerin hükm idub vakıf için bi-kusur aliviresin ve altun ve guruşa dahi astane-i saadetimde cari olduğu üzere altuni yüz yigirmi ve guruşa seksener akçeye aldırub emr-i şerifime muhalif inad ve muhalefet etdirmeyesin. Kaziyede müdahil olmayanı dahil etdirmeyub isimleri yazub bildiresin bir daha emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Be-Medine-i Tokat

Nahiye-i Köstere'ye Mehmed Ağa bin otuz dört Rebiyülahir'inin guresinden Subaşı tayin olunduğuna mektub-i şerif geldi.

Nahiye-i Sahra'ya Mirahor Hamza Ağa bin otuz dört Rebiyülahir'inin guresinden Subaşı tayin olunduğuna mektub-i şerif geldi.

Nahiye-i İslamlu'ya Şaban Ağa bin otuz dört Rebiyülahir'inin guresinden Subaşı tayin olunduğuna mektub-i şerif geldi.

Belge 643:

Fahrü'l-akran Dilaver Ağa'nın cizye-i tahriri emridir.

Kudvetü'l-emacid ve'l-ayan ebna-i sipahiyandan olub hala Kayseriye'de altı bölük kethüda Emiri olan Dilaver zide mecduhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki haliya Kayseriye'de vaki' keferenin ziyade cizyeye tahammülü olub ve zikr olunan keferede birkaç seneden beru tashih ve defter olunmamağla cizye defterleri ziyade mütehammil ve müşevveş olub müceddeden tahrir ve tashih olunmak lazım ve mühim olub imdi sen ki din ve diyanetin ve hüsn'ü-tedbir ve tedarikle kemal-i hizmet ve istikametine itimad-ı şerifim ve itikad-ı humayunum olmağın liva-i mezburede vaki' keferede Kayseriye'nin hanelerinden tahrir ve defter itmeğe müteahhed olduğun ecluden bin otuz dört tarihinde cem' olacak cizyeleri vech-i meşru' üzere ve beş bin haneden cem' ve tahsil olmak üzere ma'rifet-i şer'le müceddeden hakk ve adl üzere tahrir ve tashih ve defter eylemek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifim vardukda bu babda sadır olan ferman-ı celilü'l-kadrim üzere amel idub dahi liva-i mezburi karye be-karye götürüb kadimi zimmetinde noksan ve reayaya taaddi olmamak ve hakk ve adl ve beş bin hane tahrir üzere tahrir ve defter idub ve zamana ve hariç ez-defter olan zimmi reayayı dahil-i deftere kayd idub hariç ez-defter bir nefer zimmi alikomayasın ve hakk adl üzere yazılan defterin bir suretin yazdırub ve kadılara imzaladub muhakemelerde zabt ve bir suretin dahi yazub ve imzaladub ordu-yi humayunuma gönderesin ki düstürü'l-amel oldukdan sonra mahallerine kayd ve her sene cizyeleri ol defter mucebince taleb ve tahsil oluna ama hüsn'ü-tahrir ve tashihde tamam ihtimam idub kadimi haneye kesirü'z-zazar müterettib olmadan ve beş bin hanede noksan üzere olmakdan ve hilaf-ı emr-i şerife reayaya taaddi ve tecavüz ve bir bahane ile celb ve ahz-ı maldan ihtiraz idub ber-vech-i sadakat ve istikamet eda-i hizmet eyleyub ve bi'l-cümle bu babda sadakat ile olan hizmetin zayi' olmayub haline münasib menasibanın biri ile be her niyed ve bir murad olmak muhakkak ve mukarrer bilub vech-i meşru' üzere olan emr-i şerifim yerine geturesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-vevmü'l-salis şehr-i Zilhicce sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 10 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

İmza

Be-Yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 644:**Velehu hükmüdür.**

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Vilayet-i Kayseriye keferesinin ziyade cizye hanesine tahammülü olduğundan gayri nice seneden beru tashih ve defter olunmamağla cizye defterleri muhatall ve müşevveş edilub cemine varanlar tahsiline külli gayret ve serdaran geldikleri i'lam olmağla ebna-i sipahiyandan emr alub Kayseriye'de altı bölük kethüda yeri olan fahrü'l-emasil ve'l-akran Dilaver nam kulum zide kadruhu beş bin hane üzere tahrir ve defter eylemek için vech-i meşru' üzere eline emr-i şerifim virilmiştir. Mucebince tashih ve defter etdirmek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifimle müşarü'n-ileyh Dilaver nam kulum zide kadruhu vardukda bu babda sadır olan ferman-ı celilil-kadrim üzere amel idub ve aher liva-i mezburede vaki' olan zımmi reayaya kadim-i deftere noksan götürmeyub ve reayaya taaddi ve tecavüz olmamak üzere ve hakk ve adl ve beş bin hane olmak üzere mezbur kulumun eline virilen vech-i meşru' üzere emr-i şerifim mucebince tahrir ve defter etdirub ve zamana ve hariç ez-defter olan reayaya dahi defter-i cedide kayd etdirub hariç ez-defter bir küffar-ı zımmiye alikodurmayasın. Amacın tahrir ve tashihde tamam ihtimam idub kadim haneye kesr-i müterettib olmadan ve beş bin haneden noksan üzere olmadan ve hilaf-ı emr-i şerif reayaya taaddi ve tecavüzden ve bu bahane ile celb ve ahz-ı maldan ziyade ihtisab idub vech-i meşru' üzere olan emri yerine geturesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-hamse ve'l-işrin şehir-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-Medine-i Tokat

Çul 80	Havud Başı 80	Havud 80	Kolan 13	Teke(?) 7	Koyvend(?) 7
Burunsalık ma-aksalık 7	Burma 6	Köyvend kolu 5	Beden(?) 2	Kolan kolu 3	Paralık aded 2 16
Garar 220	Zincir ma-tokalar(?) 50		Keçe derim(?) 500 / 55		

Belge 645:**Deve rehn için gelen emr-i şerifdir.**

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin muadinü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı olan es-Seyyid Mahmud zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki düstur-ı ekrem müşir-i ifham nizamü'l-alem müdebbir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmim-i mehmamü'l-enam bi'r-reyi's-sâ'ib tevsis-i niyetü'l-devlete ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-saadet-i ve'l-iclal el-mahfuf bi-sünûfi'l-avatıfi'l-meliki'l-ala asakir-i nefer-i şahaneme serdar olub vezir-i azamım olan Mehmed Beşe adem Allah'u-Teala iclalehunun develerine ve sair davarlarına ziyade keçe lazım olmağla adamlarıyla irsal olunan defter mucebince akçeleriyle lazım olan keçe tedarik ve ihzar olunub muacele Tokad'a gönderilmesin emr idub buyurdum ki ebna-i sipahiyandan Ali zide kadruhu vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi müşarü'n-ileyhin develeri ve davarları için

adamlarıyla irsal olunan defter mucebince lazım olan keçeleri akçe ile tedarik ve ihzar ve muacele adamlarıyla Tokad'a irsal eylemekte ikdam ve ihtimam eyleyesin. Husus-ı mezbur mühimmat-ı umurdandır. Avk ve te'hirden ve noksan üzere tedarik olunmağdan ihtiraz eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 14 şehr-i Rebiyülahir sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Boşnak Mehmed Ağa'nın terekesi ki Sefer Ağa'ya teslim olmuştur.

Harike hariye(?)	Etek	Muşamma Mat	Namusiye ve siyaban renginde köhne pare
1	2	2	4

Cümle dokuz pare esbab teslim olmuştur.

Belge 646:

Şam ve Haleb'den Diyarbekir ve Trablus Şam, Adana ve Antep ve Birecik ve Rakka'ya ve adetce yol üzerinde olan kazalara hitaben dergah-ı ali yeniçerilerinden Gediklu Mumcu Beg kenduye ve üç nefer yoldaşlarına menzil bargiri bulunmayan yerlerden yerludan bargiri için emr-i şerif geldi. Fi 19 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

Belge 647:

Emr-i şerif Medropolid-i Armanos

Kudvetü'l-ümera-i'l-kiram umdetü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-allam () sancağının dame izzühu ve kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Han Deresi ve () Kadı'ları zidet fazluma tevki' refi-i humayun vasıl olacak malum ola ki ermeniye keferesi piskoposu olan Yermenos nam rahib der-saadetime arzuhal idub piskoposluğuma müteallik keferet faifesinin senevi miri rüsum ve tasdik akçelerin ve nikahları ve panayırları ve manastırları resmin ve sair makbu-i taallik mahsulün cem' eyledüğimde sancak begi voyvodaları ve subaşları ve zeamet ve erbab-ı timar ve gayriler hilaf-ı şer-i şerif rencide iderler ve piskoposluğuma müteallik mir-i rüsum ve tasdik akçelerin cem' eylemek istediğimde sancak begi voyvodaları ve subaşları ve sair ehil-i arif olanlar fuzule gelub sen bize söğdün ve oğlanlarımızı ayartdın veyahud sana karz akçe virdik diyu hilaf-ı şer-i şerif rencide eylediklerinden gayri bazı mahuf ve muhatara olan yerlerden ihsan-ı vechle geçmek için libasımızı tağayyür idub silah esbabı geturduğimde ehil-i zımmi taifesi ve voyvodalar hilaf-ı hakanad dahl iderler ve red olan Ruhbanların vaki' olan metrukanız kadimden ola gelduğı cem' eyledüğimde sancak begi kethüdası ve adamları ve sair ehil-i arif olanlar mürd olan rahiblerin düşen metrukatların zabt idub taaddi iderler ve azl ve nasbe müstehak olan papasları ve keşişleri ve ananemiz mucebince azl ve nasb eylediğimde bazı kimesneler aramıza girub red olunan papasa papaslık etdirirler ve benim mevkimi tutmanız kurra papaslarına keferet taifesine nikah etdirirler ve rüsum tahsil ider. Lakin tasarrufumda olan defatir kapu kulları ve ulaklarımdan alub altı ay bir yerde sakın olmadan yanımda olan adamlardan buna haricen taleb iderler hakk mıdır. Mani babında emr-i şerifim ricasına il'lam eylemeğün olagelmişine mahalif taaddi olunmaya diyu emr idub buyurdum ki hükmü-şerifim vardukda rahib-i mezburun diduğı kimesneler ile beraber ve husus-ı mezbure mukayyed olub göresin. Fi'l-vaki' keza rahib-i mezburun diduğı kesin ise men' idub zikr olunan husus için rahib-i mezburu ve babında olan adamları hilaf-ı şer-i şerif kimesneye rencide ve remide etdirmeyesin ve rahib-i mezburun ma'rifeti yoğiken kurra papaslarına

nikah ettirmeyub ta'lil iderler ise şer'i te'dib olunub nikahlarına rahib-i mezburdan gayri kimesneyi vech-i dahl ettirmeyesin ve miri rüsum tahsil iderken tasarrufunda olan at ve katırına ulağa ve sair kapum kullarına aldirmayasın ve altı ay bir yerde sakin olmadan yanında olan adamlarımızdan bir ferde harac taleb ettirmeyesin. Bi'l-cümle kadimden ola geldiği üzere amel idub husus-ı mezbur için emr-i şerif irsaline muhtac eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-selase ve işrin şehr-ı Ramazanü'l-mübarek sene ihda ve selasin ve elf.

İmza

Kayd fi 15 şehr-i Rebiyülahir sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 648:

Emr-i şerif Vahab Çelebi.

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Abdulvahab nam kimesne ordu-yi humayunuma arzuhal idub bundan akdem Hacı Mahmud nam kimesne ile olan meşruhat Kızılca İn nam mezranın malikanesine nizaaları olub ahvali arz olundukda soruldu(?) virulub varub mezburu ordu-yı humayunuma ihzar eylemek murad eyledikde halliye süluk idub güzar-ı kılıç ola evhamlı birkaç gün avk idub badehu davası şart ve mezra-i mezbure ve ber-vechle alakası olmamağla firar idub mürafaya gelmeyub ol-takdirce hakk bunun olduğu zahir olmağla elinde olan temessukatı ve hüccet-i şer'iyeye ve vakfiye-i mamul baha mucebince amel olunub mezburi dahil etdirilmemek babında emr-i şerifim rica itmeğin buyurdum ki () vusul buldukda husus-ı mezburi onat-ı vechle mukayyed olub hakk ve adl üzere teftiş ve elinde olan vakfiye-i me'mul baha ve hüccet-i şer'iyesine nazar idub göresin. Arz olunduğu gibi ise ve evvel hüccetlerinin nizamuna muvafık-ı şer' ise bu sebeble amel idub zikr olunan malikane-i miriyi elinde olan mülkname ve suret-i defter mucebince buna kema-keman zabt itdirub sen badehu karar idub mürafaya gelmeyen mezbur Hacı Mahmud'u ve aherden bir ferdi asla dahl ve taarruz ettirmeyesin. Şer'-i şerife ve emr-i humayunuma ve suret-i deftere muhalif ettirmeyesin. Şöyle ki emr-i şerifimden sonra yine zuhura gelub dava ve nizaa ve dahl ve taarruz iderse asla tahammül'ü-amel eylemeyub ve davasın dahi itmam eylemeyub temessukatı mucebince buna zabt ve kabzuni ahz eylediği mahsulü dahi alıvirub i'şar üzere olursa ismi ve resmi ile yazub bildiresin. Bir daha emr-i aher varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Zilhicce sene selase ve selasin ve elf.

Be-Yurt Sahra-i Kayseriye

Belge 649:

Fevt olan kimesnenin muhallelatın beyan ider.

Eğer üzengi	Köhne dolama	Kaftan	Kılıç	Zurna	At re's 1	Bıçak
300	150	150	80	30	kıymet 800	kıymet 10
Techiz ve tekfin						
Bağçe	İhram	Köhne Musul sarığı		Don	Gömlek	Rayic
1	1					

Belge 650:

Subaşı gezmek için gelen emr-i şerifdir.

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hak ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı Zidet fezailuhu tevki' refi'-i

humayun vasıl olacak malum ola ki mektub gönderub kaza-i mezburede vaki' kurra ahalileri meclis-i şer'e varub bu sene vaki' olan kışlakçılar için bazı zad ve zevada ve sair tekalif virdiklerinden maada daima Sancak Begi tarafından devr namıyla ve sair vechle üzerlerine adam ve Subaşıları varub evlerine konub müft ve meccanen yem ve yemeklerin ve arpa ve saman ve bal ve bağ ve tavuk ve odun ve tütünelik ve koyun ve kuzuların alub ve selamete namıyla ve mukil baha diyu külli akçelerin alub zulm ve taaddi itmekle tekaliflerin çekmeğe iktidarımız olmayub halas-ı vatan eylememiz mukarrerdir diyu emr-i şerifim rica eylediklerin arz eylediği eelden imdi sancak begi ve adamları ve subaşılar devr namıyla ve sair bahane ile reaya üzerlerine varmak memnuadır. Buyurdum ki () vusul buldukda husus-ı mezbure onat-ı vechle mukayyed olub hakk ve adl üzere teftiş idub göresin arz olunduğu üzere mezburlar vech-i meşru' üzere reaya ve fukaranın üzerlerine varub karye be-karye gezub müft ve meccanen yem ve yemeklerin ve arpa ve saman ve bal ve bağ ve sair akçelerin alub zulm ve taaddi eyledikleri vaki' ise reaya ve fukaraya ber-vechle zulm ve taaddi olduğuna kat'a rıza-i humayunum yokdur. Mezburlara muhkem tenbih ve te'kid eylesin ki min-ba'd ber-vechle üzerlerine varmayub ve evlerine konmayub ol-vechle yem ve yemeklerin ve arpa ve saman ve sair nesnelere almayub zulm ve taaddi eylemeyesin ve etdirmeyesin. Bade'l-tenbih eylemeyub kendu üzerlerine varub zulm ve taaddi iderlerse ismi ve resmi ile yazub bildiresin bir daha emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Rebiyülahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 17 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

Be-Medine-i Tokat

Belge 651:

Bu mesele babında tevcihledir ki.

Bu mahallede sakin olan ahali ber-vech-i etnak malların ve mülklerin hesab idub ferman olunan tekalifi kudretimize göre virelum dirler iken ağniyadan birkaç kimesneler ittifak idub örfüne binaen hevaya tahmil ile kudretlerinden ziyade akçe talep eyleseler mezkur ahaliye arz-ı ehl-i vukuf ta'ziri ile mertebe-i kudretlerin hesab etdirub kudretlerimize göre tekalif olunan akçeyi virelum dimeğe kadir olurlarmı beyan buyurula.

El-cevab olurlar adl üzere hesaba ikişer ahali talep olunacak ve arz-ı ehl-i vukuf ta'ziri fukaraya refi'-i fehim olunur Allah Teala Alem.

Ketebahu'l-fakir es-Seyyid İbadullah ufiye anhum

Belge 652:

Fahrü'l-müderrisin Mevlana Abdullah Efendi kamiyab.

Tahiyyat-ı safiye ithafından sonra il'am olunan oldur ki iş bu sene erba'a ve selasin ve elf Muharrem'inin on beşinci gününden yevmi kırk akçe ve dört ay tevkiiyetle Kayseriye'de Melik Mehmed Gazi Medresesi sana sadaka olunmuşdur. Gerekdir ki bad-ı hulul el-vakit medrese-i mezkureye varub bab-ı ifade ba-talebiyle güçade idesin ve's-selam.

Kayd fi 22 şehr-i Rebiyülahir sene 1034

El-fakir es-Seyyid Mehmed el-Hüseyn el-Kadi'l-Askeri

Belge 653:

Emr-i şerif keçe (...)

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana

Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki miri develere külli keçe lazım ve mühim olmağın her bir keçesi yiğirmişer akçeye olmak üzere üç bin deve keçesi iştirah' ve tedarik ve ber-vech-i ta'cil Tokad'a irsal ve isal etdirmek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda () bu babda sadır olan emrim üzere amel idub bir an ve bir saat te'hir ve terahi eylemeyub zıkr olunan üç bin deve keçesini her biri yiğirmişer akçeye olmak üzere iştirah' ve tedarik ve ber-vech-i ta'cil irsal ve isal ve dahil etdirmekte ziyade ikdam tam eyleyesin. Dahi her keçe hususa devenin ehem emründandır ana göre mukayyed olub zıkr olunan üç bin aded keçeyi kulum ma'rifeti ve mübaşeretü ile iştirah' ve tedarik ve alel acele mahal-i me'mure gönderesin ve lazım gelen bahaların Şahin nam zımmi mukaddema asitane-i saadetimde Darbhane Emimi iken zimmetine lazım gelen akçeden alub ashab-ı hukuke hakların bıkusur virdirub kimesneye tek bir akçe virmeyesin alıkodurmayasın. Şöyle ki mezbur zımmi benim miriye deynim yokdur diyu zıkr olunan keçelerin bahaların hesab-ı merkum üzere virmekde inad ve muhalefet eylemek isterse mezbur zımmiye mezkur kulum kalkıb ber-vech-i ta'cil ordu-yi humayunuma irsal ve isal eyleyesin ki zimmetine lazım gelen tahsil oluna. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-hamse ve'l-işrin ve şehur-ı Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 21 şehri Rebiyülahir sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 654:

Sefer-i humayun için gelen emr-i şerifdir.

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bimezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve mefahirü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fezail ve'l-kelam Kayseriye Sancağı'nda vaki' olan kadılar zide fezailuhum ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Kayseriye'de Mirliya Mütesellimi olan () zide kadruhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki İnşaallahu'l-Meliki'l-müstean burc'u-evliya olan Bağdad-i behişt-abad canibine bu defa vaki' olacak sefer-i humayunuma sair seferlere ve gayri zamanlara kıyas olunmayub hususan ol-makam-ı muteberince asude olan bir (...) evliya Hazret-i İmam-ı Azam ve sair evliya-i kirama ihanet eyleyen şah-ı dalalet penah ve ol-dairesinde ve cemaatinden devr olan mülhade-i mefhureden ahz-ı intikam ve bi-Avnilahi Teala dernek ve cemaatlerin perişan ve hakla yeksan olmak lev-i hüsn'ü-vechle vilayet-i Bağdad'ı kabza-i mutasarrıf Hüsravanım götürülmek gayret-i diniye cemiyet-i islamiye muktezasınca amme-i ehl-i İslam ve mühimmat-ı din ve devletden olub ve ol-diyarlara yaz eyyamında varılmak mümkün olmamağla sair seferlerden takadüm hareket olunmak lazım ve iktiza eylediği eelden Rum İli ve Anadolu ve Karaman ve Rum ve Arzırüm Beglerbegileri ve sair Mirimiran ve ümera ve asakir-i zafer-i bi-kerim ile ol-serhadlara karib olan mahallerde kışlamak fermanım olmağla ancak harçlıklarına emr-i şerifimle icazet virilub anlar dahi ibtida-i hamsinde gelub sefer-i humayunuma irişmeleri fermanım olduğundan gayri düstur-ı ekrem muşir-i ifham nizamü'l-alem müddebir-i umuru'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemim-i mehammi'l-enam bi'r-reyi's-sa'ib mümehhid-i bünyani'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-saadeti ve'l-iclal el-mahfufu bi-sünufi'l-evatifi'l-meliki'l-ala asakir-i hazret-i ma'şerime serdar olub Vezir-i Azam'ım Mehmed Paşa Adem-Allah Teala iclalehu bi-fazlullahi Teala kendi ile kışlakda kalan Mirimiran ve ümera ve umumen yeniçeri kullarım ve bölük halkı ve topçu ve cebeci taifesi ağaları ile ve sair ayan-ı devlet ve erkan-ı saadetim ile ibtida-i zimmetinde Tokat'dan kalkub Birecik İskelesi'nde asakir-i İslam'a irişinceye değin birkaç gün atların çayırladub ve dernek ve

cemiyet idub badehu Diyarbekir canibinden Bağdad tarafına teveccüh ve azimet eylemesi mukarrer olub ve cümle eyaletlerde olan ümera ve sair dirliğe mutasarrıf olanlar ve ma'zul Mirimiran ve ümera ve sair ma'zul olan umurlu ve zaamet ve tımarların ademlerine ve ahere feragat idenler ve feragatlarından alanların cümlesi zaman-ı mezburede müşarü'n-ileyh serdarım yanına irişmeleri için müekkiden ahkam-ı şerife tahrir ve irsal olunmağın siz dahi bir an ve bir saat te'hir ve tevakkuf eylemeyub rikab-ı kamiyabımla eşmeğe me'mur olan otuzar müteferrika-i müteferriki ve kırk nefer ve divan-ı humayunum ve on altı nefer defter-i hakani ve yigirmişer nefer maliye katibleri ve yüz dört nefer dergah-ı muallam çavuşları ve oturak ve korucu ve hazır olan yeniçeri taifesinden ve miri hizmete tayin olunan bölük halkı ve pir ve ihtiyar ve amel-mande ve zaamet ve tımandan mütekaid olanlardan maada umumen liva-i mezburede zeamet-i tımara mutasarrıf olan müteferrika çavuş ve cümle küttab ve şakirdeler ve bu cümlenin oğulları ve Alaybegi ve sair zu'ama ve erbab-ı tımar ve çeribaşı ve çeri sürücülerin cümlesi ma'zul ve eli emurlu ve iki yıldan beru zeamet ve tımarlarını feragat idenler ve alanlar ve sair ma'zullar sefer-i mezbure me'murlardır ve min-ba'd ekabir defteri ile ve emirle kalmayub ve birer tarikle emirle müşarü'n-ileyh serdarım tarafından seferden kalanlara dahi itibar olunmayub cümle tevaif-i askeri imtida-i zamisinden kaldırılıub müşarü'n-ileyh serdarım kışlakdan kalkmadan liva-i mezburun cümle asakir taifesi beglerbegilerinin yanına varub dahil ve atların anda çayırladub ve maan ordu-yi humayunuma irişub hizmetde bulunmaları babında ferman-ı ali-şanım sadır olmuştur. Buyurdum ki () vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi bir an ve bir saat te'hir ve tavakkuf eylemeyub liva-i mezburede olan kuzat ve kurra ve sair mecmu-i nas olan mahallerde muhkem tenbih ve te'kid ve nida etdirdesin ki vech-i meşru' üzere rikab-ı kamiyabımla eşmeğe me'mur olan müteferrika ve çavuş ve cümle küttab ve oturak ve korucu ve hazır olan yeniçeri ve hala mülazemetden miri hizmete tayin olunan bölük halkından ve zaamet ve tımara mutasarrıf olan sakat ve amel-mande ve pir ve ihtiyar olan mütekaidinden maada tevaif-i askerim cümlesi şimdiden hazır ve amade olub dahi cümle asakir taifesi ve ma'zul mirimiran ve ümera ve iki yıldan beru zeamet ve tımarların feragat idenler ve alanlar ve sair ma'zul ve eli umurlu ile ibtida-i zamiyesinde ol-canibden kaldırılıub müşarü'n-ileyh serdarım kışlakdan kalmazdan mukaddem Karaman Beglerbegi'si olan Emrül-ümerai'l-kiram Hasan dame ikbalehunun yanına varub dahil olub ve atları anda çayırladub ve maan müşarü'n-ileyh serdarım ile kalkub Diyarbekir canibinden Bağdada varub vech ve münasib gördüğü üzere durmakda ve yoldaşlıkda bulunalar. Bu sefer sair seferlere ve gayri zamanlara kıyas olunmaz. Mühimmat umurdandır. Bu babda gereği gibi her biriniz mukayyed olub liva-i mezburun cümle asakiri zaman-ı mezburede kaldırub bir ferde haleb etdirmeyub mirimiran müşarü'n-ileyhin yanına irsal ve ber-vech-i isti'mal irişdirilmekten bezl-i makdur ve sa'y-ı mahsur eyleyesin. İnşaaallahu Teala müşarü'n-ileyh serdarım intiha-i serhada varub dahil oldukda eğer ma'zul ve eğer mansub olan mirimiran ve ümera ve miralay ve müteferrika ve çavuş ve cümle-i küttab ve sair zu'ama ve erbab-ı tımar ve bölük halkı ve yeniçeri ve topcu ve cebeci ve arabacı ve sairden bir den bine ve bin den yüz bine varınca umumen asakir halkı sadır olan zabt-ı humayun saadet makrunum mucébince mukırr kılınub mevcut bulunanlar emr-i şerifime intisal etmiş olan kullarım olmağla müstakil mamul bih defter olub hazine-i humayunumdan hıfz olunsa gerekdir. Mevcud bulunmayanlar her kim olursa olsun dirlikleri alınub kat' olunub ve emlak ve erzakları miri için kabz olunub ve ele girenlerinin haklarından gelinub ve ele girmeyenler evlad ve ensabları ile merdud olub sair rayet gibi rayet kabilinden gerekdir. Ana göre her birin agah eyleyesin ki sonradan bilmedik ve işitmedik dimeyeler. Şöyle

bilesin alamet-i şerifime itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Rebiyülahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 22 şehr-i Rebiyülahir sene 1034
Be-Medine-i Tokat el-Mamure

Belge 655:

Yusuf'un Kara Cahid'den talep etduğu esbabdır.

Bir entari ak kaftan gümüş düğmeli aded 380 birer tu	Zibun 2 birer tu	Avrat kaftanı 1	Mutalla dülbend 1
---	---------------------	--------------------	----------------------

Kadife kavuk 1	Gömlek rizeleri 2 tu	Üç ma'sum gömleği iki tu	Don 4 iki tu
-------------------	-------------------------	-----------------------------	-----------------

Cer bezi(?) aded 2	Mest aded 2 tu	Nakışlı tadim aded 4	Beştemal aded 2	Yemeni bohça aded 1
--------------------------	----------------------	----------------------------	-----------------------	---------------------------

Zimmete baki
kesan(?) tu

Vech-i tahrir-i huruf budur ki Anbar Viran nam karyede Mehmed Beşe yedlerinde Mustafa Durmuş nam kimesnelerin bir kadimi yerleri olmağın mezbur Mustafa Durmuş fevt olub evlad-ı zikuru kalmayub miri tapuya müstehak olmağın Dedek oğlu Mehmed'e izn-i sipahi ile virdiği virilen yer ki bir tarafı Ahmed yeri bir tarafı tarik-i âmm ve bir tarafı Ramazan yeri ve bir tarafı Hacı Abdi yeri bu zikr olunan yeri Mehmed'e virdik yedine temessük virildi vakt-i hacetde ibraz oluna. Şehr-i Muharrem sene 1026.

İmza

Belge 656:

Zir yiğirmi yıldan ziyade bir kasabada sakin olub sakin olduğu kasabada mahallesi ahalisine üzerine lazım olan tekalifi eda iderken karyesinde mala ilhak olunur. Nesnesi yoğiken mücerred mukaddema bizim karyemizde sakin olur idik diyu ahalisi yedinde olan emr-i şerife muhalif tekalif-i örfiye talebine kadir olurlarmı beyan buyurulub isbat oluna.

El-cevab olmazlar Allah Teala Alem.

Ketebehu'l-fakir es-Seyyid İbadulllah ufiye anhum.

Mahalle-i Haçin, Bayos veledi Musa

Mezbur zımmi vech-i meşru' üzere defter-i cedide mahalle-i merkumeye kayd olunmuşdur. Fi gurre Cemaziyelevvel sene 1034.

İmza

Dilaver el-me'mur bi-tahrir hane-i cizye.

Mahalle-i Salmaz, Beğlu veledi Dudik(?)

Mezbur zımmi vech-i meşru' üzere defter-i cedide mahalle-i merkumeye kayd olunmuşdur. Fi gurre Cemaziyelevvel sene 1034.

İmza

Dilaver Ağa el-me'mur bi-tahrir hane-i cizye.

Belge 657:

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zül-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala bi'l-fiil Şehre Zul Beglerbegisi olub ber-vech-i arpalık Niğde Sancağı'na mutasarrıf olan Yustan dame ikbalehu ve Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin muadinü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu ve mefahirü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fezail ve'l-kelam Niğde vardıkda Develu ve Yahyalu Kadıları zide fazluhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Dergah-ı Ali Çavuşlarından darende-i ferman vacibü'l-iz'an kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Süleyman Çavuş zide kadruhu gelub Niğde Sancağı'nda Develu Nahiyesi'nde Senemioyuk nam karye ve gayriden on yedi bin akçe tımar hususunda Katib Ali Beg adamları zoru ile nizaa üzere iken mezbur Hüsrev fevt olub buna fevtinden dahi teveccüh ve mukarrer olub berat etdirub üzerinde olub mukaddem ve bu dahi hakkı iken müteveffa Hüsrev'in berat-ı sureti mezbur Katib Ali, Boşnak Mustafa Beg eline virmekle bu sefer-i humayunda iken fevt-i kahire ile zabt ve bir iki sene mahsulün bi-kusur ahz ve kabz idub ziyade gadr etmekle giru buna mukarrer kılınub ber-vechle mezburların alakaları yoğiken mezbur Mustafa Hüsrev için fevt olmamışdır. Bana feragat eylemişdir diyu bunun altı seneden beru zabt ve tasarrufunda olan tımarı berat etdirub ferağı ve gah tımar-ı mezbur benim üzerimdedir ve gah ben sipahiyim tımar aher edilmemelidir diyu biri yerine mugayyer dava ve hilaf-ı kanun iki dirliğe dekul eyleduğinden gayri mezbur Hüsrev dahi bu mukaddere fevt olmağla Hüsrev namına kimesne zuhura gelmemekle tımar-ı mezbur hakkım iken mezbur Mustafa Beg ol-vechle eylediği hile-i mahiz olub tımar-ı mezbur bunun her vechle mukaddem hakk-ı sarihin olduğun bildirub elinde olan beratına ve sair mukarrer nameleri mucebince zabt ve tasarruf etdirilmek babında inayet rica etmeğün tımar-ı mezburu mezkur Süleyman Çavuş'a kema-kan zabt ve tasarruf etdirub üzerine mürafa için çavuş tayin olundukda mürafadan firar iden mezkur Mustafa'yı ve aherden bir ferdi asla dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl idub mahsulünden nesnesin almış ise bade's-sübut hükm idub bi-kusur aliviresin. Kanaat itmeyub bundan sonra bir tarik ile emir ve temessukat ibraz idub nizaa iderse asla nizaa etdirmeyub tımar-ı mezburu kema-kan buna zabt ve tasarruf etdirub ve mahsulün ahz ve kabz etdiresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evail şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 6 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 658:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam çavuşlarından darende-i ferman vecibü'l-edgan kudvetü'l-emasil ve'l-akran Mehmed Çavuş zide kadruhu ordu-yi humayunuma gelub Niğde Sancağı'nda Karahisar Nahiyesi'nde Eğriköy nam karye ve gayriden on beş bin akçe hassasına mutasarrıf Mustafa nam kimesne nizaa üzere iken Revan seferine varmayub mezbur Mehmed Çavuş'un yiğirmi yıllık tımarı olmağla geldüğünden mukarrer kılınub mukarrer name-i humayunum virilub üzerinde iken hariçden Hızır Çavuş nam kimesneye feragat idub ol-dahi bununla nizaa üzere iken Tebriz ve Erdebil garetü seferine varmayub seksen akçe ulufe ile Bağdad'ın gureba ağası tekrar mezburun geldüğünden gayri buna mukarrer kılmışken mezbur Hızır Çavuş

Hasan nam kimesneye feragat idub bu makule nizaa üzere ondan zeamet ve tımar seferde mevcut edilenlerin hakkı olmağla buna mukarrer kılınub kat'-ı alaka olmuşken giru kanaat itmeyub dahl ve nizaadan halli olmamağla zabt-ı humayuna ve saadet makruna ile seferde mevcut olduğundan buna mukarrer olmuşken mezbur giru dahl itmekle mirimiran-ı sabık tarafından mürafaa olduklarında bi'l-muvacehe mürafaadan buna hükm olunub kat'i ve mukarrer kılınub ve mucébince asitane-i saadetimden mürafaa hükümleri virilub kat'-ı nizaa ve fasl-ı husumet olmuşken giru nizaadan halli olmadıkların bildirub imdi bir defa mürafaa olub mürafaadan cevabı virilen zeamet ve tımar hususunda tekrar nizaa istima' olunmak hilaf-ı kanundur. Min-ba'd nizaa istima' olunmayub buna zabt ve tasarruf etdirilmek babında ferman-ı ali-şanınm sadır olmuşdur. Buyurdum ki sadır olan emrim üzere tımar-ı mezburu muma-ileyh Mehmed Çavuş'a kema-kan zabt ve tasarruf etdirub min-ba'd hat-ı humayuna ve mürafaaya muhalif mezbur Hüseyin'in cezasını istima' eylemeyesiz ve tımar-ı mezburu kema-kan buna zabt ve tasarruf ve mahsuli ahz ve kabz etdiresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evahir şehr-i Saferü'l-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

Be-Medine-i Tokat

Belge 659:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki darende-i ferman-ı humayun Mehmed ordu-yi humayunuma şöyle arzuhal eyledi ki kendisi sipahizade olub be her sene zimmetine lazım gelen bedel-i gühercilesin zabitlerine virdikden sonra sair tekalife teklif oluna gelmiş değiller iken halliye sair reaya gibi tekalif-i şakka teklif olmağla hem bedel-i gühercile ve hem tekalif virmek hilaf-ı kanun olmağın men' olunmak babında emr-i şerifim taleb itmeğın buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda hakk üzere göresin kendusi sipahizade olub be her sene uhdesine lazım gelen bedel-i gühercile zabitlerine virdikden sonra sair reaya gibi tekalif-i şakka teklif iderlerse men' ve def idub bu vechle rencide ve remide etdirmeyesin. Hilaf-ı şer' ve kanun ve mugayyir caiz değildir. Emr-i humayun kimesneye iş etdirmeyesin. Mütemerridi seğirüp inad idenleri yazub arz eylesin ve bu babda dergah-ı muallam çavuşlarından kıdvetü'l-emasil ve'l-akran() zide kadruhu mübaşir ola her şer'den tecavüz etmeyesiz. Şöyle bilesin ve bade'l-nazar bu hükm'ü-humayunumu elinde ibka' idub alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evail şehr-i Muharrem sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 6 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034

Be-Medine-i Tokat

Belge 660:

Mevle'l-mevali Ahmed Efendi emr-i şerifidir.

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin bi'l-fiil Vize Kadısı olan Mevlana Ahmed zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki sen ehil-i ilm ve müstehak-ı inayet olduğun ecluden halliye hakkında inayet-i aliye-i şahanem zühure getirub iş bu sene erba'a ve selasin ve elf Rebiyülahir'inin yigirmi sekizinci gününde hat-ı humayun-ı saadet makrunumla Kayseriye Kazası'n sana sadaka ve inayet idub iadesiçun () tayin olunmuşdur. Buyurdum ki bir an ve bir saat te'hir ve tevakkuf etmeyub varub kaza-i

mezbure mutasarrıf olub ahalisine icra-i ahkam-ı şeriye eylesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf. Mine'l-hicretin nebevviye aleyhi efdalu't-tahiye.

Kayd fi 6 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Tıbk-ı aslihu el-muta' lazal nafizen fi cemi' el-aktar ve'l-iska' hurire el-fakir Seyyid Mehmed el-Hüseyin el-Kazasker-i Anadolu ufiye anhum.

Belge 661:

Emr-i Hasan Çavuş Oğlu Mustafa.

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala Karaman Beglerbegisi () dame ikbalehu ve Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam çavuşlarından Hasan Çavuş oğlu darende-i ferman vacibü'l-iz'an Mustafa ordu-yi humayunuma gelub Kayseriye Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nde Meşhed İni nam karye ve gayriden iki bin akçe tımar ferağı Süleyman tahvilinden buna teveccüh olunub berat etdirub tasarrufunda iken diğer Mustafa nam kimesne halileye süluk idub tımar-ı mezburu bir yıldan sonra Hüdaverdi nam kimesnenin fevtinden almağla dahl idub lakin buna feragat iden mezbur Süleyman merkum Hüdaverdi'nin sefere gelmedüğünden ve badehu fevtinden virilub tarih-i mezbur Süleyman'dan bir yıl mukaddem olduğundan gayri Şaban nam kimesne mezbur Mustafa'nın sefere gelmedüğünden bana virilmiştir diyu nizaa idub lakin mezbur Şaban dahi bu defa vaki' olan Abaza seferine gelmeyub merkum Hasan Çavuş oğlu Mustafa sefer-i mezburda hizmetde mevcut ve eda-i hidemat idub her vechle hakk-ı mirice olduğun bildirub tımarı mukarrer olmak babında inayet rica itmeğın beratı ve sair temessukatı mucebince giru buna mukarrer olmak emr idub buyurdum ki emrim üzere tımar-ı mezburu giru buna mukarrer idub elinde olan beratı ve sair temessukatı mucebince kema-kan buna zabt ve tasarruf etdirub min-ba'd mezburları ve aherden bir ferdi dahl ve nüfuz etdirmeyesin ve dahl idub tahvil ve tarihine düşen mahsulinden nesnesin dahi almışlar ise bade's-sübut hükm idub bi-kusur aliviresin. Şöyle ki mezburan hakkımdan(?) kanaat eylemeyub bundan sonra temessukat dahi ibraz iderse kat'a dahl etdirmeyub kema-kan zabt ve rafi' olan mahsulatın ahz ve kabz etdiresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Saferü'l-muzaffer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 Cemaziyelevvel sene 1034

Be-Yurt Sahra-i Tokat

Belge 662:

Emr-i Hasan Çavuş.

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala Karaman Beglerbegisi () dame ikbalehu ve Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam çavuşlarından darende-i ferman vacibü'l-iz'an kıdvetü'l-emasıl ve'l-akran Hasan Çavuş zide kadruhu ordu-yi humayuna gelub Kayseriye Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nde Meşhed İni nam karye ve gayriden iki

bin akçe kılıç tımara mutasarrıf olan Mehmed fevt oldukda kenduye teveccüh olunub berat etdirub mutasarrıfınız Piyale nam kimesne Süleyman'ın ve Bayezid'in Lenbe seferine gelmedüğinden aldım diyu zayı'den berat ibraz idub lakin mezbur Süleyman bin yigirmi sekizde fevt olub ve Bayezid bin yigirmi üç senesinde fevt olub mezbur Süleyman'ın tımarı liva-i mezburda Akça İn nam karyeden iki bin akçe tımarı olub fevt oldukda oğlu Ahmed'e teveccüh olunub ve Bayezid dahi asla tımar tasarruf etmeyub ol-takdirce Piyale'nin aldığı nukud'ı-mahz olmağla tımar-ı mezbur bunun hakkı olmağla beratı mucebince mukarrer ve zabt etdirilmek babında inayet rica etmeğın mukarrer ve zabt etdirilmek emrim olmuştur. Buyurdum ki emrim üzere tımar-ı mezburi beratı mucebince merkur Hasan Çavuş kema-kan zabt ve tasarruf itdirub min-ba'd Süleyman'ın ve Bayezid'in gelmedüğinden aldım diyu dahl iden mezbur Piyale'm ve aherden bir ferdi asla dahl itdirmeyesin ve dahl idub tahvil ve tarihine düşen mahsulinden dahi almışlar ise bad'es-sübut hükm idub aliviresin tekrar nizaa ider olursa tımarı buna zabt itdirub bu defa Abaza seferine gelmeyen merkur Piyale asla dahl itdirmeyesin. Memnua olmazsa temessükatıyla ordu-yi humayunuma havale eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir şehr-i Muharrem sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Yurt Sahra-i Tokat

Belge 663:

Emr-i şerif Mehmed Çavuş.

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala samiye Beglerbegisi olub ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan () dame ikbalehu ve Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam çavuşlarından darende-i ferman vacibü'l-iz'an kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Mehmed Çavuş zide kadruhu ordu-yi humayunuma gelub Kayseriye Sancağı'nda Koramaz Nahiyesi'nde Darsiyak nam karye ve gayriden on beş bin yedi yüz akçe tımarı olan Yusuf fevtinden ikdam fevt olub tımar-ı mezbur mahlul oldukda ihda ve selasin ve elf Receb'inin yigirmi yedinci gününden asitane-i kenduye teveccüh olunub berat etdirub üç sene bile nizaa üzerinde ve zabt ve tasarrufunda iken Katib Ali ve diğer Mehmed Çavuş nam kimesneler mücerred tımar-ı mezburu halas idub kendu almak için mezbur Yusuf fevt olmamıştır. Bi'z-zat (*) diyu mukarrer ve berat-ı sureti peyda ve ibraz etmeğle varub bunun hakk olan tımarı (*) Yeniçeri ve Sipahi vekiliyuz diyu alub lakin mukaddema husus-ı mezbur için Karaman Beglarbegisi olan emrü'l-ümerai'l-kiram Mustafa dame ikbalehu huzurunda müteferrika ve çavuş ve sair Niğde ve Kayseriye'nin raiyyet ve eşrafından sual olundukda mezbur Yusuf'un sahih fevt olub ve tımar-ı mezbur bunun hakk olduğun şehadet eylediklerinden gayri Yusuf benim diyu berat ibraz ider olmayub ancak mezkurlar tımar-ı mezburu halas etmek için nizaa idub ve bu sene dahi me'mur olduğu Abaza muharebesine değın Bursa muhafazasına mezkur Yusuf ve gayri namıyla tımar-ı mezbur ile bundan gayri kimesne sefere gelmeyub her vechle hakkı olmağın mirimiran-ı sabık ve serdarım tarafından kati' mukarrerleri lehine virilub ber-vechle tımar-ı mezburda bir ferdin alakası yoğiken mezkurların ve kanaat itmeyub bunun mürafaadan haberi yoğiken mürafaa olduk ve bu temessukat peyda idub ve İltemişlü çavuşlardan Mehmed Çavuş'a feragat idub ol-dahi tayin olunan hududa ziyade hilaf-ı kanun berat

etdirub badet Seyyid Ebu's-Suud'a sipariş idub varub mezbur mahsulu ve rusumun alub ziyade gadr ve zabt etduğın bildirub elinde olan berat (-) virilen mukarrer emirleri mucebince zabt etdirilmek babında inayet rica itmeğın mukarrer olub zabt etdirilmesini emr idub buyurdum ki emrim üzere tımar-ı mezburu muma-ileyh Mehmed Çavuş'a kema-kan elinde olan beratı ve sair temessukatı mucebince zabt ve tasarruf etdirub vech-i meşru' üzere hakk-ı miri iken dahl idub ve hilaf-ı kanun hurufe tecavüz alub berat iden mezkur diğér Mehmed Çavuş ve aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl idub mahsulinden nesnesin almış ise bade's-sübut hükm idub bi-kusur alviyesin kanaat etmeyub bundan sonra bir tarik ile emr ve sair temessukat ibraz idub nizaa üzere olanların dahl ve taarruz etdirmeyub kema-kan buna mukarrer ve zabt ve tasarruf ve mahsulün ahz ve kabz etdirub mezburları ibraz eyledikleri temessukatları ile serdar-ı ali-mikdarıma gönderesin ki gelub cevabları virile. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evsat-ı şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 10 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Medine-i Tokat

Belge 664:

Emr-i şerif İlbegli Cemaati.

Nışan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan () hükmü oldur ki.

Ulufeciyan-ı yeminden yüz birinci bölükde yevmi on dört akçeye mutasarrıf olan Hasan Abdullah nam kulum yarar ve mülazımlardan olduğı eçlden Rum hazine tabi İlbeglu mukataasının senesi yüz seksen bir akçeye olub yiğirmi bin akçe ziyade ki cümle senesi iki yük akçeye olmak üzere hizmeti mukabelesinde bin otuz dört Muharrem'inin guresinden sene-i merkum Zilhicce'sinin gayetine gelinceye değın iş bu darende-i ferman-ı humayun-ı hakani kıdvatü'l-emasil ve'l-akran Hasan Abdullah kulum zidet kadruhuyu emin nasb idub bu berat-ı humayunu virdum ve buyurdum ki mezbur kulum varub mukata-i mezbureyi tarih-i mezburdan sene tamamına değın senesi iki yük akçeye olmak üzere zabt ve tasarruf ve vaki' olan külli ve cüz'i hukuk ve rusumete ahz ve kabz idub madem ki malımı dahil-i hazine idub mahsuri olmaya mukata-i merkumeye aherden bir ferd dahl eylemeyeler ve mukata-i merkumenin ahalişi mezbur kulumu kendulere emin bilub emanete müteallik umurda müracaatı kenduye idub şer' ve kanuna muvafık olan suretten tecavüz eylemeyeler. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılālar tahriren fi'l-yevmü'l-işrin şehr-i Safer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 13 Cemaziyelevvel sene 1034

İmza

Be-Medine-i Tokat

Belge 665:

Velehu

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fazluhu ve mefahirü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fezail ve'l-kelam Bozok ve Kırşehir ve Akşehir ve Karahisar ve Sivas Kadıları zide fazluhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki İlbeglu ve Kulağurlu Türkmen taifesinden bazıları perakende ve perişan olub varub taht-ı kazanızda sakın olmağla malıma külli gadr olduğı i'lam olunmağın imdi defter-i (*) hakanide mukayyed İlbeglu ve Kulağurlu Türkmen taifesinden varub taht-ı kazanızda on yıldan ekall sakın olanları istimalat ile kaldırub kadim yerlerinde iskan etdirmeniz emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifimle () vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi husus-ı mezbure gereği gibi mukayyed olub göresin fi'l-vaki taife-i mezbureden bazıları varub taht-ı kazanızda sakın olmuşlar ise ol-makulelerin on yıldan ekall olanların mezbur kulum

istimalat ile kaldırub kadim yerlerinde iskan itdiresin. Ama bu babda ziyade ihtimam idub aherin reayasına dahl ve taarruz olunmaktan ve bu bahane ile celb ve ahz-ı maldan ihtiraz idub cadde-i hakdan udul eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılâsın tahriren fi'l-yevmü'l-selase işrin şehri-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-Medine-i Tokat

Belge 666:**Emr-i tezkire**

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana İlbeglu Kadısı zidet fazluhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki İnşaalahu'l-meliki'l-müteal iş bu bin otuz üç senesinde vaki' sefer-i zafer-rehbere me'mur olan asakir-i neferat measirime külli nüzl zahiresi lazım olmağın kaza-i mezburun bin otuz dört tarihine mahsub olmak üzere kırk altı buçuk avarız hanesinin her bir hanesinden rub-ı dekik ve maadası şair olmak üzere keyl-i İstanbul ile iki kile tereke cem' ve tahsil ve lazım olan mahale irsal olunmak fermanım olmuşken kaza-i mezbure mesafat-ı baide de olub nakl-i asir olmağla reayanın hallerine terhimen bedel-i nüzl her bir haneden dörder yüz akçe talep ve tahsil ve ordu-yi humayuna irsal ve teslim-i hazine etdirilmek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifimle silahdarlardan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Ali nam kulum zidet kadruhu vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi kaza-i mezburun ol-mikdar avarız hanesinin tarih-i merkum mahsub olmak üzere her bir hanesinden dörder yüz akçe bedel-i nüzliden asitane-i saadetinden virilen nişanlı ve mühürlü mevkufat defteri mucebince hane hesabı üzere mezbur kulum talep ve tahsil-i kabz ve defter itdirub hasıl olan akçeyi kiseleyub ve mühürleyub mezbur kulumla ve yarar adamlarınla ordu-yi humayunuma irsal ve isal ve dahil-i hazine itdiresin. Miri için alınan altuni yüz on sekizer ve kamil guraşa yetmiş sekizer akçeye ve esedi guraşa altmış sekizer akçeye ve sahihü'l-ayar-ı Osmaniye onar akçeye defterde akçenin onu bir dirhem olmak üzere aldırub ziyade ve noksan aldirmayasın. Amacın tahsilde tamam ihtimam idub hilaf-ı emr-i şerif reayaya taaddi ve tecavüzden ve fermanımdan ziyade akçe aldirmaktan be-gayet hazer eyleyesin ve sen ki mezbur kulumsun bedel-i nüzl akçelerin eline virilen mevkufat defteri mucebince hane hesabı üzere talep ve tahsil ve ordu-yi humayunuma getirub teslim-i hazine eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılâsın tahriren fi'l-yevmü'l-sani' şehri-i Şabanü'l-muazzam sene selase ve selasin ve elf.

İmza

be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 667:

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam İlbeglu Kadısı zidet fazluhu ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran İlbeglu mukataatı Emini Hasan zide kadruhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki sana sene-i merkumeden her bir re's birer guraşa olmak üzere bin re's bıçağa yarar koyunları sen ki emin-i müşarü'n-ileyhsin bulunan yerlerden işтира' ve tedarik idub ve bundan gayri bin re's sürsat koyunun dahi ihraç idub ber-vech-i isti'cal ordu-yi humayunuma irsal ve isal ve teslim etdirmek emr idub buyurdum ki hükm'ü-şerifimle () vardukda bu babda sadır olan ferman-ı celilü'l-kadrim üzere amel idub dahi bir an ve bir saat te'hir ve terahi eylemeyub sen ki emin muma ileyhesin hane-i merkumeden bin re's sürsat koyunları ihraç ve tahsil idub ve bundan maada her bir re'si birer guraşa olmak üzere bin re's bıçağa yarar koyunları işтира' ve tedarik idub ber-vech-i ta'cil iki bin re's koyunu ordu-yi humayunuma irsal ve isal ve teslim itdirmekde ikdam eyleyesin ve bin re's koyunun lazım gelen akçesi

toplandıkda mukataa mahsulünden ashab-ı hukuka kabillerin virub kimesnenin bir akçe virmeyesin alıkomayasın ve iştırâ' ve sürsat koyunları bıçağa yarar olub hakikli ve bıçağa yararmaz olmakdan (*) üzere göndermemekden ihtiraz eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-sani' şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

İmza

Be-Medine-i Konya

Belge 668:**Berat-ı Ebu Bekir.****Nişan-ı şerif-i ali-şan-ı sami-mekan-ı sultani ve tuğra hükmü oldur ki**

Rafi' tevki' refi'-i hakani Ebu Bekir südde-i saadetime gelub yararlığı i'lam olundukda ibtidadan üç bin akçe tımara emr-i şerif virilub ve Kayseriye Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nde iş bu üç bin yüz akçe tımar Hasan Çavuş oğlu fariğ Mustafa tahvilinden rica(?) iken teveccüh idesiz fihu(?) sene sitte ve işrin ve elf Zilhicce'sinin evsatından emr-i şerif virildikden sonra tezkiresi ihraç olunmak fermanım olmağın zıkr olunan üç bin yüz akçe tımar fariğ-i mezkur tahvilinden kabil efrayı(?) olanlara yüz akçesi teslim-i dahil merkum Ebu Bekir'e bu tevcih olunub südde-i saadetinden virdum ki zıkr olunub ve ayan ve beyan kılınub.

Nahiye-i Sikad-ı Küçük tabi' İslamlu Divani
6000

Mezra-i Vacihin tabi' Vilur Divani
1000

Mezra-i Salihat-ı Bol tabi' Kenar-ı Irmak Divani
2000

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub. Şöyle ki mesayik-i himayet mirun(?) mucebince ve mesahir-i mektub asakir-i mansure ve bermuceb defter-i hakani-i mansur mevada hala evladatın hire lasir(?) men' ola. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi 27 Zilhicce sene selase ve işrin ve elf.

Kayd fi 18 Cemaziyelevvel sene 1034

El-muhibb-i muhlis Mustafa Ağa-yı dergah-ı ali

Belge 669:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulumü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki mukaddema katl olunan Yusuf Paşa'nın hazinedarı olub ebna-i sipahiyandan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Derviş nam sipahi ordu-yi humayunuma arzuhal sunub müteveffa Yusuf Paşa'yı Abaza Mehmed Paşa katl eyledikde müşarü'n-ileyh Mehmed dame ikbalehu bunu ahz idub salıvirmeyub yanında bulunmağla Kayseriye sakinlerinden Mahmud Kadı nam kimesne bunun odasın basub onda olan sekiz re's tüylü deve ve beş re's cins kısrağ ve iki re's katır ve iki dane tüfenk ve bir dane münakkaş sof u Malatya ve iki dane çuha tulum ve sekiz dane sahan ve sekiz dane tencere ve bir dane simat ve bir deste ok ve bir kantar kahve ve iki kantar pirinci fuzule çeküb alub ziyade zulüm eylediği i'lam eyledikde şer'le zıkr olunan eşya kenduye alıvirilmek için ağaları tarafından mühürlü mektub virilüğün bildirub hakkı alıvirilmek babında emr-i şerifim virilmesin rica itmeğın ağaları tarafından virilen zıkr olunan davar ve sair esbab ve erzak-ı mezbure alıvirilub hilaf-ı şer' talil etdirilmemek fermanım olmuştur. Buyurdum ki hükmü-şerifimle dergah-ı muallam yeniçerilerinden Gedikli Mumcu Mehmed nam kulum vusul buldukda sadır olan emr-i celilü'l-kadrim üzere mucebince mezbur Mahmud Kadı meclis-i şer'-i şerife ihzar idub mukaddema bir defa şer'le görölüb fasıl olunmayub on beş yıl geçmemiş ise hakk üzere teftiş ve

tefahhus ve ağası mektubuna nazar idub göresin. İ'lam olunduğu üzere ise ol-babda mukteza-i şer' kavlim ile amel idub bad'es-sübut şer'le müteveccih olan at ve katır ve deve ve kısarak ve sair esbab ve eşyasın her ne ise hükm idub bi-kusur aliviresin min-ba'd hilaf-ı şer'-i şerife mezburu talil ve nizaa etdirmeyesin. Şikayet olunub bir daha emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasmın tahriren fi evsat-ı şehr-i Saferü'l-muzaffer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 18 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Yurt Sahra-i Aksaz

Belge 670:

Velehu

Kıdvetü'l-emasil ve'l-akran nefsi Kayseriye'de bi'l-fiil dergah-ı muallam yeniçerileri Serdarı olan () zide kadrihu tevki' refi-i humayun vasıl olacak malum ola ki bundan akdem felevat(?) Yusuf Paşa'nın hazinedarı olan Derviş ol-canibe vardukda haliya Kayseriye Kadısı olan Mevlana Mahmud zidet fezailuhu ve sair sipah taifeleri ve sairlerinde mezburun bazı esbab ve iş'al ve deveye (*) olub bu babda cem' ve tahsil için Gediklulardan Mumcu Mehmed zide kadruhu tayin ve temin olunub ol ((canibe)) vardukda husus-ı mezbure onat-ı vechle mukayyed olub dahi mezburun emval ve erzak (*) Herkirek dahillerinde zuhur iderse ve sipahi taifelerinde zuhur iderse bu babda ağaları tarafından virilen mektub mucebince olub Mumcu-i mezbure eda ve teslim idub ber-vech-i iştimal bu canibe gönderesin diyu bi'l-fiil dergah-ı muallam yeniçeriler ağası olan iftiharü'l-ümerä ve'l-ekabir Hüsrev dame uluvvuhu tarafından mühürlü mektub virilmek mucebince amel olmasın emr idub buyurdum ki () vusul buldukda bu babda sadır olan emrim ve müşarü'n-ileyh tarafından virilen vech-i meşru' üzere virilen mühürlü mektub mucebince amel idub min-ba'd hilafına cevaz göstermeyesiz. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasmın tahriren fi evail şehr-i Rebiyülahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Be-Medine-i Tokat

Belge 671:

İzzetlu Peder-i azizim Ali Ağa izz-i huzur-ı şeriflerine yüzler sürdükden sonra inha ve i'lam olunan budur ki haliya bu katib ahvalinden sual olunursa sıhhat üzere bilesiz bade-zikr asitane-i saadetde teveccüh etdiğimiz için Kayseriye'de olan malımız için Yeniçeri Ağası'nın mektub-i mevzui mucebince ve saadetli Sadrazam hazretlerinin emr-i şerifi mucebince ve Sipahiyan Ağaların mektub-i mevzui mucebince Kayseriye'de esbab ve bar u katarımızı tahsil etmek için canibimizden vekilimiz olub anlara değin bu canibimize dökülmüştür ve fi'l-cümle her şey ki ana değin bize vasıl olmuştur. Alınan esbablarımızı beyan ider ve girub evimizi basub iki köle iki cariyeye alub ve büyük acem licası ve sair her ne alındı ise tahsil oluna.

Deve tülü	Kısarak	Katır	Tüfenk	Malatya sofu münakkaş	Çuha tulum
8	5	2	2	1	2

Sahan	Tencere	Bir mesamad(?)	Bir deste ok	Bir kantar kahve
8	8			

İki kantar prinç ve bir çadır
Mühr'ü-mahlas Derviş Ağa.

Belge 672:**Berat-ı Seyfullah****Sebeb-i tahrir-i hüruf tastir-i rakkame tevki-i refi'-i humayun oldur ki.**

Kayseriye Kalası Dizdarı olan kudvet-i sekab ve'l-müstahfızı Hamza zidet muhafaza ordu-yi humayunuma mektub gönderub Kayseriye Sancağı'nda Sahra Nahiyesi'nde Saraycık nam karye ve gayriden bin dört yüz akçe gedik tımar ile kala-i mezbure müstahfizlarından olan Muharrrem oğlu Ali kendu heva ve hevesinde olub hizmet-i malı ve geduği mahluldur diyu yine kala-i mezburenin Kol oğullarından rafi' tevki' refi'-i humayun Seyfullah için mehil ve müstehakdır diyu mezbura virilmek ricasına arz itmeğin vech-i meşru' üzere teveccüh idesin diyu erba'a ve selasin ve elf Rebiyülahir'esinin evailinde hükm'ü-şerifim virildikten sonra tezkiresi bab-ı saadetinden ihraç olunmak fermanım olmağın zikr olunan gedik ile tımar kendu hevesinde olan Ali tahvilinden mezkur Seyfullah'a teveccüh olunub virdum ki ve tahrir olunur.

Nahiye-i Saraycık diğer feham tabi' Telatas hisse 2500

Mezra-i Arise tabi' Sahra hisse 900

Karye-i Kertur tabi' Lormal hisse 1000

Yekun 6800 / 1400

Ve buyurdum ki bade'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki veliyyet kala-i mezbure müstahfizlikdir. Bi-kusur miri ve hudut kıla ol-babda hiç ahz-ı men' ve def olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi'l-sadis min şehr-i Rebiyülahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 18 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034

Be-Medine-i Tokat el-Mahmiye

Belge 673:**Berat-ı Mahmud****Nişan-ı şerif-i ali-şan hükmü oldur ki**

Nefs-i Kayseriye'de vaki' Şeyh Camii'inde düşenbih ve pencşenbih günlerinde tilavet olunan Hargelecioğlu vakf eylediği ecza-yı şerifeden yevmi bir akçe ile cüz'ü-şerife tilavet iden iş bu rafi' tevki' refi'-i ali-şan-ı hakani Mahmud gelub berat-ı şerifimle mutasarrıf iken aherden dahil olmağla müceddeden teveccüh olunmak babında inayet rica itmeğin müceddeden bu berat-ı humayunu saadet makruna virdum ve buyurdum ki bad'el-yevm düşenbih ve pencşenbih günlerinde bir cüz'ü-şerife tilavet idub taayyün olunan bir akçe vazifesine mutasarrıf olub vakfin ruhuna (...) devam için duaya müdavemet göstere ol-babda hiç ahz-ı men' ve vaki' olmaya. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evail şehr-i Cemaziyelevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 18 şehr-i Cemaziyelevvel sene-i mezbur

Be-Medine-i Tokat el-Mamure

Belge 674:**Emr-i şerif Dülger Mahmud**

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Kayseriye Kadısı zidet fazlulu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki bi'l-fiil asitane-i saadetimde Hassa Mimarlarım başı olan iftiharül-emacid ve'l-ekarim Mehmed zide mecduhu südde-i saadetime mektub gönderub bin altı yüz akçe hassa gedik tımarıyla Kayseriye Kalası'nın ferman-ı bahş olan darende-i ferman-ı humayun Ahmed oğlu Mahmud için kala-i mezburenin fermanı vaki' olacak mala icra-i hizmet idub ve kadimden fermanca olanları üç gün yevmiye almayub üç günden maada yiğirmişer akçe icazet alınmak maksad-ı kadim iken hala ferman vaki' oldukda ırgadiye-i fermanca olanlar kayda

gelmiş değil iken hala buna ferman ile ırgadiyeyi dahi kendu yeminden vir diyu bunu rencide etmekle kadimden vire gelmemekle hala dahi ırgadiye teklif etmekle rencide olunmamak babında emr-i şerifim virilmek ricasını arz etmeğin kadimi olageldüğüne muhalif ırgadiye teklif olunmamakla emrim olmuştur. Buyurdum ki bu babda sadır olan emrim üzere amel idub dahi husus-ı mezbur i'lam olunduğu üzere ferman vaki' olacak kadimden fermanca olanlar ırgadiye vire gelmiş değil ise kadim ola geldüğüne muhalif buna dahi ırgadiye teklif ile rencide ve remide etdirmeyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evail Rebiyülevvel sene isneyn ve selasin ve elf.

Kayd fi 19 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 675:

Fahrü'l-müderrisin Mevlana Mustafa Efendi kamiya.

Tahiyyat-ı safiyat itafından sonra i'lam olunan oldur ki Kayseriye'de Melik Mehmed Gazi Medresesi yevmi yigirmi beş akçe kazasker-i sabık zamanında sana teveccüh olunub üç ay mikdarı tasarruf itmeden medrese-i mezkure ahire virilub sana gadr olmağın sene erba'a ve selasin ve elf Cemaziyelevvel'isi guresinden beş ay müddet ibka' olunmuştur. Gerekdir ki gur-re-i mezkurede medrese-i merkumeye varub gur-re-i Şevval'e değın mutasarrıf olub badehu medrese-i mezkure teveccüh olunan Mevlana es-Seyyid Abdusselim mutasarrıf olub bab-ı ifadeden talebiyle keşad eyleye ve's-selam hurire fi'l-yevmü'l-selase aşer-i beşer şehr-i Rebiyülahir fi şehur sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 22 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
El-fakir Seyyid Mehmed el-Hüseyn el-Kazasker-i Anadolu.

Belge 676:

Vakfiye-i Abdi.

Dai-i tahrir-i nemika budur ki mahmiye-i Kayseriye Mahallesi'nden Emin Sultan Mahallesi sakinlerinden sahibü'l-hayrat ve'l-hasenatdan Abdi bin Hacı Emir nam kimesne meclis-i şer'de ikrar idub halas-ı malımdan mahmiye-i merkum muzafatından Dadasun nam karye malikanesinden iki bin dört yüz dirhem malikaneden altı yüz dirhem malikanenin iki yüz dirhem malikaneyi merhum Şeyh Abdurrahim Efendi cami-i şerifinde hala seccade-nişin olan erbab-ı zühd ü salahın Ercümend'i ve erbab-ı zühd ü salahın Serbelendi es-Seyyid el-Hac Şeyh Mehmed Efendi ma'rifeti ile her gün salat-ı asrdan(?) sonra hazret-i sultan-ı enbiya salavatullah ve selamının ruh-ı şerifi için Muhammediye kitabı kıraat olunmak için vakf idub kıraat iden kimesne zıkr olunan malikanenin mahsuline mutasarrıf ola diyu şart idub zıkr olunan vakf-ı tetmim için iş bu li-ecli't-tescil mütevellî nasb etduğım Kayyım Mehmed Dede bin Allahvirdi'ye teslim eylemiş idim. Hala İmam Ebu Hanife kavmi rahmetullah'u-aliyye katında vakf-ı merkumdan rücu'-i sahih olmağın rücu' idub giru malıma ilhak itmek isterim didikde mütevellî-i merkum mücadele ve muhasıma idub İmam Ebu Yusuf ve Muhammed rahimehuma katlarında rücu' sahih değillerdir. Canib-i vakfa hükm'ü-taleb iderim didikde unvan-ı kitabda hatt-ı müstetabın vaz' iden hakim'ül-şer' eimme-i eşref mabeynlerinde vaki' olan halaka-i alim olduğu halde canibe vafına hükmü lazım idub tarik-i şer' ile tescil ve emr-i vakf tekmlil kılub femen bedele mukaddema Sema, Fatıma eimme Alaaddin Seyyidü'l-dane İnallahi semî' alim ve icraü'l-vahif Aliyü'l-Hay el-kerim

cari-i zikr ve hurire Fi evsat-ı şehri Cemaziyelevvel sene erba'a ve selasin ve elf. Mine'l-hicretin nebeviyye aleyhi efdalu't-tahiye.

Şuhudü'l-Hal:

Müftehirü'l-eimme Molla Beşir bin Mercan Süleyman Beg Abdullah
Şeyh İbrahim Çelebi bin Hacı Bayram Çelebi, Kasım Beg, Hacı Müslim bin Hasan Ali
İbrahim Çelebi bin Hacı Cafer Süleyman Beşe bin Yusuf Beg
Hacı Mustafa bin Şemseddin Abdalbaki bin Musa Kadı Osman Çelebi bin Subaşı
Ahmed Çelebi bin Ömer Çelebi ve gayrühüm

Belge 677:

Emr-i şerif Dülger Mahmud meremmetci

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin () ila ahir () Mevlana Kayseriye Kadısı Zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Kala-i Kayseriye Dizdar Hamza ve Seydi südde-i saadetime mektub gönderub kala-i mezburenin Hendek ve Hisarica bedenlerinde ve kalaların üzerinde vech-i hanesi üzerinde bazı yerleri harabe-i müşrif olub tamir ve meremmete muhtaç olunmağičun vilayet-i Karaman'da mukataatdan Kayseriye ve Bozok Sancakları'nda vaki' eşkinciyan ve sipahizadegan taifelerinin mir-i canibine virdikleri bedellerinden veyahud Kayseriye'de vaki' Cırlavuk mahsulünden kitabet mikdarı alınub kala-i mezburenin zikr olunan meremmeti yerlerine harç ve sarf olunmak babında emr-i şerifim virilmek ricasına i'lam eyledikleri eelden vech-i meşru' üzere zikr olunan yerlerden alınub harç ve sarf olmasın emr idub buyurdum ki bu babda sadır olan ferman-ı saadetim mucebince amel idub vech-i meşru' üzere kala-i mezburenin tamir ve meremmetine muhtaç olan yerleri sipahizadegan eşkinciyan bedellerinden veyahud Cırlavuk mahsulünden kitabet mikdarı alınub kala-i mezburenin zikr olunan meremmet yerlerine harç ve sarf etdiresin. Ama bu bahane ile ekl ve bel' olunub aheri rencide etdirmekden mutabık ihtiraz üzere olasın. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi'l-yevmü'l-sadis ve'l-işrin şehri Saferü'l-hayr sene isneyn ve selasin ve elf.

Kayd fi 17 şehri Cemaziyelevvel sene 1034

İmza

Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 678:

Emr-i Mustafa

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zül-kadr ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala Karaman Beglerbegisi () dame ikbalehu ve kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelem Mevlana () Kadısı zidet fezlulu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki darende-i ferman-ı humayun Mustafa ordu-yi humayunuma gelub Kayseriye Sancağı'nda () Nahiyesinde Seyda-i Küçük nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan Beg bundan akdem vaki' olan Leye seferine varmayub tımar-ı mezbur mahlul oldukda Ali nam kimesneye virilub berat itdirub üzerinde iken mezbur Ali fevt olub tımar-ı mezbur giru mahlul oldukda bin otuz üç Receb'inin on ikinci gününden kenduye teveccüh olunub berat itdirub üzerinde ve tasarrufunda iken aherden Hasan Çavuş nam kimesne zuhur idub mezbur Beg için adamımdır ve can oğlumdur. Üzerinde diyu niza idub lakin tımar-ı mezbur bunun hakk-ı miri olduğun mukaddema liva-i mezbure Alaybegisine arz mucebince mukarrer olmuşken giru mezbur Hasan Çavuş kanaat itmeyub dahl ve nizaadan hali olmaduklarını bildirub elinde olan beratı ve sair temessukatı mucebince mukarrer olub kema-kan kenduye zabt ve tasarruf itdirilmek babında inayet ve rica itmeğın mukarrer olub zabt itdirmesin emr idub buyudum ki emrim üzere tımar-ı

mezburu mezkur Mustafa'ya elinde olan beratı ve sair temessukatı mucibince kema-kan mukarrer idub zabt ve tasarruf itdirub ol-vechle halliyeye süluk iden nizaa iden mezbur Hasan Çavuş ve adamisin ve oğlun ve aherden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl idub mahsulinden nesnesin almışlar ise bad'es-sübut hükm idub bi-kusur alıviresin ve kanaat itmeyub mezbur bundan sonra bir tarikle emr ve sair temessukat ibraz idub nizaa itmek ister ise asla dahl ve nizaa itdirmeyub kema-kan buna mukarrer ve zabt ve tasarruf ve mahsulün ahz ve kabz itdirub mezbur Hasan Çavuş ve oğlunu serdar-ı ali mikdarına gönderesin ki gelub cevabı virile. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evahir şehr-i Rebiyülevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 24 Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Medine-i Tokat el-Mahrusa

Belge 679:

Emr-i şerif Mustafa

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram () ila ahir () Karaman Beglerbegisi () dame ikbalehu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki Kayseriye Alaybegisi Abdulkerim ordu-yi humayunuma mektub gönderub Kayseriye Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nde Kalkancık nam karye ve gayriden üç bin akçe timara mutasarrıf olan Mehmed bu defa me'mur olduğu Abaza seferine gelmeyub ve münhezim olduğu muharebede bulunmayub tımarı mahluldür diyu darend-i ferman (*) elinde ibtidadan emri olan Mustafa'ya virilmek babında inayet ricasına arz etmeğin imdi sefer (*) gelmeyub ve münhezim olduğu muharebede bulunmayanların zaamet ve tımar alınub mezbur davası istima' (*) bir daha mukarrer olmamak üzere iş bu selase ve selasin ve elf Zilhicce'sinin guresinden sefer-i mezburda muharebe-i mezkurda bulunan erbab-ı istihkaka virilmek fermanım olmuştur. Buyurdum ki göresin mezkurun timara emri var ise ve mezbur emr ile ve akabir ve defteriyle kılmış olmayub fi'l-vaka' sefer-i mezbura me'mur iken gelmeyub ve muharebe-i mezburda bulunmamış ise min-ba'd davası istima' olunmayub gelub nizaa iderse hakkından gelinmek ve bir daha mukarrer olmamak üzere mezbure teveccüh idub tezkiresin viresin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evail Saferü'l-hayr sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 25 şehr-i Cemaziyelevvel sene 1034
Be-Yurt Karahisar

Belge 680:

Bac-ı bazar ve ihtisab

İzzetlu Abdulnebi Efendi huzur-ı şeriflerine dua-i bi-nihayeden sonra iş bu senede vaki' olan ihtisab ve bac-ı bazarları Murtaza nam kimesneye mah-ı Cemaziyelahir'in ibtidasından mah-ı Receb'in intihasına varınca mah-ı Cemaziyelahir yedi bin rayic akçeye mah-ı Receb'i dokuz bin akçeye cem'an iki mah altmış gün ider. On altı bin akçeye iltizama mezbur Murtaza'ya virilmiştir. Sicil-i mahfuza kayd idub mezbur Murtaza bu günden zabtına mübaşeret idub kimesne mani' olmaya tahriren fi evail Cemaziyelahir sene erba'a ve selasin ve elf.

Muhibb'ül-muhlisin es-Seyyid (...) Mirimiran ber-vech-i arpalık Kayseriye haliya.

Beyaz Sahn

Beyaz Sahn

Belge 681:

Eazimü'l-ümerai'l-kiram efahimü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihtiram ahabü'l-hayr ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-ala südde-i saadetimden Diyarbekir'e varınca yol üzerinde vaki' olan Beglerbegiler dame ikbalehum ve

meraciü'l-ümerai'l-kiram mefahimü'l-küberai'l-fiham zü'l-kadr ve'l-ihiram el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-allam zıkr olunan eyaletlerde vaki' Sancak Begleri dame izzühüm ve mefahirü'l-kudat ve'l-hükkam zü'l-kadr madenü'l-fazl ve'l-ihiram zıkr olunan sancaklarda vaki' olan kadılar zidet fazluhum ve mefahirü'l-emasil ve'l-akran yol üzerinde vaki' olan mirliva Müslimleri ve kalaa dizdarları ve neferat ağaları zidet kudruhum tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki halliye bi'l-fiil Reis-i küttabım olan iftiharü'l-emacid ve'l-ekarim camiü'l-mehamid ve'l-mekarim el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-hallak Durak dame mecdühu Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekremim Adem-Allahü Teala iclalehuya hassa atlar ve sair emur-ı mühimme ile irsal olunmağın buyurdum ki hükm'ü-şerifimle her kangınızın taht-ı hükümetine dahl olur ise lazım geldukde kılağuzlar koşub ve gice ve gündüzde ve mahuf u muhatara olan mahallerde bekçiler ve neferat tayin eyleyub ve zad ve zevadaların dahi tedarik ve ihzar itdirub müşarü'n-ileyhesin emin ve salim birbirinize irsal ve isal etdirub husus-ı mezbur mühimmat emurdandır. Saire kıyas itmeyub avk ve te'hirinden ve ihmal ve tekamil sebebi ile irsal olunan hassa atlar ve sairine zarar irişse asla beyan olunacak gadriniz makbul olmayub mesul ve muateb olmanız mukarrerdir ve muma-ileyhin hakkınızda şükr ve şikayeti mütemmir ve münevvidir ana göre her biriniz mukayyed olub emin ve salim birbirinize irsal ve mehil-i me'mure isal etdirmekte ziyade ihtimam eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılāsın tahriren fi evail şehir-i Cemaziyelvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 3 Cemaziyelahire sene 1034
Be-Makam-ı Kostantiniye el-Mahrusa

Belge 682:

Berat-ı Said Mustafa

Nişan-ı şerif-i ali-şan sami-mekan-ı sultani ve tuğra-yı garra-yı cihan-sitan-ı hakani hüküm oldur ki

Kayseriye'de vaki' Melik Mehmed Gazi Medresesi'nin mukayyidi Sefer halife na-muhil olmağın refi' olunub bir sene yevmi bir akçe ile darende-i ferman-ı humayun Hacı Mustafa layık olduğun Müderris Mustafa arz itmeğın sadaka idub bu berat-ı izzeti eyalete virdum ve buyurdum ki varub mukayyed olub hizmet-i lazımesin tevdi' kıldıkdan sonra yevmi bir akçeye mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devam-ı devletim için reaya müdavemet göstere. Şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evail Ramazan sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 Cemaziyelahire sene 1034

Belge 683:

Vech-i tahrir huruf budur ki Bektaş Mahallesi'nde bir tarafı Cafer Beg çeşmesinin örkününe ve bir tarafı Keklik Mahallesi'nde gelen örkününe ve bir tarafı zımmi Ense evi örkününe diğer Hacılar yolu üstüdür ve bir tarafı bağçe divarı ile mahdud olan arz-ı haliye tapuya müstehak olmağın kanun üzere resm-i tapusu alınub yedine tezkize virilmiştir ki bad'el-yevm keyfe ma-yeşa mutasarrıf olub tasarrufuna aherden bir ferd mani' ve mezahim olmaya tahriren fi evail şehir-i Recebü'l-müreccib sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 Cemaziyelahire sene 1034
El-fakir Kasım Mevlana-yı Kayseriye hala

Belge 684:**Hazret-i mevlana-yı şeriat-maab**

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana İslamlu Kadısı zidet fazluhu bade's-selam i'lam olunur ki Kayseriye Sancağı'nda İslamlu Nahiyesi'nde Güllüce nam karye ve gayriden üç bin akçe tımara mutasarrıf olan darende-i mektub-i Osman gelub tımar-ı mezburda kimesnenin alakası yoğiken aherden Uğurlu nam kimesne dahl ve nizaa ider diyu bildirub lakin mezbur bu defa vaki' olan Abaza muharebesinde ve hizmetlerde ve bu kalemde mevcut bulunmayub eda-i hizmet idub mezkur Uğurlu'dan nam ve nişan olmayub sefere gelmemekle giru buna mukarrer bu canibe olunub tahvil mektubu virilub gerekdir ki tımar-ı mezburu mezbur Osman'a zabt ve tasarruf etdirub aherden Uğurlu'ya ve bir ferde dahl ve kabz etdirmeyesin ve dahl idub tahvil ve tarihine düşenden nesnesin almışlar ise bade's-sübut hükm idub giru alıviresin. Şöyle bilesin tahriren fi evail şehr-i Zilhicce'ti's-şerife sene selase ve selasin ve elf.

Kayd fi 7 Receb sene 1034

Be-Yurt Kayseriye

İmza
Hasan Paşa

Belge 685:**Reayadan hariç akçe alınmak için emr-i şerifdir.**

Kudvetü'l-kudat ve'l-hükkam madenü'l-fazl ve'l-kelam Mevlana () Kadısı zidet fazluhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki dergah-ı muallam çavuşlarından darende-i ferman-ı humayun Osman Çavuş zide kadruhu ordu-yi humayunuma arzuhal idub berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu tımarı karyelerinin çift akçesi defterde ve beratında kenduye hasıl-ı kayd olmağla beratı ve defter mucebince çift akçesin taleb eyledikde ziyade bahadan gurus ve altun teklif itmekle mahsuline gadr olduğun bildirub anın gibi defter mucebince kenduye çift akçesin taleb eyledikde reaya ziyade bahadan gurus ve altun virmeyub sahihü'l-ayardan akçe alıvirilmek babında emr-i şerifim taleb itmeğın buyurdum ki hükm'ü-şerifimle vardukda hak üzere göresin. Arz olunduğu gibi kenduye aid çift akçesin taleb eyledikde mezburdan reaya ziyade bahadan gurus virilmekle kenduye gadr olduğu vaki' ise men' ve def' idub defter ve beratı mucebince kenduye aid çift mahsulü için sahihü'l-ayardan akçe alıvirub hilaf-ı şer' ve kanun ve mugayyer emr-i humayun kimesneye iş itdirmeyesin mütemerridi seğirüp muhalefet idenleri yazub arz eyleyesin. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evahir Safer sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 8 Cemaziyelahir sene 1034

Be-Medine-i Tokat

Belge 686:

Akda kudatü'l-müslimin evla vülatü'l-muvahhidin madenü'l-fazl ve'l-yakin hüccetü'l-hakk ale'l-hallak'u-ecmain varis-i ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid inayeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kayseriye Kadısı zidet fezailuhu tevki' refi'-i humayun vasıl olacak malum ola ki sen ki kadısın ve kudvetü'l-kudat ve'l-mustahfizin Kayseriye Kalası Dizdarı Hamza zide hıfz mektub gönderub Kayseriye Sancağı'nda () Nahiyesi'nde Üskübi nam karye ve gayriden bin dört yüz akçe tımar ile Kayseriye Kalası müstahfizlerinden olan Abdülbaki mukaddema terk-i kala idub müstehil heva ve hevesinde olub ve daima eşkıya ile gezmekden hali olmayub fesad üzere olmağla ve hizmeti kafi kalmağla yine kol oğullarından darende-i ferman-ı humayun Ali'ye teveccüh olunub berat itdirub altı ve yedi aydan beru kala-i mezburun hıfz ve destinde

olub ber-vechle hizmetde kusuri yoğiken mezbur Abdalbaki giru bir tarikile mukarrer emri olmaz idub dahl ve nizaadan halı olmaduğın bildirub elinde olan beratı mucebince zabt etdirilmek babında inayet ricasına arz eyleduğınız eelden zabt itdirilmesin emr idub buyurdum ki emrim üzere zikr olunan tımar ve geduğı mezbur Ali'ye kema-kan (*) itdirub min-ba'd şaker-i mezburu'l-bakiyi ve aheri dahl ve taarruz etdirmeyesin. (*) nesnesin almışlar ise bade's-sübut hükm idub bi-kusur alıviresin. Mezburdan sonra bir tarikile berat ibraz idub dahl ve nizaa itmek isterler ise asla dahl ve taarruz etdirmeyub kema-kan buna zabt ve tasarruf ve mahsulın ahz ve kabz etdirub mezburun temessukatıyla serdar-ı ali mikdarına havale eyleyesin ki gelub cevabı virile. Şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evsat-ı şehr-i Cemaziyelevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Kayd fi 9 Cemaziyelahir sene 1034
Be-Medine-i Tokat el-Mahrusa

Belge 687:

Zahirü'l-müderresin Mevlana Ali Hüsam Efendi kamiya.

Tahiyyat-ı safiye inhafından sonra il'am olunan oldur ki iş bu sene erba'a ve selasin ve elf Muharrem'inin sekizinci gününden yevmi elli akçe ve gurre-i Safer'den iki ay tevkitle Kayseriye'de Sahibiye Medresesi sana sadaka olunmuşdur. Gerekdir ki bad-ı hulul el-vakt virirse mezkureye varub bab-ı ifade-i talebiye keşada idesin ve's-selam.

El-fakir es-Seyyid Mehmed el-Kazasker-i Anadolu

Belge 688:

Kudvetü'l-mevaliü'l-izam faysalü'l-füzeläü'l-kiram Ahmed Efendi hazretlerinin zaman-ı (*) is'arın narhın beyan ider. Tahriren fi evail Cemaziyelevvel sene erba'a ve selasin ve elf.

Nan dirhem 160	Peksimed dirhem 90	Kahve	Börek dirhem 40	Lahm-ı ganem yükü 8		
Lahm-ı maiz yükü 6	Lahm-ı bakar yükü 5	Sade yağ yükü	Yoğurd yükü 1	Pirinç yükü 10	Kara üzüm	
İncir	Peynir	Asel	Penbe vukiyye 60	Bestil(?)	Tere yağı	Sabun
Soğan kıymet 24	Behisni üzüm	Ayıntab bekmezi	Kara bekmez	Tuz	Zeyt yağı	
Şerlakin(?)	Kuyruk yağı		İç yağı		Osmancık üzümü yükü 7	
Mum lezgi(?) 20		Cevizli helva yükü 5				

Belge 689:**İzzetli ve faziletli efendi hazretlerinin.**

Meclis-i izzetlerine mühr'ü-muhlisden riya(?) budur ki adet-i kadim üzere üç aydan beru subaşı eşkalde gezmekte izn-i humayun ferman olunduğu üzere hala dördüncü aydan beru subaşı ve her nahiyeye subaşı tayin olunmayub kethüdamız varub birkaç adam ile subaşılarn hizmetini adet-i kadim üzere ve iktiza iden hususları şer'le görüb umur-ı muazzamaya vaki' oldukda temessukatları ile bu canibe müracaat eylemek üzere varaka-i sahiha huzur-ı izzetlerine tahrir olunub hak-i paye irsal olundu mercudur ki vech-i meşru' üzere berat-ı şerifleri dahi kadimden olageldiği üzere varaka-i mergubları rica olunur. Baki kerem sizlerindir.

Fahrü'l-muhlis Zeynel Abidin ber-vech-i arpalık liva-i Kayseriye hala.

Belge 690:

Şakire bint-i el-Hac İbrahim meclis-i şer'iyeye gelub zevcim olan Osman bin Mahmud nam kimesne iki senedir beni nafaka ve kisvesiz koyub gitmiştir. Müslümanlara sual olunub kibel-i şer'den nafaka ve kisve takdir olunmasın taleb iderim ((didikde)) mezbure Şakire nafaka ve kisveye külli muhtaçdır didiklerinde ((kibel-i şer'den)) mezbure Şakire'ye yevmi sekizer akçe nafaka ve kisve takdir ((olundu mavakaa bi't-taleb)) ketb olundu hurire fi gurre Receb'il-mürecceb sene erba'a ve selasin ve elf.

Şuhudü'l-Hal:

Molla Halil el-Hatib
Veli bin Ali

İbrahim Çelebi bin el-Hac Hüseyin
ve gayrühüm

Hüseyin
Beyaz Sahn

Muhafız Ali
Beyaz Sahn

Belge 691:

Nefs-i Kayseriye yeniçerilerinin yedlerine debbağlardan yüz elli buçuk eğer sahtiyanı ve eğer meşin ve eğer oğlak ve eğer kuzu gelub tacirlerden debbağ bazarında bey' olunmasına emr-i şerif olmağla mucebince debbağ hanelerin tevzi' olunan sahtiyanı beyan ider hurire fi evahir Muharremü'l-haram sene erba'a ve selasin ve elf. Büyük Debbağhane beher yevm sahtiyan ve meşin ve kuzu ve oğlak guruş altmış 60

Debbağhane-i Hacı Kasım beher yevm sahtiyan ve meşin ve kuzu ve oğlak cem'an yığirmi beş 25

Berç-i zımmi Debbağhane beher yevm sahtiyan ve meşin kuzu ve oğlak cem'an yığirmi 20

Ahmed Dede bin Hacı Muharrem Debbağhanesine beher yevm sahtiyan ve meşin ve kuzu ve oğlak cem'an yığirmi 20

Haber-i zevat Debbağhanesine beher yevm sahtiyan ve meşin ve kuzu ve oğlak cem'an yığirmi beş 25

Şuhudü'l-Hal:

Hacı Receb bin Hacı Hüseyin Dede
Katib Ahmed Ahmed

Maksub Beg Hacı Mustafa bin Hacı Kemal
ve gayrühüm

Fi 19 şehr-i Saferü'l-hayr sene 1034

Penbe yükü 40	Penbe yükü 36	Mum yükü 17	Şair kise 80
------------------	------------------	----------------	-----------------

Belge 692:

Cemaziyelevvel'in on altıncı gününde virilen tereke hurire bu tereke müsamehedir(?).

Simsil 20	Tere yağı vukiyye 22	Sade yağ vukiyye 24	Sim vukiyye 50 60
--------------	-------------------------	------------------------	----------------------

Mum vukiyye 20	Hana vukiyye 18
-------------------	--------------------

Cemaziyelahir evailinde virilen tereke.

(*)

İncir vukiyye 7	Lahm-1 bakar vukiyye 5	Lahm-1 ganem vukiyye 7	Lahm-1 maiz vukiyye 6
-----------------------	------------------------------	------------------------------	-----------------------------

Cemaziyelevvel'inin gurresinde müsaade olunan terekedir.

(*)

Yükü Tereyağı 24	Yükü Penbe 66	Yükü Lahm-1 ganem 8	Yükü Lahm-1 maiz 7	Yükü Lahm-1 bakar 6
------------------------	---------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------

Bezmet vukiyye 25	Üzüm yükü 7	(*) Kara üzüm vukiyye 6	İncir vukiyye 8	Peynir yükü 8
-------------------------	-------------------	----------------------------------	-----------------------	---------------------

Temsil(?) yükü 28	Sase(?) yükü 60	Beyaz soğan yükü 2 kıymeti 1	Bor üzümü kıymet 24	Behisni üzümü kıymet 42
-------------------------	-----------------------	------------------------------------	---------------------------	-------------------------------

Şerhun(?) yağı 8	Tereyağı 10	Suşat(?) vukiyye 12	Sarike kıymet 18
---------------------	----------------	------------------------	---------------------

İncir yükü kıymeti 3	Ayıntab bekmezi yükü tahmil(?) 7	Kara bekmez yükü 3
----------------------------	--	--------------------------

Kasım deste 1	Müskat deste 1	(*) deste 1	(*) deste 1
------------------	-------------------	----------------	----------------

6. DEĞERLENDİRME**6.1. Belgelerde Geçen Yer İsimleri****6.1.1. Karye İsimleri**

1. Ağ İn	31. Koyun Andalı
2. Ağca Şehir	32. Kurd İni
3. Akça İn	33. Kümlekan
4. Akkasa	34. Küsdoğan
5. Akköy	35. Maden Ağılı
6. Anbar Viran	36. Mahlulyer
7. Ardamsun	37. Mamalar
8. Barsiyak	38. Mardin
9. Bulut	39. Meşayiş
10. Caber	40. Meşhed İni
11. Çeleb Elma	41. Molu
12. Dadasun	42. Salur
13. Darsiyak	43. Saray
14. Eğri Köy	44. Saraycık
15. Erumin	45. Sarıkaya
16. Eyimli	46. Sarımsaklu
17. Germür	47. Semurciler
18. Gesi	48. Senemioyuk
19. Güllü	49. Seyda-i Küçük
20. Güllüce	50. Sur Hisarı
21. Gürgen	51. Sur-i Buzurk
22. Harsamanı	52. Sükuthak
23. Hayrinyeri(?)	53. Tahrirgöz(?)
24. Heledék	54. Tavşan Tepesi
25. Hisarcık	55. Tokat
26. Hisardepe	56. Tomarza
27. Hurladası(?)	57. Ulu Bürüngüz
28. Kalkancık	58. Üskübi
29. Kavacık	59. Yenice Karaca Viran
30. Kesrin	60. Yüreğir

6.1.2. Mahalle İsimleri

1. Baldöktü	11. Haçin
2. Bektaş	12. Hasbek
3. Cami-i Atik	13. İslim Paşa
4. Cemaat-i Kethüda Obası	14. Kayseri
5. Depecik	15. Kürdler
6. Emin Sultan	16. Lala
7. Eski Bezzazistan	17. Merkebcı
8. Kebe İlyas	18. Oduncu
9. Gesi	19. Salmaz
10. Güllük	20. Sultan Hamamı

21. Tac-1 Kızıl
22. Tavukçu
23. Tus

6.1.3. Mezra İsimleri

1. Ağca Ağıl
2. Aris
3. Çukur
4. Depecik
5. Gazi Haydar
6. Gerek
7. Göl
8. Hacı Bağı

24. Yeni İl
25. Yenice

9. Halis Ağa
10. Harit(?)
11. Kavak
12. Kerek
13. Kızılca İn
14. Mesyuk(?)
15. Murgüs(?)
16. Obruk
17. Otak
18. Salihat-1 Bol
19. Vacihin(?)

6.1.4. Kaza ve Nahiyeler

Kazalar

1. Güğercik
2. Haleb
3. Kayseri
4. Yahyalu

Nahiyeler

1. Akmal
2. Develu
3. Eğribucak
4. Köstere
5. İslamlu
6. Karahisar
7. Karakaya
8. Karataş
9. Kenar-1 Irmak
10. Koramaz
11. Mamalar
12. Merkeb
13. Sahra
14. Saraycık
15. Sehumu Saray
16. Seviral(?)
17. Surviran
18. Yahyalu

6.2. Belgelerin Tasnifi**6.2.1. Belgelerin Türlerine Göre Tasnifi****Hüccetler**

513, 514, 515, 516, 517, 518, 523, 526, 532, 565

İ'lamlar

519, 520, 521, 522, 524, 525, 528, 530, 531, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 548, 549, 567, 573, 590, 593, 617, 636, 652, 675, 676, 680, 684, 687, 690

Tezkere

527, 529, 545, 554, 557, 558, 563, 564, 566, 568, 570, 579, 586, 591, 599, 608, 611, 666, 683, 691,

Ferman

560, 561, 576, 577, 602, 603, 609, 610, 620, 629, 646, 654, 669, 677, 679, 681

Berat

542, 543, 552, 553, 559, 562, 568, 571, 572, 589, 592, 600, 621, 623, 624, 626, 627, 628, 630, 631, 638, 639, 640, 641, 657, 664, 668, 672, 673, 682

Buyrultu

544, 546, 547, 550, 551, 555, 556, 574, 581, 584, 594, 595, 596, 597, 598, 601, 606, 612, 613, 615, 616, 618, 619, 622, 632, 634, 642, 643, 644, 645, 647, 648, 650, 653, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 665, 667, 670, 674, 678, 685, 686

Tereke

604, 607, 649, 655, 692

Mektup

575, 578, 580, 582, 583, 585, 587, 588, 605, 614, 625, 633, 635, 637, 651, 656, 671

Narh

688

Mürasele

689

6.2.2. Belgelerin Konularına Göre Tasnifi**Hırsızlık, Eve Girme**

519, 521, 669

Vekalet Davası

517, 671

Miras Paylaşımı

535, 605

Kur'an Tilaveti

580, 581, 623, 673

Ordu ve Devlet Adamlarının İhtiyaçlarının Karşılanması

544, 547, 551, 584, 596, 598, 599, 609, 610, 613, 645, 646, 653, 666, 667, 681

İskan ve Göç

520, 546, 612, 617, 632, 665

Tayin

548, 549, 556, 562, 568, 571, 592, 600, 624, 631, 633, 639, 641, 652, 660, 670, 675, 682, 683, 587, 689

Reyanın Defterlere Kaydedilmesi

643, 644

Ölüm Keşfi

534

Tımar

524, 552, 553, 557, 558, 559, 579, 586, 589, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 640, 657, 658, 661, 662, 663, 664, 668, 672, 678, 679, 684, 686

Alım Satım, Takas

513, 514, 515, 518, 523, 532, 538, 540, 541, 554, 582, 591, 622, 691

Vergi, Vergi Anlaşmazlığı

542, 545, 588, 593, 594, 595, 597, 601, 602, 603, 611, 614, 615, 616, 618, 634, 635, 638, 642, 647, 651, 656, 659, 674, 680, 685

Sulh Beyanı, İbra ve İskat

516, 526, 528, 536, 539

İcar Verme

583

Tamir

576, 577, 579

Vasi Tayini

525, 530, 574, 604, 608

Askerlik Hizmeti ve Davaları

560, 561, 572, 578, 590, 620, 636, 650, 654

Mülkiyet Hakkı ve Anlaşmazlığı

527, 529, 550, 587, 648

Vakıf Davaları ve Vakıf Görevlileri Tayini

537, 543, 566, 567, 569, 573, 575, 621, 676

Nafaka Davaları

690

Alacak Verecek Davaları, Borç Davaları

522, 531, 533, 563, 564, 565, 585, 606, 619, 637

Para Basımı ve Ayarı

555

7. SONUÇ VE TARTIŞMA

Kayseri'nin 25 numaralı şer'iyeye sicilinin 101-160. Sayfaları arası H. 1034 (M.1624-1625) tarihindeki belgelerin transkripsiyon ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu belgelerde; mahkemelerde meydana gelen vekaletnameler, terekeler, vasi tayini, nafaka, vesayet vb. davalar görülmüştür. Ayrıca gerek hükümet merkezinden gelen gerekse kadılar tarafından verilen emirnamelerin kaydı tutulmuştur. Bu emirnamelerde daha çok ordunun zahire ihtiyacının karşılanması ve memur atanmasına dair tutulan kayıtlardır.

Belgelerde dikkat çeken bir husus da gayrimüslim halk ile Müslüman teb'a ilişkilerinin iç içe geçmiş olduğudur. Bu durum Osmanlı Devleti'nin dini yapısındaki farklı kesimlere adaletle hükmeden ve hoş gören tutumunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Osmanlı Devleti'nin farklı din ve inançlardaki teb'anın hayat tarzına ve yaşayışına engel olmadığı kanıtı olarak transkribini yaptığımız bir belgede rastlamaktayız. 634 numaralı belgede gayrimüslim teb'adan “bedel-i hamr” yani “şarap vergisi” ödemeleri durumunda şarap kullanmalarına karışılmamıştır. Çünkü Osmanlı Devleti'nde her türlü din, inanç ve mezhepten teb'a baskı ve zorlama görmeden kendi inançlarına göre huzur ve refah içerisinde yaşamışlardır. Bu durum Osmanlı devlet yönetiminin hoş görüye dayanan büyük bir devlet geleneğinden geldiğinin açık bir kanıtıdır.

Yine belgelerde tımar konusundaki anlaşmazlıklara da rastlamaktayız. Ahaliden bazılarının tımarın tasarrufunda bulunan kişilerin seferlere katılmadıklarını bu nedenle tımarların eski mutasarrıflarından alınarak kendilerine verilmesine dair taleplerde bulunmuşlar ancak yapılan incelemelerde genellikle bunların asılsız iddialar olduğu yapılan yoklamalarda mutasarrıfların seferlere katıldıkları anlaşılmıştır. Bazı belgelerde de yeni tımar tayini ve tımar tasarrufu konusundaki anlaşmazlıklar konu edilmiştir.

Ordu ihtiyaçlarının karşılanması konusunda, merkezden taşra yönetimlerine gönderilen resmi evraklarda sicillere kaydedilmekteydi. Seferlerden önce ordunun zahire ihtiyaçları, atların yem ve samanlarının tedariki, ordunun konaklayacağı yerlerin temini ve güvenliğinin sağlanması, yol üzerindeki köprülerin onarılması yada yeni köprülerin inşası konusunda da emirnameler sicillere kaydedilmektedir. Bu konuda da bazı belgeler incelediğimiz sicilde yer almaktadır.

Yine bir belgede ölüm keşfi ile ilgili bilgilere rastlamaktayız. Bu belgede Kebe İlyas Mahallesi'nden Ahmet adında bir çocuğun Yılanlı Dağı'nda sığır güderken kurt saldırmış ve çocuğun bazı uzuvlarını kurdun yediğine dair ölüm keşfi kayıt altına alınmıştır.

Bu çalışmamızın Kayseri'nin tarihine az da olsa ışık tutacağı ve ilim dünyasına katkı sağlayacağı düşüncesini taşımaktayız.

KAYNAKLAR

- ABACI, N., 2001. Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17.yy.), KB Yayınları, Ankara, XIII, 249s.
- AKBAŞ, S. B., 2005. Kayseri'de Yörükler ve Türkmenler, Kayseri Büyük Şehir Belediyesi Yayınları, Kayseri, 276s.
- AKGÜNDÜZ, A., 1990. Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri, C.1, Fey Vakfı Yayınları, İstanbul, 710s.
- AKGÜNDÜZ, A. ÖZTÜRK, S., 1999. Bilinmeyen Osmanlı, OSAV Yayınları, İstanbul, 528s.
- AKŞİT, A., 2000. "Selçuklulardan Osmanlılara Geçiş Sürecinde Kayseri Şehrinin Nüfusu", Türk Kültürü Araştırmaları Enstitüsü, (451), ss. 689-692.
- AYDIN, M. A., 1996. Türk Hukuk Tarihi (Genişletilmiş 2.Baskı), Beta Basım Yayın, İstanbul, XIX, 352s.
- BALTACI, C., 1976. XV-XVI. Yüzyılda Osmanlı Medreseleri, İstanbul, 720s.
- BOZKURT, G., 1996. Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, VII, 238s.
- CANTAY, G., 2003. "Kayseri'de Selçuklu Yapılanmasının Önemi ve Koruma", Ali Aktan, IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, 530, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi, ss.101-110
- CİN, H., 1992. "Tanzimat Döneminde Osmanlı Hukuku ve Yargılama Usulleri", 150. Yılında Tanzimat, Yayına Haz. Hakkı Dursun Yıldız, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, ss.11-32.
- CİN, H. AKGÜNDÜZ, A., 1990. Türk-İslam Hukuk Tarihi, C.2, İstanbul, 230s.
- ÇAYIRDAĞ, M., 1987. "XV. Asırda Kayseri", Kültür ve Sanat Haftası Konuşmaları ve Tebliğleri, 143, Kayseri: Kayseri Belediye ve Özel İdare Birliği Yayınları, ss.21-24
- _____, 2001. Kayseri Tarihi Araştırmaları, Kayseri Büyük Şehir Belediyesi Yayınları, Kayseri,436s.
- ÇELEBİ, E., 1966. Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 3, Neşriyat Yayınları, İstanbul, 1424s.
- DEVELLİOĞLU, F., 1998. Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara, 1195s.
- EDHEM, H., 1982. Kayseri Şehri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 164s.
- EKİNCİ, E.B., 2002. "Tanzimat Devri Osmanlı Mahkemeleri", *Türkler*, C.13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.772-779.
- GÖDE, K., 1987. "Beylikler Döneminde Kayseri", Kültür ve Sanat Haftası Konuşmaları ve Tebliğleri, 143, Kayseri: Kayseri Belediye ve Özel İdare Birliği Yayınları, ss.18-20
- _____, 1998. "Eratnalılar Döneminde Kayseri (1327-1381)", Ali Aktan, II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, 477, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi Yayınları, ss.149-154
- GÖKHAN, İ., 2003. "Kayseri ve Yöresinde Dulkadir Beyliği Hakimiyeti ve Eserleri", Ali Aktan, IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, 530, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi, ss.223-231
- GÜLER, A., 1998. "Alaeddin Keykubat (1220-1237) Zamanında Kayseri Şehrinin Stratejik Önemi", Ali Aktan, II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu

- Bildirileri, 477, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Araştırmaları Merkezi Yayınları, ss.171-178
- HACIGÖKMEN, M.A., 2003. "Kadı Burhaneddin Devletinde Ahilerin Faaliyetleri", Ali Aktan, IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, 530, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi, ss.267-274
- HALAÇOĞLU, Y., 1998. XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, XII, 222s.
- İHSANOĞLU, E.(Ed.), 1999. Osmanlı Devleti Tarihi, C.2, Zaman Gazetesi, İstanbul, 856s.
- İNBAŞI, M., 2000. "Kayseri Kalesi", OTAM, (11), ss.825-848.
- KARS, Z., 1999. Milli Mücadelede Kayseri, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 187s.
- KESKİN, M. ve HÜLAGÜ, M., 2007. Geçmişteki İzleriyle Kayseri, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 368s.
- OĞUZOĞLU, Y., "XVII. Asırda Kayseri", Kültür ve Sanat Haftası Konuşmaları ve Tebliğleri, 143, Kayseri: Kayseri Belediye ve Özel İdare Birliği Yayınları, ss.32-33
- ÖZTÜRK, S., 1995. Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defteri (Sosyo-ekonomik Tahlil), OSAV Yayınları, İstanbul, 500s.
- PAKALIN, M.Z., 1993a. Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C.2, MEB Yayınları, İstanbul, 784s.
- SELÇUK, H., 2007. "XVII. Yüzyılda Osmanlı Ordusuna Kayseri'den Lojistik Destek", Türk Dünyası Araştırmaları, (167), ss.159-174.
- _____, 2008. "XVII. Yüzyılda Kayseri ve Çevresindeki Türkmen Oymakları", Türk Dünyası Araştırmaları, (173), ss.41-62.
- SOMUNCU, M., 1995. "Kayseri Şehrinin Kuruluşu ve Gelişmesi", Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, (4), ss.127-145.
- TOK, Ö., 2003. "Osmanlı Şehrinde Mülkün Kullanımında Çevre Düzeni ve Kamu Hukukuna Riayet (XVII. Yüzyıl Kayseri Örneği)", Ali Aktan, IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, 530, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi, ss.493-509
- TUFANTOZ, A., 2003. "Selçuklular Zamanında Kayseri'nin Askeri ve Ticari Önemi", Ali Aktan, IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri, 530, Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi, ss.511-519
- TURAN, O., 2002. Selçuklular Zamanında Türkiye, Boğaziçi Yayınları A.Ş., İstanbul, 752s.
- _____, 2006. Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, Ötüken Yayınları, İstanbul, 559s.
- UZUNÇARŞILI, İ. H., 1988. Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı, 3.Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 453s.
- YEĞİN, A., 1992. Yeni Lügat, Hizmet Vakfı Yayınları, İstanbul, XVI, 800s.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Mustafa SÖZCÜ
Doğum Yeri ve Tarihi : Kahramanmaraş 1984

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih ABD
Doktora Öğrenimi :
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E-Posta Adresi : mustafa_lordoglu@hotmail.com
Tel. : 05428372017
Tarih : 2015

EKLER

EK 1:

A

adem-i ma'lumat: bilgisi olmamak
ağniya: zenginler
ahkam: emirler, hükümler
âhûr: ahır, dam
ahz: kabul etme, alma
akar: para getiren mülk
akarât: gelir sağlayan mallar ve yapılar
akdem: ilk, önce, önceki
akdes: en kutsal
akıbet: nihayet, son
âl: aile, evlat, sülale
alef: saman, ot, hayvan yemi
ale'l-iştirak: beraber, birlikte
alenî: açık olarak
aleyhi afdalu't-tahiye: selamların en güzeli ona (Hz. Peygambere) olsun
âli: büyük, yüce, aziz
alışan: şan ve şerefi büyük olan
amel-mande: iş yapamaz durumda olan
amm: umumi
âmme: umuma mahsus olan
ân-be-ân: gitgide, gittikçe, vakit ilerledikçe
ani'l: -den, -dan
arız: gelen, tesadüfi olay
ari: hür, -sız
asfiya: samimi, saf, içi temiz
asir: zor, güç, zahmetli
asiyab: su değirmeni
ati: gelecek, önde, aşağıda
atik: eski
avam: cahil halk, ayak takımı
avdet: geri gelme, dönme
azl: işinden çıkarma, yol verme

B

Ba'de: sonra, bundan sonra
badehu: ondan sonra
bade'l-ahz: aldıktan sonra
bade't-tezkiye: soruşturma sonrası temize çıktıktan sonra
bâb: kapı, bölüm

bade-ma: bundan böyle
bade-zin: bundan sonra
baha: kıymet, bedel
bâis: sebep olan
bakiyye: kalan, arta kalan
baki: daimi, kalıcı, geri kalan, bundan başka
bâlâ: yüksek, yukarı, üst
balığ: erişmiş, yetişmiş, toplam, yekun
bargir: beygir, at
batın: nesil, soy
batman: eski ağırlık ölçüsü, 2-8 okka arası olup genelde 6 okkadır (6 okka=8 kg.)
bâyin: ayırıcı
bed-maaş: yaşayışı davranışı iyi olmayan, kötü olan
bedel-i cizye: Buğdan beyleriyle Dobra, Venedik cumhuriyetlerinin verdiği kesin vergi
bedel-i hamr: şarap vergisi
bedel-i öşr: ekilmesi bırakılmış bir tarla için öşre karşılık alınan bedel
bedel-i tariye: ekmek, yemek bedeli
bedel-i zeamet: zeamet, tımar sahiplerinin haklarını, devletin gerekli bulduğu hallerde hazineye maledilmesi üzerine zeamet sahibine verilen ayık
bedid, bedidar: görünür, açık, meydanda
beher: her, her bir, her biri
behişt: cennet, uçmak
beksimat: katı ekmek, peksimet, pesmet
beled: şehir, memleket
benadir: ticaret yerleri, ticaret iskeleleri
ber: üzere, üzerine, yukarı, fazla
berat: nişan ve imtiyaz verildiğini bildiren ferman
beray: için, maksadıyla
beraya: halk, insanlar
ber-minval-i muharrer: yazıldığı şekilde
ber-nehc-i şer'i: şeriat yolunda olarak
ber-vech-i ati: aşağıda olduğu gibi

ber-vech-i bâlâ: yukarıda olduğu gibi
ber-vech-i tacil: acele olarak
ber-vech-i yesir: kolaylıkla
bey': satma, satış
beyn: iki şeyin arası
beyyine: delil, şahit, tanık
bezir: tohum, ekilecek tohum, tane
bezl-i nukud: parayı bol verme, para dökme
bi't-terazî: iki tarafın rızasıyla
bîat: kabul ve tasdik
bidayet mahkemesi: asliye mahkemelerine verilen ad
biha: onu, ona, onunla
bukağı: zincir
büdd: ayrılma, uzaklaşma
bürde: bir çeşit aba, hırka

C

cahid: bilerek inkâr eden
came-dan: esvap ve çamaşır koymak için kullanılan sandık, dolap, gardırop
cebe: zırh
cedid: yeni, kullanılmamış
cem': toplama, yığma
cemil: güzel
cerh: yaralama
ceride: gazete, zabıtname, tutanak
cevr: haksızlık, eziyet
cezil: çok bol
cibayet: vergilerin ve devlet gelirlerinin tahsili
cizye-i gebran: Hristiyanlardan alınan cizye, vergi
cumhur: halk, ahali, kalabalık
cünun: delirme, çıldırma
cüziyyet: azlık
çuha: yün kumaş
çul: kilim

D

dâî: duacı, davet eden, sebep olan
dakayık: ince ve anlaşılması güç ve dikkate muhtaç olan şeyler
dakik: nazik, ince, ufak

dâr: ev
debbağ: deri terbiye eden kimse
debbe: su kabı, matara, yağ, bal ve macun koyacak kaplar
dellâliyye: tellallık parası
derc: gazeteye yazma
derdest: tutma, elde etme
dergah-ı mualla: büyük kapı, saray
derkar: malum, aşikar, belli
der-miyân: ortada olan, arada
deştiban: kır bekçisi, kır bekçiliği vergisi
deyn: borç
diriğ: men' etme, korumak, esirgemek
doru: kırmızı ile siyah arası bir renk, genellikle atlar için kullanılır
döge: genç inek, doğurmamış inek
duhul: içeri girme
dûn: aşağı, aşağılık
dürer: inci
düstürü'l-amel: gereği gibi uygulanacak olan kanun
düyûn: borçlar

E

eb: baba, ata
ebna: oğullar
ecel-i mev'ud: tabii ölüm
ecil: işini sonraya bırakan, geciktiren şey
ecl: sebep
eda: borç ödeme, yerine getirme
ed'iyye: yalvarmalar, niyazlar
efrad: tek olanlar, birler
-efza: arttıran, çoğaltan
ehadü hü mâ: ikiden biri
ehemm: çok mühim
ehl-i vukuf: iyi bilgisi olan, bilirkişi
eimme: imamlar
ekall: en az, en aşağı
ekmelü't-tahiyye: Allah kamil, mükemmel ömür versin
eknaf: canipler, yanlar, nahiyeler
eknan: mahfazlar, evler, odalar
ekser: daha ziyade, en çok
el-haletu-hazihi: henüz, şimdi, hala, şimdiki halde
elviye: sancaklar, bayraklar

emred: bıyıları terlemeye başlamış iken henüz yüzünde tüy, kıl bulunmayan genç
enbiya: peygamberler, yalvaçlar
encam: nihayet, son
enfa: daha faydalı
ensab: soylar, baba tarafından hısımlar
enver: daha
erbab-ı zahir: kainatın mahiyetini ancak dış yüzüyle görenler, şeriatçılar
esb: at, beygir
eshab: sahipler, malik ve mutasarrıf olanlar
esman: bedeller, kıymetler, değerler
eşcar: ağaçlar
eşedd: daha, şiddetli
eşedd-i ihtiyaç: en zorlu ihtiyaç
eşref: şerefli, onurlu
etrika: yollar, caddeler
evânî: kapkacaklar
evasıt: ortalar, ortadakiler
evkat: vakit, zaman
evla: daha uygun, daha layık
evrad: okunması adet olunan dini dualar, her vakit ağızda ve dilde dolaşan sözler
evsa': geniş
eymân: and içmeler
eytam: anası babası ölmüş
eyyam: günler
eyyam-ı şita: kış günleri
ez-nev: yeniden
ez-ser-i nev: yeni baştan
ezvac: kocalar, eşler

F

fakahetli: müftüler hakkında kullanılan resmi bir unvan
farig: vazgeçmiş, boş kalmış, işsiz
fariza: farz, vacip
fazıl: faziletli, erdemli, üstün
felek: gökyüzü, sema
ferağ: vazgeçme, bırakıp terk etme
feraiz: farzlar, vazifeler
ferman-ı celilü'l-kadr: değeri, kıymeti, kadri ulu olanın fermanı
fetvahane: müftünün bulunduğu resmi daire, müftülük

fevkani: üstte olan, yukarıda bulunan
fevt: kaybetme, ölüm
fi-l-hakika: hakikaten, gerçekten
fî-mâba'd: bundan sonra, bundan böyle
fîrâş: döşek, yatak
firuz: sevinçli, mutlu, ferah
fuzulen: usulsüz, yersiz
füruht: satma, satış
fütüvvet: soy temizliği, mertlik, yiğitlik

G

gadr: hainlik, vefasızlık
gaib: görünürde olmayan, 3. şahıs
galle: zahire, mahsul, ekin
garet: düşman toprağına yağma için yapılan akın, yağma
garra'tiniyye-i tevkir: güzel, gösterişli karşılama
gayet: son, nihayet, uç
gayrı-menkule: taşınmaz mal
gıbb: son, -den sonra
gıbbe'l-istişhad: şahit getirmeden sonra, şahit göstermeden sonra
gulamiyye: cizye ve başka vergileri tahsil edenlerin topladıkları paraların hazine veznesine teslimi sırasında cizye veya vergi harç pusulalarının her biri için kendilerine verilen tahsil aidatı
gurer: aklık, parlaklık
gurre: ayın birinci günü
güşade: açılmış, açık, ferah, şen
güzâr: geçme, geçiş
güzeran: geçici, geçen

H

habs: hapis, alıkoyma
hadi: ilk, birinci
hafâyâ: sırlar, gizli şeyler
hafi: gizli
hakayık: Hakikatler, gerçekler
hakkak: kutucu, hokkacı
hakkaniyet: hak ve adalete uygunluk, doğruluk
hal': boşanma
hâlât: haller, keyfiyetler, nitelikler,
halidat: sürüp gidenler
halile: zevce, nikahlı kadın

halis-ane: saf ve temiz olana yakışacak surette

hamil: yüklü, sahip

hamis: beşinci, haftanın beşinci günü

hamiyyet: milli onur ve haysiyet

harar: büyük çuval

haraset: çiftçilik

harc: vergi, sarf, gider

harim: hacıların Mekke-i Mükerrerede giydikleri libas, baştan aşağı tek parça kadını setr eden dış giysi

hark: su akacak ark

hasb: göre, nazaran, cihetiyle

hasene: iyilik, güzel

hasenat: iyilikler

hasene: eski altın paralardan birinin adı

hasm: düşman

hasm-ı cahid: bile bile inkâr eden düşman

hass: mahsus, özel

hatm: bitirme, mühürleme

havf: korku

havi: ihtiva eden, içine alan

havud: deve semeri

hayf: haksızlık

hayrat: sevap için kurulan müessese

hazer: kaçınmak

hazerat: hazretler

hazırın: huzurda, bizzat bulunanlar

hemişe: daima, her vakit, her zaman

hevaya: zayıflık

hıfz: saklama

hınat: buğdaylar

hınta: buğday

hilaf: karşı, zıd

hilm: ittifak, yardımlaşma, sözleşme

hilkat: yaratılış, tabiat

himem: gayretler, emekler, çalışmalar

himmet: gayret, emek, çalışma

hîn: an, zaman, vakit

hisbe: muhasebe dairesi, ecir, sevap

hub: güzel, hoş, iyi

hulefa: halifeler

hums: beşte bir

hüccet: senet, vesika, delil

hücec: deliller, belgeler

hüdâ: doğru yol gösterme

hükkam: hâkimler

hüsn: eksiksizlik

hüsrevan: padişahlık, hükümdarlık, sultanlık

İ

İ'lam: bildirme

i'ta: verme, verilme

îânet: yardım

ibrâ: aklanma

ibrik: kulplu su kabı

ibtidâ': başlama, başlangıç

ibtidâr: bir işe süratle başlama

icar: kiraya verme

icare: kira, gelir

icra: yapma, yerine getirme

idâne: borç

ifakat: hastanın iyi olması

ifraz: bir bütünden bir parça ayırma, ayrılma

ihda: hediye etme, doğru yola götürme

ihfa: gizleme, saklama

ihraz: kazanma, elde etme

ihtibar: yoklama, deneme, sınama

ihtira: benzeri görülmemiş bir şey icad etme

ihtiraz: sakınma, kaçınma

ihtiram: saygı, hürmet

ihtisab: hesap sorma, mesuliyet, ihtisab dairesinin aldığı vergi

ihya: diriltme, tazelik verme

ihzar: hazırlama

ikad: yakma

ikrâh: birine zorla iş yaptırma

ikrar: tasdik, kabul

ikraz: borç verme, ödünç verme

iksa: giydirme, giydirilme

iktisar: sözü uzatmama, kısa kesme

ilhah: üzerine düşme, zorlama, ısrar etme

ilm ü haber: belge

iltimas: kayırma, yapılmasını isteme

imhal: mühlet verme

imtizâc: iyi geçinme

inayet: dikkat, gayret, lütuf, ihsan, iyilik

inba: haber verme

infak: nafaka verip, geçindirme

inha: ulaştırma, yetiştirme

inhak: çok eziyet verme, sıkıntı verme

inkah: nikâh etme, edilme
inkak-ı hakk: bir hakkı usulü dairesinde yerine getirme
inkıyad: boyun eğme, kendini teslim etme
inkiza': tamam olma, sona erme, bitme
ins: insan
intiha: nihayet bulma, sona erme
intihab: seçme, seçilme, en güzel
inzar: te'hir etme, geciktirme
irae: gösterme, tayin etme
irba': çoğaltma
irs: vefat edenin yakını olarak mirasından almak
irsal: gönderme, gönderilme
îsâl: vardırma, ulaştırma
is'ar: fiyat koyma
istidâne: borç alma
istifsar: sorma, sorulma
istihkak: hakkı olma, hak kazanma
istihlâf: birinin yerine geçme
istihlak: harcamak, tüketmek
istihsal: hasıl etme, üretme, elde etme
istikraz: ödünç para alma, faizle para alma
istima': dinleyip kabul etme
istimlak: mülk alma, bir yeri satın alma
istinaf: yeniden başlama, bidayet mahkemesinden verilen hükmün bir üst mahkemeye başvurarak feshini isteme
istintâk: sorguya çekme
istirbâh: faize para yatırma, fazla faizle para verme
istirdad: geri isteme
istişhad: şahit getirme, şahit gösterme
iş'al: şulelendirme, tutuşturma
iş'ar: yazı ile bildirme
işaa: haber yayma
işhad: şahit olarak gösterme
iştimal: kaplama, içine alma, çevirme
iştira: satın alma
i'tak: azad etme, özgür bırakma
itar: hiddet ve dikkatle bakma, bir şeyin peşini bırakmama
i'tizaz: kendini aziz tutma, izzet-i nefis görme
ittihab: bedelsiz olarak verilen bir malı kabul etme
ityan: getirme, getirilme, söyleme,

bildirme
iyal: bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler, eş
izam: yollama, gönderilme
iz'an: anlayış, kavrayış, akıl
izbar: yazma, yazı ile bildirme
izhar: gösterme, meydana çıkarma
izz: değer, kıymet, yücelik, ululuk

K

kabl: ön, önce
kabz: el ile tutma, kavrama
kadiü'l-hacat: şeriat hakimi, ihtiyaçları yerine getiren hakim
kâffe: hep, bütün, cümle
kaid: yedeğine alan, yedekte çeken
kaime: ferman, buyruk
kanadil: kandiller
karin: yakın, bir şeye sahip olan
karine: ip ucu
karye: köy
karz: borç
karz-ı hasen: faizsiz verilen borç
kassâm: varisler arasında mirası taksim eden memur
kat'a: hiçbir vakit, asla
kaziyye: iş, husus, madde, mesele, dava
ke'l-evvel: evvelki gibi
keff-i yed: el çekme, vazgeçme
keşger: köşker, ayakkabıcı, eskici
kema-yenbaği: uygun şekilde
ker: meram, maksat, kudret
kerime: kız evlat
kerrar: savaşta döne döne saldıran
kesân: kimseler, kişiler
kesirü'z-zarar: çok zararlı
kesr: kırmak, parçalamak, parçalara ayırmak
kesret: çokluk, bolluk
ketb: yazma
ketebe: katibler
kevn-ü mekân: varlık, kâinat
keyfe-ma-yeşa: nasıl isterse, istediği gibi
kezâlik: keza, bu, bu da böyle
kıraat: okuma
kısmet: bölme, pay etme
kibâr: büyükler, ulular

kifaye: yetişme, yeterlik
kiram: soyu temizler, ulular, temizler
kîrât: kuyumcular arasında kullanılan miskalin yirmi dörtte biri kadar bir ağırlık ölçüsü
kisve: hususi kıyafet
kulub: kalpler, gönüller
kutni: pamuğa aid, pamuktan yapılma
kuyud: kayıtlar
kürur: bir şeyin tekrarı

L

lağv: faydasız, hükümsüz bırakma
lahik: yetişen, ulaşan, eklenen, sonradan tayin edilen
lahm keseri: et keseri
lahm: et
lahm-ı bakar: sığır eti
lahm-ı ganem: koyun eti
lahm-ı maiz: keçi eti
lede: sırasında, yapıldığında
lede'l-hace: ihtiyaç görüldüğünde
lede'l-iktiza: gerektiği zaman
lede's-sual: sorulduğu zaman
lede't-tahkik: araştırıldığı zaman
lede't-tezkiye: temize çıktığı zaman
leff: sarma, dürüp bir zarf içine koyma
leffen: dürülmüş, sarılmış olarak, zarf içine koyarak
lev: olsa bile
leyali: geceler
lezgi: tek dolumluk
li-ebeveyn: ana-baba bir kardeşler

M

ma'kud: akdolanmış, bağlanmış
ma'kudü'n-aleyh: bir akdin yapılmasında asıl maksat olan şey
ma'mûretü'l-azîz: Elazığ'ın eski adı
ma'rûf: herkesçe bilinen, ünlü
ma'ruz: arz olunmuş
mâ-adâ: -den başka
madelet: adalet, insafılık
madrabaz: ihtikar, ucuz alıp sonradan aşırı pahalı satmak, vurgunculuk
mah: ay
mahdum: oğul, evlat

mahfuz: saklanmış, korunmuş
mahmudiye: II. Mahmud zamanında çıkarılan altın para
mahsub: hesap edilmiş, büyük bir zata mensup kimse
mahsur: muhasara edilmiş, kuşatılmış, sınırlanmış
mahtum: mühürlenmiş
mahtut: yazılmış, çizilmiş
mahzar: büyük bir kimsenin önü
mail: eğik, eğri
ma'kıl: sığınacak yer
makreme: el bezi, sofravavlusu
maktuan: toptan, götürü
mansub: nasbolunmuş, konmuş, memuriyette bulunan
ma'ruf: herkesçe bilinen, tanınmış
masarif: harcamalar, giderler
maskat-ı re's: insanın doğduğu yer
maslahat: iş, emir, husus, madde
masnûat: sanatla yapılmış şeyler, uydurma şeyler
matbu': basılmış(kitap, gazete)
matviyyen: bir şeyin icine sararak, dürerek
mazbata: kararname, tutanak
mazhar: bir şeyin görüldüğü, çıktığı yer
mazmun: ödenmesi lazım gelen şey, mana, kavram
mazmun: ödenmesi lazım gelen şey, mana, kavram, sanatlı söz
ma'zul: azledilmiş, işden çıkarılmış
measir: güzel eserler, nişanlar
meb'us: gönderilmiş, milletvekili
mebni: -den dolayı
meccanen: parasız olarak
mecc: büyüklük, ululuk, şan ve şeref
mecruh: yaralanmış
medayin: şehirler
medfu: dışarı çıkarılmış, verilmiş
medhal: bir işe karışmış olan
medide: uzatılmış, çok uzun süren
medyun: borçlu, verecekli
mefrûz: farz olunmuş
mehabet: ululuk, azamet
mehamid: şükür ve hamdler, sebab-i şükür ve hamd olan hasletler
mehr-i muaccel: nikahta kız tarafına

verilen para, başlık
mehr-i müeccel: boşanma veya ölüm halinde kız tarafına verilmesi
kararlaştırılmış bedel
mehr-i müsemmâ: nikah akdi sırasında kararlaştırılan mehr
mekari: kira ile tutulan hayvan, yük hayvanı
mekarim: keremler, cömertlikler, iyi ahlaklar
mekremet: kerem, izzet, şeref
melhuz: düşünülebilen, hatırına gelen
melik-i müteal: Ulu Tanrı
memat: ölüm
memhure: nikah bedeli verilmiş kadın
memlu': dolu, doldurulmuş
menab: birinin yerini tutma, vekil olma
menâb: vekil olma
menkûha: nikâhlı kadın
menkul: nakledilmiş, taşınmış
menkulât: bilinen şeyler
menzil: konak, mesafe
mer'î: saygı gösterilen
merakiz: merkezler
meram: istek, maksat, niyet
merdud: reddedilmiş, kabul edilmemiş
meremmet: tamir, onarma
mer'i: yürürlükte, geçerli
meriyyü'l-icra: yürürlüğe girme
merkum: yazılmış, adı geçmiş
mesafat-ı baide: uzak mesafeler
me'sere: güzel eser, nişan, iz
meslubu'l-akl: akli alınmış, deli edilmiş
mesmu': işitilmiş, duyulmuş
mesned: rütbe, derece, makam
mestûr, mestûre: kapalı, gizli
meşkure: makbul, beğenilmiş, övülmüş
meşruh: şerh olunmuş, açıklanmış
meşrûha: şerh olunmuş, açıklanmış
metâlib: istenen şeyler
metrukat: miras olarak bırakılanlar, geride bırakılanlar
metrûke: kocası tarafından ortada bırakılmış
meûnet: ölmeyecek kadar yiyecek, içecek
mevfur: çoğaltılmış, çok, bol
mevku: vakti belli olan

mevle'l-mevali: kölelerin efendisi
mevrûs, mevrûse: miras kalmış
mevsûf, mevsûfe: vasıflanmış
mezari': ziraat olunacak yerler, tarlalar
mezbûr, mezbûre: adı geçen
mezrûât: ekilip bitmiş tohumlar, ekinler
miftah: anahtar
mikyas: kıyas edecek alet, ölçü
minval: tarz, yol, suret, şekil
miskal: yirmi dört kırıtlık bir ağırlık ölçüsü
mizab: su yolu, oluk
molla: büyük kadı, büyük alim
mu'tad: adet olunmuş, alışılmış
mu'terif: itiraf eden, anlatan
muadil: düzelten, denkleştiren
muahharen: sonradan
muâraza: kavga, birbirine karşı gelme
muarref, muarrefe: tarif edilmiş, belli, bilinen
muateb: paylamak, çıkışmak, azarlamak
muattal: bırakılmış, kullanılmaz, boş, işsiz
muavenet: yardım, yardım etme
mûceb: lazım gelmiş
mudara: idare etme
mufassıl: tafsil eden, uzun uzadıya anlatan
mugayir: aykırı, uymaz, başka türlü
muhâlaa: kadının kocasına biraz mal vermek suretiyle ayrılmaları
muhâsamât: düşmanlık
muhasara: kuşatma, etrafını çevirme
muhâsib: muhasebe, sayman
muhavvel: değiştirilmiş, gönderilmiş, ısmarlanmış, bırakılmış
muhibb: seven sevgi besleyen, dost
muhil: ihale eden, havale eden, borcunu başkasının borcuna nakleden
muhlis-ane: samimi olarak, içten gelerek, dostlukla
muhtelif: birbirine uymayan, zıt
mukabil: karşılık
mukaddere: takdir olunmuş, kıymeti biçilmiş
mukarrer: kararlaştırılmış, anlatılmış
mukarrib: takrib eden, yaklaştıran

mukarrin: birlikte bulunduran
mukayyed: kayıtlı, bağlı
mukayyid: kaydeden, kayıt memuru
mukırr: dođruyu söyleyen, ikrar eden
mukteziye: gerekenler
mûmâ-ileyh: adı geçen
munzamm: üste konan, katılan, ek
murad: arzu, istek
murakkam: yazılmış, yazılı
mûris: miras bırakan
mu'riz: yüz çeviren, başka tarafa dönen
musâlih: sulh yapan, barışan
musarrah: açık söylenmiş, belirtilmiş, apaçık
mutabık: uyan, uygun
mutalebe: talepte bulunma
mutalla: yaldızlanmış, yaldızlı
mutasarıf: bir sancağın en büyük idare amiri
mutasarıf: kendinde kullanma hakkı bulunan
mutazammın: içine alan
muteber: itibarlı, hatırı sayılır
mu'temed: kendisine inanılan kimse
mutena: özenilmiş, seçkin
muvâcehe: yüzleşme, yüz yüze gelme
muvasala, muvasalat: varma, ulaşma
muvasaa: bir meselede bahse girişme
muvazzah: izah olunmuş, açıklanmış
muzafat: bir merkezin şubeleri, kolları, bir şeyin ilaveleri
muzırr: zararlı, zarar veren
mübane: talak-ı bainle boşanmış olan kadınlar
mübaşir-i emval: aylıklı mübaşir, aylık alan memur
mübayaa: satın alma
mübeyyine: bildiren, açıklayan
mücanebet: bir şeyden sakınma, çekime
mücbir: zorlayan, zorlayıcı
mücedded: yenilendirilmiş, yeni
mücemmi-i nas: insanlarla dolu olan yerler
müciidd ü sai: çok çalışan
müctehid: gücü yettiği kadar çalışan
müdânî: yakın, eş, benzer
müddeâ: iddia olunan şey
müddeî: iddia eden, davacı

müddeiyye: iddia eden, davacı
müdekkikane: inceden inceye araştırarak
müemmen: emin, güvenilir, sağlam
müessir: iz bırakan, hükmünü yürüten, eser sahibi
müfevvez: ihale ve sipariş olunmuş
müfredat: toptan bilinen şeylerin ayrıntıları, dökümleri
müfrez: ayrılmış
müfreze: ayrılmış
müfside: bozan
müft: beleş, bedava, parasız
mühtedî: hidayete erişen, İslam dinini kabul eden
mülâzım: teğmen
mülhakat: ekler, bir merkeze bağlı olan yerler
mümanaat: men etme, engel olma, önleme
mümkinât: olabilir şeyler
münadi: tellal, çağırılan
münaferet: nefret etme
münasafa: yarı yarıya bölüşme
münazaat: ağız kavgaları, çekişmeler
münbais: gönderilen
münderic, münderice: içinde bulunan, yer almış
münfik: nafaka veren, besleyen
münhasır: yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan
münhedim: yıkılmış, harab olmuş
münhezim: bozguna uğramış, bozguna uğramak
münif: yüksek, ulu, büyük, yüce
münkatı'a: kesilmiş, sonu gelmeyen, arada bağ kalmayan
münkazi, münkaziyye: biten, bitmiş, sona ermiş
münkir: inkar eden
müntefi: ortadan yok olan
müntehir: yayılmış, duyulmuş
mürafaa: mahkemeye verme
mürsel: gönderilmiş
mürtezika: ulufe sahipleri
mürur: geçme, geçip gitme
mürur-ı mevkut: belli olan zamanın geçmesi
müsakkafatı: üzeri dam ile örtülü olan

yerler

müsalaha: barışma, uzlaşma

müsamaha: göz yumma, hoş görme

müsaraat: sürat ve acale etme, teşebbüs

müsbet: tesbit edilmiş, delil gösterilmiş

müseccel: tescil edilmiş, deftere geçirilmiş

müsemma: bir ismi olan, adlanmış, adlı

müsta'mel: kullanılmış, eski

müstağni: lüzumlu bulmayan

müstahak: layık, hak kazanmış

müstakillen: kendi başına, yalnız

müstakîm: doğru, düz

müstazhir: dayanan, arka veren

müstecir: aman dileyen,
himayebekleyen

müstehil: manasız ve boş şey

müstelzim: gerektiren, gereken

müstemhil: muayyen bir vakit isteyen,
mühlet, zaman

müstenid: dayana, yaslına, güvenen

müstetab: hoş, güzel bulunan, âlâ

müstevcib: layık, icap eden

müş'ir: haber veren, bildiren

müş'iriyyet: mareşallik

müşârü'n-ileyh: adı geçen, adı anılan

müşkilat: zorluklar

müşrif: yükselen, çıkan

müştedd: şiddetlenmiş

müştemelat: eklentiler, bir şeye bağlı
olan şeyler

müştemil: kapsayan, içine alan

müştera: satın alınmış

müteallik: ilgili, ilişği olan

mütebassirane: iyice düşünülerek,
ileriye görerek

mütebeyyin: meydana çıkan, anlaşılın
mütedafi: itişen, kakışan, düşmanı def
eden

müteferrika: çeşitli işler gören,
padişah, sadrazam ve vezirlerin
emirlerini gören kimse

mütehakkık: doğruluğu meydana çıkan

mütehattim: lüzumlu, gerekli

mütekaid: emekliye ayrılmış, emekli

mütekarrir: kararlaşan

mütemadi: uzayan, süren, fasılasız,
arasız

mütemekkin: yerleşmiş

mütemenna: temenni olunan, istenen

müterettib: icap eden, gereken, dolayı

müteveffâ: vefat etmiş olan, ölmüş

mütevellî: bir vakfın idaresi kendisine
verilen kimse

mütevellid: doğan, dünyaya gelen

müverrah: tarihli, tarihi atılmış

müzaheret: arkalama, yardım etme,
koruma

müzayaka: sıkıntı, darlık, yokluk

müzekkî: temizleyen, aklayan

N

nahiye: küçük yer, bölge

naib: vekil

nakıs: eksik, noksan

namzed: nişanlı, sözlü, aday

nash: dikme, saplama

nâşî: ötürü, dolayı

natık: söyleyen, konuşan, düşünen,
bildiren

neccar: marangoz

necm: yıldız, vadesi gelen borç

nefer: er

nemâ: artma, çoğalma

nesebiyye: soya ait, onunla ilgili

neşet: meydana gelme, çıkma, yetişme

neşr: yayma, dağıtma

netac: hayvanın kendi kendine
doğurması

nevahi: nahiyeler, bucaklar

nevvab: naiblik eden, vekillik eden

nezd: yan, kat, göre, nazarında

nihaye: son uç, son derece

nisa: kadınlar

nisbiyye: kıyaslama ile olanlar,
göreceliler, öncekilere göre

nisvan: kadınlar

niyabet: vekalet, vekillik

niza: çekişme, kavga

nuhas: bakır

nuhâsî: bakırla ilgili, bakırdan

nükül: dönme, cayma, vazgeçme

nüvvab: naibler

P

penah: sığınma, sığınacak yer,

dayandığı nokta
penahi: sığınma
pey-der-pey: yavaş yavaş, birbirinin
ardı sıra

R

rabi': dördüncü
raci': geri dönen, münasebeti, ilgisi
olan
rafih: rahat ve refah ile yaşayan
ragıb: istekli, isteyen
râh: yol
rahimehuma[Allah]: “onların ikisine
de Allah rahmet eylesin” mealinde
duadır
rakibe: bekçi
rakîm: yazı, kitap, vs.
re's: baş, kafa
re'y: görme, görüş
refi': yüksek, yüce
refik: arkadaş, yoldaş
resm: vergi
revgan-ı sade: sade yağ
risâle: mektup, kısa yazılmış küçük
kitap
riyaset: başkanlık
rize: parça
rub': dörtte bir
rücu': dönme, sözünü geri alma
rüsum: vergiler
rüyet: görme, görülme

S

saadet-bahş: saadet verici
sabık: geçici, geçmiş
sadr: baş, başkan
safka-i vahide: bir pazarlık sonunda
karar verildi diye satıcı ile alıcının el
sıkışması
sagir: küçük, ufak
sahh: “doğrudur, yanlışsızdır”
manasında resmi yazılara koyulan yazı
sahitiyan: cilalanmış deri
salariyye: emir, vezir ve sair büyük
kişilere ait toprak ürünlerinden oşürle
birlikte alınan vergi
salat-ı id: bayram namazı

sale: senelik, yıllık
salifü'l-beyan: beyanı geçmiş
bildirilmiş
salifü'z-zikr: zikri geçen, bildirilen
samiye: yüksek, yüce
sanıa: düzme, uydurma iş, tuzak, hile
sa'y: çalış, çabalama, gayret
sebak: ders, yarış
seccade-nişin: şeyh, imam, seccadede
oturan
sedâd: doğruluk, hatasızlık
sehm: kısım, hisse, pay
sehv: yanlış, yanılma
sekab: dayanıp itimat edilen, güvenilen
selh: her Arabi ayının son günü
semen: değer, kıymet, tutar
senaveri: birini övene ait, onunla ilgili
serâir: gizli şeyler
serdar-ı ali mikdarım: kıymeti, değeri
artsın
ser-rişte: ipucu, tutamak
setre: düz yakalı, önü tek ilikli, çuhadan
yapılmış elbise
sezavar: münasib, uygun, yaraşır
sırât-ı müstakîm: doğru yol, sırat
köprüsü
siyanet: koruma, korunma
sigar: küçükler
siham: sehimler, hisseler
sikat: inanılır kimseler
sikke-i hasene: para
silk: iplik, sıra, dizi, yol, meslek
simat: sofraya, yemek masası
sinn: yaş, ömrün derecesi
siyak: sözün gelişi, ifade şekli
siyanet: koruma
somad: Bektaşî ve Mevlevîler
tarafından kullanılan bez veya meşinden
yapılmış sofraya
sudur: sadrazamlar, kazaskerler,
meydana çıkma, olma
sulb: zürriyet
sun': te'sir, kudret
suvarmak: sulanan yer
süknâ: oturulacak yer, konak
sülâsa: Salı
sünuh: emin olma, adamakıllı bilme

Ş

şa'ir: arpa
şamil: içine alan, kaplayan, çevreleyen
şat: bağlayıp sağlamlaştırma
şâyia: yayılmış haber
şerh: açma, açıklama
şerik: ortak
şevagil: meşguliyetler, uğraşmalar
şiar: alamet, sembol, işaret
şifâhen: ağızdan, sözle
şira': satın alma
şukka: küçük tezkere, yazı
şurut: şartlar
şühûdu'l-hal: şahitlerin hali
şümul: içine alma, ait olma

T

ta'cil: acele ettirme, çabuklaştırma
ta'dil: doğrulama
ta'mimen: genelge ile
taahhüd: sözleşme
taallül: vesile ve bahane arama, yalandan bahanelere bir işten kaçınma
taallün: aleni, aşikar, meydanda olma
tabe serah: toprağı, kabri iyi ve temiz olsun
tafsil: etraflı olarak bildirme
tafte: bir çeşit ipekli kumaş
tagallüb: zorbalık
tagayyür: değişme, başkalaşma
tahaddüs: ortaya çıkma, meydana çıkma
tahakkuk: hakikat olarak meydana çıkma
tahiyyat: selamlar, hayır dualar
tahlif: yemin ettirme, and içme
tahmil: yükleme, bir işi birinin üzerine bırakma
taht-ı radde: aşağı derece
tahtani: altta olan, alttaki
tahvîf: korkutma
tahvil: başka hale sokma, değiştirme
tahvir: rücu' ettirmek, döndürmek
taife: bölük, takım
takrib: yaklaştırma, tahmin, bahane
takrir: sağlamlaştırma
ta'lil: sebep gösterme, bahane
tasaddî: bir işe girişme, başlama

tasadduk: sadaka olarak verme, verilme
tasdir: başa koyma, önsöz, yazma, çıkarma
tashih: düzeltme, iyileştirme
tasrif: çekip çevirme, istediğı şekilde idare etmek, tasarrufa izin vererek mutasarrıf kılmak
tasrih: açıktan açığa bildirme
tastir: yazı yazma, yazılma
tatlîk: boşama, ayırma
tav: itaat etme, boyun eğme
tav'an: kendi isteğıyle
tavassut: aracılık, ara bulma
tayia: bir işi isteğıyle yapan
tâyian: isteyerek
tayyibat: iyi, güzel işler ve hareketler
te'bid: ebedileştirme, sonsuzlaştırma
te'diye: ödeme, ödetilme
te'hir: sonraya bırakma, geciktirme
te'kid: sağlamlaştırma
tebaa: uyruk
tecdid: yenileme, tazeleme
techiz: cihazlanma, donatım
tecviz: caiz görme, görülme, izin verme
tedkikat: araştırmalar, incelemeler
tefahhus: inceden inceye araştırma
teferru: dallanma, birçok kısımlara ayrılma
tefhim: anlatma, bildirme
tefviz: işi başkasına bırakma, ihale etme
tegallüb: zorbalık, kuvvete dayalı baskı
tehalüf: hakimnin iki tarafa da yemin verdirmesi, birbirine zıt olma
tehi: boş, hünersiz, marifetsiz
tekalif-i şakka: şer'i cevaz bulunmayan ve tekalif kaidelerine de uymayan vergi
tekâmül: olgunlaşma
tekaüd: emeklilik, karşılıklı oturma, emekliye ayrılma
tekayüdat: birbirine hile yapmalar
tekeffül: birine kefil olma
tekin: kefenleme
te'kid: kuvvetleştirme, sağlamlaştırma, bir iş için evvelce yazılan yazıyı tekrarlama
tekmil: kemale erdirmeye, bitirme
tekzib: yalanlama
telbis: hile yaparak aldatma

telig: yetiştirme, eriştirme
temcid: ululama, ağırlama, sabah namazı vaktinden evvel minarelerde belli makamlarda söylenen Arapça niyaz ilahisi
temekkün: yerleşmek, yer tutmak
temellük: mülk edinme
temettü: kazanç, kar, toplamak, cem' etmek, mühlet vermek
temhîr: mühürleme
temlik: mülk olarak verme
tenezzül: alçalma, gönül alçaklığı, kibirsizlik
tenkih: nikah kıyma, evlendirme
terazî: birbirine razı etme, uyuşma
ters: korku
tesellüm: teslim edilen
teslit: sataştırma
tesmiye: adlandırma, isim verme
tesvid: karalama yapma, müsvedde
tesviye-i umûr: işlerin görülüp neticelendirilmesi
teşviş: karıştırma, karmakarışık etme
tetmim: tamamlama, bitirme
tevabi': bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, uşaklar
tevakuf: durma, eğlenme, bekleme
tevarüd: arka arkaya gelme
tevcih: çevirme, yöneltme, yorumlama
tevliyet: mütevellilik, vakıf işlerine bakma vazifesi
tevelliyyat: velayet
tevfikan: uyararak, uygun olarak
tevkid: sağlamlaştırma
tevkii: padişah buyruklarına nişan işaretini yapan memur
tevsit: birini araya koyma, vasıta etme
tevzi': dağıtma, paylaşırma
teybin: meydana çıkarma, belli etme
tezevvüc: evlenme
tezkiye: temize çıkarma, aklama
tezvic: kocaya verme, evlendirme
tezvir: yalan dolan, yalan söyleyip ara bozanlar
tişe: balta, nacak, keser
tûbâ-lehû: ne mutlu ona
türâb: toprak

U

ubûdiyyet: kulluk
udul: sapma, yoldan çıkma, vazgeçme
uhde: söz vermek, ahidname
uht: kız kardeş
uhuvvet: kardeşlik, dostluk
ukud: bağlar, şartlar
ulema': alimler, ilim sahibleri
umde: dayanılacak, güvenilecek, kimse
umûr: emirler, işler, hususlar
umûr-i ahkam-ı şer'iyeye: şer'i işler, şer'i hükümlere dair işler

Ü

ümena: güvenilir kimseler
ümera: emirler, beğler
ümm: anne
üsera: esirler, köleler

V

vâcib: yapılması gerekli
vacibü't-teşrif: şerefliendirmesi muhakkak
vâfiye: tam, yeter, sözünde duran
vâki': vuku bulan, olan, geçen
vala: yüksek, yüce
vale: bir çeşit ipek kumaş
varaka: yazılı kağıt
vareste: serbest, rahat
varidat: gelir
vasî: bir yetimin veya akli zayıf ve hasta birinin malını idare eden kimse
vaz-ı yed: el koyma, tayin etme
vazıu'l-yed: el koyan
vazi': alçak, bayağı, adi, aşağı
ve'l-ebeveyn: ana-baba bir kardeş
vech: yüz, surat
vesaik: vesikalar, belgeler
vesatet: aracılık etme
vesaya: vasiyetler
vesâyet: vasilik, vasiyet, tavsiye
vücu: yüzler, çehreler, bir yerin ileri gelenleri
vürud: geliş, gelme, varma, yetişme

Y

yed: el, kuvvet, kudret
yekûn: toplam
yenbu': menba, kaynak
yevm: gün, sene, asır, devir

Z

zabt: idaresi altına alma
zahir: açık, meydanda
zâmin: kefil
zaptiye nezareti: Emniyet Genel
Müdürlüğü'nün eski adı
zaya: elden çıkma, yok olma, kaybolma
zehab: bir fikre, düşünceye uyma
zemim: kötü, beğenilmeyen
zer-dâlû: sarı erik
zeria: vesile, bahane, sebep, fırsat
zevat: kimseler
zevc: eş (erkek)
zevce: eş (kadın)
zevce-i medhûletün-bihâ: gerdeğe
girmiş zevce
zevciyyet: kocalık, karılık
zeyl: çok uzun söz, yazı, ek, ilave
zırnik: fare otu
zide fazl: erdemi artsın, üstünlüğü
artsın
zidet fazlûhu: fazlı, bilgisi çok olsun
zidet kadrûhu: kadri, itibarı çoğalsın
zimem: borçlar, zimmetler
zimmi: İslam Devleti tebaasından olan
ve haraç veren Hıristiyanlar, Yahudiler
zir: alt, aşağı
zu'm: boş inanç, şüphe
zül: alçalma, horluk, hakirlik

از این کتاب صلب کنی پس از آن در آن کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

از این کتاب صلب کنی پس از آن در آن کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است و در هر یک از این کتب که در این کتاب است...

عنه الميرزا مولانا حسن جزي...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

عنه الميرزا مولانا حسن جزي...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳

تقریباً ۱۰۰ نفر...
مجلسه علمیه در کربلا...
تاریخ ۱۳۰۳